

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2561 | Vol. 8 No. 2 July - December 2018

JOURNAL URU

MASTER OF ARTS MASTER OF EDUCATION

(Thai Language)
(Education Administration)
(Curriculum and Instruction)
(Educational Technology and Communications)

DOCTOR OF PHILOSOPHY DOCTOR OF EDUCATION

(Communication)
(Counseling Psychology)
(Research and Evaluation for Education Development)

BUSINESS

(Management)
(Food Business)

JOURNAL

OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES
UTTARADIT **RAJABHAT UNIVERSITY**

ISSN 2651-1363

Graduate School
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES
UTTARADIT
RAJABHAT UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินบทความ

Peer Review

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.ประหยัด จิระวรวงศ์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชา นน่อทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อาจารย์ ดร.เนติ เฉลยวาเรศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อาจารย์ ดร.ณัฐ รัตนศิริณิขกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

อาจารย์ ดร.นเรศวร์ เศรษฐสิงห์

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่ามะขาม

รองศาสตราจารย์กึ่งแก้ว เพ็ชรราช

ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ

ข้าราชการบำนาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานี แสงหิรัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ อินทร์จักร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมภู

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมผกา ธรรมสิทธิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.วิสุทธิ สุขบำรุง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.ศิริกานดา แหยมคง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.วทันย ขลิบเงิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.สุภัคกาญจน์ จิวาลักษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.ปาริชาติ กันทาททรัพย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.สุรียา คำกุนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.สุภาภรณ์ หนูเมือง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.สมิตรา โรจนนิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.ชลายุทธ์ คุรุเมือง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.วจี ปัญญาไส

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.รติ ธนารักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้พัฒนาให้เป็นวารสารวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อให้บริการวิชาการในการส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษา นักวิจัย บุคลากรทางการศึกษา และบุคคลที่สนใจทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ได้นำผลงานทางวิชาการซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า วิจัย ไปเผยแพร่ โดยบัณฑิตวิทยาลัยจะทำหน้าที่ในการรวบรวมผลงานทางวิชาการทุกสาขา ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีคุณค่าและก่อให้เกิดประโยชน์กับท้องถิ่นและสังคมไปเผยแพร่สู่สาธารณะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปีนี้เป็น **ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2561** มีผลงานที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ประเมินอิสระหรือพิชญพิจารณ์ (Peer Review) จำนวนทั้งสิ้น 14 ผลงาน

กองบรรณาธิการวารสารของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มีนโยบายที่จะรักษาคุณภาพและมาตรฐานของวารสารวิชาการฉบับนี้ให้ได้รับการยอมรับจากสังคมต่อไป ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความสนใจส่งผลงานทางวิชาการมาร่วมเผยแพร่ และขอขอบพระคุณผู้ประเมินผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบ พร้อมเสนอแนะแนวทางการพัฒนาผลงานทุกเรื่องให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด ท้ายสุดนี้ กองบรรณาธิการวารสาร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ศักยภาพทางวิชาการและวิชาชีพในสาขาวิชาต่างๆ ให้กับท้องถิ่นและสังคมไทยต่อไป หากท่านผู้อ่านมีข้อเสนอแนะประการใดที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาวารสารวิชาการฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขออ้อมรับไว้ด้วยความยินดี

สารบัญ

- ผลการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ 1
ทับทิม ชื่นใจ
- ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย 17
ธนเทพ สุดแสง
- การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 33
ธัญชนิต มากมี
- การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 51
นุชรินทร์ พรหมเมือง
- การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 63
บุญฤทธิ์ ตุ่มพวงค์
- กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันในรายการหน้ากากนักร้อง ซีซั่นที่ 1 81
ปานธีร์ สัตยาภรณ์
- ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 89
พลวิเศษ ดนัยดุริยะ

CONTENTS

- ผลการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 99
พัชรนันท์กรรณ์ สำรองพันธ์ุ
- ผลการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่มีต่อความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ของเด็กปฐมวัย 109
พิมลพรรณ บำรุงจิตร
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี 119
ภัทราพรรณ รุ่งเรืองศิลาทิพย์
- ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ กรณศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 137
รตี ธนารักษ์ และ เขาวฤทธิ จันจัน
- การประเมินนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอุตรดิตถ์ 151
วุฒิชัย แก้วบุญมา
- การพัฒนาการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเป็นฐาน ต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น ในภาคเหนือตอนล่าง 163
สุพิน ใจแก้ว
- ความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรมในอำเภอเกาะสมุย จังหวัด สุราษฎร์ธานี 175
อรรณพงค์ ลิ้มป้ากาญจนวัฒน์ และ วัชรวิ พิษผล

URU

Journal of Graduate Studies and Social Sciences,
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES
UTTARADIT
RAJABHAT UNIVERSITY

ผลการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

THE OUTCOME IN USING PRACTICE PACKAGE INTEGRATED WITH BBL (BRAIN BASED LEARNING) FOR WRITING SKILLS DEVELOPMENT OF PRATHOMSUKSA 1 STUDENTS AT RANGSEE WITTAYA SCHOOL IN FANG DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

ทับทิม ชื่นใจ*

Tabtim Chuenjai*

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ยุพิน จันทร์เรือง

Associate Professor Yupin Chanroug

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี เท็งตระกูล

Assistant Professor Anchalee Tengtragul, Ph.D.

บทคัดย่อ

การใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน การใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยาอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 38 คน โดยการสุ่มแบบง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอน

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

* Student in Master of Arts (Thai Language) , Chiang Rai Rajabhat University

แบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาทักษะการแต่งประโยคโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งประโยค แบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการแต่งประโยคเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของการพัฒนาทักษะการแต่งประโยคร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) จากแบบฝึกทักษะการแต่งประโยค และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิจัย พบว่า 1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.10/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (E_1/E_2) 80/80 แสดงว่า แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยคะแนนก่อนเรียนของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.86 86 ($\bar{X} = 11.66$, $S.D = 1.21$) คะแนนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.89 ($\bar{X} = 25.18$, $S.D = 1.01$) สำหรับคะแนนผลต่าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.53 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน โดยภาพรวมผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, $S.D = 0.13$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุดทุกข้อ

คำสำคัญ : ทักษะการเขียน, แบบฝึกทักษะ,วิธีการสอนแบบ BBL

ABSTRACT

The objectives of this study were: 1) to examine the efficiency of the practice package integrated with BBL (Brain Based Learning) in developing writing skills of Prathomsuksa 1 students at Rangsee Wittaya School, Fang District, Chiang Mai Province; 2) to investigate the students' learning outcome before and after implementing the practice package integrated with BBL in developing the students' writing skills; 3) to assess the student's satisfaction towards the use of practice package integrated with BBL in developing the students' writing skills. The samples were 38 students recruited by drawing tickets for random sampling method. The research instruments were the practice package integrated with BBL in developing the students' writing skills, lesson plans developing the students' sentence composition skills by using the practice package integrated with BBL, achievement test assessing the students' sentence composition skills (pre & posttest), students' satisfaction evaluation form. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation, and t-test.

The results showed that: 1. The efficiency scores (E_1/E_2) of the practice package integrated with BBL in developing Prathomsuksa 1 students' writing skills at Rangsee Wittaya School were at 84.10/83.89 higher than those of the 80/80 standard criteria. This meant that the practice package integrated with BBL in developing Prathomsuksa 1 students' writing skills showed the efficiency in accordance with the 80/80 standard criteria. 2. The learning outcome investigation revealed that the students' posttest mean score (83.89) ($\bar{X} = 11.66$, S.D = 1.21) was higher than that of the pre-test (38.86) ($\bar{X} = 25.18$, S.D = 1.01) accounting for the discrepancy at 13.53. Compared to pre-and post-test scores, higher than the pre-test mean score and the scores were significantly different with the significance level of .05. And 3. The students' satisfaction towards the use of practice package integrated with BBL in developing the students' writing skills indicated that the students' showed the highest level of ($\bar{X} = 4.77$). The students also expressed their satisfaction at the high level for all individual aspects.

Keywords : Writing skills , Integration of using BBL , BBL (Brain Based Learning)

บทนำ

ภาษาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทุกคนภาคภูมิใจ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อความหมาย ช่วยสร้างความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อกันระหว่างคนในชาติเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทย มีความสำคัญทางด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการปกครอง (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) ได้สรุปความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต และความเป็นปึกแผ่นของสังคมไทย คนไทยจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ต้องจัดการศึกษา และฝึกฝนให้คนไทยมีทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร การเรียน การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ และความจงรักภักดีให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคม จากความสำคัญดังกล่าว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่าง

มีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง ดังนั้นเด็กไทยทุกคนควรเรียนรู้และใช้ภาษาไทยให้ได้อย่างถูกต้องทุกโอกาส ซึ่งการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การฟัง และการอ่าน เป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ ส่วนการพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสารให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างพินิจพิเคราะห์ สามารถนำความรู้ ความคิดมาเลือกใช้เรียบเรียงคำมาใช้ตามหลักภาษาได้อย่างถูกต้องตรงตามความหมาย กาลเทศะ และใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) และจากการศึกษางานวิจัยของสมใจ แสงชุดิภาณูจน์ (2556) ที่ได้ศึกษาผลการพัฒนาพื้นฐานการแต่งประโยคโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการแต่งประโยคที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง (BBL) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสาคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 พบว่าการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะ

การแต่งประโยคที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยเปรียบเทียบความสามารถแต่งประโยค ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการแต่งประโยคที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 คน พบว่า คะแนนหลังการใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการแต่งประโยคคนนอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ นางนุชสุ อังคะ (2556) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการแต่งประโยคตามแนวทางการพัฒนาสมองBBL (Brain-based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเรียนรู้ตามขั้นตอนการสอนแต่งประโยคที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองในการพัฒนาทักษะการเขียนสามารถทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในหลักเทคนิคการแต่งประโยคได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนั้นยังเกิดความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการแต่งประโยคดีขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนการสอนแต่งประโยคที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ ๆ ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกว่ายากและมีความสุขในการเรียน ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบ BBL (Brain-based Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ใช้โครงสร้างและหน้าที่ของสมองเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ โดยไม่สกัดกั้นการทำงานของสมอง แต่เป็นการส่งเสริมให้สมองได้ปฏิบัติหน้าที่ให้สมบูรณ์ที่สุด การนำองค์ความรู้เรื่องสมองและธรรมชาติการเรียนรู้ของสมองมาใช้ในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การเสริมสร้างประสบการณ์ ตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมและกระบวนการอื่น ๆ ร่วมกับสื่อเพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ จะทำให้เด็กสนใจ เข้าใจ เรียนรู้และรับไว้ในความทรงจำระยะยาว ทั้งยังสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม เป็นการสร้างศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์ซึ่งสมองจะพัฒนาเต็มศักยภาพก็ต่อเมื่อผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่เข้าใจสมอง ภายได้

แนวคิดที่ว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ทุกคนมีสมองพร้อมที่จะเรียนรู้มาตั้งแต่กำเนิด ไม่มีสมองใดถูกออกแบบมาให้โง่ สมองมีระยะพัฒนาการต่าง ๆ กันในแต่ละวัยตามระยะพัฒนาการ เพราะฉะนั้นการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับความต้องการของสมองระยะนั้น สมองทุกสมองของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เช่น ในวัย 5-6 ปี สมองส่วนรับสัมผัสและส่วนเคลื่อนไหวกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนรู้แบบ BBL (Brain-based Learning) มีกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการบริหารสมอง (Brain Gym) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสอนโดยใช้สื่อ กิจกรรมที่มีความหลากหลายให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป เป็นขั้นสรุปความรู้ โดยใช้ใบงานทั้งรายบุคคลและกระบวนการกลุ่ม

ปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนการเขียนให้มีประสิทธิภาพ คือสื่อการเรียนต้องเป็นสื่อที่มีคุณภาพและมีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร แบบฝึกทักษะเป็นสื่อที่มีกิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีความหลากหลาย และมีปริมาณเพียงพอที่สามารถตรวจสอบและพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนสู่การสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองได้ (ถวัลย์ มาศจรัส, 2546) การสร้างแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาเข้าช่วย ผู้วิจัยยึดหลักจิตวิทยาในการสร้าง แบบฝึก คือ กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ว่าสิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อมจะทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องและสามารถทำได้ดี (Law of Use) ในทางตรงกันข้าม สิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัดหรือทอดทิ้งไปนานแล้วย่อม จะทำให้ทำได้ไม่ดี (Law of Disuse) (สุจริต เพียรชอบ, 2534) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ผู้เรียนจะมีทักษะทางภาษาดี เมื่อมีการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำบ่อย ๆ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรคำนึงว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ความถนัดและความ

สามารถแตกต่างกัน จึงควรสร้างแบบฝึกหัดที่ไม่ยากหรือ
ง่ายจนเกินไปและควรมีหลาย ๆ แบบ การจัดแบบฝึกหัด
ควรจัดจากง่ายไปหายาก ใช้หลักจิตวิทยาการศึกษาเข้า
ช่วยในการสร้างแบบฝึก เพื่อเป็นการจูงใจผู้เรียนและควร
ใช้แบบฝึกสั้น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้น เพื่อ
ให้แบบฝึกมีประสิทธิภาพ มีความสมบูรณ์และเหมาะสม
กับนักเรียนที่จะนำไปใช้กิจกรรมการเรียนการสอน
สอดคล้องกับที่ ก่อ สวัสดิพาณิชย์ (2542) กล่าวว่า การ
ฝึกทักษะทางภาษานั้นจะอาศัยเฉพาะแบบเรียน และแบบ
ฝึกหัดในแบบเรียนเพียงอย่างเดียว นับว่ายังไม่เพียงพอ
การสร้างแบบฝึกหัดเพื่อฝึกทักษะหลังจากที่เรียนเนื้อหา
ไปแล้วจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งและถือได้ว่าแบบฝึกหัด
เป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ครูสามารถนำไปใช้
ประกอบกิจกรรมการสอนได้เป็นอย่างดี

จากการเก็บข้อมูลงานทะเบียนและวัดผล ฝ่าย
วิชาการโรงเรียนรังษีวิทยา พบว่า ในกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทยปีการศึกษา 2559 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
สมรรถภาพการเขียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.20 จัดได้
ว่าสมรรถภาพในด้านการเขียนของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์
ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่านักเรียน
มีความบกพร่องในการเขียน ปัญหาการเขียนของนักเรียน
ส่วนใหญ่ คือ เขียนไม่มีย่อหน้า เป็นความติดต่อกันไป
ตลอดทั้งเรื่อง ไม่มีใจความสำคัญ ใช้กระบวนการเขียน
อธิบายไปเรื่อย ๆ หรือย่อหน้าโดยไม่มีความคิดหลัก
นักเรียนสับสนในการเขียนเรียงเรียงประโยคทำให้อ่าน
นั้นไม่สมบูรณ์ ประโยคแต่ละประโยคไม่สัมพันธ์กัน (เขต
พื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3, 2559)
และในฐานะผู้สอน พบว่า ผู้เรียนมีปัญหาด้านการเขียน
ใช้ภาษาในการเขียนยังไม่ถูกต้อง บางส่วนมาจาก
ครอบครัว ยกจนขาดโอกาสไปโรงเรียนไม่ต่อเนื่อง ขาด
การฝึกฝนด้านการเขียน และมีพฤติกรรมความสนใจใน
การเรียนต่ำ

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเป็นครู
ผู้สอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา จึงได้ศึกษาค้นคว้า
ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ

เพื่อเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน และหาแนวทางในการพัฒนา
ทักษะเขียนการแต่งประโยคให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งพบ
ว่าการพัฒนาทักษะการแต่งประโยคโดยวิธีการสอนแบบ
BBL เป็นการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็น
ฐาน เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้ได้ใช้สมอง
อย่างหลากหลายและพบว่าการใช้แบบฝึกทักษะการเขียน
ร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL นั้น มีส่วนส่งเสริมกระตุ้นให้
ผู้เรียนสนใจ เกิดความคิด สนุกสนานกับการเรียน จึงเป็น
แนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียน
การสอนที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสร้างแบบ
ฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based
Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัด
เชียงใหม่ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการ
พัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาในรายวิชา
ภาษาไทย และวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะร่วมกับ
วิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อ
พัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ
หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL
(Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา
อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการ
จัดการเรียนรู้ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอน
แบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการ
เขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษี
วิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาการพัฒนาทักษะการเขียนโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษิวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของการพัฒนาทักษะการเขียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ โดยวิธีการสอนแบบ BBL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษิวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษิวิทยาอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวน 178 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษิวิทยาอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนนักเรียน 38 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่แทนที่ (Sampling with Replacement)

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ แบบฝึกทักษะ ร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตัวแปรตาม

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียน

2. ความพึงพอใจต่อการใช้การแบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1.1 แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษิวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาทักษะการแต่งประโยคโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL โดยใช้แบบฝึกทักษะการแต่งประโยค จำนวน 6 แผน

1.3 แบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการแต่งประโยคเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนของการพัฒนาทักษะการแต่งประโยคร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL จากแบบฝึกทักษะการแต่งประโยคตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน

1.4 แบบสอบถามความพึงใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบฝึกทักษะการเขียนประโยคสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างด้วยการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง โดยกำหนดไว้ในแผนที่ 1 วันที่ 22 พฤษภาคม 2560

2.2 สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยกำหนดเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2-7 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม 2560 ถึงวันที่ 30 พฤษภาคม 2560

2.3 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิมกับการทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ จำนวน 30 ข้อ โดยกำหนดไว้ในแผนที่ 8 วันที่ 31 พฤษภาคม 2560

2.4 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังจากทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเสร็จแล้ว ในวันที่ 2 มิถุนายน 2560

2.5 เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 สถิติหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ใช้สูตรหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum x}{A} \times 100$$

E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการในการทำกิจกรรมในแบบฝึกทักษะ

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนนักเรียนที่ได้จากการวัดระหว่างเรียน

A แทน คะแนนเต็มของแบบวัด

N แทน จำนวนผู้เรียน

$$E_2 = \frac{\sum F}{B} \times 100$$

E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ได้จากคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด

$\sum F$ แทน คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนผู้เรียน

3.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่

สถิติพื้นฐาน

3.2.1 ร้อยละ (Percentage)

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องแปลงเป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.2.2 การหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3.2.3 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน S.D

$$\text{สูตร } S.D = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

กำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

3.2.4 วิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง

ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

$$\text{สูตร } r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum R}{S^2} \right)$$

$$S^2 = \frac{n(\sum X^2) - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 k แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
 p แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อหนึ่ง ๆ
 เท่ากับ $\frac{R}{N}$

เมื่อ R แทน จำนวนผู้ตอบถูกในข้อนั้นและ
 N แทน จำนวนผู้สอบ
 q แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิดในแต่ละข้อ
 หนึ่งๆ เท่ากับ $1-p$
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษิวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ดังแสดงในตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) จากการทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลองกลุ่มใหญ่ 30 คน

นักเรียนคนที่ คะแนนเต็ม	แบบฝึกที่ 1	แบบฝึกที่ 2	แบบฝึกที่ 3	แบบฝึกที่ 4	แบบฝึกที่ 5	แบบฝึกที่ 6	แบบฝึกที่ 7	แบบฝึกที่ 8	แบบฝึกที่ 9	แบบฝึกที่ 10	รวมคะแนน	คะแนนผลสัมฤทธิ์
	12	20	24	20	16	16	16	12	12	4	152	30
1	12	16	20	16	13	13	13	10	10	3	126	24
2	11	17	20	16	13	13	13	10	10	3	126	25
3	10	17	22	16	13	13	13	10	10	4	128	26
4	10	16	22	17	13	13	15	10	10	3	129	26
5	10	16	20	17	14	13	13	10	10	3	126	24
6	10	16	20	16	14	13	13	10	10	3	125	24
7	10	16	22	16	13	14	14	10	10	3	128	25
8	12	17	20	16	13	13	13	12	10	3	129	26

นักเรียนคนที่	10แบบฝึกที่ 1	แบบฝึกที่ 2	แบบฝึกที่ 3	แบบฝึกที่ 4	แบบฝึกที่ 5	แบบฝึกที่ 6	แบบฝึกที่ 7	แบบฝึกที่ 8	แบบฝึกที่ 9	แบบฝึกที่ 10	รวมคะแนน	คะแนนผลสัมฤทธิ์
	คะแนนเต็ม	12	20	24	20	16	16	16	12	12	4	152
9	10	16	20	16	13	13	13	11	12	4	128	26
10	10	16	20	17	13	13	13	10	11	3	126	24
11	10	16	20	16	13	14	13	10	10	4	126	24
12	10	16	20	16	13	13	13	10	12	4	127	25
13	12	16	22	16	13	13	13	12	10	3	130	28
14	10	16	20	16	14	13	15	10	10	3	127	26
15	12	16	20	16	13	15	13	10	10	3	128	24
16	10	16	20	16	15	13	13	10	10	4	127	24
17	10	16	20	17	13	13	13	10	10	4	126	25
18	10	16	22	16	13	13	13	10	12	4	129	26
19	10	17	20	16	13	13	13	10	12	4	128	26
20	11	16	20	16	13	13	15	10	10	3	127	24
21	10	17	20	16	13	13	13	12	10	3	127	24
22	10	16	22	16	13	13	13	12	10	4	129	25
23	11	16	20	17	13	13	13	10	10	3	126	26
24	10	17	20	16	14	13	13	10	11	3	127	26
25	10	16	22	16	13	14	13	10	10	3	127	24
26	10	16	20	17	13	13	14	10	10	3	126	25
27	10	17	20	16	13	13	13	12	10	3	127	25
28	12	16	20	16	14	13	13	10	12	4	130	27
29	10	16	22	28	13	13	13	10	10	4	139	26

นักเรียนคนที่ คะแนนเต็ม	แบบฝึกที่ 1	แบบฝึกที่ 2	แบบฝึกที่ 3	แบบฝึกที่ 4	แบบฝึกที่ 5	แบบฝึกที่ 6	แบบฝึกที่ 7	แบบฝึกที่ 8	แบบฝึกที่ 9	แบบฝึกที่ 10	รวมคะแนน	คะแนนผลสัมฤทธิ์
		12	20	24	20	16	16	16	12	12	4	152
30	10	17	22	16	13	14	13	10	12	4	129	25
เฉลี่ย	10.43	16.27	20.60	16.60	13.23	13.20	13.27	10.37	10.47	3.40	127.83	25.17
ร้อยละ	86.90	81.30	85.80	83.00	82.70	82.50	82.90	86.40	87.22	85.00	84.10	83.89
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย (E_1)											84.10	
ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย (E_2)												83.89

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.10/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (E_1/E_2) 80/80 แสดงว่า แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ดังแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน คะแนนเต็ม 30	คะแนนหลังเรียน คะแนนเต็ม 30	คะแนนผลต่าง (D)
1	11	24	13
2	11	25	14
3	12	26	14
4	13	26	13
5	10	24	14
6	11	24	13
7	11	25	14

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน คะแนนเต็ม 30	คะแนนหลังเรียน คะแนนเต็ม 30	คะแนนผลต่าง (D)
8	12	26	14
9	12	26	14
10	10	24	14
11	11	24	13
12	11	25	14
13	12	28	16
14	13	26	13
15	10	24	14
16	11	24	13
17	11	25	14
18	12	26	14
19	12	26	14
20	10	24	14
21	11	24	13
22	11	25	14
23	12	26	14
24	13	26	13
25	10	24	14
26	11	25	14
27	11	25	14
28	12	27	15
29	12	26	14
30	10	25	15
31	11	24	13
32	12	25	13
33	13	26	13

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน คะแนนเต็ม 30	คะแนนหลังเรียน คะแนนเต็ม 30	คะแนนผลต่าง (D)
34	14	26	12
35	12	24	12
36	13	25	12
37	14	26	12
38	15	26	11
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	11.66	25.18	13.53
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	1.21	1.01	-
ร้อยละ (P)	38.86	83.95	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยคะแนนก่อนเรียนของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.86 ($\bar{X} = 11.66$, S.D = 1.21) คะแนนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.95 ($\bar{X} = 25.18$, S.D = 1.01) สำหรับคะแนนผลต่าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.53

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบ คะแนนก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
ก่อนเรียน (Pretest)	38	11.66	1.21	37	87.6638**	0.0000
หลังเรียน (Posttest)	38	25.18	1.01			

จากตารางที่ 3 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 38 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.66 และ 25.18 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ดังแสดงในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 การสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 38 คน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษิวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ			$\bar{X}$	S.D	ระดับ
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. เนื้อหาที่เรียนในวิชานี้เป็นเรื่องที่ฉันชอบ	30	8	-	4.79	0.41	มากที่สุด
2. ฉันพอใจที่ได้ศึกษาเรื่องที่เรียน	28	10	-	4.74	0.45	มากที่สุด
3. ฉันชอบที่เนื้อหาที่เรียนเพราะไม่ยาก	30	7	1	4.76	0.49	มากที่สุด
4. เนื้อหาที่เรียนเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย	27	11	-	4.71	0.46	มากที่สุด
5. การฝึกเขียนบ่อยๆ ทำให้ฉันเขียนได้ดี	32	6	-	4.84	0.37	มากที่สุด
6. ฉันและเพื่อนๆ ชอบที่ได้เรียนเป็นกลุ่ม	29	8	1	4.74	0.50	มากที่สุด
7. ฉันชอบที่ได้ฝึกเขียนบ่อยๆ ทำให้ฉันมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก	31	7	-	4.82	0.39	มากที่สุด
8. ฉันมีความสุขที่ได้เรียนด้วยวิธีที่ครูสอน	29	9	-	4.76	0.43	มากที่สุด
9. วิธีสอนของครูทำให้ฉันเข้าใจง่าย	31	7	1	4.82	0.39	มากที่สุด
10. ฉันพอใจเมื่อครูแจ้งคะแนนการทดสอบให้ทราบทันที	29	8	1	4.74	0.50	มากที่สุด
รวม	-	-	-	4.77	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนโดยภาพรวมผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77, S.D. = 0.13$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุดทุกข้อ

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาทักษะการแต่งประโยคโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษิวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาสามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษิวิทยา อำเภอฝาง

สร้างแบบฝึกทักษะและรูปแบบของแบบฝึกทักษะที่ดีของฐานิยา อมรพลัง (2548 : 78)

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษิวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยคะแนนก่อนเรียนของนักเรียน

เชียงใหม่ ผลปรากฏว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ ร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.10/83.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (E_1/E_2) 80/80 แสดงว่า แบบฝึกทักษะ ร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้เพราะแบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนที่สร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการพัฒนานวัตกรรมและหลักการสร้างแบบฝึกทักษะและรูปแบบของแบบฝึกทักษะที่ดีของ รุณานยา อมรพลัง (2548 : 78)

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนการใช้แบบฝึกทักษะ ร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษีวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน โดยคะแนนก่อนเรียนของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.86 ($\bar{X} = 11.66$, S.D. = 1.2) คะแนนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.95 ($\bar{X} = 25.18$, S.D. = 1.01) สำหรับคะแนนผลต่าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.53 สอดคล้องกับสมมติฐาน ที่กล่าวว่า นักเรียนที่เรียน โดยการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) ทั้งนี้เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดนี้ มีประสิทธิภาพ ได้ผลตามจุดมุ่งหมาย และวัดตรงตามจุดประสงค์ มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ที่ใช้ศึกษาเพิ่มเติม ความถนัดทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และรวมถึงคุณภาพด้านการสอน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการการออกแบบ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ เพื่อเลือกแบบทดสอบที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ไว้ใช้ 30 ข้อ กำหนดจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ เป็นแบบทดสอบ ประเภท แบบเลือกตอบ (Multiple-Choice) โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ข้อที่ถูกต้องลงในกระดาษคำตอบ โดยยึดขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบที่ดีตามทฤษฎีและหลักการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ สมนึก ภัททิยธนี (2546 : 78-82) ที่ได้แบ่งแบบทดสอบออกได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างกับแบบทดสอบมาตรฐาน แต่เนื่องจากครูต้องทำหน้าที่วัดผลนักเรียน คือ เขียนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ตนได้สอน ซึ่งเกี่ยวข้องกับตรงกับแบบทดสอบที่ครูสร้างและมีหลายแบบ แต่ที่นิยมใช้มี 6 แบบ เช่น ข้อสอบแบบอัตนัย หรือ ความเรียงลักษณะทั่วไป เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถามแล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และข้อคิดเห็นแต่ละคนข้อสอบแบบกากบาทถูก-ผิด ลักษณะทั่วไปถือได้ว่าข้อสอบแบบกากบาทถูก-ผิด คือ ข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือกแต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด ใช่-ไม่ใช่ จริง-ไม่จริง เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น ข้อสอบแบบเติมคำ ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยคหรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้นั้นเพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ ลักษณะทั่วไปข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำแต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบคำตอบที่ต้องการ จะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง ข้อสอบแบบจับคู่ ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีคำหรือข้อความแยกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบ

ชุดหนึ่ง (ตัวอื่น) จะคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้ และข้อสอบแบบเลือกตอบลักษณะทั่วไปข้อสอบแบบเลือกตอบนี้จะประกอบด้วย 2 ตอน ตอนนำหรือคำถามกับตอนเลือก ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวงปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้พิจารณา แล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกอื่นๆ และคำถามแบบเลือกตอบที่ตีนิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน

3. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรังษิวิทยา อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลปรากฏว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนโดยภาพรวมผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.13) หากพิจารณาเป็นรายข้อ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุดทุกข้อทั้งนี้เพราะแบบฝึกทักษะร่วมกับวิธีการสอนแบบ BBL (Brain Based Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน ที่ผู้ศึกษาร่างขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้ดี การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม ระหว่างเรียน นักเรียนสนุกกับการเรียน มีความสุขระหว่างเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดให้ รวมถึงพึงพอใจในตัวผู้สอนที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ Scott (1970 : 124) กล่าวว่า การสร้างความพึงพอใจ และเกิดแรงจูงใจให้เกิดต่อการทำงาน งานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานจะมีความหมายต่อผู้ทำงานนั้นต้องมีการวางแผนและ วัดความสำเร็จได้ โดยใช้กระบวนการทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Integrated Reading and Composition : CIRC) กับการเรียนปกติ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยเพรส จำกัด.
- กรุณา มีวัน. (2553). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ก่อ สวัสดิพานิชย์. (2542). *แนวคิดและทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ฐานิยา อมรพลัง. (2548). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่อง ไตรยางศ์ด้วยแบบฝึกเกมและเพลงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). *นวัตกรรมการศึกษา ชุดแบบฝึกหัด-แบบฝึกเสริมทักษะ*. กรุงเทพฯ : ธารอักษร
- นงนุช สุอังกะ. (2556). *การพัฒนาทักษะการแต่งประโยคตามแนวทางการพัฒนาสมอง (BBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. วิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนปรีณสร้อยแยลร์วิทยาลัย.

ระเบียบ คำนึงผล. (2551). *การพัฒนาการเขียนสื่อความโดยใช้แบบทักษะการแต่งประโยค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542, ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.

สถาบันการเรียนรู้. (2550). *พัฒนาการของสมองวัย 6-12 ปี*. เอกสารประกอบการอบรมครู BBL. กรุงเทพฯ : สถาบันวิทยาการเรียนรู้.

สมใจ แสงชุดิภาญจน์. (2556). *ผลการพัฒนาพื้นฐานการแต่งประโยค โดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะการแต่งประโยคที่ สอดคล้องกับการพัฒนาการทางสมอง (BBL) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. นราธิวาส: โรงเรียนบ้านสาคร.

สุจริต เพียรชอบ. (2534). *ทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่ต้องนำมาใช้ในการสร้างแบบฝึก*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. (2559). *ผลการประเมินทักษะทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. เชียงใหม่: โรงเรียนรังษีวิทยา.

Scott, P. (1970). *The Process of Conceptual Change in Science*. New York : Cornell University,

ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย

INDEX OF SUCCESS INDICATORS FROM THE USE OF PUBLIC RELATIONS'
DIGITAL MEDIA EFFICIENTLY OF UNIVERSITIES IN NORTHERN THAILAND

ธนเทพ สุดแสง*
Thanatep Sudsang*

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมสิธิ์ สอนประจักษ์**
Assistant professor Phomsit Sonparjuk, Ph.D**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยภาคเหนือ จำนวน 231 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบด้วย (Factor Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ผลการวิจัย พบว่า ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทย ทั้ง 6 ด้านมีดังนี้ 1. ด้านภาพลักษณ์ มีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการกดแชร์เนื้อหาคลิปวิดีโอไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 จำนวนการรับรู้ความยุติธรรมในหน่วยงาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย และจำนวนการกดแชร์เนื้อหาที่เป็นรูปภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 2. ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทยด้านชื่อเสียงมีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการรับรู้คุณภาพของบัณฑิตที่จบการศึกษาอยู่ในระดับดี จำนวนร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 และจำนวนการรับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ของหน่วยงานไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 3. ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทยด้านการยอมรับ มีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการลงชื่อเข้าใช้เพื่อเพิ่มวิดีโอลงในเพลย์ลิสต์ร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวนการกดติดตามโดยการติดตาม ร้อยละ 50 ของกลุ่มเป้าหมาย และจำนวนการปักหมุดเพื่อติดตามเนื้อหาสื่อร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย 4. ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทยด้านความน่าเชื่อถือมีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการรับรู้คุณภาพทางการศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 การรับรู้ทักษะและความเป็นมืออาชีพของหน่วยงาน และ

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

* Student in Doctor of Philosophy (Communication), Naresuan University

การรับรู้ผลงานที่ได้มาตรฐานของหน่วยงาน 5. ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทยด้านความพึงพอใจมีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการคลิกเข้าชมคลิปวิดีโอแบบวนซ้ำร้อยละ 21 ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวนการตอบสนองที่แสดงความชอบในเนื้อหาสื่อ และจำนวนร้อยละความพอใจการบริหารงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย และ 6. ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทยด้านความเข้าใจมีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการตอบสนองเนื้อหาสื่อด้วยสัญลักษณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จำนวนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 และจำนวนการให้ความร่วมมือไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นองค์กรควรตระหนักถึงการใช้นำดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพมาเป็นหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จ, สื่อดิจิทัล, การประชาสัมพันธ์

ABSTRACT

This research purpose aimed to establish the index of success indicators from the use of public relations' digital media efficiently in the universities of Northern Thailand. The research method was using a questionnaire to collect reliable data from 231 public relations officers of the universities in the north of Thailand. The statistical analysis technique used Factor Analysis with Confirmatory Factor Analysis. The research result showed that the indexes of success indicators of 1. The image dimension were the number of clicking on the VDO clip content for sharing press at least 20 percent, the number of perceptions for the organizational impartiality at least 80 percent of target group and the number of clicking on the content of pictures at least 20 percent, 2. The popularity dimension were the number of perceptions for the quality of graduate students who graduated a good grade level, the number of percentages on project's participants that was not less than 80 percent and the number of perceptions for the organizational product that was not less than 80 percent, 3. The acceptance dimension were the number of signing in and adding VDO clip to the playlist in 80 percent of target group, the number of following clicks by given the star in 50 percent of target group and the number of pinterests to follow a media content in 80 percent of target group, 4. The credibility dimension were the number of perceptions for the educational quality at least 80 percent, the perception of skills and organizational professional and the perception of organizational standard performance, 5. The satisfaction dimension were the number of clicking on VDO clip for watching and repeating in 21 percent of target group, the number of reactions for the pleasure of media content and the number of percentages on the administrative satisfaction at least 80 percent of target group and 6. The understanding dimension were the number of reactions for the media content by using the symbol at least 80 percent, the number of knowledge and understanding for the content that was not less than 80 percent and the number of cooperation at least 80 percent of target group. In conclusion,

digital media efficiently, and take these as the key performance index (KPI) for the evaluation criteria of public relations' digital media regularly.

Keywords : Index Indicator, digital media, public relations

บทนำ

การประชาสัมพันธ์เป็นกระบวนการหรือวิธีการสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ให้องค์กรหรือบุคคลซึ่งมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการวางแผนก้าวสู่ความสำเร็จตามนโยบายหรือแผนที่วางไว้ เนื่องจากการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี การเจริญเติบโตของจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลก การเจริญเติบโตของตลาดธุรกิจ สมาร์ทโฟน ส่งผลให้ผู้บริโภคในปัจจุบันเกิดพฤติกรรมการสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ที่มีการขยายตัวและส่งผลกระทบต่อกลไกการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การกระตุ้นพฤติกรรม การมีส่วนร่วม และการสร้างความผูกพันระหว่างองค์กรและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (พจน์ ใจชาญสุขกิจ, 2553, น. 67-68) ดังนั้นการดำเนินงานประชาสัมพันธ์จึงมีความเปลี่ยนแปลงจากในอดีตซึ่งมักเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารเป็นหลัก แต่ปัจจุบันการประชาสัมพันธ์มีการปรับตัวโดยเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นอีกหนึ่งช่องทางในการนำเสนอข้อมูลเชิงเนื้อหาขององค์กรและสินค้าไปยังกลุ่มเป้าหมาย (เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ, 2553, น.23) เนื่องจากสังคมออนไลน์ เปรียบเสมือนชุมชนเพื่อแสดงความคิดเห็นและเป็นเครื่องมือที่สร้างความรักความผูกพันระหว่างองค์กรกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียสื่อดิจิทัลนั้น จะมีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดทิศทาง และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาโดยเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์องค์กรเพื่อสร้างภาพลักษณ์ การมีความรับผิดชอบทางสังคม ทั้งองค์กรภาครัฐ โดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัย องค์กรภาคเอกชน รวมถึงองค์กรภาครัฐวิสาหกิจเห็นได้จากการปรับเปลี่ยนสื่อหลักที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ในหลายๆ องค์กรในปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้อง กับพฤติกรรม

การสื่อสารในยุคปัจจุบันที่ใช้สื่อดิจิทัลมากขึ้น ดังนั้นการดำเนินงานประชาสัมพันธ์เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตจึงเป็นที่น่าสนใจในการหาต้นตอชีวิตการใช้สื่อดิจิทัลกับการประชาสัมพันธ์ขององค์กรในประเทศไทย เพื่อให้การใช้สื่อดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์ที่มีหลายองค์กรใช้มากขึ้นๆ อย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่ยุคดิจิทัลมากขึ้นและสื่อโทรทัศน์ถูกมองว่ามีความสำคัญน้อยลงเนื่องจากผู้บริโภคส่วนใหญ่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเนื้อหาหรือบทความต่าง ๆ บนสื่อดิจิทัลออนไลน์มากขึ้น หลายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนได้ลดการลงทุนในสื่อโทรทัศน์หรือสื่อสิ่งพิมพ์ลง และได้ลงทุนในการประชาสัมพันธ์องค์กรผ่านสื่อดิจิทัลมากยิ่งขึ้น โดยคนไทยใช้เวลาอยู่กับสื่อดิจิทัล 56% และสื่อมีเดียเดิม 44% ซึ่งคาดการณ์ว่าในอนาคตแนวโน้มที่ผู้บริโภคจะตอบสนองการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์เพิ่มขึ้น เนื่องจากกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้มีการปรับพฤติกรรมเข้าสู่สื่อดิจิทัลออนไลน์มากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ (อภาภรณ์ บุญรอด, 2560, น. 55-56) ถึงแม้ว่าผู้บริโภคในปัจจุบันจะให้ความสนใจและใช้เวลาอยู่กับสื่อดิจิทัลออนไลน์มากขึ้น แต่พฤติกรรมของผู้บริโภคส่วนใหญ่เมื่อเห็นการประชาสัมพันธ์ขององค์กรมหาวิทยาลัยมักมีการกดข้ามหรือมีพฤติกรรมที่เฉยผ่านโดยเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ระหว่างการรับชมสื่อบันเทิงเป็นการทำลายอารมณ์ในการรับชม จึงทำให้การลงทุนในสื่อดิจิทัลออนไลน์มีการลงทุนยังไม่เหมาะสม และขาดการเน้นเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมายยังไม่ตรงจุด ซึ่งเกิดจากปัญหาการที่ผู้บริหารและนักประชาสัมพันธ์ขาดข้อมูลการตอบสนองต่อสื่อออนไลน์ที่สะท้อนถึงดัชนีความสำเร็จในการใช้สื่อดิจิทัลออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์โดยหากมีข้อมูล

ดังกล่าวจะทำให้เกิดการตลาด องค์กรภาครัฐ และองค์กรเอกชนมีข้อมูลนำไปวิเคราะห์ก่อนทำการประชาสัมพันธ์ทางสื่อดิจิทัลออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม และจะสามารถทำให้การประชาสัมพันธ์ตรงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น (อภาภรณ์ บุญรอด, 2560, น. 55-56) การประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือของประเทศไทยก่อนมีสื่อดิจิทัลมีการใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ จดหมายข่าว รายงานประจำปี โปสเตอร์ ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดงานต่าง ๆ ข่าวแจก และบันทึกข้อความแจ้งประชาสัมพันธ์กิจกรรม มีการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียง โดยการเช่าเวลาจัดรายการวิทยุ มีการทำวิดีโอแนะนำเสนอมหาวิทยาลัย เพื่อเปิดตามกิจกรรมต่าง ๆ หรือคนที่มาศึกษาดูงานหรือวิดีโอประชาสัมพันธ์ รับัณฑิตศึกษา วิดีโอสรุปกิจกรรมโครงการต่าง ๆ มีการใช้เสียงตามสายของมหาวิทยาลัย การจัดกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ในรูปของอีเวนต์ สื่อบุคคล กิจกรรมสื่อมวลชนสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์โดยการออกเป็นของที่ระลึกที่เป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในรูปแบบต่าง ๆ (รติ ธนารักษ์, 2561, บทสัมภาษณ์) ซึ่งในช่วงก่อนที่จะมีสื่อดิจิทัล องค์กรมหาวิทยาลัยได้ มีการวัดผลสำเร็จจากการใช้สื่อประชาสัมพันธ์จากการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายที่ทำการสื่อสารออกไปโดยวัดจากจำนวนร้อยละผู้เข้าร่วมโครงการหรือจำนวนผู้ใช้บริการหรือจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา เป็นต้น ซึ่งเป็นช่วงก่อนเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงก่อนเข้าสู่ยุคสื่อดิจิทัล

ในช่วงแรกพฤติกรรมในการใช้สื่อดิจิทัล ได้แก่ เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม และไลน์ ยังไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร เนื่องจากการเข้าถึงสื่อและการกระจายของสื่อดิจิทัลยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก ยังอยู่ในช่วงของการปรับตัวและปรับพฤติกรรมของหลาย ๆ องค์กรและผู้บริโภคยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อดิจิทัล ถึงแม้องค์กรและบุคคลทั่วไปจะให้ความสนใจในสื่อดิจิทัลมากขึ้นแต่โอกาสและความสามารถที่จะเข้าถึงสื่อดิจิทัลทำได้ยาก และใช้เวลานานในการเข้าถึง ในช่วงแรกที่สื่อดิจิทัลเข้ามา

องค์กรมหาวิทยาลัยยังไม่ได้เริ่มใช้สื่อดังกล่าวในทันที เนื่องจากช่วงแรกองค์กรมหาวิทยาลัยรอให้คนในองค์กรและกลุ่มเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์เริ่มเข้าถึงสื่อเหล่านี้ให้มากขึ้นในจำนวนที่มากพอซึ่งเป็นการรอให้เกิดการปรับตัวของทั้งองค์กรและกลุ่มเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์เริ่มเข้าถึงสื่อเหล่านี้ให้มากขึ้นระยะแรกก่อน (รติ ธนารักษ์, 2561, บทสัมภาษณ์) และหลังจากมีการปรับตัวขององค์กรและผู้บริโภคแล้วช่วงแรกของการใช้สื่อดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์องค์กรได้ใช้สื่อเฟซบุ๊ก ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเริ่มให้ความสนใจในความนิยมเพจที่มากขึ้นและใช้ไลน์กลุ่มเป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ ซึ่งช่วงนี้ยังไม่มีการวัดความสำเร็จในการใช้สื่อ จะดูเพียงการตอบสนองต่อข่าวสารที่ประชาสัมพันธ์ ออกไปว่ามีการตอบกลับมากน้อยเพียงใดโดยยังไม่สามารถประเมินความสำเร็จในการประชาสัมพันธ์และการนำข้อมูลที่ได้จากการประชาสัมพันธ์มาใช้ในการวางแผนในอนาคตได้ (ศิริกาญจน์ ธรรมยัตวิวงศ์, 2561, บทสัมภาษณ์)

หลังจากที่องค์กรได้ใช้สื่อดิจิทัลมาใช้ประชาสัมพันธ์ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบในการประชาสัมพันธ์องค์กรมหาวิทยาลัยในปัจจุบันโดยเกิดผลกระทบต่อการทำสื่อประชาสัมพันธ์ซึ่งเกิดจากการที่ปัจจุบันสื่อดิจิทัลกำลังได้รับความนิยมอย่างมาก มีผู้ใช้จำนวนมากนิยมหันมาบริโภคข่าวสารผ่านอินเทอร์เน็ตและช่องทางออนไลน์มากขึ้น เกิดการแข่งขันด้าน Social media อย่างรุนแรง ในด้านการประชาสัมพันธ์ให้คนเข้ามาศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย มีการเปรียบเทียบก่อนตัดสินใจเข้ามาเรียนของนักศึกษามากขึ้นกว่าในอดีตอย่างมาก ฝ่ายประชาสัมพันธ์จึงจำเป็นต้องปรับตัวตามเทคโนโลยีและหากกลยุทธ์ในการเข้าถึงบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยผ่านช่องทางใหม่ๆ เพื่อไม่ให้เสียโอกาสทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การชี้แจงการประชาสัมพันธ์ การสร้างภาพลักษณ์ ความสร้างความน่าเชื่อถือ การสร้างความไว้วางใจ การสร้างความพึงพอใจ และการทำความเข้าใจให้ตรงกันขององค์กรและกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ ยังมีผลกระทบต่อรูปแบบการทำ

สื่อประชาสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไป คือ มีรูปแบบการทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่ง่ายขึ้นกว่าเดิม แต่ต้องสามารถเลือกและเจาะเป้าหมายทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยให้ถูกต้อง และต้องทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ตอบสนองกับโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนของบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เช่น การอัปเดต และการกดติดตาม #has tag ผ่านเฟซบุ๊กผ่านไลน์ ทั้งนี้จะทำให้เกิดข้อมูลมหาศาลเพราะสื่อดิจิทัลเหล่านี้จะมีระบบประมวลผลให้อัตโนมัติ ที่จะบ่งชี้ถึงพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เช่น สถานที่มีการถ่ายรูปมากที่สุด ช่วงเวลาที่มีคนเข้ามาคอมเมนต์มากที่สุด คำพูดที่มีการพูดถึงบ่อยที่สุด ทำให้ข้อมูลข่าวสารของมหาวิทยาลัยเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไป คือ การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบวิดีโอคลิปที่สามารถอัปโหลดคลิปวิดีโอลง Social media เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ หรือ อินสตราแกรม ซึ่งจะเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่สื่อความหมายได้ตรงใจผู้คนที่เป็กลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

จะเห็นได้จากการแชร์คลิปวิดีโอลง เฟซบุ๊ก เพื่อให้ผ่านตา หรือสร้างกิจกรรมให้แชร์คลิปต่อ ๆ กันไป เพื่อรับของรางวัล เป็นต้น แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัลยังขาดตัวชี้วัดที่จะบอกถึงเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์ขององค์กร เช่น องค์กรต้องการภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น มีชื่อเสียงเพิ่มขึ้น มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ได้รับความไว้วางใจองค์กรสูงขึ้น มีการรับรู้มากขึ้น เป็นต้น แต่ยังไม่มีการสร้างตัวชี้วัดขึ้นมาเพื่อวัดความสำเร็จในการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัลดังกล่าว (ศิริกาญจน์ ธรรมยัตติวงศ์, 2561, บทสัมภาษณ์) ซึ่งการศึกษาตัวชี้วัดในประเทศไทยจะมีเพียงการศึกษาตัวชี้วัดความมีชื่อเสียงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากการรับรู้ของนักลงทุนและพนักงานซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะตัวชี้วัดการสื่อสารประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปในบริบทของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (อรรถนินยา เปล่งวิทยา, 2554, น.72) และในบริบทในต่างประเทศได้มีการศึกษาตัวชี้วัดความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยด้านการสื่อสารใน

ประเทศจีน (หวานี เทอ, 2553, น.83-84) รวมถึงการศึกษาการใช้สื่อออนไลน์มาใช้วัดการตอบสนองต่อการประเมินกลุ่มผู้บริโภคและผู้ถือหุ้นโดยใช้สื่อดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ซึ่งการศึกษาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวชี้วัดแต่ยังไม่ครอบคลุมตัวชี้วัดความสำเร็จในการใช้สื่อดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทย

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาด้านตัวชี้วัดยังไม่ครอบคลุมดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จในการใช้สื่อดิจิทัลออนไลน์ ทำให้องค์กรขาดเครื่องมือที่จะมาใช้ในการประเมินเนื้อหาสื่อและการใช้สื่อดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากไม่มั่นใจว่าการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล จะตรงกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มเป้าหมายมีการตอบสนองต่อสื่อประชาสัมพันธ์ที่สื่อสารออกไปอย่างไร ซึ่งตัวชี้วัดความสำเร็จในการใช้สื่อดิจิทัลการประชาสัมพันธ์ ที่พัฒนาขึ้นจะเป็นเครื่องมือในการบริหารงานของผู้บริหารขององค์กรหรือบริหารธุรกิจ ในทุกระดับขององค์กรมหาวิทยาลัยของภาคเหนือ หากการบริหารงานที่ขาดตัวชี้วัดหรือมีตัวชี้วัดที่ไม่เหมาะสม จะทำให้ผู้บริหารไม่ทราบข้อเท็จจริงหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในการติดตาม ประเมินผล และจัดสรรทรัพยากรในการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล ซึ่งอาจจะนำไปสู่ความล้มเหลวของการดำเนินงานได้ ดังนั้น การใช้สื่อดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ จำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จให้มีความชัดเจน เพื่อติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์หรือใช้ผลการประเมินที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการวางแผนการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ., 2560, น.36-37) ปัจจุบันยังขาดตัวชี้วัดความสำเร็จในการใช้สื่อดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาวิจัยดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทยว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง โดย

การพัฒนาดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทย

ปัญหาการวิจัย

ตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง

วัตถุประสงค์การทำวิจัย

เพื่อสร้างดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมุติฐานของการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีกระบวนการสื่อสารประชาสัมพันธ์

การสื่อสารประชาสัมพันธ์เป็นกระบวนการส่งข้อมูลจากผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับข่าวสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อชักจูงให้ผู้รับข่าวสารมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับมา โดยคาดหวังให้เป็นไปตามที่ผู้ส่งต้องการ โดยอาจการส่งข้อมูลด้วยภาพ การเคลื่อนไหว ข้อความที่มีเนื้อหาข่าวสารข้อมูลน่าสนใจ การวัดความสำเร็จในการส่งข่าวสารจำเป็นต้องดูถึงองค์ประกอบของการสื่อสารและวัตถุประสงค์ในการส่งข่าวสาร เพราะองค์ประกอบเหล่านั้นจะเป็นตัวชี้วัดถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการสื่อสาร (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2559, น.17)

แนวคิดเกี่ยวกับดัชนีชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลกับการประชาสัมพันธ์

ตัวชี้วัด (Indicator) เป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างหนึ่งไม่ว่าจะเป็นการบริหารโครงการ หรือบริหารองค์การในทุกระดับ ทั้งองค์กรภาคเอกชนและภาครัฐ การบริหารงานที่ขาดตัวชี้วัดหรือมีตัวชี้วัดที่ไม่เหมาะสมจะทำให้ผู้บริหารไม่ทราบข้อเท็จจริงหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจนำไปสู่ความล้มเหลวของการดำเนินงานได้ ดังนั้นในการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ภายใต้งานโครงการหรือตามภารกิจขององค์กรจำเป็นต้องมีการกำหนด

ตัวชี้วัด ให้ชัดเจน เพื่อติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง และผลที่ได้จากการดำเนินงานเป็นระยะๆ ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์ หรือใช้ผลการประเมินที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicator: KPI) คำว่า “Indicator” ในภาษาไทยมีการใช้คำอย่างหลากหลาย เช่น ตัวชี้วัด ตัวบ่งชี้ ตัวชี้นำดัชนี และเครื่องชี้วัด เป็นต้น คำเหล่านี้ถูกใช้เป็นการมาตรฐานทางสถิติเพื่อใช้วิเคราะห์สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต กระบวนการดำเนินงาน การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ (อุบลทิพย์ งามวิบูลย์, 2555, น.69) ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ หรือ ตัวชี้วัดความสำเร็จ เป็นเครื่องมือวัดผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ขององค์กร ซึ่งแสดงผลของการวัดในรูปข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวัดความก้าวหน้าของการบรรลุปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐานหรือเป้าหมายที่ตกลงกันไว้ องค์กรสามารถใช้ผลของการวัดและการประเมินความก้าวหน้าตามดัชนีชี้วัด เพื่อสะท้อนประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กร และดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานหลักมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยแห่งความสำเร็จ ดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานหลักที่ดีควรมีความเหมาะสมสามารถที่จะโน้มน้าวให้ทุกคนในองค์กร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดจนสาธารณชนเชื่อถือ ผลงานที่วัดจากดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานหลักจะแสดงถึงภารกิจที่องค์กรจะต้องปฏิบัติบนพื้นฐานของเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยต้องสามารถวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพควรมีตัวชี้วัดที่หลากหลายและครอบคลุมวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์องค์กร ซึ่งส่วนใหญ่องค์กรมีเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์ 6 ด้าน (พจน์ ใจชาญสุขกิจ, 2555, น.67-68) ดังนี้

1. เพื่อสร้างภาพลักษณ์องค์กร
2. เพื่อสร้างชื่อเสียงองค์กร
3. เพื่อสร้างความพึงพอใจต่อองค์กร
4. เพื่อสร้างความเข้าใจองค์กร

5. เพื่อสร้างการยอมรับองค์กร

6. เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือองค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการดำเนินการที่จะสร้างความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อนำไปสู่การยอมรับวิธีปฏิบัติให้แพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง โดยวิธีการดังกล่าวต้องอาศัยการใช้สื่อต่างๆ อย่างหลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่า ต้องการให้กลุ่มเป้าหมาย ยอมรับอะไรอย่างไร และจะต้องมีแผนการสื่อสารที่เป็นขั้นตอน และมีกลวิธีที่เหมาะสมจึงจะเกิดประสิทธิผล โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ การเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลในสังคม การเลือกใช้กิจกรรมและสื่อต่าง ๆ ทางการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ปลูกจิตสำนึก โน้มน้าวให้เห็นด้วย คล้อยตาม เกิดความร่วมมือร่วมใจกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความท้าทายของงานนี้อยู่ที่การคิดค้นกลวิธี โดยจะสร้างสารอย่างไรให้ดึงดูดและกระตือรือร้น จะใช้กิจกรรมอะไรที่แปลกใหม่แต่อยู่ในวิสัยที่กลุ่มเป้าหมายสามารถรับได้ จะใช้สื่ออะไรให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และจะวางแผนการสื่อสารอย่างไร (Wilcox & Cameron, 2012, p.132) กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ขององค์กรจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอันดับต้นๆ ในการทำงานขององค์กรแต่ละแห่ง โดยเฉพาะการสร้างภาพลักษณ์การมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์เพื่อให้องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น มีชื่อเสียงเพิ่มขึ้น มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ได้รับความไว้วางใจสูงขึ้น มีการรับรู้มากขึ้น ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียเพิ่มขึ้น ความชื่นชอบเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าบางองค์กรทำงานหนักมีผลงานมากมายแต่ไม่มีการประชาสัมพันธ์ ผู้คนมักจะไม่ทราบว่าจะองค์กรนั้นได้ทำอะไรไปบ้าง แต่ตรงกันข้ามอีกองค์กรหนึ่งทำงานน้อยกว่ามีผลงานน้อยกว่า แต่องค์กรนั้นมีกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารออกไปยังสื่อต่างๆ องค์กรนั้นจะเป็นที่รู้จักของประชาชนและเกิดการยอมรับในที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับสื่อดิจิทัล

พจน์ ใจชาญสุขกิจ (2555, น.67-68) ได้กล่าวถึงข่าวสารและ เนื้อหาที่องค์กรระดับโลกต้องสื่อสารประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อดิจิทัล ไว้ดังนี้

Corporate Movement and Information การสื่อสาร ความเคลื่อนไหวขององค์กรการสื่อสารเรื่องราวขององค์กร ในด้านต่างๆ เช่น แนวทางการบริหาร วิสัยทัศน์องค์กร ศักยภาพ ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารและพนักงาน รวมถึงการให้ข้อมูลรายงานธุรกรรม การเงินเพื่อประโยชน์ต่อลูกค้า ผู้ถือหุ้นตลอดจนสาธารณชนได้รับทราบข้อมูล ที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

Business Market Positioning การบอกเล่าเรื่องราว ทางธุรกิจ การบอกเล่าเรื่องราวทางธุรกิจ การกล่าวถึงปริมาณธุรกรรม ยอดจำนวนธุรกิจ ส่วนแบ่งทางการตลาด ยอดขาย ยอดจำหน่ายเพื่อบอก สถานะของธุรกิจต่อตลาดในภาพรวมกิจกรรมทางธุรกิจ

Executive Vision การแสดงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การให้ความเห็น วิเคราะห์บทบาทของธุรกิจต่อสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น บทบาทสหประชาชาติ ความคิดเห็นเพื่อแสดงถึงประสิทธิภาพ ความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้บริหารองค์กร

Product and Service Value การแสดงคุณค่าสินค้า หรือบริการ การบอกกล่าวหรืออธิบายความโดดเด่นของตัวสินค้าหรือบริการด้วยการแสดงถึงคุณค่าที่เหนือกว่าแบรนด์อื่น ๆ การอธิบายแจ้งมูลค่า เช่นการให้ข้อมูลค่าธรรมเนียม อัตราค่าบริการและสิทธิประโยชน์

Communication for Engagement การสื่อสารข้อมูลเพื่อสร้างความผูกพันและความมั่นใจ การสร้างความสัมพันธ์ระยะยาว เช่น การรายงานมาตรฐาน การชักจูงความพรอ้ม ระบบการป้องกันที่เกี่ยวข้องการให้รายละเอียดของส่วน ผสมข้อมูล มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง การรายงานผลประกอบการ การแทรกมุมมอง การวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาด รวมทั้งความเห็นต่อธุรกิจในภาพรวมด้วยหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใส

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย ได้ดังนี้

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ นักวิชาการ/อาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และผู้ปฏิบัติงานด้านนิเทศศาสตร์ของมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 1,136 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย, 2561, ออนไลน์) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเลือกสัมภาษณ์รองอธิการหรือผู้บริหารของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือฝ่ายประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารองค์กรมหาวิทยาลัย จำนวน 1 ท่าน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหรือดูแลด้านการประชาสัมพันธ์ระดับองค์กรของมหาวิทยาลัย จำนวน 1 ท่าน รวม 12 คน เพื่อให้ทราบถึงดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือใน

ประเทศไทยกับ 3 กลุ่มมหาวิทยาลัยภาคเหนือในประเทศไทย ดังนี้

กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน

1. มหาวิทยาลัยพายัพ คณะนิเทศศาสตร์ จังหวัดเชียงใหม่

2. มหาวิทยาลัยฟาอีสเทอร์น คณะนิเทศศาสตร์ จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ คณะวิทยาการจัดการ จังหวัดอุตรดิตถ์

2. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง คณะวิทยาการจัดการ จังหวัดลำปาง

กลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐบาล

1. มหาวิทยาลัยนเรศวร คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์การสื่อสาร จังหวัดพิษณุโลก

2. มหาวิทยาลัยแม่โจ้ คณะศิลปศาสตร์ สาขา นิเทศศาสตร์บูรณาการ จังหวัดเชียงใหม่

จากนั้นผู้วิจัยทำการพัฒนาแบบสอบถามจากทฤษฎี และข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 316 ชุด อ้างอิง Taro Yamane ประชากรไม่ถึง 1,500 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 316 คน คำนวณเป็นสัดส่วน ของแต่ละกลุ่มมหาวิทยาลัยเมื่อครบกำหนดในการเก็บ แบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามทั้งสิ้น 231 ชุด รวมระยะเวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 30 วัน มีอัตราผลตอบแทนร้อยละ 55.00% ซึ่งสอดคล้องกับ Asker, Kumar และ Day (2001, p.42) ได้นำเสนอว่าการ ส่งแบบสอบถามต้องมีอัตราผลตอบแทนอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้

2. การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทย สามารถจำแนกออกเป็น 6 ด้าน โดยพัฒนาข้อคำถามจาก ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ภาพลักษณ์ ประกอบด้วย 5 คำถาม โดย ครอบคลุมเนื้อหาการวัดดัชนีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อ ดิจิทัลเพื่อสร้างภาพลักษณ์ พัฒนาจากแนวคิดดัชนีตัวชี้วัด สื่อดิจิทัลของ พจน์ ใจชาญสุขกิจ (2555, น.67) การวัด จำนวนการรับรู้และการตอบสนองภาพลักษณ์ที่ดีของ ผู้รับสาร

2. ชื่อเสียง ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุม เนื้อหาการวัดดัชนีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัลเพื่อ สร้างชื่อเสียง พัฒนาจากแนวคิดดัชนีตัวชี้วัดสื่อดิจิทัลของ พจน์ ใจชาญสุขกิจ (2555, น.69) การวัดจำนวนการรับรู้ และปฏิบัติการของผู้รับสารต่อการมีชื่อเสียงขององค์กร

3. การยอมรับ ประกอบด้วย 4 คำถาม โดย ครอบคลุมเนื้อหาการวัดดัชนีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อ ดิจิทัลเพื่อสร้างการยอมรับพัฒนาจากแนวคิดตัวชี้วัดการ ประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัลระดับกลยุทธ์ของ พจน์ ใจชาญสุขกิจ (2555, น.68) การวัดจำนวนการรับรู้และ ปฏิบัติการตอบรับของผู้รับสาร

4. ความน่าเชื่อถือ ประกอบด้วย 4 คำถาม โดย ครอบคลุมเนื้อหาการวัดดัชนีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อ ดิจิทัลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ พัฒนาจากแนวคิดดัชนี ตัวชี้วัดสื่อดิจิทัลของ พจน์ ใจชาญสุขกิจ (2555, น.68) การวัดจำนวนการรับรู้ความน่าเชื่อถือขององค์กร

5. ความพึงพอใจ ประกอบด้วย 4 คำถาม โดย ครอบคลุมเนื้อหาการวัดดัชนีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อ ดิจิทัลเพื่อสร้างความพึงพอใจ พัฒนาจากแนวคิดตัวชี้วัด ระดับกลยุทธ์ของ พจน์ ใจชาญสุขกิจ (2555, น.69) การวัดจำนวนค่าคะแนนระดับความพึงพอใจของผู้รับสาร

6. ความเข้าใจ ประกอบด้วย 4 คำถาม โดย ครอบคลุมเนื้อหาการวัดดัชนีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อ ดิจิทัลเพื่อสร้างความเข้าใจ พัฒนาจากแนวคิดดัชนีตัวชี้วัด สื่อดิจิทัลของ พจน์ ใจชาญสุขกิจ (2555, น.69) ดัชนี ตัวชี้วัดการรับรู้และความถูกต้องในการตอบสนองกลับ ของผู้รับสาร

3. ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่นและความ เที่ยงตรงโดยการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination Power) ใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัล อย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือ ประเทศไทย ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.492- 0.777 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978, p.245) ได้ นำเสนอว่าการทดสอบค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cranach ซึ่งดัชนีตัวชี้วัดความ สำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัย ภาคเหนือประเทศไทย มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.792 - 0.863 ซึ่งสอดคล้องกับ Lovett (2002, p.49) ได้เสนอว่าการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เกินกว่า 0.75 เป็นค่าที่ยอมรับได้

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ทางองค์ประกอบของดัชนี

ตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทย ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถามนักประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

จำนวน 169 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 73.20 อายุมากกว่า 20-30 ปี จำนวน 224 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 94.00 สถานภาพโสด จำนวน 153 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 66.23 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 218 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 94.40 ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 216 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 93.50 และรายได้สุทธิต่อเดือนที่ได้รับ 15,000 – 20,000 บาท จำนวน 220 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 95.20

ตารางที่ 1 แสดงค่าทางสถิติในการพิจารณาความเหมาะสมในการวิเคราะห์ Factor Analysis

สถิติที่ใช้พิจารณา	ค่าสถิติ 1	ค่าสถิติ 2	ค่าสถิติ 3	ค่าสถิติ 4	ค่าสถิติ 5	ค่าสถิติ 6
KMO	0.783	0.802	0.782	0.780	0.764	0.791
Bartlett's Test of Sphericity	418.030	366.994	259.751	263.624	268.506	436.416
Chi-Square						
Degree of freedom	10	10	6	6	6	6
Significant	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 ค่า KMO ที่คำนวณได้ มีค่ามากกว่า 0.6 และเข้าใกล้ 1 และ Bartlett's Test of Sphericity Chi-Square มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่าข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ Factor Analysis (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น.104)

ตารางที่ 2 การสกัดปัจจัยดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย

ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จ การใช้สื่อดิจิทัล อย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัย ภาคเหนือของประเทศไทย	ค่าน้ำหนักปัจจัย					
	ค่าสถิติ 1	ค่าสถิติ 2	ค่าสถิติ 3	ค่าสถิติ 4	ค่าสถิติ 5	ค่าสถิติ 6
ภาพลักษณ์						
1. จำนวนการรับรู้ถึงความโปร่งใสขององค์กร	0.739					
2. จำนวนการกดแชร์เนื้อหาที่เป็นรูปภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 20	0.760					

ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จ การใช้สื่อดิจิทัล อย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัย ภาคเหนือของประเทศไทย	ค่าน้ำหนักปัจจัย					
	ค่าสถิติ 1	ค่าสถิติ 2	ค่าสถิติ 3	ค่าสถิติ 4	ค่าสถิติ 5	ค่าสถิติ 6
3. จำนวนการกดแชร์เนื้อหาคลิปวิดีโอไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20	0.820					
4. จำนวนการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย	0.784					
5. จำนวนร้อยละของการรับรู้ถึงความสามารถของบุคลากรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย	0.725					
ชื่อเสียง						
6. จำนวนการรับรู้สถานที่ตั้งของผู้ประชาสัมพันธ์		0.711				
7. จำนวนร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80		0.782				
8. จำนวนการรับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ขององค์กรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80		0.759				
9. จำนวนการรับรู้คุณภาพของบัณฑิตที่จบ การศึกษาอยู่ในระดับดี		0.798				
10. การรับรู้ผลงานที่ได้รับรางวัลภายนอกองค์กร		0.733				
การยอมรับ						
11. จำนวนการกดติดตามเพจประชาสัมพันธ์ร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย			0.758			
12. จำนวนการลงชื่อเข้าใช้เพื่อเพิ่มวิดีโอลงใน เพจลิสต์ร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย			0.812			
13. จำนวนการปิกหมุดเพื่อติดตามเนื้อหาสื่อ ร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย			0.784			
14. จำนวนการกดติดตามโดยการติดตาม ร้อยละ 50 ของกลุ่มเป้าหมาย			0.787			
ความน่าเชื่อถือ						
15. จำนวนนักศึกษาที่เข้าใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย				0.708		
16. จำนวนการรับรู้คุณภาพทางการศึกษาไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80				0.810		
17. การรับรู้ผลงานที่ได้มาตรฐานขององค์กร				0.808		

ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จ การใช้สื่อดิจิทัล อย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัย ภาคเหนือของประเทศไทย	ค่าน้ำหนักปัจจัย					
	ค่าสถิติ 1	ค่าสถิติ 2	ค่าสถิติ 3	ค่าสถิติ 4	ค่าสถิติ 5	ค่าสถิติ 6
18. การรับรู้ทักษะและความเป็นมืออาชีพของ องค์กร ความพึงพอใจ				0.809		
19. ร้อยละความพึงพอใจในการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับดี					0.753	
20. จำนวนการคลิกเข้าชมคลิปวิดีโอแบบวนซ้ำ ร้อยละ 21 ของกลุ่มเป้าหมาย					0.823	
21. จำนวนร้อยละความพอใจการบริหารงาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย					0.782	
22. จำนวนการตอบสนองที่แสดงความชอบ ในเนื้อหาสื่อ					0.785	
ความเข้าใจ						
23. จำนวนความผิดพลาดในการเข้าใช้บริการ น้อยกว่าร้อยละ 5 ของกลุ่มเป้าหมาย						0.805
24. จำนวนการให้ความร่วมมือไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย						0.827
25. จำนวนการตอบสนองเนื้อหาสื่อด้วยสัญลักษณ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80						0.885
26. จำนวนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80						0.849

จากตาราง 2 พบว่า ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทยด้านภาพลักษณ์มีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการกดแชร์เนื้อหาคลิปวิดีโอไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 จำนวนการรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวนการกดแชร์เนื้อหาที่เป็นรูปภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 จำนวนการรับรู้ถึงความโปร่งใสขององค์กร และจำนวนร้อยละของการรับรู้ถึงความสามารถของบุคลากรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย

ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทยด้านชื่อเสียงมีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการรับรู้คุณภาพของบัณฑิตที่จบการศึกษาอยู่ในระดับดี จำนวนร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวนการรับรู้

คุณภาพของผลิตภัณฑ์ขององค์กรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 การรับรู้ผลงานที่ได้รับรางวัลภายนอกองค์กร และจำนวนการรับรู้สถานที่ตั้งของผู้ประชาสัมพันธ์

ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย

ด้านการยอมรับมีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการลงชื่อเข้าใช้เพื่อเพิ่มวิดีโอลงในเพลย์ลิสต์ร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวนการกดติดตามโดยการติดตาม ร้อยละ 50 ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวนการปิกหมุดเพื่อติดตามเนื้อหาสื่อร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย และจำนวนการกดติดตามเพจประชาสัมพันธ์ร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย

ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย ด้านความน่าเชื่อถือมีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการรับรู้คุณภาพทางการศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 การรับรู้ทักษะและความเป็นมืออาชีพขององค์กร การรับรู้ผลงานที่ได้มาตรฐานขององค์กร และจำนวนนักศึกษาที่เข้าใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย

ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย ด้านความพึงพอใจมีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการคลิกเข้าชมคลิปวิดีโอแบบวนซ้ำร้อยละ 21 ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวนการตอบสนองที่แสดงความชอบในเนื้อหาสื่อ จำนวนร้อยละความพอใจการบริหารงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย และร้อยละความพึงพอใจในการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับดี

ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทยด้านความเข้าใจมีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการตอบสนองเนื้อหาสื่อด้วยสัญลักษณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จำนวนความเข้าใจในเนื้อหาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวนการให้ความร่วมมือไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย และจำนวนความผิดพลาดในการเข้าใช้บริการน้อยกว่าร้อยละ 5 ของกลุ่มเป้าหมาย

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาการสกัดปัจจัยดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า มหาวิทยาลัยภาคเหนือของ

ประเทศไทยส่วนใหญ่มีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการกดแชร์เนื้อหาคลิปวิดีโอไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในการวัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพด้านภาพลักษณ์ มีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการรับรู้คุณภาพของบัณฑิตที่จบการศึกษาอยู่ในระดับดี จำนวนร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ในการวัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านชื่อเสียง มีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการลงชื่อเข้าใช้เพื่อเพิ่มวิดีโอลงในเพลย์ลิสต์ร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมาย ในการวัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการยอมรับ มีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการรับรู้คุณภาพทางการศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ในการวัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านความน่าเชื่อถือ มีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการคลิกเข้าชมคลิปวิดีโอแบบวนซ้ำร้อยละ 21 ของกลุ่มเป้าหมาย ในการวัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านความพึงพอใจมีดัชนีตัวชี้วัดจากจำนวนการตอบสนองเนื้อหาสื่อด้วยสัญลักษณ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ในการวัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านความเข้าใจ โดยภาพรวมลักษณะดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นการวัดปฏิบัติการตอบสนอง การยอมรับ และการตอบกลับของผู้รับสาร

จากผลการวิจัยที่พบว่า มหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่มีดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นการวัดปฏิบัติการตอบสนอง การยอมรับ และการตอบกลับของผู้รับสาร โดยองค์กรมีการใช้สื่อดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารเพื่อมุ่งสร้างภาพลักษณ์ให้องค์กร สร้างความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างองค์กรผู้ส่งสารและผู้รับสาร สร้างชื่อเสียง ความพึงพอใจ ความเข้าใจ การยอมรับ และความน่าเชื่อถือขององค์กร เพื่อเป็นดัชนีที่วัดพฤติกรรมและการให้ความร่วมมือของผู้รับข่าวสาร เป็นหลัก และลักษณะตัวชี้วัดเป็นการวัดจากจำนวนร้อยละของพฤติกรรมการตอบกลับและการตอบสนองของผู้รับสาร สอดคล้องกับแนวคิดของ Wilcox & Cameron (2012, p.132) กล่าวว่า กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการดำเนินการที่จะสร้างความร่วมมือในการทำกิจกรรม

อย่างไรอย่างหนึ่งเพื่อนำไปสู่การยอมรับวิถีปฏิบัติให้แพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง โดยวิธีการดังกล่าวต้องอาศัยการใช้สื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่าต้องการให้กลุ่มเป้าหมาย ยอมรับอะไร อย่างไร และจะต้องมีแผนการสื่อสารที่เป็นขั้นตอน และมีกลวิธีที่เหมาะสมจึงจะเกิดประสิทธิผล โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลในสังคม การเลือกใช้กิจกรรมและสื่อต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ปลูกจิตสำนึก โน้มน้าวให้เห็นด้วยและคล้อยตามโดยมีการประเมินผลการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับแนวคิดของ พจน์ ใจชาญสุขกิจ (2555, น.67-68) กล่าวว่า การสื่อสารข้อมูลด้วยสื่อดิจิทัลเป็นการสร้างความผูกพัน ความมั่นใจ และการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในการทำงานร่วมกันหรือการให้ความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้น

ข้อเสนอสำหรับการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ในการศึกษาเกี่ยวกับ ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยในภาคเหนือของประเทศไทย เป็นการศึกษาทัศนคติของนักประชาสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัยในภาคเหนือของประเทศไทยประเทศไทย งานวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษาโดยการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ศึกษากลุ่มมหาวิทยาลัยภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อดูแนวโน้มในบริบทที่แตกต่างกัน

2. ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นหลักเกณฑ์และดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในมหาวิทยาลัยภาคเหนือประเทศไทยให้มีความชัดเจน เพื่อติดตามประเมินผล

การประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์หรือใช้ผลการประเมินที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการวางแผนการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. (2553). *นวัตกรรมการประชาสัมพันธ์กับประเด็นการสื่อสารขององค์กรระดับโลกท่ามกลาง Social Network*. จาก http://www.drphot.com/images/journal/2553/coporate_communication/.
- รติ ธนารักษ์. (2561). *บทสัมภาษณ์*. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2561.
- เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. (2553). *เครือข่ายสังคม (SOCIAL NETWORKING)*. จาก <http://vcharkarn.com/varticle/40698>
- ศิริกาญจน์ ธรรมยัตติวงศ์. (2561). *บทสัมภาษณ์*. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2561.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2559). *ทฤษฎีการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระเป็ยทอง.
- สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ. (2560). *คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการ: แนวทางการกำหนด ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- หวานี เหม. (2553). *ตัวชี้วัดความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยด้านการสื่อสารในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรณนิยา เปล่งวิทยา. (2554). *ตัวชี้วัดความมีชื่อเสียงของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากการรับรู้ของนักลงทุนและพนักงาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อภาภัทร บุญรอด. (2560). การใช้สื่ออย่างเหมาะสมในยุคดิจิทัล. จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642899>
- อุบลทิพย์ งามวิบูลย์. (2555). การวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวชี้วัด นำหนัก ค่าเป้าหมายและ เกณฑ์การให้คะแนนของตัวชี้วัดระดับกระทรวงกระทรวงคมนาคม ปีงบประมาณ พ.ศ.2555 กลุ่มพัฒนาระบบบริหารสำนักปลัดกระทรวงคมนาคม. กรุงเทพฯ: สำนักปลัดกระทรวงคมนาคม.
- Asker, D. A., Kumar, V. & Day, G. S. (2001). *Marketing Research*. New York: John Wiley & Sons.
- Lovett, H. T. (2002). *The Effect of Violating the Assumption of Equal Item Means in Estimation the Livingstone Coefficient*. Education and Psychological Measurement, 38(1978), 239-251,
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory*. New York : McGraw - Hill.
- Wilcox & Cameron (2012). *Public Relations: Strategies and Tactics*. 10th ed. New York : John Wiley & Sons.

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES
UTTARADIT
RAJABHAT UNIVERSITY

การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

TIME SPENDING ON ADMINISTRATION OF PRINCIPALS IN SCHOOLS UNDER PHITSANULOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ชญชนิต มากมี*

Thunchanit Markmee*

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา

Associate Professor Vithaya Jansila, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 และเพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประเภทของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,681 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 313 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage random sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในแต่ละประเภทของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test independent samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง ทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า มีการใช้เวลาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ การใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไป การใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณ การใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ และการใช้เวลาในการบริหารงานบุคคล

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

* Student in Master of Education (Education Administration) , Naresuan University

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามประเภทของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : การใช้เวลา , การบริหารงาน , ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objective of this research is to study time spending on administration of principals in schools under Phitsanulok primary educational service area office 3; and to compare time spending on administration of principals in schools under Phitsanulok primary educational service area office 3. The data are analyzed by positions, types of school, and work experiences.

The population consists of 1,681 educational administrators and teachers under Phitsanulok primary educational service area office 3 in the academic year 2017. The samples are 313 educational administrators and teachers under Phitsanulok primary educational service area office 3 in the academic year 2017 determining the sample size by using Krejcie & Morgan Table and selecting the sample with the proportion of educational administrators and teachers in each school from multi-stage random sampling method. The tool of data collection in research is questionnaire. Analyze the data with percentage, mean, standard deviation, t-test for independent samples, and one-way ANOVA; however, use Scheffe's method in case of variance. The results are as follows;

1. Overall analysis in time spending on administration of principals in schools under Phitsanulok primary educational service area office 3 reveals that 4 administrations as time spending on general administration, budget administration, academic administration, and time spending on personnel administration arranged in descending order take a lot of time.

2. The outcome of comparison in time spending on administration of principals in schools under Phitsanulok primary educational service area office 3 is classified according to positions. When considered in overall and each condition, it is found that educational administrators and teachers have significantly different opinions at a p-value of 0.05. Whilst, analyzed by types of school and by work experiences, the overall analysis and each aspect tells that the point of view of educational administrators and teachers are not statistically significant.

Keywords : Time Spending, Administration, Principals in schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ในเรื่องของนโยบายและแนวทางการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีการทำความเข้าใจและปรับตัวมากที่สุด ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่มีบทบาทความรับผิดชอบสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความเข้าใจหลักการการบริหารและใช้ความรู้ความสามารถ รวมทั้งทักษะทางการบริหารในการบริหารการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น.30 - 33) แม้ว่าจะมีผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงาน แต่ก็มีผู้บริหารสถานศึกษาไม่น้อยที่บริหารงานไม่ประสบผลสำเร็จเช่นกัน เพราะยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารงาน การที่จะบริหารงานและบริหารคนให้ได้ผลสำเร็จต้องดึงศักยภาพ นำเอาความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะต้องดำเนินงานตามภารกิจงานทั้ง 4 ด้านตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น.32) กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ สำหรับการบริหารงานในสถานศึกษาแล้ว ในบรรดาทรัพยากรการบริหารอันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารงาน 4 ประการ ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการทรัพยากร อีกอย่างหนึ่งซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญคือ “ทรัพยากรเวลา” ซึ่งเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่งที่แตกต่างจากทรัพยากรการบริหารอื่นคือ เวลา มีลักษณะเฉพาะที่พร้อมจะนำมาใช้ประโยชน์ได้ทันทีและพร้อมที่จะหมดไปทันที

การใช้เวลาในการบริหารงานเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ ต้องจัดสรรหรือรู้จักใช้เวลาในการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม จะต้องเรียนรู้ภารกิจงานว่างงานใดมีความสำคัญมาก สำคัญรองลงมา ควรจัดสรรและใช้เวลาในการบริหารลดลงตามลำดับ ถ้าหากผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรเวลาและใช้เวลาอย่างจำกัดในการบริหารงานได้อย่างเหมาะสมจะทำให้งานนั้นมีประสิทธิภาพ

ซึ่งผู้วิจัยเองได้ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ที่ผ่านมาผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนใช้เวลาเดินทางไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาประมาณ 1-2 ชั่วโมง ทำให้เสียเวลาไปกับการเดินทาง อีกทั้งมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติร่วมกับชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆ อาทิเช่น การประชุม การติดต่อประสานงาน การร่วมกิจกรรม การร่วมเป็นเกียรติในงานต่างๆ เป็นต้น ทำให้ไม่มีการวางแผนการทำงานในเวลาที่กำหนด ไม่สามารถจัดอันดับความสำคัญของงานได้อย่างเหมาะสม แต่ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการปฏิบัติงาน โดยลดสาเหตุของการสูญเสียเวลา เพิ่มปัจจัยที่ทำให้ประหยัดเวลา และนำไปปฏิบัติจะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สถานศึกษา สังคม และประเทศชาติ

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ซึ่งยังไม่มีการรายงานข้อมูลนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูล ความรู้ และเป็นแนวทางที่จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ ในการดำเนินการแนะแนวทางในการพัฒนาการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถขยายผลให้หน่วยงานหรือผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ได้นำไปปรับใช้ในการพัฒนาการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประเภทของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นต่อการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 แตกต่างกันไป

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาประเภทต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 แตกต่างกันไป

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 แตกต่างกันไป

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ การใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณ การใช้เวลาในการบริหารงานบุคคล และการใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก

เขต 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,681 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 141 คน และครู จำนวน 1,540 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 313 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน และครูจำนวน 287 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในแต่ละประเภทของสถานศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ 1. ตำแหน่ง จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู 2. ประเภทของสถานศึกษา จำแนกเป็น โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 3. ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น ประสบการณ์ในการทำงาน 1 - 5 ปี ประสบการณ์ในการทำงาน 6 - 10 ปี และประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป

ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1. การใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ 2. การใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณ 3. การใช้เวลาในการบริหารงานบุคคล และ 4. การใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,681 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา

จำนวน 141 คน และครู จำนวน 1,540 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 313 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในแต่ละประเภทของสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ และตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open - ended question)

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะและข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาค่า IOC (Item-Objective Congruence Index: IOC) และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 นำเสนอแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (try - out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 40 ฉบับ เท่ากับ 0.98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บข้อมูล พร้อมส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 ถึง วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 ด้วยตนเอง และบางส่วนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ จำนวน 313 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 313 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test independent samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง ทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังนี้

ด้าน	การใช้เวลาในการบริหารงาน	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (n = 313)		ระดับ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การบริหารงานวิชาการ	3.90	0.68	มาก	3
2	การบริหารงานงบประมาณ	3.92	0.72	มาก	2
3	การบริหารงานบุคคล	3.88	0.70	มาก	4
4	การบริหารงานทั่วไป	3.97	0.71	มาก	1
	รวมเฉลี่ย	3.91	0.65	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า การใช้เวลาในการบริหารงาน 4 ด้าน มีการใช้เวลาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ การใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.97$) การใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 3.92$) การใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.90$) และการใช้เวลาในการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 2 การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ด้าน	การใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (n = 313)		ระดับ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.92	0.82	มาก	5
2	วางแผนงานบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา	4.03	0.80	มาก	1
3	ประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการ	3.99	0.89	มาก	2
4	ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.85	0.92	มาก	8
5	นิเทศ สังเกต ติดตาม ตรวจสอบ การจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.81	0.86	มาก	10
6	วัดผลและประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา	3.87	0.83	มาก	7

ด้าน	การใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (n = 313)		ระดับ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
7	พัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้ เพื่อการศึกษาของสถานศึกษา	3.95	0.78	มาก	3
8	ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.78	0.64	มาก	11
9	ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.82	0.83	มาก	9
10	ใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนาระบบงานการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา	3.93	0.79	มาก	4
11	ใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการประกันคุณภาพ	3.89	0.83	มาก	6
รวมเฉลี่ย		3.90	0.68	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ภาพรวมมีการใช้เวลาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 2 วางแผนงานบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 ประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการ ($\bar{X} = 3.99$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 8 ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.78$)

ตารางที่ 3 การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในการบริหารงานงบประมาณ ดังนี้

ด้าน	การใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณ	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (n = 313)		ระดับ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	วางแผนงานบริหารงานงบประมาณและสร้างความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.92	0.83	มาก	4
2	วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในสถานศึกษา	3.89	0.83	มาก	9
3	จัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่าย และการอนุมัติเงินงบประมาณในสถานศึกษา	3.99	0.83	มาก	2

ด้าน	การใช้เวลาในการบริหารงาน งบประมาณ	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (n = 313)		ระดับ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
4	พิจารณาการอนุมัติโครงการของสถานศึกษา	4.08	0.90	มาก	1
5	ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง วัสดุครุภัณฑ์ ตามระเบียบ ของทางราชการ	3.97	0.84	มาก	3
6	ตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณในสถานศึกษา	3.82	0.93	มาก	12
7	ตรวจสอบและลงลายมือชื่อในเอกสารเกี่ยวกับการ เงิน บัญชี และพัสดุ	3.90	0.92	มาก	7
8	ตรวจสอบบัญชีรายรับ-รายจ่าย การเงินใน สถานศึกษา	3.91	0.93	มาก	5
9	ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานงบประมาณ ในสถานศึกษา	3.90	0.92	มาก	7
10	ใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนาระบบงานการบริหาร งานงบประมาณภายในสถานศึกษา	3.91	0.88	มาก	5
11	ใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงเกี่ยวกับการ เงินตามระเบียบของทางราชการให้กับครู และ บุคลากรทางการศึกษา	3.87	0.88	มาก	10
12	ใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงเกี่ยวกับการใช้ งบประมาณให้ตรงกับโครงการในแผน ปฏิบัติการ ประจำปี	3.86	0.87	มาก	11
รวมเฉลี่ย		3.92	0.72	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า ภาพรวมมีการใช้เวลาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 4 พิจารณาการอนุมัติโครงการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 จัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่าย และการอนุมัติเงินงบประมาณในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.99$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 6 ตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.82$)

ตารางที่ 4 การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 ในการบริหารงานบุคคล ดังนี้

ด้าน	การใช้เวลาในการบริหารงานบุคคล	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (n = 313)		ระดับ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	วางแผนงานบริหารงานบุคคลและสร้างความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.93	0.88	มาก	3
2	รับฟังความคิดเห็น ความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด	3.86	0.91	มาก	12
3	กำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID PLAN)	3.82	0.89	มาก	15
4	ประชุมชี้แจงครู บุคลากรทางการศึกษา และนักการภารโรงเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติงานในหน้าที่และข้อราชการต่างๆ	4.01	0.89	มาก	1
5	จัดทำแผนอัตรากำลังของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบต่อหน่วยงานต้นสังกัด	3.89	0.95	มาก	7
6	ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการย้ายของครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.86	0.93	มาก	12
7	พิจารณาความดีความชอบของครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.85	0.93	มาก	14
8	เลื่อนขั้นเงินเดือนของครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.80	0.89	มาก	16
9	พิจารณาโทษทางวินัย โดยยึดความยุติธรรมเป็นสำคัญ	3.71	0.90	มาก	17
10	พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.88	0.88	มาก	9
11	สร้างขวัญกำลังใจและจัดสวัสดิการให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.95	0.94	มาก	2
12	ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบุคคลภายในสถานศึกษา	3.88	0.81	มาก	9
13	ติดตามผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	3.92	0.83	มาก	4
14	ใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนาระบบงานการบริหารงานบุคคลภายในสถานศึกษา	3.89	0.89	มาก	7
15	ส่งเสริมวินัยสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.92	0.82	มาก	4

ด้าน	การใช้เวลาในการบริหารงาน งบประมาณ	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (n = 313)		ระดับ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
16	กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของครู และบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.87	0.90	มาก	11
17	ส่งเสริมการศึกษาดูงาน ประชุม สัมมนา หรือการ ศึกษาต่อของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อ พัฒนาตนเอง	3.91	0.83	มาก	6
รวมเฉลี่ย		3.88	0.70	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ภาพรวมมีการใช้เวลาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 4 ประชุมชี้แจงครู บุคลากรทาง การศึกษา และนักการภารโรงเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติงานในหน้าที่และข้อราชการต่างๆ ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 11 สร้างขวัญกำลังใจและจัดสวัสดิการให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.95$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 9 พิจารณาโทษทางวินัย โดยยึดความยุติธรรมเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.71$)

ตารางที่ 5 การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในการบริหารงานทั่วไป ดังนี้

ด้าน	การใช้เวลาในการบริหาร งานทั่วไป	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (n = 313)		ระดับ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	วางแผนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้ สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	3.96	0.91	มาก	11
2	วางแผนและออกแบบการจัดระบบโครงสร้าง บุคลากร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ภายในสถานศึกษา	3.87	0.90	มาก	20
3	วางแผนจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ในการ บริหารการศึกษาและจัดการเรียนรู้	3.95	0.93	มาก	14
4	กำหนดภาระหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการ ศึกษาให้ตรงกับความรู้ความสามารถ	3.99	0.85	มาก	4
5	กำหนดแผนการรับนักเรียนที่สอดคล้องกับการจัด ทำสำมะโนนักเรียน	3.91	0.90	มาก	17

ด้าน	การใช้เวลาในการบริหารงาน งบประมาณ	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (n = 313)		ระดับ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
6	ประชุมกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางการศึกษา	3.98	0.89	มาก	6
7	ประชาสัมพันธ์ให้ทราบเกี่ยวกับการรับนักเรียนของสถานศึกษา	3.96	0.92	มาก	11
8	จัดทำสำเนาประชากรผู้เรียนที่จะเข้าเรียนในสถานศึกษา	3.89	0.92	มาก	19
9	ดำเนินการเกี่ยวกับการนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานศึกษา	3.92	0.93	มาก	16
10	ประสานงานกับเครือข่ายทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.00	0.87	มาก	3
11	ดูแลรักษา อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้น่าอยู่ น่าเรียน และปลอดภัย	4.14	0.83	มาก	1
12	ประสานงานครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคคลภายนอกในการดำเนินงานสัมพันธ์กับชุมชน	3.98	0.88	มาก	6
13	พัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษา	3.99	0.84	มาก	4
14	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา	3.94	0.84	มาก	15
15	ส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย	3.91	0.90	มาก	17
16	ประเมิน กำกับ ติดตาม และรายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.96	0.85	มาก	11
17	ติดตาม ตรวจสอบ อาคารสถานที่ต่างๆ ในสถานศึกษา	4.04	0.82	มาก	2
18	ติดตาม ตรวจสอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ ในสถานศึกษา	3.98	0.85	มาก	6
19	ใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนาระบบงานการบริหารงานทั่วไปภายในสถานศึกษา	3.98	0.82	มาก	6

ด้าน	การใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไป	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (n = 313)		ระดับ	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
20	ใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อปรับปรุงระบบการรับนักเรียนและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.98	0.84	มาก	6
	รวมเฉลี่ย	3.97	0.71	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ภาพรวมมีการใช้เวลาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 11 ดูแลรักษา อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้น่าอยู่ น่าเรียน และปลอดภัย ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 17 ติดตาม ตรวจสอบ อาคารสถานที่ต่างๆ ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.04$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 2 วางแผนและออกแบบการจัดการระบบโครงสร้างบุคลากร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.87$)

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประเภทของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ดังนี้

ด้าน	การใช้เวลาในการบริการงาน	ผู้บริหาร (n = 26)		ครู (n = 287)		t - test	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การบริหารงานวิชาการ	4.14	0.57	3.85	0.69	2.71*	0.01
2	การบริหารงานงบประมาณ	4.29	0.44	3.85	0.74	5.47*	0.00
3	การบริหารงานบุคคล	4.11	0.46	3.84	0.73	3.30*	0.00
4	การบริหารงานทั่วไป	4.19	0.59	3.93	0.72	2.35*	0.02
	รวมเฉลี่ย	4.18	0.47	3.87	0.67	3.90*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 6 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมและในแต่ละด้าน การใช้เวลาในการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ การใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณ การใช้เวลาในการบริหารงานบุคคล และการใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ดังนี้

ด้าน	การใช้เวลาในการบริการงาน	โรงเรียน ประถมศึกษา (n = 101)		โรงเรียน ขยายโอกาส (n = 212)		t - test	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
		1	การบริหารงานวิชาการ	3.93	0.64		
2	การบริหารงานงบประมาณ	3.92	0.76	3.92	0.70	0.00	1.00
3	การบริหารงานบุคคล	3.81	0.76	3.91	0.66	1.18	0.24
4	การบริหารงานทั่วไป	3.95	0.77	3.98	0.67	0.25	0.80
	รวมเฉลี่ย	3.90	0.69	3.92	0.63	0.22	0.83

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 7 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อวิเคราะห์ภาพรวมและในแต่ละด้าน การใช้เวลาในการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ การใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณ การใช้เวลาในการบริหารงานบุคคล และการใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนประถมศึกษา กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เรื่องเลื่อนขั้นเงินเดือนของครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้

ด้าน	การใช้เวลาในการบริหารงาน	ประสบการณ์ 1 - 5 ปี ⁽¹⁾		ประสบการณ์ 6 - 10 ปี ⁽²⁾		ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ⁽³⁾		F - test	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		(n = 82)		(n = 90)		(n = 134)				
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1	การบริหารงานวิชาการ	3.83	0.65	3.91	0.61	3.92	0.74	0.54	0.59	-
2	การบริหารงานงบประมาณ	3.80	0.76	3.88	0.71	4.01	0.70	2.42	0.09	-
3	การบริหารงานบุคคล	3.80	0.71	3.86	0.70	3.94	0.69	1.01	0.97	-
4	การบริหารงานทั่วไป	3.91	0.76	3.94	0.66	4.02	0.70	0.63	0.54	-
	รวมเฉลี่ย	3.84	0.67	3.90	0.61	3.97	0.66	1.17	0.31	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 8 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อวิเคราะห์ภาพรวมและในแต่ละด้าน การใช้เวลาในการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ การใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ การใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณ การใช้เวลาในการบริหารงานบุคคล และการใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมพบว่า การใช้เวลาในการบริหารงาน 4 ด้าน มีการใช้เวลาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ การใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไป การใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณ การใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ และการใช้เวลาในการบริหารงานบุคคล เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีกระบวนการในการทำงานและปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในการบริหารงาน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 2) และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ทั้งนี้เวลาเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งในการบริหารทั้งในส่วนตัวและบริหารส่วนรวม เพราะเป็นทรัพยากรสิ่งเดียวที่ไม่สามารถหาสิ่งใดมาทดแทนได้ คนที่รู้คุณค่าและความสำคัญของเวลา จึงต้องใช้เวลาที่มีอยู่ในการสร้างประโยชน์ให้ได้มากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไปสูงกว่าการบริหารงานอื่นๆ โดยมีการวางแผนออกแบบ การจัดระบบโครงสร้างบุคลากร กำหนดภาระหน้าที่ให้ตรงกับความรู้ความสามารถ การดำเนินการเกี่ยวกับกิจการนักเรียน จัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหาร การศึกษาและจัดการเรียนรู้ดูแลรักษาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้น่าอยู่ น่าเรียน และปลอดภัย มีการติดตาม ตรวจสอบ อาคารสถานที่ต่างๆ พัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษา

รวมถึงประสานงานกับบุคคลภายนอกในการดำเนินงานสัมพันธ์กับชุมชนและเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่กล่าวว่าการบริหารงานทั่วไป คือ การศึกษาวิเคราะห์ การดำเนินงานธุรการ การพัฒนาระบบ และเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริม สนับสนุน ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโน ผู้เรียนและการบริการสาธารณะ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเสวก สุขเสื่อ (2550, น.84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารเวลาในการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า การบริหารเวลาในการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนใน 4 ด้าน โดยรวมและรายด้าน มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน ผู้บริหารโรงเรียนใช้เวลาในการปฏิบัติภารกิจจากระดับปฏิบัติมากที่สุดมาน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหาร งบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ประเภทของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2.1 การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง เมื่อวิเคราะห์ ภาพรวมและในแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการใช้เวลาของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานตามภารกิจงานทั้ง 4 ด้าน ภายใน 1 สัปดาห์ ผู้บริหาร

สถานศึกษาจะปฏิบัติงานตามภารกิจ ที่ปฏิบัติเป็นประจำ ที่สำคัญหรือมีเรื่องเข้ามาเท่านั้น จึงทำให้ครูที่เป็นผู้สอน ไม่มีเวลาได้รับรู้ถึงการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากการสังเกตในเชิงประจักษ์ที่ครูสามารถมองเห็นได้ และครูอาจเข้าใจว่าเป็นงานที่มีระบบยุ่งยากซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบ ทางกฎหมาย ถ้าไม่ได้ศึกษาหรือได้ปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ อาจทำให้มีผลกระทบต่อความคิดเห็นการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนันท์ มั่นตะพงค์ (2554, น.109) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามตำแหน่ง บุคลากรมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน อภิปรายผลดังนี้

2.1.1 การใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการ ภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากการใช้เวลาของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ ขอบข่ายงานที่ต้องขับเคลื่อนเป็นลำดับต้นๆ ในการจะนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาได้วางแผนและมอบหมายงานให้เฉพาะครูวิชาการหรือครูที่รับผิดชอบเท่านั้น ซึ่งครูเป็นผู้รับนโยบายและเป็นผู้ปฏิบัติ อาจจะไม่ทราบถึงการบริหารงานวิชาการเท่าที่ควร ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำและตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับทราบแนวปฏิบัติให้ชัดเจน และให้ความสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุน กำกับ ติดตาม โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน การวิจัย การประกันคุณภาพ และพัฒนาระบบงานการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาให้ดีขึ้น เพื่อบรรลุเป้าหมายของ

สถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของเสวก สุขเสื่อ (2550, น.86) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารเวลาในการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารเวลาในการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงานใน 4 ด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ มีระดับปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1.2 การใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณ ภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบทางราชการ ในการจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่าย การพิจารณาและอนุมัติเงินงบประมาณ รวมถึงการดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง วัสดุครุภัณฑ์ ซึ่งส่วนใหญ่ครูการเงินหรือครูที่รับผิดชอบเท่านั้น จะทราบและปฏิบัติให้เป็นไปตามแบบแผนการใช้งบประมาณของสถานศึกษา จึงทำให้ครูไม่ทราบถึงการใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบกับกฎระเบียบแนวปฏิบัติได้เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้ครูที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานนี้ ขาดการมีส่วนร่วม ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผน การบริหารงานงบประมาณ สร้างความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญในการติดตามตรวจสอบ การใช้เงินงบประมาณในสถานศึกษา บัญชีรายรับ รายจ่าย เอกสารเกี่ยวกับการเงิน บัญชี และพัสดุ รวมถึงการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานงบประมาณในสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนาระบบงานการบริหารงานงบประมาณภายในสถานศึกษาให้ตรงกับโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับทราบ สอดคล้องกับงานวิจัยของเสวก สุขเสื่อ (2550, น.87) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารเวลาในการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารเวลาในการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ

การปฏิบัติงานใน 4 ด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีระดับปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1.3 การใช้เวลาในการบริหารงานบุคคล ภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาใช้เวลากับการบริหารงานบุคคล เฉพาะรายบุคคลเท่านั้น ซึ่งครูแต่ละคนก็มีความแตกต่างระหว่างบุคคล ความรู้ ความสามารถ รวมถึงความคิดเห็นที่ต่างกัน ส่วนใหญ่จะใช้ความคิดเห็นส่วนตัวในบางเรื่องสำหรับการตัดสินใจ อาจทำให้เกิดความคิดเห็นที่ต่างกัน ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนงานบริหารงานบุคคล สร้างความเข้าใจ รับฟังความคิดเห็น ความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา ใช้หลักธรรมาภิบาล ความเสมอภาค และความเป็นกลาง โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างความรักความสามัคคี สร้างขวัญและกำลังใจในสถานศึกษาทุกโอกาส สอดคล้องกับงานวิจัยของบรรจบ ศรีประภาพงศ์ (2548, น.68) ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1.4 การใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไป ภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากการบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่มีขอบข่ายของงานค่อนข้างมาก การบริหารงานทั่วไปส่วนใหญ่จะเข้าใจเป็นงานที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่เท่านั้น แต่ที่จริงแล้วขอบข่ายของงานครอบคลุมการบริหารงานอื่นๆ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารงานเชิงนโยบายและมอบหมายงานให้กับครู ผู้รับผิดชอบ

ไปดำเนินการ เช่น การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานกับบุคคลภายนอกในการดำเนินงานสัมพันธ์กับชุมชน ทำให้ขาดการกำกับ ติดตาม และงานส่วนมากจะไม่ได้เห็นได้ชัดเป็นรูปธรรม นอกจากงานด้านกิจการนักเรียนกับงานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนและออกแบบการจัดระบบโครงสร้างบุคลากร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ภายในสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนาระบบงานการบริหารงานทั่วไปภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสวก สุขเสื่อ (2550, น.91) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารเวลาในการปฏิบัติการกิจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารเวลาในการปฏิบัติการกิจของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสภาพการปฏิบัติงานใน 4 ด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไป มีระดับปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.2 การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมและในแต่ละด้าน พบว่า การใช้เวลาในการบริหารงาน 4 ด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนประถมศึกษา กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เนื่องจากไม่ว่าผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา (โรงเรียนขนาดเล็ก) หรือผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (โรงเรียนขนาดกลางหรือโรงเรียนขนาดใหญ่) ต้องปฏิบัติงานตามขอบข่ายภารกิจงานทั้ง 4 ด้าน ซึ่งระบุไว้อย่างชัดเจน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของธงชัย สีหาล้า (2551, น.81) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น

พื้นฐาน สังกัดสำนักงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุรินทร์ เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ในการบริหารงานบุคคล เรื่องเลื่อนขั้นเงินเดือนของครูและบุคลากรทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นโรงเรียนขนาดกลางจนถึงขนาดใหญ่ ซึ่งมีจำนวนบุคลากรมาก ส่งผลทำให้จำนวนโควตาสำหรับการเลื่อนขั้นเงินเดือนของครูและบุคลากรทางการศึกษามากด้วยเช่นกัน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก บุคลากรมีจำนวนน้อย จำนวนโควตาสำหรับการเลื่อนขั้นเงินเดือนจึงมีน้อยกว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพร สุทธิรัตน์ (2549, น.76) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานบุคลากรในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมและในแต่ละด้าน พบว่า การใช้เวลาในการบริหารงาน 4 ด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามขอบข่ายภารกิจงานทั้ง 4 ด้าน ที่ระบุไว้อย่างชัดเจน รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต้องปฏิบัติงานร่วมกันอยู่เป็นประจำในสถานศึกษา โดยที่ครูจะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการทำงานเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของความรู้ ความสามารถ และความถนัดส่วนบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัย

ของธงชัย สีหาล้า (2551, น.81) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ครอบคลุม

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เวลาในการบริหารงานงบประมาณในการตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณในสถานศึกษา โดยมีการสรุปการใช้จ่ายงบประมาณ เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับทราบ และเปิดโอกาสให้เข้ามาตรวจสอบ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เวลาในการบริหารงานบุคคลในการพิจารณาโทษทางวินัย โดยยึดความยุติธรรมเป็นสำคัญ สำหรับผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและบรรยากาศในการทำงานให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เวลาในการบริหารงานทั่วไปในการวางแผนและออกแบบการจัดระบบโครงสร้างบุคลากร เพื่อปฏิบัติหน้าที่ภายในสถานศึกษาให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานบุคคล เนื่องจากเป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เวลาในการบริหารงานน้อยสุด

2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

3. ควรมีการวิจัยรูปแบบการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553.* กรุงเทพฯ : ศรุสภา.
- จตุพร สุทธิรัตน์. (2549). *การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ณัฐนันท์ มั่นตะพงค์. (2554). *ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ จังหวัดนนทบุรี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธงชัย สีหาล้า. (2551). *การใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- บรรจบ ศรีประภาพงศ์. (2548). *การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เสวก สุขเสื่อ. (2550). *การบริหารเวลาในการปฏิบัติภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

THE BASIC SPELLING SKILLS DEVELOPMENT USING MULTIMEDIA FOR
PRATHOMSUKSA 1 STUDENTS AT CHIANG RAI RAJABHAT UNIVERSITY
DEMONSTRATION SCHOOL, CHIANG RAI PROVINCE

นุชรินทร์ พรหมเมือง*
Nutcharin Prommuang*

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ยุพิน จันทร์เรือง
Associate Professor Yupin Chanroung

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี เทังตระกุล
Assistant Professor Anchalee Tengtragul, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาค่าประสิทธิภาพเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้คือ 1) สื่อมัลติมีเดีย จำนวน 100 คำ 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 14 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนก่อนและหลังเรียน จำนวน 40 ข้อ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 7 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อมัลติมีเดีย กลุ่มทดลองกลุ่มใหญ่ (1 : 100) จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพ 81.07/ 82.59 พิจารณาแล้ว พบว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่า 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

* Student in Master of Arts (Thai Language) , Chiang Rai Rajabhat University

พื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : การเขียนสะกดคำ , สื่อมัลติมีเดีย

ABSTRACT

The objectives of this study were to develop the basic spelling skills development using multimedia for Prathomsuksa 1 students at Chiang Rai Rajabhat University Demonstration School, to compare the achievements before and after implementation of basic spelling skills development using multimedia for Prathomsuksa 1 students at Chiang Rai Rajabhat University Demonstration School, and to investigate the satisfaction of students towards the basic spelling skills development using multimedia for Prathomsuksa 1 students at Chiang Rai Demonstration School. The samples for experimental group were 31 Prathomsuksa 1/2 students at Chiang Rai Rajabhat University Demonstration School. The research instruments were 100 words multimedia developing the basic spelling skills for Prathomsuksa 1 which were sectioned into 5 categories, 14 lesson plans for the basic spelling skills development using multimedia for Prathomsuksa 1, 40-item achievement test for the pre and posttest assessing the basic spelling skills, 7-item questionnaire examining the students' satisfaction towards the multimedia developing the basic spelling skills for Prathomsuksa 1 students. The data was analyzed by mean, percentage, standard deviation, and t-test. The results revealed that: 1. Instructional multimedia developing the basic spelling skills for 30 Prathomsuksa 1 students as a large experimental group (1:100) showed the efficiency scores at 81.07/82.59. This meant that the multimedia developing the basic spelling skills held the efficiency higher than the 80/80 standard criteria which supported the set hypothesis. 2. Comparison of achievements before and after implementation of instructional multimedia developing the basic spelling skills for Prathomsuksa 1 students revealed that the pre and posttest mean scores for the basic spelling skills development of Prathomsuksa 1 students at Chiang Rai Rajabhat University Demonstration School were 30.06 and 34.81 respectively.

The comparison results also pointed out that the posttest mean score was significantly higher than that of the pretest score at the confidence level of .05 which supported the set hypothesis. 3. The students' satisfaction analysis revealed that Prathomsuksa 1 students at Chiang Rai Rajabhat University Demonstration School showed their satisfaction towards the instructional multimedia developing the basic spelling skills, in overall, at the highest level ($\bar{X} = 4.90$) which supported the set hypothesis.

Keywords : writing and spelling , Multimedia

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ สุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.37) จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าวหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ภาษาไทยเป็นวิชาพื้นฐานที่ต้องเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาต่าง ๆ ภาษาไทยจึงเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตจริง ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.37) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของวิชาภาษาไทยในการเรียนรู้ 5 สาระ ดังนี้ 1. สาระการอ่าน เป็นเรื่องอ่านออกเสียง ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจและการวิเคราะห์สังเคราะห์ ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน 2. สาระการเขียนเป็นเรื่องการเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการวิเคราะห์วิจารณ์และเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3. สาระการฟัง การดูและการพูดเป็นเรื่องการฟังอย่างมีวิจารณญาณ

การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการและการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ 4. สาระหลักการใช้ภาษาไทย เป็นเรื่องธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคลการแต่งคำประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย และ 5. สาระวรรณคดีและวรรณกรรม เป็นเรื่องวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อศึกษาข้อมูลแนวคิด คุณค่าของงานประพันธ์และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีตและความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

สาระการเขียนนับเป็นสาระที่มีความสำคัญในการสื่อสาร โดยศรัญญา บุญทันตา (2552, น.2; อ้างอิงจากกระทรวงศึกษาธิการ, 2544, น. 62) กล่าวถึงการเขียนไว้ว่าการเขียนเป็นทักษะหนึ่งที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อสื่อความคิดหรือเรื่องราวเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งผู้สื่อสารต้องการถ่ายทอดไปยังผู้รับเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการส่งเสริมสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความรู้สึกของมนุษย์และเครื่องมือสำหรับบันทึกเรื่องราว ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม อีกทั้งยังช่วยสืบทอดวิชาความรู้ต่างๆ จากอดีตต่อเนื่องถึงปัจจุบันไปจนถึงอนาคต เพื่อให้การสื่อสารระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับสารมีความเข้าใจที่ตรงกัน จำต้องอาศัยการเขียนเพื่อสื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการ คือ การเขียนสะกดคำที่ประสมกับสระให้ถูกต้อง เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสารได้ถูกต้อง รวดเร็ว ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการศึกษาวิชาต่างๆ ต่อไป หากสะกดคำไม่ถูกต้องย่อมก่อให้เกิดผลเสียต่อการเขียน อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดและไม่สามารถสื่อสารได้ตรงตามที่ต้องการ นอกจากนั้นผู้อ่านยังอาจเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่องานเขียนและผู้เขียนได้อีกด้วย

การเขียนสะกดคำพื้นฐานเป็นส่วนหนึ่งของการเขียนต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้การเขียนมีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องและสื่อสารได้อย่างชัดเจน กิตติกา บุญญาทวี (2557, น.3) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยนับเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญของนักเรียน ในการเริ่มต้นเรียน ถ้าละเลยข้อบกพร่องนั้นไปอาจทำให้นักเรียนอ่านผิดและเขียนผิดไปอีกทั้งการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยการเขียนสะกดคำเป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับผู้เรียน หากครูไม่ได้ฝึกสะกดคำนักเรียนในระยะเริ่มเรียนการอ่านการเขียนของนักเรียนจะขาดหลักเกณฑ์การประสมคำทำให้เมื่ออ่านเขียนหนังสือมากขึ้นจะสับสน อ่านหนังสือไม่ออกเขียนหนังสือผิด ซึ่งเป็นปัญหาของนักเรียนไทยปัจจุบัน ซึ่งผลการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชาอื่นๆด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.31) นอกจากนี้ ญัฐฐากร สอนทะ (2554, น.2; อ้างอิงจากประทีป แสงเปี่ยมสุข, 2538, น.53) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันการใช้ภาษาไทยของนักเรียนยังไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะการเขียน ซึ่งเป็นทักษะของการแสดงออกที่สำคัญในการเรียนทุกวิชาต้องอาศัยการเขียนเพื่อบันทึกรวบรวมถ้อยคำของครูของเพื่อน หรือของวิชาการ เพื่อรายงานเพื่อเขียนตอบ ดังนั้น การเขียนจึงเป็นรากฐานในการเรียนวิชาต่าง ๆ ถ้าการเขียนผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนไป จะทำให้เกิดความหมายเปลี่ยนไป จากความสำคัญของการเขียนสะกดคำพื้นฐานในการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 และ ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า สาระที่ 2 การเขียนนักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ คือ ร้อยละ 75

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประสบปัญหาเรื่องการเขียนสะกดคำพื้นฐาน เนื่องจากผู้เรียนมีศักยภาพความพร้อมในการเรียนที่ยังไม่เต็มที่ อีกทั้งพื้นฐานในการเรียนรู้ในระดับชั้นอนุบาลมีความแตกต่างกัน เพราะผู้เรียนมาจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และปัญหาอีกด้านหนึ่งคือโรงเรียนขาดแคลนสื่อการสอนของครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนต้องเตรียมตัวในการวางแผนการสอน โดยมีการเลือกวิธีสอนมากขึ้นเพื่อกระตุ้นความสนใจในการเรียนของผู้เรียน อีกทั้งพบว่าสื่อบางประเภทยังไม่มีนำมาใช้ในโรงเรียน

จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าครูผู้สอนควรมีการจัดกิจกรรมหรือผลิตสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เพื่อมาช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตอย่างกว้างขวาง โดยรวมถึงด้านการศึกษาที่เทคโนโลยีสารสนเทศนั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาในลักษณะต่างๆ ได้ วนิดา สุขสำลี (2554, น.4; อ้างอิงจาก ยืน ภูววรรณ, 2531, น.121) ได้กล่าวไว้ว่าสื่อเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเรียนการสอนในปัจจุบันมีบทบาทอย่างมากในการเผยแพร่ความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงศึกษาได้ทวีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สื่อมัลติมีเดีย อินเทอร์เน็ต เป็นต้น คอมพิวเตอร์สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ 2 แนวทาง คือ การเรียนการสอนเกี่ยวกับความรู้ทางคอมพิวเตอร์โดยตรงและการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ อีกทั้งนรินทร์ อินทร์และคณะ (2558, น.1) ได้กล่าวว่าปัจจุบันการเรียนการสอนของนักเรียนในทุกระดับจำเป็นต้องอาศัยสื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่ได้มีการพัฒนาเติบโตอย่างรวดเร็ว และได้กลายมาเป็นเครื่องมือชิ้นสำคัญที่

เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนการฝึกอบรม รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ซึ่งการพัฒนาทางการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ (E-Education) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีโดยมุ่งเน้นการสร้างระบบการบริหารจัดการทรัพยากรศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศเนื้อหาและความรู้ ดังนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพสูงอย่างหนึ่งในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งในระบบนอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

สื่อเทคโนโลยีมีหลายประเภท ซึ่งสื่อมัลติมีเดีย เป็นสื่อเทคโนโลยีอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น ดังที่พุดิ สังข์เกิดสุข (2556, น.2) ได้กล่าวถึงการใช้สื่อมัลติมีเดียไว้ว่า การใช้สื่อมัลติมีเดีย จะช่วยให้การสอนประสบความสำเร็จมากขึ้นด้วย จะสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ เช่น ปัญหาด้านครูผู้สอนจากเดิมมีการบรรยายอย่างเดียวทำให้นักเรียนไม่สนใจและเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น สื่อมัลติมีเดีย ที่ผ่านการออกแบบและสร้างมาอย่างเป็นระบบนั้นสามารถแสดงเนื้อหาได้หลากหลายทั้งภาพเคลื่อนไหวการนำเสนอประกอบกับกราฟิกและเสียง และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนควบคุมรูปแบบการเรียนรู้ของตัวเองได้จะสามารถช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจะเห็นได้ว่ามีทั้งปัญหาด้านเนื้อหาจากเดิมที่เนื้อหาที่มีอยู่มากมาย ซึ่งบางเนื้อหาที่ไม่ถูกต้องข้อมูลไม่ทันสมัยทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลที่ไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันได้ รวมทั้งการนำเสนอที่น่าเบื่อหน่ายทำให้นักเรียนไม่มีความสนใจในเนื้อหาในบทเรียน ตลอดจนสื่อที่มีอยู่ในเนื้อหาที่ไม่น่าสนใจไม่กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจเท่าที่ควร การนำสื่อมัลติมีเดียมาช่วยสอนจะทำให้เนื้อหาที่มีความน่าสนใจมากขึ้นเกิดความท้าทายในการเรียนได้เป็นอย่างดี ด้วยการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบสื่อ มัลติมีเดียมี

รูปภาพประกอบ มีภาพเคลื่อนไหวมีเกมประกอบการเรียนการสอนและเนื้อหาเป็นรูปธรรมมากขึ้นทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้ดี และถูกต้องมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าสื่อมัลติมีเดียมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้เรียนทั้งสองฝ่าย เพราะเป็นการช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพมากขึ้น และช่วยทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่ดีขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้สื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการเขียน และเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการเขียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐาน ด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest – Posttest Design) โดยการทดสอบก่อนเรียน 1 ครั้ง หลังเรียน 1 ครั้ง ของแต่ละชุดของสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการเขียนสะกดคำพื้นฐาน ทั้ง 5 เล่ม โดยมีการใช้แบบแผน (Diagram) ดังนี้

O ₁ (Pretest)	X (Treatment)	O ₂ (Posttest)
ทดสอบก่อนการทดลอง	ดำเนินการทดลอง	ทดสอบหลังการทดลอง

แผนภาพที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest – Posttest Design)

O₁ หมายถึง การทดสอบทางการเรียนก่อนใช้การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

X หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

O₂ หมายถึง การทดสอบทางการเรียนหลังใช้การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2560 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวน 80 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. สื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 100 คำ

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนการเขียนสะกดคำพื้นฐาน ด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์ หนังสือจากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการวิจัยไปยังโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2. ขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยตนเองที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ชี้แจงและอธิบายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน บทบาทของผู้เรียน จุดประสงค์ของการเรียนและวิธีการประเมินผลการเรียน

3.2 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 2 ชั่วโมง (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1)

3.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 แผน ใช้เวลา 10 ชั่วโมง

3.4 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนพร้อมกับให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 2 ชั่วโมง (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ (IOC) (นพพร ณะชัยพันธ์, 2552, น.13) โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ

R แทน คะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

+1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์

1 หมายถึง แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

เกณฑ์การยอมรับคุณภาพของแต่ละข้อคำถามค่า IOC ต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50

2. การหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยใช้สูตร (E1/E2) (นพพร ณะชัยพันธ์, 2552, น.82) ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100\%$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนที่ได้จากการวัดผลระหว่างเรียน

A แทน จำนวนคะแนนเต็มของแบบวัดท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 - 6

N แทน จำนวนนักเรียน

$$E_2 = \frac{\sum Y}{B} \times 100\%$$

เมื่อ E_2 แทน คะแนนรวมของผลลัพธ์ที่ได้จากคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนรวมของนักเรียนทั้งหมด

$\sum Y$ แทน คะแนนรวมของผลลัพธ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

B แทน คะแนนเต็มของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

N แทน จำนวนนักเรียน

3. สูตรการหาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก (นพพร ณะชัยพันธ์, 2552, น.22-23)

$$p = \frac{R_U - R_L}{2f}$$

$$r = \frac{R_U - R_L}{f}$$

เมื่อ p แทน ค่าความยากง่ายของข้อสอบ

r แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

R_U แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง

R_L แทน จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

f แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มสูง (หรือกลุ่มต่ำ) แล้วหาความเที่ยงของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 (นพพร ณะชัยพันธ์, 2552, น.312)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{s^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ
 n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ
 p แทน สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
 q แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิดแต่ละข้อ และ
 $q = 1 - p$
 s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม
 ของผู้เข้าสอบแต่ละคน

4. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการหาสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงตรงแบบ Kuder-Richardson (KR-20) (นพพร ณะชัยพันธ์, 2552, น.16-18) ดังนี้

$$r_t = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน สัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงตรง
 K แทน จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ
 p แทน สัดส่วนของคนที่ทำข้อสอบได้ถูกต้อง
 q แทน สัดส่วนของคนที่ทำข้อผิด
 P_q แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของ
 ผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

5. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้ ($\bar{X}$)

(นพพร ณะชัยพันธ์, 2552, น.329)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ ($\bar{X}$) แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

6. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 (นพพร ณะชัยพันธ์, 2552, น.329)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 Σ แทน ผลรวม

7. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้กลุ่ม t-test (Dependent Samples)
 (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, น.109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ t แทน ผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบ

N แทน จำนวนคน

D แทน ผลต่างคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

เรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

$\sum D$ แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนน

$\sum D^2$ แทน ผลรวมยกกำลังสองของผลต่างของคะแนน

สรุปผลการวิจัย

1. สื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองกลุ่มใหญ่ (1:100) จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพ 81.07/82.59 เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า สื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานมีประสิทธิภาพสูงกว่า 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการพัฒนาการเขียนสะกดคำพื้นฐาน ด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง

จังหวัดเชียงราย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการพัฒนาการเขียนสะกดคำพื้นฐาน ด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 30.06 คะแนน และ 34.81 คะแนน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. สื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองกลุ่มใหญ่ (1 : 100) จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพ 81.07/82.59 เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า สื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานมีประสิทธิภาพสูงกว่า 80/80 ที่กำหนดไว้ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่าในการจัดทำสื่อมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ได้ทำตามหลักการ มีการวางแผนที่ดี มีการผ่านกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการและทฤษฎี เอกสารหลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพด้วยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ผ่านการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพและปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นงานที่มีลักษณะเกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเป็นการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อนำมาถ่ายทอดความรู้หรือการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมการสอน ที่ผสมผสานสื่อหลากหลายเข้าไว้ด้วยกัน ได้แก่ ข้อความ เสียง กราฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดิทัศน์ หรือรูปแบบอื่นๆ ที่นอกเหนือจากข้อความเพียงอย่างเดียว โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น (พุมิ สังข์เกิดสุข, 2556, น.24) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวนีย์ แก้วสมศรี (2549, น.75) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่มีการเรียนแบบร่วมมือแตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่ใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ เรื่อง มาตราตัวสะกด สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มสูงต่ำ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 85.16/90.68 และ บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย สาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มปานกลางกับต่ำ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 84.16/82.82

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการพัฒนาการเขียนสะกดคำพื้นฐาน ด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการพัฒนาการเขียนสะกดคำพื้นฐาน ด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 30.06 คะแนน และ 34.81 คะแนน ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ใช้หลักการและทฤษฎีเอกสารหลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพและได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ผ่านการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพและปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดียซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวนีย์ แก้วสมศรี (2549, น.75) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่มีการเรียนแบบร่วมมือแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่มีรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือแตกต่างกันนั้น นักเรียนที่มีรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือตามระดับความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาไทย สูงกับต่ำและปานกลางกับต่ำ พบว่า ทั้งสองกลุ่มนี้มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันโดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพิศมัย พรหมชาติ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองพิทยา 3 (วัดสว่างฟ้าพุทธาราม) สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพิทยา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนสะกดคำพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการพัฒนาการเขียนสะกดคำพื้นฐาน ด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่นำมาเสนอนี้ ผลการวิจัยที่สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวคือ

นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการเขียนสะกดคำพื้นฐาน ด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ช่วยมุ่งเน้นการฝึกทักษะการเขียนสะกดคำเป็นอย่างดีและช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดียิ่งขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าได้ใช้หลักการและทฤษฎีเอกสารหลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย ให้มีประสิทธิภาพและได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ผ่านการทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพและปรับปรุงแก้ไขโดยเนื้อหาที่เหมาะสม ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้เป็นงานที่มีลักษณะเกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดีย หรือสื่อประสม เป็นการนำสื่อหลายประเภทมาผสมผสานใช้งานร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วยข้อความ ภาพกราฟิก เสียง พุด เสียงดนตรี ภาพวิดีโอหรือภาพเคลื่อนไหว การนำเสนอในรูปแบบมัลติมีเดียจะช่วยสร้างความสนใจแก่ผู้ดู นำติดตาม ไม่น่าเบื่อ ทำให้ผู้ใช้สามารถโต้ตอบ การใช้งานได้ง่ายขึ้นและมีความบันเทิง ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกที่การนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ในยุคปัจจุบัน ล้วนนำเสนออยู่ในรูปแบบมัลติมีเดียแบบทั้งสิ้น (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2551) ดังนั้นงานวิจัยการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จึงเป็นงานวิจัยที่ผู้เรียนในระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1 ให้ความสนใจและมีความพึงพอใจมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งสตาล ดีพัฒน์ (2553) ที่ได้ทำการสร้างสื่อมัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่นำมาเสนอนี้ ผลการวิจัยที่สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวคือนักเรียนมีความพึงพอใจมากถึงมากที่สุด และเช่นเดียวกันผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดียฯ เป็นสิ่งที่น่าสนใจและได้รับความพึงพอใจเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานของนักเรียนได้ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนให้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนได้จริง และการที่จะให้นักเรียนเกิดพัฒนาการด้านการเขียนสะกดได้นั้นต้องมีการฝึกฝนบ่อยๆ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความชำนาญและคล่องมากยิ่งขึ้น แต่ในการฝึกนั้นครูผู้สอนควรคำนึงถึงกิจกรรมหรือสื่อต่างๆ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนและควรสอดแทรกสิ่งต่างๆ ให้หลากหลาย เพื่อจะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีความกระตือรือร้นต่อไป

2. การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำพื้นฐานด้วยสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ครูผู้จัดกิจกรรมจะต้องวางแผนในการเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ และต้องคอยกระตุ้นให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำนักเรียนในทุก ๆ กิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมบรรลุตามเวลาที่กำหนด

3. ควรมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่เรียนอ่อนอย่างใกล้ชิด ควรสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ และเสริมแรงด้วยการชมการให้รางวัล ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนวิชาภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนนสทกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิ่งสตาล ดีพัฒน์. (2553). *การสร้างสื่อมัลติมีเดียเพื่อส่งเสริมการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนรัตนจินะอุทิศ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- กิตติกา บุญญาทวี. (2557). *รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลทำอัฐเทศบาลเมืองอุดรดิตรัดจังหวัดอุดรดิตรัด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). อุดรดิตรัด : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตรัด.
- ณัฐกร สอนทะ. (2554). *การสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยในบัญชีคำพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- นพพร ธนะชัยขันธุ์. (2552). สถิติเพื่อการวิจัย ฉบับเสริม
การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Microsoft Excel.
เชียงราย: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นรินทร์ อินทร์ และคณะ. (2558). การพัฒนาบทเรียน
คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การสร้างเว็บเพจ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวไลย
อลงกรณ์ปริทัศน์, 5(2), 63-74.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการ
วิจัย 1. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิศมัย พรหมชาติ. (2553). การสร้างแบบฝึกทักษะการ
เขียนสะกดคำพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองพิทยา 3 (วัดสว่างฟ้า
พุดमारาม) สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพิทยา.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พุดมีย์ สังข์เกิดสุข. (2556). การสร้างแผนการจัดการเรียน
รู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียน
บ้านนาคุ้ม จังหวัดแพร่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหา
บัณฑิต). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วนิดา สุขสำลี. (2554). ผลการเรียนรู้ด้วยมัลติมีเดียและการ
เรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการแข่งขันระหว่าง
กลุ่มด้วยเกม เรื่อง การคูณ วิชาคณิตศาสตร์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางหลวง
อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครปฐม : มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- ศรัณญา บุญทันตา. (2552). การพัฒนาทักษะการเขียน
สะกดคำ โรงเรียนบ้านโป่ง อำเภอแม่สาย จังหวัด
เชียงรายโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการเขียนสะกด
คำที่ประสมกับสระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เสาวนีย์ แก้วสมศรี. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง
มาตราตัวสะกดชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้บท
เรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียที่มีการเรียนแบบร่วมมือ
มือแตกต่างกัน.(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2551). วิทยาการคอมพิวเตอร์และ
เทคโนโลยีสารสนเทศ (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ:
ซีเอ็ดดูเคชั่น.

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาทักษะ ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

NEEDS ASSESSMENT OF THE DEVELOPING INFORMATION, MEDIA AND TECHNOLOGY SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

บุญฤทธิ์ ตุ่มพงศ์*

Boonyarit Toomphong*

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี

Associate Professor Jittima Wannasri, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 และด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนา มีขั้นตอนในการวิจัย 2 ขั้นตอนได้แก่ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทั้ง 3 ด้านพบว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้านสารสนเทศที่จะต้องพัฒนามากที่สุดคือ ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมากำหนดแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา.(26) ด้านสารสนเทศ ที่จะต้องพัฒนามากที่สุดคือ การประยุกต์

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

* Student in Master of Education (Education Administration) , Naresuan University

สื่อที่มีคุณภาพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ (.24) และด้านเทคโนโลยีที่จะต้องพัฒนามากที่สุดคือ สามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยในการลดขั้นตอนในการทำงานของครูและสถานศึกษา (.27)

2. แนวทางการพัฒนาทักษะ สารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีได้แก่ ด้านที่ 1 ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 5 แนวทางด้านที่ 2 ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 6 แนวทาง ด้านที่ 3 ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 6 แนวทาง

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น , แนวทางการพัฒนา , ทักษะสารสนเทศ , ทักษะสื่อ , ทักษะเทคโนโลยี

ABSTRACT

This present research aimed at investigating the inevitable demand for the development in the wide range of skills including information, media and technology of school administrators under the Office Secondary Educational Service Area 39 and also searched for the developmental guidelines of this particular need.

In this research, there were 2 main procedures. The first procedure was to examine the necessary need of the development in information, media and technology skills of school administrators. Participants involved in this process were 80 people being head administrators or deputy academic office from 57 schools. A 5-scale rating scale questionnaire was used as the instrument to collect the data; in addition, the statistics used for data analysis were the mean, standard deviation and the priority index of the required order. The second procedure was to find the developmental guidelines of this particular need. In order to find these imperative results, 5 experts which were derived from a specific selection were asked to do in the in-depth interviews.

The results indicated that comparing 3 skills which were in need to develop, the information skill must be the most developed according to the index value as it revealed that there was a need of the ability to use information systems to guide the development for teachers and educational personals (.26). In the aspect of the media skill, it was obviously seen that what required most developed was the application of quality media to school administration (.24). Lastly, the part of the technology skill, participants desired to be able to use technology to help reduce the workload of teachers and schools (.27)

To some extent the question of what can be the developmental guidelines depended on each skill which need to be improved. The outcomes showed that the first aspect, the information skill, required the number of 5 guidelines for development. The second and third aspects, the media skill and the technology skill, must be consisted of 6 guidelines for development.

Key words: the inevitable demand, the developmental guidelines, the information skill, the media skill, the technology skill

Keywords : Needs , Developing , Information , Media , Technology

บทนำ

ในปัจจุบันเป็นยุคแห่งสังคมออนไลน์ (Social Network) มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อ ความรู้ด้านเทคโนโลยี ดังนั้น การพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ (Information) สื่อ (Media) และเทคโนโลยี (Technology) จึงเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญอย่างมากในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (The Globalization) ที่ได้วิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของสังคมอย่างทั่วถึง ดังนั้นการกำหนดยุทธศาสตร์และการสร้างความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่ท้าทายศักยภาพและความสามารถของมนุษย์ที่จะสร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น และสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (สุทัศน์ สังคะพันธ์, มปป.) การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) (www.p21.org) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21 ซึ่งได้พัฒนารอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้านความชำนาญ การและความรู้เท่าทันด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต กรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็น

กรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับโลก ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี ความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ แต่เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในด้านต่างในด้านความรู้ด้านสารสนเทศความรู้เกี่ยวกับสื่อ และความรู้ด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้การจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อเปลี่ยนจากยุคการเรียนรู้ภายในห้องเรียนที่มีลักษณะการถ่ายโอนความรู้ในทิศทางเดียวจากผู้สอนสู่ผู้เรียนสู่ยุคการเรียนรู้ไร้พรมแดนที่วัดกันด้วยความสามารถในการทำงาน มิใช่ความสามารถในการท่องจำ (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2554) สอดคล้องกับบทบาทของการจัดการศึกษาไทยระบบ 4.0 ที่ผู้บริหารในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีเนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยี และสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้การสื่อสารของผู้นำ 4.0 ต้องเผชิญความท้าทายใหม่ด้วยช่องทางและรูปแบบการสื่อสารที่รวดเร็ว ต้องปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลง ประสิทธิภาพของการสื่อสาร ส่งผลต่อความร่วมมือ ซึ่งหัวใจของการบริหารคนยุคใหม่ ควรให้ความสำคัญ กับประเด็นความคาดหวังต่อไปนี้ 1. ผู้นำ ต้องให้ความสำคัญกับวิธีการสื่อสารของคุณสามารถเข้าถึงคน

รุ่นใหม่ สัมผัสความเข้าใจในตัวตน มองเห็นคุณค่า เพื่อสร้างพลังเชิงบวกให้การทำงาน 2.รูปแบบการสื่อสารในยุคของเทคโนโลยี สื่อสังคมออนไลน์ ทำทนายให้ผู้นำต้องเปิดใจรับฟังเสียงทีมงาน เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์มากขึ้น 3. คนรุ่นใหม่ต้องการการยอมรับ ยิ่งหากมีผู้นำเปิดโอกาส และมีกระบวนการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ถือเป็นการให้เกียรติ และจะยิ่งเสริมสร้างความผูกพันในอีกรูปแบบหนึ่งด้วย 4. คนยุคใหม่ต้องการขับเคลื่อนผลลัพธ์ที่สุดยอดเพื่อความก้าวหน้าและการเติบโตอย่างก้าวกระโดด ผู้นำจึงต้องมีเทคนิคเพื่อสื่อสารกับทีมในรูปแบบที่แตกต่างกันเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในงาน กระตุ้นความมุ่งมั่น และทำให้เกิดความไว้วางใจ (Thailand Management Association, 2560) เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง แต่ก็ยังมีผู้บริหารบางส่วนที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับทักษะที่ควรจะพัฒนาเท่าที่ควร ทำให้การบริหารการศึกษาใช้การบริหารแบบเดิมๆ ผู้บริหารยุคใหม่จึงต้องเป็นผู้นำทางด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีได้อย่างรอบด้าน ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการขับเคลื่อนการศึกษาให้พัฒนาอย่างก้าวไกลในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผู้บริหารโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ที่เพียงพอพร้อมด้วยคุณลักษณะที่ดี มีความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการทำงาน และภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในยุค 4.0

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 39

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 39

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 39

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 โดยศึกษาจากการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1. ทักษะสารสนเทศ 2. ทักษะด้านสื่อ 3. ทักษะด้านเทคโนโลยี

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 99 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ค่าความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% ได้จำนวน 80 คน แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

- 3.1.1 เพศ จำแนกเป็น 1.เพศชาย 2.เพศหญิง
- 3.1.2 ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น 1.สถานศึกษาขนาดเล็ก 2. สถานศึกษาขนาดกลาง 3. สถานศึกษาขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1. ทักษะสารสนเทศ 2. ทักษะด้านสื่อ 3. ทักษะด้านเทคโนโลยี

4. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลเชิงคุณภาพ

แหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ นายศักดิ์ชัย หุ่นโพธิ์แดง ผู้อำนวยการโรงเรียนบางกระพุ่มพิทยาคม, นางหทัยา นุกอง ผู้อำนวยการโรงเรียนวังโพรงพิทยาคม, นายอายุติ เอี่ยมบาง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ, นายธีรยุทธ เกตุมี รองผู้อำนวยการโรงเรียนพิชัย และนายกิตติศักดิ์ เกิดโต อาจารย์สาขาหลักสูตรคอมพิวเตอร์ศึกษา โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งกำหนดคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานทางด้านการบริหารสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา ผู้ที่จบการศึกษาทางด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ผู้ที่เคยได้รับรางวัลทางด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีระดับประเทศ ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายทางด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี หรือติดตามผลการทำงานทางด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี อาจารย์มหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39

เครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนที่ 1

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยผู้วิจัยได้กำหนดและสร้างแบบสอบถาม การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 จำนวน 1 ฉบับ และแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 2 ข้อ

1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ ดังนี้ คำถามทุกข้อตอบ 2 ประเด็น คือ สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1. ทักษะด้านสารสนเทศ 2. ทักษะด้านสื่อ 3. ทักษะด้านเทคโนโลยี

ขั้นตอนที่ 2

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 3 ในแต่ละด้าน มาสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดและสร้างแบบสัมภาษณ์ และให้ผู้ให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 จำนวน 1 ฉบับ และแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 ทักษะด้านสารสนเทศ ด้านที่ 2 ทักษะด้านสื่อ ด้านที่ 3 ทักษะด้านเทคโนโลยี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บข้อมูล พร้อมส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและบางส่วนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้บริการทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 69 ฉบับ สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าทางสถิติได้ทั้งหมด 69 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์

5. ผู้วิจัยจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น นำความต้องการจำเป็นในลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 3 ไปสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อหาแนวทางพัฒนาต่อไป

ขั้นตอนที่ 2

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้ให้ข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ไปเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและความเป็นอิสระในการให้ข้อมูลและรายละเอียดของแบบสอบถามรวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยได้ทราบ

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ โดยการบันทึก (Note) เพื่อให้ได้นื้อหากการสนทนาครบถ้วน สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แนวทางของศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In dept Interview) ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analysis Induction) กล่าวคือผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มารวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผลจากแบบสัมภาษณ์และนำเสนอข้อมูลโดยการเขียนบรรยายแบบความเรียง แล้วนำมาสรุปในรูปแบบของตาราง(สุภางค์ จันทวานิช อ้างถึงใน ศิลนภา ปัญญาพิม, 2558, หน้า 54)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1

ผลการวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 รายละเอียดดังตาราง 1-5

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	44	63.77
หญิง	25	36.23
รวมทั้งสิ้น	69	100.00
ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	28	40.58
ขนาดกลาง	29	42.03
ขนาดใหญ่	12	17.39
รวมทั้งสิ้น	69	100.00
รวม	69	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 63.77 เพศหญิง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 36.23 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 40.58 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 42.03 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 17.39

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I)	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D)	PNI (I-D)	PNI ^{modified} (I-D)/D	ค่าร้อยละ	ลำดับ
1. ด้านสารสนเทศ	4.53	3.72	0.82	0.22	22	1
2. ด้านสื่อ	4.61	3.86	0.75	0.19	19	3
3. ด้านเทคโนโลยี	4.70	3.87	0.83	0.22	22	1
รวมเฉลี่ย	4.61	3.82	0.80	0.21		

จากตารางที่ 2 พบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ ลำดับที่ 1 ได้แก่ ด้านสารสนเทศ และด้านเทคโนโลยี รองลงมาได้แก่ ด้านสื่อ

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I)	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D)	PNI (I-D)	PNI ^{modified} (I-D)/D	ลำดับ
1. ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว ใช้เวลาน้อย	4.55	3.86	0.70	0.18	6
2. ความสามารถในการรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ	4.45	3.71	0.74	0.20	5
3. การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย	4.45	3.81	0.64	0.17	7
4. ความสามารถในการประเมินสารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผลว่าสารสนเทศนั้นมีความน่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด	4.48	3.74	0.74	0.20	6

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I)	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D)	PNI (I-D)	PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
5. การนำสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง สร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรม	4.49	3.72	0.77	0.21	5
6. การเผยแพร่หรือส่งต่อสารสนเทศอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และเคารพสิทธิส่วนบุคคล	4.61	3.83	0.78	0.20	6
7. ความสามารถในการบริหารจัดการระบบสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.59	3.74	0.85	0.23	4
8. ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมาวินิจฉัยองค์กร เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษา	4.36	3.55	0.81	0.23	4
9. ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมากำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา	4.55	3.64	0.91	0.24	3
10. ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมากำหนดแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.58	3.62	0.96	0.26	1
11. ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมากำหนดแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.70	3.81	0.89	0.23	4
12. ความสามารถในการประยุกต์ใช้สารสนเทศมาสู่การบริหารสถานศึกษาได้	4.59	3.63	0.96	0.25	2
รวมเฉลี่ย	4.53	3.72			

จากตาราง 3 พบว่าประเด็นที่มีความจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศลำดับที่ 1 คือ ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมากำหนดแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา(PNI_{modified} = 0.26) ลำดับที่ 2 คือ ความสามารถในการประยุกต์ใช้สารสนเทศมาสู่การบริหารสถานศึกษาได้(PNI_{modified} = 0.25) ลำดับที่ 3คือความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมากำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา(PNI_{modified} = 0.24) ส่วนประเด็นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสุดท้าย คือ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย(PNI_{modified} = 0.17)

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสื่อของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I)	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D)	PNI (I-D)	PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
13. ความสามารถในการรับรู้เท่าทันสื่อทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ	4.67	3.87	0.80	0.21	4
14. ความสามารถในการตีความเนื้อหาสื่อตามองค์ประกอบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของสื่อ	4.49	3.91	0.58	0.15	8
15. ความสามารถในการประเมินค่าคุณภาพของสื่อ	4.51	3.78	0.72	0.19	5
16. ความสามารถในการนำข้อมูลจากสื่อไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา	4.55	3.75	0.80	0.21	4
17. ความสามารถในการผลิตสื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน	4.57	3.77	0.80	0.21	4
18. ความสามารถในการผลิตสื่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา	4.58	3.88	0.70	0.18	6
19. มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อ	4.55	3.72	0.83	0.22	3
20. การใช้สื่ออย่างมีคุณธรรม โดยคำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูล	4.72	3.99	0.74	0.19	5
21. การใช้สื่อโดยไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เผยแพร่	4.64	4.00	0.64	0.16	7
22. การใช้สื่อโดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล	4.67	4.14	0.52	0.13	9
23. การประยุกต์สื่อที่มีคุณภาพ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้	4.68	3.78	0.90	0.24	1
24. มีความรู้ และมีวิธีการในการใช้สื่อได้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม	4.65	3.78	0.87	0.23	2
รวมเฉลี่ย	4.61	3.86			

จากตาราง 4 พบว่า ประเด็นที่มีความจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสื่อเป็นลำดับที่ 1 คือ การประยุกต์สื่อที่มีคุณภาพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้(PNI_{modified} = 0.24) ลำดับที่ 2 คือ มีความรู้ และมีวิธีการในการใช้สื่อได้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม(PNI_{modified} = 0.23) และลำดับที่ 3 คือมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อ(PNI_{modified} = 0.22) ส่วนประเด็นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสื่อของผู้บริหารสถานศึกษาลำดับสุดท้าย คือ การใช้สื่อโดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล (PNI_{modified} = 0.13)

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I)	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D)	PNI (I-D)	PNI _{modified} (I-D)/D	ลำดับ
25. สามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยในการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา	4.65	3.94	0.71	0.18	6
26. สามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยในการลดขั้นตอนในการทำงานของครูและสถานศึกษา	4.78	3.77	1.01	0.27	1
27. สามารถนำเทคโนโลยีมาพัฒนารูปแบบการบริหาร เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและมีคุณภาพ	4.68	3.77	0.91	0.24	3
28. การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา	4.71	3.93	0.78	0.20	5
29. การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและประเมินผลสถานศึกษา	4.67	3.70	0.97	0.26	2
30. การใช้เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารของสถานศึกษา	4.78	3.86	0.78	0.17	7
31. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีอย่างคล่องแคล่ว และรวดเร็ว	4.78	3.90	0.88	0.23	4
32. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและการสร้างเครือข่าย รวมทั้งการเข้าถึงสื่อทางสังคม (Social Media) ได้อย่างเหมาะสม	4.67	3.88	0.78	0.20	5
33. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้ตามกรอบแห่งคุณธรรมจริยธรรม	4.74	4.07	0.67	0.16	8
รวมเฉลี่ย	4.70	3.87			

จากตาราง 5 พบว่า ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีลำดับที่ 1 คือ สามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยในการลดขั้นตอนในการทำงานของครูและสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.27) ลำดับที่ 2 คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและประเมินผลสถานศึกษา (PNI_{modified} = 0.26) และลำดับที่ 3 คือ สามารถนำเทคโนโลยีมาพัฒนารูปแบบการบริหาร เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและมีคุณภาพ ส่วนประเด็นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ลำดับสุดท้าย คือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้ตามกรอบแห่งคุณธรรมจริยธรรม (PNI_{modified} = 0.16)

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 2

จากการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1 ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยการจดบันทึกจากการสัมภาษณ์โดยตรง ณ โรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2 ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยการจดบันทึกจากการสัมภาษณ์โดยตรง ณ โรงเรียนวังโพรงพิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3 ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยการโทรศัพท์ ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 4 ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยการจดบันทึกจากการสัมภาษณ์โดยตรง ณ โรงเรียนพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ และผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 5 ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยการโทรศัพท์

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ พบว่ารายชื่อที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดลำดับที่ 1-3 ได้แก่ 1. ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมากำหนดแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน 2. ความสามารถในการประยุกต์ใช้สารสนเทศมาสู่การบริหารสถานศึกษา 3. ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมาวินิจฉัยองค์กรเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษา

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสื่อ พบว่ารายชื่อที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดลำดับที่ 1-3 ได้แก่ 1. การประยุกต์สื่อที่มีคุณภาพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ 2. มีความรู้ และมีวิธีการในการใช้สื่อได้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดย

คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม 3. มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อ

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีพบว่ารายชื่อที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดลำดับที่ 1-3 ได้แก่ 1. สามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยในการลดขั้นตอนในการทำงานของครูและสถานศึกษา 2. การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและประเมินผลสถานศึกษา 3. สามารถนำเทคโนโลยีมาพัฒนารูปแบบการบริหาร เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและมีคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39

1. แนวทางการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39

1.1 แนวทางการพัฒนาด้านทักษะด้านสารสนเทศที่มีความจำเป็นลำดับที่ 1 ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมากำหนดแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1. การกำหนดเป็นสมรรถนะหนึ่งของผู้บริหาร 2. การศึกษาดูงานจากสถานศึกษาดั้งเดิมที่มีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาครู 3. การอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รู้ และตระหนักถึงประโยชน์ของระบบสารสนเทศ

1.2 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศที่มีความจำเป็นลำดับที่ 2 ความสามารถในการประยุกต์ใช้สารสนเทศมาสู่การบริหารสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1. การจัดการอบรม เพื่อให้ผู้บริหารได้รับรู้ประโยชน์ และตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ 2. การกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดในการประเมินสมรรถนะของผู้บริหาร 3. ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาดั้งเดิม 4. การเลือกสารสนเทศที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา 5. มีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ ผ่านการวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์

1.3 แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศที่มีความจำเป็นลำดับที่ 3 ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมาวินิจฉัยองค์กรเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1. การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ในการนำระบบสารสนเทศมาวินิจฉัยองค์กร 2. กำหนดเป็นตัวชี้วัดเพื่อให้ผู้บริหารตระหนักถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักของความเป็นไปได้ 3. การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ในการนำระบบสารสนเทศมาวินิจฉัยองค์กร 4. การอบรมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบ 5. การไปศึกษาดูงานจากสถานศึกษาต้นแบบ 6. จัดตั้งทีมงานในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศที่มี

2. แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสื่อของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39

2.1 แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสื่อที่มีความจำเป็นลำดับที่ 1 การประยุกต์สื่อที่มีคุณภาพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1.การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2. การศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ 3. การสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษานำสื่อที่มีคุณภาพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

2.2 แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสื่อที่มีความจำเป็นลำดับที่ 2 ความรู้ และมีวิธีการในการใช้สื่อได้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม ด้วยวิธีการที่หลากหลายมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1. การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ พรบ.ที่เกี่ยวข้องกับสื่อ 2. การสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่คณะครู 3. การกำหนดเป็นตัวชี้วัด

2.3 แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสื่อที่มีความจำเป็นลำดับที่ 3คือ ความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1. การอบรมให้ความรู้ 2. หน่วยงานต้นสังกัดสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คณะ

ครู 3. การติดตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่สม่ำเสมอ จากข่าวโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ 4. การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยศึกษากฎหมาย ระเบียบ หรือพรบ.ที่เกี่ยวข้องจากเว็บไซต์จากหนังสือ

3. แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39

3.1 แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีที่มีความจำเป็นลำดับที่ 1 สามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยในการลดขั้นตอนในการทำงานของครูและสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) การอบรมรวมเชิงปฏิบัติการ 2) การแนะนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้ผู้บริหารได้ทราบ 3) การศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงานของคณะครู 4) การอ่านข่าวสารจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ในปัจจุบันว่ามีเทคโนโลยีใหม่ ๆ 5) สืบหาปัญหาและความต้องการของคณะครู 6) การคัดเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษามาประยุกต์ใช้ภายในสถานศึกษา

3.2 แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีที่มีความจำเป็นลำดับที่ 2 การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและประเมินผลสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1. การจัดการอบรมให้ความรู้เชิงนโยบาย เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับรู้ ได้ทราบถึงประโยชน์ของเทคโนโลยี 2. การสร้างความตระหนัก และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา 3. ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน และประสบความสำเร็จ 4. กำหนดทีมงานที่จะทำงาน ขับเคลื่อนเทคโนโลยีดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ 5.กำหนดทีมงานที่จะทำงาน ขับเคลื่อนเทคโนโลยีดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ 6. ประชุมชี้แจงกับคณะครู ในการให้ความร่วมมือ ในการรายงานผลต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยี

3.3 แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีที่มีความจำเป็นลำดับที่ 3 สามารถนำเทคโนโลยีมาพัฒนา

รูปแบบการบริหาร เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและมีคุณภาพ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้ 1. การศึกษาดูงานจากสถานศึกษาต้นแบบที่มีการนำเทคโนโลยีมาในบริหารสถานศึกษา 2. หน่วยงานต้นสังกัดมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ และเหมาะสมกับการบริหารสถานศึกษา 3. การอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารในการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารสถานศึกษา 4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน 5. การตั้งทีมเพื่อสร้างความพร้อมในการเตรียมโปรแกรม ทีมทำต้องดูแลช่วยเหลือคณะครู และติดตามตรวจสอบ ต้องตรวจสอบความพร้อมของคณะครูวิเคราะห์ปัญหาหาก่อน

อภิปรายผล

1. ทักษะด้านสารสนเทศ จากผลการศึกษาตามสภาพความเป็นจริง โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า “ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว ใช้เวลาน้อย” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เพราะว่าข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีอยู่เป็นจำนวนมาก และปัจจุบันวงการศึกษาก็ได้มีการให้ความสำคัญกับการสื่อสารข้อมูลสารสนเทศผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการสื่อสารข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศที่มีความหลากหลาย และพัฒนาทักษะในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศผ่านทางช่องทางที่หลากหลาย สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2556) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจ การจัดการ และการสร้างการสื่อสารทางการพูด การเขียนที่มีประสิทธิภาพ และผ่านทางมัลติมีเดีย ในรูปแบบและบริบทที่หลากหลาย การวิเคราะห์ การเข้าถึง การจัดการ การบูรณาการ การประเมินและการจัดทำข้อมูลในรูปแบบและสื่อที่หลากหลาย สอดคล้องกับ สุณี ททรัพย์ประเสริฐ (2547) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะด้านความรู้ มีทักษะ และความสามารถในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าดัชนีชี้วัดลำดับความสำคัญของความต่อการจำเป็นในการ

ทักษะด้านสารสนเทศของผู้บริหารพบว่า โดยภาพรวมของทักษะด้านสารสนเทศ มีค่าเท่ากับ 0.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า “ความสามารถในการนำระบบสารสนเทศมากำหนดแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา” มีค่าดัชนีลำดับ (PNI_{modified} = 0.26) สูงสุดเป็นลำดับแรก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารมีแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างชัดเจน โดยจะกำหนดแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยวิธีการส่งครูไปอบรมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน โดยยังไม่มีมีการนำระบบสารสนเทศหรือโปรแกรมด้านสารสนเทศเข้ามาช่วยในการกำหนดแนวทาง เนื่องจากยังมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงโปรแกรมสารสนเทศสำหรับบริหารสถานศึกษาอยู่เป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับถาวร อินทะแสง (2550) กล่าวว่า การดำเนินงานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การพัฒนางานวิชาการจะต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ แพรดาว สนองฝัน และ เสาวนีย์ สิริสุขศิลป์ (2557) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเปิดใจกว้าง ก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการบริหารจัดการ

2. ทักษะด้านสื่อ จากผลการศึกษาตามสภาพความเป็นจริง โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า “การใช้สื่อโดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เพราะว่าปัจจุบันได้มีกฎหมาย และพระราชบัญญัติต่าง ๆ ในการควบคุมผู้ใช้สื่อ ผู้รับสื่อไม่ให้กระทำผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ไม่ให้กระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันในหลาย ๆ ด้าน นอกจากนี้ผู้บริหารมีจริยธรรมในการบริหารงาน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับจินตนา เย็นทรวง (2555) กล่าวว่า จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

ตามความคิดเห็นของครู อำเภอิวหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับพิจักษณา วงศาโรจน์ (2558) กล่าวว่า ผู้นำที่พึงประสงค์มักมีทัศนคติที่โดดเด่นทางด้านความสามารถในการใช้ประโยชน์ทางด้านการสื่อสาร การจูงใจ การทำงานร่วมกันเป็นทีม กลุ่มในองค์กร และภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสม เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต่อการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านสื่อของผู้บริหารพบว่า โดยภาพรวมของทักษะด้านสื่อ มีค่าเท่ากับ 0.19 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า “การประยุกต์สื่อที่มีคุณภาพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้” มีค่าดัชนีลำดับ (PNI_{modified} = 0.24) สูงสุดเป็นลำดับแรก ทั้งนี้เพราะสื่อในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ อาทิเช่น สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี สื่อบุคคล และสื่อธรรมชาติ ซึ่งมีทั้งสื่อที่เป็นข้อมูลปัจจุบัน และสื่อที่มีข้อมูลไม่ทันสมัย อีกทั้งมีหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ มีการพัฒนาปรับปรุงสื่ออย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถเลือกใช้สื่อที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษามาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วสื่อที่มีคุณภาพนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะเลือกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากกว่าการนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ ดวงกมล กิ่งจำปา (2555) กล่าวว่า ครูและผู้บริหารส่วนใหญ่มีจุดประสงค์ในการนำสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้มากที่สุดคือ เพื่อการจัดการเรียนการสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป, ชุดการเรียนการสอนออนไลน์, คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา และสื่อประสม

3. ทักษะด้านเทคโนโลยี จากผลการศึกษาตามสภาพความเป็นจริง โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า “การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้ตามกรอบแห่งคุณธรรมจริยธรรม” มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนมีภาวะผู้นำ มีจรรยาบรรณ และมีคุณธรรมจริยธรรม รวมไปถึงการเข้าใจในกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี และคอมพิวเตอร์ จึงทำให้ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีได้

อย่างสร้างสรรค์ตามกรอบแห่งคุณธรรมและจริยธรรม สอดคล้องกับ ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2550) กล่าวว่า ลักษณะของผู้นำที่ดีนั้น จะต้องแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิดได้ มีจริยธรรม คุณลักษณะที่ดี มีอุดมการณ์สูง ตระหนักในตนเองโดยผ่านการบริการทางสังคม และเคารพตนเอง เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต่อการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารพบว่า โดยภาพรวมของทักษะด้านเทคโนโลยี มีค่าเท่ากับ 0.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า “สามารถนำเทคโนโลยีมาช่วยในการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา” มีค่าดัชนีลำดับ (PNI_{modified} = 0.27) สูงสุดเป็นลำดับแรก ทั้งนี้เพราะว่าเทคโนโลยีกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของครูและนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ดีขึ้นนั้นผู้บริหารจะตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการพัฒนาการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ ภาสกร เรืองรอง และคณะ (2557) กล่าวว่า การผลิตและพัฒนาครูโดยมุ่งเน้นให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนและภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21

อภิปรายผลขั้นตอนที่ 2

1. แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 ได้แก่ การกำหนดเป็นสมรรถนะหนึ่งของผู้บริหาร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะด้านสารสนเทศที่มีความจำเป็นในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2553) กล่าวว่า ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนต้องมีตั้งแต่อนุบาลติดตัวไปจนตลอดชีวิต คือ 3r และ 7c ซึ่งมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาดูงานจากสถานศึกษาต้นแบบที่มี

การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาครู ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีแนวคิดใหม่ หรือตัวอย่งใหม่เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา และนำระบบสารสนเทศที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาครู สอดคล้องกับ วิวรรณ ธาราหิรัญโชติ (2560) กล่าวว่า การศึกษาครูจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการเข้าไปดูงานในขอบเขตใหม่ ๆ การอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รู้ และตระหนักถึงประโยชน์ของระบบสารสนเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารได้มีวิสัยทัศน์ใหม่ เกิดความคิดในการนำระบบสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา รวมไปถึงผู้บริหารจะได้รับทราบกระบวนการทำงานและกระบวนการจัดการระบบสารสนเทศ และช่วยลดความผิดพลาดในการจัดการระบบ สอดคล้องกับ สมชาติ กิจจรยง และ อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2540) กล่าวว่า การฝึกอบรมผู้บริหารจะมีประโยชน์อย่างมาก ได้แก่ ช่วยทำให้เกิดผลงานที่ดีขึ้น เมื่อตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ช่วยลดปัญหาและแก้ไขงานที่ผิดพลาด ช่วยลดภาระในการปกครอง การบังคับบัญชา และช่วยเสริมสร้างภาวะการเป็นผู้นำที่เก่งงาน เก่งคนและเก่งคิด มีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ ผ่านการวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อีกทั้งยังเป็นการช่วยพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

2. แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านสื่อของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารได้มีวิสัยทัศน์ใหม่ เกิดความคิดในการนำสื่อที่มีคุณภาพและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา รวมไปถึงผู้บริหารจะได้รับทราบกระบวนการเข้าถึงสื่อ และกระบวนการประยุกต์ใช้สื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับ สุทธิศักดิ์ เฟื่องเกษม (2556) กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้สื่อ และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์

ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีแนวคิดและวิสัยทัศน์ใหม่ หรือได้รู้จักสื่อในรูปแบบใหม่ แล้วมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา การสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษานำสื่อที่มีคุณภาพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเสมือนผู้นำของสถานศึกษา ถ้าหากผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการคัดเลือกสื่อที่มีคุณภาพมาใช้ในการบริหารศึกษา จะทำให้คณะครู นักเรียนได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สมคิด จันทะเวช (2551) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนจะช่วยในการสื่อความหมายระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารให้ชัดเจน เป็นรูปธรรมมากขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบ พรบ.ที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำกับติดตาม และดูแลความประพฤติของครู และนักเรียน หากผู้บริหารไม่มีความรู้เกี่ยวกับ พรบ.ที่เกี่ยวข้องกับสื่ออาจจะทำให้สถานศึกษา ผู้บริหาร คณะครู และนักเรียนกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสื่อ การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยศึกษากฎหมาย ระเบียบ หรือพรบ.ที่เกี่ยวข้องจากเว็บไซต์ จากหนังสือ ทั้งนี้ในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ และโลกไร้พรมแดน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้าค้นคว้าหาข้อมูลจาก www.mh.ac.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่รวมลิงค์เกี่ยวกับกฎหมาย

3. แนวทางในการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 39 ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการแนะนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้ผู้บริหารได้ทราบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารได้มีวิสัยทัศน์ใหม่เกี่ยวกับเทคโนโลยี มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี มีทักษะในการเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมและนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพราะในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน อีกทั้งการอบรมเชิงปฏิบัติการ จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเรียนรู้ ปฏิบัติได้ และมีเจตคติที่ดีต่อ

เทคโนโลยี สอดคล้องกับ สุทธิชัย ปัญญาโรจน์ (2555) กล่าวว่า การฝึกอบรมมีประโยชน์อย่างมาก ช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มศักยภาพ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดในการกล้าแสดงออก และทำให้มีความกระตือรือร้นในเรื่องที่อบรม การฝึกอบรมมีประโยชน์อย่างมาก ช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มศักยภาพ ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดในการกล้าแสดงออก และทำให้มีความกระตือรือร้นในเรื่องที่อบรม การศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงานของคณะครู และ การศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน และ ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้เกิด วิสัยทัศน์ใหม่ หรือได้ทราบแนวทางในการบริหารจัดการ สถานศึกษาด้วยเทคโนโลยี เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา และเพื่อนำเทคโนโลยีมาช่วยในการ จัดการเรียนการสอนของครูและนักเรียน สอดคล้องกับ ปิยพัทธ์ ไชยทา (2556) กล่าวว่า เทคโนโลยีเข้ามามีส่วน ร่วมในชีวิตประจำวันของเราอย่างมาก อาทิเช่น การใช้ คอมพิวเตอร์เล่นเฟสบุ๊ค หรือ Social Network ต่าง ๆ การใช้ Search Engine เพื่อค้นคว้าหาความรู้ รวมไปถึง องค์กรต่างๆที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการ บริหารจัดการ ประชุมชี้แจงกับคณะครู ในการให้ความร่วมมือ ในการรายงานผลต่าง ๆ ตรวจสอบความต้องการต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยี และกำหนดทีมงานที่จะทำงาน ขับเคลื่อน เทคโนโลยี ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารและคณะครู ได้มีการ กำหนดแนวทางในการนำเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการ บริหารสถานศึกษา หรือนำมาใช้ในการจัดการเรียน การสอน นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการ คัดเลือกผู้ที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีเข้ามารับผิดชอบ ในการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีภายในสถานศึกษา ให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรศึกษาด้วยตนเอง โดย เพื่อเป็นการฝึกฝนให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดทักษะด้าน สารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อ คณะครูในสถานศึกษา

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการกำหนดนโยบาย มีการสนับสนุน จัดโครงการอบรม สัมมนา การประชุมเชิง ปฏิบัติการ เพื่อสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดการ เรียนรู้ และการนำสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีมา ประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นและแนวทางการ พัฒนาทักษะอื่นซึ่งควรเป็นทักษะด้านการใช้สืบค้น ข้อมูลผ่านเทคโนโลยี รวมไปถึงการพัฒนาทักษะในการ สื่อสารผ่านช่องทาง ๆ อื่นด้วยระบบเทคโนโลยี

2. ควรประยุกต์ใช้เทคนิคประเมินความต้องการจำเป็น เป็นอื่น ๆ มาร่วมใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ ภัคดีวิวัฒน์กุล. (2546). *คัมภีร์ระบบสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ : เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์.
- จินตนา เย็นทรวง. (2555). *จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู อำเภอวิหารแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- ชาญชัย อาจิสมาจาร. (2550). *ภาวะผู้นำใน องค์กร = Leadership in Organization*. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

- ถาวร อินทะแสง. (2550). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2554). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: Open Worlds.
- ปิยพัทธ์ ไชยทา. (2556). *การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในองค์กร*. สืบค้น 28 มิถุนายน 2560, จาก <http://icokethailand.fanpage.blogspot.com>
- พิงักษณา วงศาโรจน์. (2558). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่พึงประสงค์ กรณีศึกษารวมกำลังพลทหารบก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- แพรวดาว สอนองพันธ์ และเสาวณี สิริสุขศิลป์. (2557). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). ขอนแก่น:มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ตถาตา พับลิเคชั่น.
- วิวรรณ ธาราทิรัฐโชติ. (2560). *การวางแผนองค์กร*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ
- ภาสกร เรืองรอง และคณะ. (2557). เทคโนโลยีการศึกษากับครูไทยในศตวรรษที่ 21. *Panyapiwat Journal*, 5(ฉบับพิเศษ), 195-207.
- สุณี ทรัพย์ประเสริฐ. (2547). *การประเมินคุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุทธิชัย ปัญญโรจน์. (2555). *ครบเครื่องเรื่องนักบริหาร*. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน, 2555
- สุทธิศักดิ์ เฟื่องเกษม. (2556). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*, 2(2),149-161.
- สมคิด จันทะเวช. (2550). *การใช้สื่อการเรียนการสอน*. สืบค้น 29 มิถุนายน 2560, จาก http://somkit.english.blogspot.com/2007/10/blog-post_6974.html.
- สมชาติ กิจยรรยง และ อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2540). *เทคนิคการจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ*. *วารสารเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 37(1), 199-214.
- Thailand Management Association. (2560). *ผู้นำยุค 4.0 กับการสื่อสาร*. สืบค้น 23 มิถุนายน 2560, จาก http://www.tma.or.th/2016/news_detail.php?id=166
- Taro, Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third editio. Newyork : Harper and Row Publication.

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES
UTTARADIT
RAJABHAT UNIVERSITY

กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในการตอบคำถามของผู้เข้า แข่งขันในรายการหน้ากากนักร้อง ซีซั่นที่ 1

STRATEGY OF LANGUAGE USED FOR CREATION OF
HUMOROUS SENSE IN QUESTIONS AND ANSWERS OF
COMPETITORS IN THE MASK SINGER SEASON 1

ปานณิธีร์ สัตยาภรณ์*
Pannatee Sattayaporn*

บทคัดย่อ

รายการหน้ากากนักร้องเป็นรายการที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบการสร้างอารมณ์ขันในช่วงการถามคำถามของกรรมการและการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันมีส่วนสำคัญที่ทำให้รายการได้รับความนิยม โดยปรากฏกลวิธีการใช้ภาษาที่เป็นเอกลักษณ์และมีรูปแบบของกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันที่มีลักษณะเฉพาะและมีความน่าสนใจ ในบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในการถามของกรรมการและตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากนักร้องที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันแก่ผู้ชม ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อความที่ได้จากการถอดคำพูดในช่วงการถามคำถามของกรรมการและการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันในรายการหน้ากากนักร้อง ซีซั่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 6 ต.ค. พ.ศ.2559 ถึงวันที่ 20 มี.ค. พ.ศ.2560 รวม 20 ตอน พร้อมทั้งใช้ภาษาเพื่อเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษา พบว่ากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันสามารถจำแนกได้ 5 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการเสียดสี กลวิธีการตอบไม่ตรงประเด็น กลวิธีการใช้ความไร้สาระ กลวิธีการบ่งชี้เป็นนัย และกลวิธีการเล่นคำ

คำสำคัญ : กลวิธี , อารมณ์ขัน , หน้ากากนักร้อง

ABSTRACT

The Mask Singer season 1 is the most famous TV program at this moment. The patterns of questions and answers between the judges and the competitors are the most important element that made the program to be very famous. There are unique and interesting strategies of language used for creation of humorous sense in that part. This journal aim to study strategies of language used for creation of humorous sense in the phase: questions and answers between the judges and the

* อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

* Lecturer of Faculty of Liberal Arts (Business English), North Bangkok University

competitors in the Mask Singer season 1 that made the program to be very famous during 6 October 2016 to 20 March 2017 as well as presenting the results through descriptive analysis.

The results showed that there were five linguistic strategies of language used to create humorous sense: irony strategy, evasive answering strategy, nonsense strategy, implicative strategy and word play

Keywords : Strategy , Humorous sense , The Mask Singer

บทนำ

หน้ากากนักร้อง ซีซั่นที่ 1 เป็นรายการโทรทัศน์ประเภทเรียลลิตีเกมโชว์และมีมิวสิกโชว์ของประเทศไทยผลิตรายการโดยบริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับความนิยมอย่างสูงโดยมีเรตติ้ง (เรตติ้ง AGB Nielsen) สูงที่สุดคือ 13.371 และได้รับรางวัลหลายรางวัล โดยออกอากาศทางช่อง workpoint ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 20.00 - 21.30 น. ในระหว่างวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2559 ถึงวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2560 ทั้งนี้แม้เป็นรายการเกี่ยวกับการร้องเพลงแต่ก็มีการสร้างอารมณ์ขันให้กับผู้ชมในช่วงการถามคำถามของกรรมการและการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันที่น่าสนใจเป็นเหตุให้รายการได้รับความนิยมสูงในช่วงเวลานั้น ซึ่งผู้เข้าแข่งขันแต่ละคนจะมีรูปแบบการตอบคำถามที่เฉพาะบุคคลและเป็นเอกลักษณ์ ดังนั้นบทความนี้จึงมุ่งศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันรูปแบบต่างๆ ในการถามคำถามของกรรมการและการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขัน หน้ากากนักร้องที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันแก่ผู้ชม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญทำให้รายการหน้ากากนักร้องได้รับความนิยมอย่างมาก

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษากลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในการถามคำถามของกรรมการและการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันในรายการหน้ากากนักร้อง ซีซั่นที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนนี้จะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการคัดเลือกข้อมูล และขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนรวบรวมข้อมูลคือการถอดคำพูดที่อยู่ในช่วงการถามคำถามของกรรมการและการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหลังจากร้องเพลงเสร็จแล้วทั้งหมด 20 ตอน ในระหว่างวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2559 ถึงวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ.2560 ปราบกฏการถามคำถามของกรรมการและการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันทั้งหมด 64 ครั้ง จำนวนผู้เข้าแข่งขันทั้งหมด 32 คน กรรมการทั้งหมด 30 คน โดยมีช่วงเวลาการถามคำถามของกรรมการและการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันประมาณคนละ 2 นาที

2. ขั้นตอนคัดเลือกข้อมูล ในขั้นตอนนี้จะนำข้อมูลที่ถอดคำพูด มาทำการคัดเลือกหาคำถาม-คำตอบที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันแก่ผู้ชม โดยอาศัยเสียงหัวเราะในห้องส่งเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือก ได้ทั้งหมดจำนวน 444 ข้อความ

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนนี้จะนำข้อมูลที่ถอดคำพูดเรียบร้อยแล้วทั้งหมด 444 ข้อความ มาทำการวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันในการถามคำถามของกรรมการและการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากนักร้องในรูปแบบต่าง ๆ โดยพิจารณาวิธีที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันเป็นสำคัญ

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ขันและกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขัน ดังนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ขัน

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวกับทฤษฎีอารมณ์ขันสามารถจำแนกเป็น 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีความเหนือกว่า (Superiority Theory) ทฤษฎีความไม่เข้ากัน (Incongruity Theory) และทฤษฎีความผ่อนคลาย (Relief Theory) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทฤษฎีความเหนือกว่าเป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากแนวคิดของ Aristotle (384 – 322 B.C.) และ Plato (424 – 348 B.C.) กล่าวคือมนุษย์จะรับรู้ถึงความผิดพลาด ผิดหวัง ความอ่อนแอ ความไม่เงลาหรือความเหลวไหลของผู้อื่น ทำให้รู้สึกว่าคุณมีฐานะเหนือกว่า ดีกว่า หรือแข็งแรงกว่าผู้อื่น ทั้งในด้านร่างกาย ความฉลาดและฐานะทางสังคมหรือไม่ได้ประสบเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลทำให้มนุษย์รู้สึกขำ

ทฤษฎีความไม่เข้ากันเป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดมาจาก Kant (1770, p.177) กล่าวคือมนุษย์จะเกิดอารมณ์ขันเมื่อเห็นความไม่เข้ากันในเรื่องต่างๆ ของสิ่งนั้นๆ โดยที่ความคิดและความคาดหวังของผู้คนอันเป็นบรรทัดฐานของสังคมไม่สัมพันธ์กับเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในเรื่องตลก อีกทั้ง Suls (1972, pp.81-100) ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าผู้อ่านต้องสามารถเข้าใจความไม่เข้ากันเหล่านั้นได้อีกด้วย

ทฤษฎีความผ่อนคลาย แนวคิดของทฤษฎีนี้เกิดจาก Freud (1905) กล่าวคือเป็นทฤษฎีที่มนุษย์ได้ปลดปล่อยข้อห้ามต่างๆ ทางสังคมออกมา ทั้งเรื่องเพศ เรื่องสกปรกและการสมรส ล้วนเป็นการปลดปล่อยที่จะอยู่ในรูปแบบของอารมณ์ขันทั้งสิ้น

ทฤษฎีที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นการกล่าวถึงการเกิดอารมณ์ขันอย่างกว้างๆ กล่าวคือแสดงให้เห็นถึงปัจจัย สาเหตุ และองค์ประกอบที่ทำให้มนุษย์เกิดอารมณ์ขัน ได้แก่ ความคาดหวังของผู้อ่าน ความสัมพันธ์ของมุกตลกกับความเป็นจริง บรรทัดฐานของสังคม การ

ปลดปล่อยอารมณ์ และความรู้สึกเหนือกว่า โดยที่ Grice (1975 อ้างใน Levison, 1983, pp.100–118) และ Attardo (1993, p.537-558) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่าโดยทั่วไปแล้วเราจะสื่อสารกันโดยปฏิบัติตามหลักการความร่วมมือ (Cooperative Principle) อย่างไรก็ตามผู้สนทนาไม่อาจที่จะทำตามกฎเกณฑ์ได้เสมอไป หากผู้สนทนาไม่ปฏิบัติตามหลักการความร่วมมือของ Grice ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อรวมกันแล้วจะทำให้เกิดความตลก หรือความหมายแฝงในการสนทนานั้นขึ้น ซึ่งจะกล่าวถึงหลักการความร่วมมืออย่างละเอียดในหัวข้อต่อไป

หลักการความร่วมมือ (Cooperative Principle)

Grice (1975 อ้างใน Levison, 1983, pp.100–118) กล่าวว่า การสนทนาจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ผู้สนทนาต้องปฏิบัติตาม หลักแห่งการสนทนา 4 ประการ ได้แก่ หลักคุณภาพ (maxims of quality) หลักปริมาณ (maxims of quantity) หลักตรงประเด็น (maxims of relevance) และหลักวิีพุด (maxims of manner) ดังต่อไปนี้

ก. หลักคุณภาพ หลักการสนทนานี้เป็นหลักเกณฑ์ที่ผู้สนทนาต้องกล่าวแต่ความจริง ตรงกับความจริง กล่าวคือไม่กล่าวสิ่งที่รู้อยู่แล้วว่าเป็นความจริงและไม่กล่าวถึงสิ่งที่ขาดหลักฐานรับรอง

ข. หลักปริมาณ หลักการสนทนานี้เป็นหลักเกณฑ์ที่ผู้สนทนาต้องให้ข้อมูลที่พอเหมาะพอดี กล่าวคือไม่ให้ข้อมูลที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป หรือไม่แสดงรายละเอียดเกินจำเป็น

ค. หลักตรงประเด็น หลักการสนทนานี้เป็นหลักเกณฑ์ที่ผู้สนทนาต้องกล่าวให้สอดคล้องกับหัวข้อที่สนทนา กล่าวคือไม่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำลังสนทนาหรือสิ่งที่ไม่สัมพันธ์กับหัวข้อที่กำลังสนทนา

ง. หลักวิีพุด หลักการสนทนานี้เป็นหลักเกณฑ์ที่ผู้สนทนาต้องหลีกเลี่ยงการสื่อสาร ที่จะทำให้ผู้สนทนาเข้าใจผิด หลีกเลี่ยงบทสนทนาที่เข้าใจได้ยาก พุดให้กระชับ และมีลำดับขั้นตอน

การละเมิดหลักการความร่วมมือ

การละเมิดหลักการความร่วมมือคือการที่ผู้ร่วมสนทนาไม่ปฏิบัติตามหลักการความร่วมมือข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อรวมกันแล้วจะทำให้เกิดความตลก หรือทำให้เกิดความหมายเป็นนัยในการสนทนา (conversational implicature) โดย Grice (1975) เสนอแนวคิดในการละเมิดหลักการความร่วมมือ 3 ลักษณะ ได้แก่ การละเมิดแบบมีนัยยะ (flouting maxim) การละเมิดเพื่อให้เข้าใจผิด (violating maxim) และการละเมิดแบบไม่มีนัยยะ (infringing maxim) ดังนี้

ก. การละเมิดแบบมีนัยยะคือการละเมิดหลักแห่งการสนทนาในลักษณะที่ผู้พูดมีจุดประสงค์คือทำให้การสนทนาที่มีความหมายโดยนัยหรือมีความหมายแฝง กล่าวคือผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจบางสิ่งที่ไม่ได้กล่าวไว้ในถ้อยคำ แต่ผู้ฟังจะสามารถอนุมานความหมายนั้นได้จากตัวบริบท

ข. การละเมิดเพื่อให้เข้าใจผิดเป็นการละเมิดในลักษณะนี้ตรงข้ามกับการละเมิดหลักการสนทนาแบบมีนัย กล่าวคือผู้พูดมีจุดประสงค์ทำให้ผู้ฟังตีความหมายผิดเข้าใจการสนทนาในแบบผิดๆ

ค. การละเมิดแบบไม่มีนัยยะเป็นการละเมิดโดยไม่ได้ตั้งใจและไม่มีเจตนาแฝงใดๆ กล่าวคือผู้พูดไม่ได้มีเจตนาที่จะให้ความหมายแฝงใดๆ แก่ผู้ฟัง

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการละเมิดหลักการความร่วมมือพบว่า การละเมิดดังกล่าวปรากฏการใช้เทคนิครูปแบบทางภาษาในลักษณะต่างๆ ซึ่งในหัวข้อต่อไปจะกล่าวถึงรายละเอียดของรูปแบบของการใช้ภาษา รวมถึงเทคนิคต่างๆ เพื่อทำให้เกิดอารมณ์ขันแก่ผู้อ่าน

2. กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขัน

กาญจนา เจริญเกียรติบรร (2548, น.31) ที่ได้กล่าวถึงกลวิธีทางภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันคือวิธีการทางภาษาแบบใดๆ ในการนำเสนอมุขตลกที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขัน เมื่อพิจารณาคำจำกัดความข้างต้นจะเห็นว่ากลวิธีการสร้างอารมณ์ขันเป็นเทคนิคหรือวิธีการใดๆ ที่ผู้แต่งใช้ในการนำเสนอมุขตลกเพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันขึ้นดังนี้

กลวิธีการเสียดสี จากแนวคิดของกาญจนา เจริญเกียรติบรร (2548, น.129-132) กล่าวถึงกลวิธีการเสียดสีเป็นกลวิธีที่กล่าวสิ่งหนึ่งเพื่อสื่อถึงอีกสิ่งหนึ่งและทำให้เกิดความไม่พอใจแก่ผู้ถูกกระทำ หรือแสดงทัศนคติด้านลบโดยใช้คำพูด สถานการณ์หรือบริบทเพื่อเสียดสี ประชดประชัน เยาะเย้ยหรือล้อเลียน และอาจมีตัวละครเกี่ยวข้องกับการเมือง สังคมและวัฒนธรรม หรือเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคม ณ ช่วงเวลาดังกล่าว

กลวิธีการละเมิดความเด่น จากแนวคิดของ Weiner (1996, pp.139-151) ที่นำเสนอแนวคิดที่ว่าเจ้าของภาษาจะมีความรู้ที่เป็นพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะเด่นของสิ่งต่างๆ ในภาษาของตนเอง โดยมุขตลกจะละเมิดความคิดที่เป็นพื้นฐานดังกล่าว กล่าวคือเมื่อเรากล่าวถึง “ช่าง” เราจะคิดถึงลักษณะเด่นของช่างคือ “ขนาดใหญ่” แต่ในมุขตลกจะมีการละเมิดความเด่นดังกล่าว ตัวอย่างเช่นในมุขตลก “เธอเหมือนช่างเลย” ทั้งๆ ที่ในความจริงตัวละครนั้นเป็นคนตัวเล็ก ดังนั้นกลวิธีการละเมิดความเด่นคือกลวิธีการสร้างมุขตลกให้มีการละเมิดความเด่นของสิ่งต่างๆ เพื่อทำให้เกิดอารมณ์ขัน

กลวิธีการบ่งชี้เป็นนัย จากแนวคิดของ Dolitsky (1983, pp.39-48) ที่กล่าวถึงการสร้างความตลก ที่เกิดจากการอ้างถึงสิ่งหนึ่งอย่างอ้อมๆ กล่าวคือการบ่งชี้เป็นนัยเป็นการใช้กลวิธีใด ๆ ที่ใช้สิ่งหนึ่งเพื่อสื่อถึงอีกสิ่งหนึ่งทางอ้อม เพื่อทำให้ผู้รับสารเกิดอารมณ์ขันกับความสัมพันธ์ของทั้งสองสิ่งนี้

กลวิธีการทำให้หลงทาง จากแนวคิดของ Attrado (1994, pp.222-227) ที่ได้กล่าวถึงการทำให้หลงทางว่าเป็นกลวิธีที่มีการสร้างส่วนต้นของข้อความ หรือเนื้อเรื่องให้สามารถตีความได้หลายความหมาย ซึ่งทำให้ผู้อ่านนั้นตีความไปในทิศทางต่างๆ และเมื่อคำตอบไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็จะมีผลทำให้เกิดอารมณ์ขันจากความคาดไม่ถึงของตัวเอง

กลวิธีการเล่นคำ Dienhart (1998) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิธีที่มีการใช้หลักทางภาษามาใช้ใน การสร้างคำและประโยคของมุขตลกในลักษณะที่ผิดแปลกไป จนทำให้

ผู้อ่านเกิดความสนใจและเกิดอารมณ์ขันไว้หลายลักษณะ ได้แก่ การเล่นคำสมมุติ การเล่นคำพ้องเสียงคล้าย การพวนคำ และการเล่นคำพ้องเสียง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นตอนนี้จะนำข้อมูลที่ได้คัดเลือกทั้งหมด มาวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในการถามคำถามของกรรมการและการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากนักร้องในรูปแบบต่างๆ โดยพิจารณาวิธีการที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันเป็นสำคัญ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจำนวน 444 ข้อความ ปรากฏลักษณะของกลวิธีต่าง ๆ 5 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการตอบไม่ตรงประเด็น กลวิธีการเสียดสี กลวิธีการขาดประสพการณ์ กลวิธีการบ่งชี้เป็นนัย และกลวิธีการเล่นคำ โดยจะกล่าวถึงรายละเอียดได้ ดังนี้

กลวิธีการตอบไม่ตรงประเด็น

กลวิธีการตอบไม่ตรงประเด็นในบทความนี้เป็นกลวิธีที่ผู้ตอบละเมิดแนววากยสัมพันธ์ (Syntactic track) กล่าวคือ ผู้ตอบคำถามตอบคำถามไม่ตรงตามเจตนาของผู้ถาม ซึ่งมีแนวคิดมาจากกลวิธีการละเมิดความขนานที่แนวคิดมาจาก Weiner (1996, p.145-146) ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้นจากความไม่สัมพันธ์เหล่านี้ ซึ่งได้กล่าวไว้ในทฤษฎีความไม่เข้ากัน โดยสามารถพิจารณาได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง 1

กรรมการใบเฟริน : คุณเคยประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์มาใช่ไหมคะ

หน้ากากพินิกซ์ : อุบัติเหตุเป็นสิ่งอันตรายต่อหุ่นเรามากเลยคะ

(การตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากพินิกซ์ วันที่ออกอากาศ 6 ต.ค. 59)

จากตัวอย่าง สามารถพิจารณาได้ว่าการตอบคำถามของหน้ากากพินิกซ์ไม่ตรงตามเจตนาของผู้ถามเพราะ

ผู้ถาม ถามว่า “คุณเคยประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์มาใช่ไหมคะ” ซึ่งมีเจตนาถามถึงประสพการณ์ที่เคยประสบมา คำตอบที่ตรงประเด็นหรือไม่ละเมิดแนววากยสัมพันธ์ ได้แก่ “เคยคะ ใช่คะ ไม่ใช่คะ ไม่เคยคะ” แต่ผู้ตอบคำถามตอบว่า “อุบัติเหตุเป็นสิ่งอันตรายต่อหุ่นเรามากเลยคะ” ซึ่งเป็นการพูดถึงอันตรายของการเกิดอุบัติเหตุ การตอบคำถามลักษณะนี้เป็นการละเมิดแนววากยสัมพันธ์ดังกล่าว กล่าวคือ ผู้ตอบตอบไม่ตรงประเด็น ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้น

ตัวอย่าง 2

กรรมการเสนาหอย : คุณขับรถยี่ห้อ mini

countryman รีเปล่าครับ

หน้ากากพินิกซ์ : ของหนูมีแฟนขับให้

(การตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากพินิกซ์ วันที่ออกอากาศ 6 ต.ค. 59)

จากตัวอย่าง สามารถพิจารณาได้ว่าการตอบคำถามของหน้ากากพินิกซ์ไม่ตรงตามเจตนาของผู้ถามเพราะผู้ถาม ถามว่า “คุณขับรถยี่ห้อ mini countryman รีเปล่าครับ” ซึ่งมีเจตนาถามถึงยี่ห้อรถที่ผู้ฟังขับ คำตอบที่ตรงประเด็นหรือไม่ละเมิดแนววากยสัมพันธ์ ได้แก่ “ใช่คะ หรือไม่ใช่คะ” แต่ผู้ตอบคำถามตอบว่า “ของหนูมีแฟนขับให้” ซึ่งเป็นการพูดถึงคนขับรถไม่ได้ระบุถึงยี่ห้อรถ การตอบคำถามลักษณะนี้เป็นการละเมิดแนววากยสัมพันธ์ดังกล่าว กล่าวคือ ผู้ตอบตอบไม่ตรงประเด็น ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้น

กลวิธีการเสียดสี

กลวิธีการเสียดสีในบทความนี้เป็นกลวิธีที่กล่าวสิ่งหนึ่งเพื่อสื่อถึงอีกสิ่งหนึ่งและทำให้เกิดความไม่พอใจแก่ผู้ถูกกระทำ หรือแสดงทัศนคติด้านลบ โดยใช้คำพูดสถานการณ์หรือบริบท เพื่อเสียดสี ประชดประชัน เยาะเย้ยหรือล้อเลียน และอาจมีตัวละครเกี่ยวข้องกับการเมือง สังคมและวัฒนธรรม หรือเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคม ณ ช่วงเวลาดังกล่าว (ปานธีร์ สัตยภรณ์, 2560: 29) ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้นจากการเสียดสีล้อเลียน ประชดประชัน เยาะเย้ยเหล่านี้ ซึ่งได้กล่าวไว้ใน

ทฤษฎีความเหนือกว่า โดยสามารถพิจารณาได้ดังตัวอย่างต่อไปนี

ตัวอย่างที่ 1

กรรมการนุ้ย: พี่หนึ่งจะไม่ถามอะไรบ้างหรือคะ
กรรมการหนึ่งจักรวาล: ภูเห็นถามแล้วโดนตำ
ไม่ถามดีกว่า

หน้ากากพยาบาล: นั่นพี่หนึ่งหรือว่าพี่สมจิตรคะ
กรรมการหนึ่งจักรวาล: นั่นไงภูโดนจนได้

(การตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากพยาบาล
วันที่ออกอากาศ 24 พ.ย. 59)

จากตัวอย่าง สามารถพิจารณาได้ว่าการตอบคำถามของหน้ากากพยาบาลมีเจตนาเสียดสีรูปร่างหน้าตาของกรรมการหนึ่งจักรวาลว่าคล้ายคลึงกับสมจิตร จงจอหอ (นักมวยสากลสมัครเล่นที่ได้เหรียญทองการแข่งขันโอลิมปิก ปี 2551) การตอบคำถามลักษณะนี้เป็นการเสียดสี ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้น

ตัวอย่าง 2

กรรมการเสนาหอย: คุณเคยไปซ่อมดนตรีข้างๆ
บริษัทผมใช้ไหมครับ

หน้ากากอีกา: บริษัทที่อยู่ไหนครับ

(การตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากอีกาคำ
วันที่ออกอากาศ 24 พ.ย. 59)

จากตัวอย่าง สามารถพิจารณาได้ว่าการตอบคำถามของหน้ากากอีกาคำอาจมีเจตนาเสียดสีชื่อเสียงของบริษัทของเสนาหอยว่า “ไม่มีชื่อเสียงจนไม่มีใครรู้จักที่อยู่ของบริษัท” การตอบคำถามลักษณะนี้เป็นการเสียดสี ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้น

กลวิธีการใช้ความไร้สาระ

กลวิธีการใช้ความไร้สาระในบทความนี้ได้แนวความคิดมาจาก Dolitsky (1983, pp.39-48) ซึ่งเป็นกลวิธีที่ตัวละครไม่รู้บริบทที่ผู้พูด ผู้ฟัง หรือคนในสังคมเข้าใจร่วมกัน กล่าวคือตัวละครดังกล่าวจะไม่มีความรู้พื้นฐานบางประการหรือตีความแบบผิดๆ อาจทำให้ตัวละครตัวนั้นดูตลกขบขัน แสดงความไร้สาระ หรือแสดงกิริยาหรือวาทะที่ผิดเพี้ยนไปจากผู้คนทั่วไปในสังคม ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขัน

ขึ้นจากการขาดประสบการณ์ของตัวละครเหล่านี้ ซึ่งได้กล่าวไว้ในทฤษฎีความเหนือกว่า โดยสามารถพิจารณาได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

กรรมการใบเฟริน: เคยออกเทปมาแล้วใช้ไหมคะ
เคยออก...

หน้ากากโพนี่: เทป...คืออะไรคะ....

เทปขาวหรือคะ (ฮา)

กรรมการใบเฟริน: เคยโดนต่อโยไหม (ฮา)

(การตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากโพนี่
วันที่ออกอากาศ 6 ต.ค. 59)

จากตัวอย่าง สามารถพิจารณาได้ว่าการตอบคำถามของหน้ากากโพนี่ตั้งใจแสดงการขาดประสบการณ์ในการตีความหมายของคำว่า “ออกเทป” ที่มีหมายความว่า “ได้รับการบันทึกเสียงร้องเพลงลงไปในเทปเทปคาสเซ็ท (Cassette)” ซึ่งในปัจจุบันไม่ได้มีการใช้การบันทึกเสียงรูปแบบนี้แล้ว ทำให้หน้ากากโพนี่ตั้งใจตีความหมายผิดๆ ว่า “เทป” ที่กรรมการใบเฟรินถามนั้น หมายถึง “เทปขาว” การตอบคำถามลักษณะนี้เป็นการแสดงความขาดประสบการณ์ออกมา ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้น

ตัวอย่างที่ 2

กรรมการเจเน็ตเชียว: คุณมีวงนี้ คุณเป็นนักร้องนำ
ใช้ไหม

หน้ากากทุเรียน: ผมร้องไปพร้อมดนตรีครับ
ผมไม่ได้ร้องนำดนตรี

(การตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากทุเรียน
วันที่ออกอากาศ 8 ธ.ค. 59)

จากตัวอย่าง สามารถพิจารณาได้ว่าการตอบคำถามของหน้ากากทุเรียนตั้งใจแสดงการขาดประสบการณ์ในการตีความหมายของคำว่า “นักร้องนำ” ที่มีหมายความว่า “ผู้ที่ทำหน้าที่ร้องเพลงหลักของวงดนตรี” อีกทั้งหน้ากากทุเรียนตั้งใจตีความหมายผิด ๆ ว่า “นักร้องนำ” หมายถึง “การร้องนำเพลง” ซึ่งนำไปสู่การตอบคำถามในลักษณะดังกล่าว การตอบคำถามลักษณะนี้เป็นการแสดงความขาดประสบการณ์ออกมา ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้น

กลวิธีการบ่งชี้เป็นนัย

กลวิธีการบ่งชี้เป็นนัยในบทความนี้เป็นการใช้กลวิธีใด ๆ ที่ใช้สิ่งหนึ่งเพื่อสื่อถึงอีกสิ่งหนึ่งทางอ้อม รวมถึงการเล่นคำที่ส่อไปในทางเพศคำที่มีหลายความหมาย และการใช้ปริศนาคำทายซึ่งใช้ความกำกวมของภาษาอีกด้วย (ปาลณธีร์ สัตยาภรณ์, 2560: 36) ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้นจากความไม่สัมพันธ์เหล่านี้ซึ่งได้กล่าวไว้ในทฤษฎีความไม่เข้ากัน โดยสามารถพิจารณาได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง 1

กรรมการนุ้ย : ในอัลบั้มคุณแต่งตัวเป็นยอดมนุษย์
ไหมคะ

หน้ากากอีกาดำ : สมอผมยังครบอยู่ครับ

(การตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากอีกาดำ วันที่ออกอากาศ 5 ม.ค. 60)

จากตัวอย่าง สามารถพิจารณาได้ว่าการตอบคำถามของหน้ากากอีกาดำมีการใช้คำบ่งชี้เป็นนัย โดยหน้ากากอีกาดำตอบคำถามว่า “สมอผมยังครบอยู่ครับ” มีหมายความว่า “ผมยังมีสติ ยังไม่ได้บ้า” การตอบคำถามลักษณะนี้เป็นการใช้การบ่งชี้เป็นนัย ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้น

ตัวอย่าง 2

หน้ากากพยาบาล : ป่าเต็ดเคยจับ

กรรมการป่าเต็ด : แล้วจับติดไหม

หน้ากากพยาบาล : ไม่น่าถาม

(การตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากอีกาดำ วันที่ออกอากาศ 24 พ.ย. 59)

จากตัวอย่าง สามารถพิจารณาได้ว่าการตอบคำถามของหน้ากากพยาบาลมีการใช้คำบ่งชี้เป็นนัย โดยหน้ากากพยาบาลตอบคำถาม “แล้วจับติดไหม” ว่า “ไม่น่าถาม” มีหมายความว่า “กรรมการป่าเต็ดจับเธอไม่ติดแน่นอน” การตอบคำถามลักษณะนี้เป็นการใช้การบ่งชี้เป็นนัย ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้น

กลวิธีการเล่นคำ

กลวิธีการเล่นคำในบทความนี้ได้มาจากแนวคิดของ Attardo (1994, p.109) ได้เสนอแนวคิดว่าเป็นกลวิธี

ที่เล่นกับรูปทางเสียง รูปทางสัญลักษณ์ (signifier) ซึ่งรวมรูปเขียนและตัวอักษรที่แทนเสียงอีกด้วย ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้นจากความไม่สัมพันธ์เหล่านี้ซึ่งได้กล่าวไว้ในทฤษฎีความไม่เข้ากัน โดยสามารถพิจารณาได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

กรรมการเสนาหอย : เคยทำศัลยกรรมตาไหม

หน้ากากผัดไทย : ทำตาด้วยทำายด้วยคะ

(การตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากผัดไทย วันที่ออกอากาศ 24 พ.ย. 59)

จากตัวอย่าง สามารถพิจารณาได้ว่าการตอบคำถามของหน้ากากผัดไทยมีการใช้การเล่นคำ โดยหน้ากากผัดไทยตอบคำถาม “เคยทำศัลยกรรมไหม” ว่า “ทำตาด้วยทำายด้วย” เป็นการเล่นคำว่า “ตา” และ “ยาย” ซึ่งเป็นคำที่คู่กัน เช่นเดียวกับคำว่า “ปู่ย่า พ่อแม่ พี่น้อง” ซึ่งมีเจตนาสร้างอารมณ์ขันให้กับผู้ฟังไม่ได้มีความหมายเป็นนัยแต่อย่างใด การตอบคำถามลักษณะนี้เป็นการใช้การเล่นคำ ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้น

ตัวอย่างที่ 2

กรรมการซาร่า : คุณเคยเป็นต๊องไหมคะ

หน้ากากหมูป่า : เป็นต๊องไม่เคยเคยแต่เป็น เจตีย์

(การตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันหน้ากากหมูป่า วันที่ออกอากาศ 15 ธ.ค. 59)

จากตัวอย่าง สามารถพิจารณาได้ว่าการตอบคำถามของหน้ากากหมูป่ามีการใช้การเล่นคำ โดยหน้ากากหมูป่าตอบคำถาม “คุณเคยเป็นต๊องไหมคะ” ว่า “เป็นต๊องไม่เคยเคยแต่เป็น เจตีย์” เป็นการเล่นคำโดยการสลับที่ของคำว่า “ต๊อง” เป็นคำว่า “เจตีย์” ซึ่งมีเจตนาสร้างอารมณ์ขันให้กับผู้ฟังไม่ได้มีความหมายเป็นนัยแต่อย่างใด ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขันขึ้น

อภิปรายผลและสรุป

กลวิธีการเสียดสีของการตอบคำถามของผู้เข้าแข่งขันในรายการหน้ากานักร่องในบทความนี้เป็นกลวิธีที่ปรากฏมากที่สุดและมีลักษณะโดดเด่น อาจเพราะกลวิธี

การเสียดสีนั้นสามารถเข้าใจได้ง่าย เนื่องจากมุกตลกส่วนใหญ่มีการเสียดสี ล้อเลียน ประชดประชัน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรรมการ ที่ผู้ฟังส่วนใหญ่เข้าใจได้ง่าย จึงเป็นกลวิธีที่ผู้ตอบคำถามนั้นนิยมใช้เพื่อสร้างอารมณ์ขัน และอาจเพราะกลวิธีเสียดสีนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีความเหนือกว่า เพราะรู้สึกเหนือกว่า เมื่อได้เห็นผู้ที่ถูกล้อเลียน เสียดสี ทำให้เกิดอารมณ์ขันขึ้น อาจสะท้อนถึงนิสัยคนไทยว่า เมื่อเห็นผู้ที่ด้อยกว่าประสบความโชคร้าย จะเกิดอารมณ์ขันขึ้นมา (ปานธีร์ สัตยาภรณ์, 2560, น.107-108) ซึ่งมีแนวคิดที่คล้ายคลึงกับ อันธिया หล่อเรื่องศิลป์ (2549, น.97) ที่กล่าวไว้ว่า คนไทยสามารถล้อสติปัญญาที่ด้อยต่ำ รูปร่างหน้าตาที่ไม่ดี พฤติกรรมที่ไม่น่าพอใจ ของคนอื่นได้โดยไม่รู้สึกลึกผิด นอกจากนี้กลวิธีนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีความผ่อนคลาย เพราะรู้สึกถึงการปลดปล่อยสิ่งต่างๆ ทางสังคม ด้วยการเสียดสีสิ่งที่มีอำนาจหรือผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า มีเงินทองมากกว่า ใช้ชีวิตสะดวกสบายกว่า อาจสะท้อนถึงสภาพที่กดดันในสังคมไทยปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้ศึกษารายการหน้ากานักร่องในซีซั่นต่อไป เพื่อเข้าใจกลวิธีการใช้ภาษาของผู้เข้าแข่งขันได้ชัดเจนมากขึ้นและควรศึกษาการสร้างอารมณ์ขันในลักษณะอื่นๆ ได้แก่ ศึกษากการใช้วัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา เจริญเกียรติบรร. (2548). *การวิเคราะห์ห้วงกรรมมุกตลกภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
ปานธีร์ สัตยาภรณ์. (2560). *การใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันของมุกตลกในเว็บเพจ : กลวิธี และบริบท*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อันธिया หล่อเรื่องศิลป์. 2549. *การวิเคราะห์กลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสร้างอารมณ์ขันในละครตลกสถานการณ์เรื่องบางรักซอย 9*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Attardo, S. (1994). *Linguistics Theories of humor*. Berlin: Mouton de Gruyter.

Dienhart, J. (1998). A Linguistics Look at Riddle. *Journal of Pragmatics*, 31(1),95-125.

Dolitsky, M. (1983). Humor and the Unsaid. *Journal of pragmatics*, 7(1),39-48.

Freud, S. (1905). *Der Witz und seine Beziehung zum Unbewussten*. Frankfurt am Main: Fisher Taschenbuch.

Kant, I. 1790. *The Critique of Judgment*. Translated, with analytical indexes, by James Creed Meredith. Oxford: Clarendon Press.

Leach, E. (1968). *Anthropological aspects of language: Animal Categories and Verbal Abuse*. In Lennerberg (ed), *New Direction in the Study of Language*, pages 23 – 63 MIT Press.

Weiner. J. (1996). *The Incongruity of Jokes, Riddles and Humorous Situations*. In G. Guy, J. Baugh, D. Schiffrin and C. Feagin (eds), pages 139 – 151. Amsterdam: Benjamin.

Suls, J. M. 1972. *A Two-Stage Model for the Appreciation of Jokes and Cartoons: An Information-Processing Analysis*. In Goldstein & McGhee (eds), *The Psychology of Humor*, pages 81 – 100.

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

TEACHERS' OPINION CONCERNING SELF-CONDUCT IN ACCORDANCE
WITH PROFESSIONAL ETHICES BY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE
JUSURISDICTION OF SECONDARY EDUCATIONAL S
ERVICEARIA OFFICE 2

พลวิเศษ ดนัยคุริยะ*

Ponwided Danaiduriya*

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์อำนวยการ ทงโปรง

Associate Professor Amnuay Thongprong

รองศาสตราจารย์รัตนา กาญจนพันธุ์

Associate Professor Rattana Kanchanaphan

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี พันธุ์ไทย

Associate Professor Boonmee Punthai, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิทางการศึกษา และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' ถ้าพบว่ามี ความแตกต่างทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

* นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

* Student in Master of Education (Education Administration) , Ramkhamhaeng University

1. ครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเองรองลงมา คือด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อสังคมด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันส่วนครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีค่าเฉลี่ยมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดขนาดใหญ่

คำสำคัญ : การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณ , จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of the research were to : (1) Study the levels of teachers' opinions about the practice of professional ethics of school administrators of the Secondary Educational Service Area Office Two. (2) compare the teachers' opinions as classified by the demographical characteristics of genders, ages, work experiences, educational qualifications, and school sizes. The sample consisted of 380 teachers under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Two. The research instrument was a rating-scale questionnaire constructed by the researcher. This questionnaire was designed to elicit data concerning the opinions of teachers vis-à-vis self-conduct in accordance with professional ethics as shown by the school administrators under study. Using techniques of descriptive statistics, the data analysis was frequency, percentage mean, and standard deviation. In addition, the t- test technique, the one-way analysis of variance (ANOVA) technique were employed, and Scheffé's multiple comparison method in testing differences between groups.

The Findings ware revealed:

1. The teachers under study overall exhibited their opinions at a high level in all aspects. In descending order were acting ethically in regard to one's self, to one's profession, to society, to professional colleagues, and to service users, respectively.

2. There were no differences on the teacher's opinions for the comparison by gender, educational qualifications, age, work experience, both the overall and all aspects no corresponding differences were found. In addition, the teachers who differed in school size did not overall show concomitant differences in their opinions. However, in regard to the aspects of acting ethically in respect to

professional colleagues and towards society, parallel differences at the statistically significant level of .05 were found. The large size of the schools is higher than that of larger ones.

Keywords : Ethical Administrator Performance Administrator Professional

บทนำ

"พระราชบัญญัติว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548" (2548, หน้า 39) ได้กำหนดให้คุรุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพทางการศึกษา (Professional Education Organization) โดยได้ออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 โดยมีจุดมุ่งหมายให้การประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เป็นวิชาชีพที่ต้องควบคุมและมีมาตรฐานเพื่อเป็นหลักประกันและคุ้มครองให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ จะเห็นได้ว่า กฎหมายการศึกษาในปัจจุบันได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับการศึกษาโดยเฉพาะครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพขั้นสูง กำหนดให้จรรยาบรรณวิชาชีพเป็นมาตรฐานการปฏิบัติตนที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตน ที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธา แก่ผู้รับบริการและสังคม อันจะนำมาซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ช่วยส่งเสริมเกียรติ ศักดิ์ศรีของสถาบันวิชาชีพ สร้างความศรัทธาให้เกิดขึ้นกับบุคคลในองค์กรและสังคมทั่วไป โดยมีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน โดยมีจุดประสงค์สำคัญ 3 ประการคือ 1. เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง 2. เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพคงฐานะได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม 3. เพื่อผูกงเกียรติยศและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

ปัญหาการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีลักษณะของปัญหาที่เกี่ยวข้อง 4 ประการ ดังนี้ 1. ปัญหาที่เกิดจากการประพฤติตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา

เช่น การทุจริตต่อหน้าที่ การก่อคดีอาญา การประพฤติผิดต่อระเบียบ ผิดศีลธรรมประเพณี ทุจริตการสอบบรรจุเข้ารับราชการ การประพฤติที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงามขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อันเหมาะสมอย่างไม่มีสาเหตุอันควร ขาดความเมตตาต่อศิษย์ไม่อุทิศตนต่องาน ขโมยผลงานของผู้อื่นไปเป็นผลงานของตนเอง ติดสุราของมีเงินมา ติดการพนัน อบายมุขต่าง ๆ การแต่งกายไม่เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพ 2. ปัญหาที่เกิดจากผู้บริหารสถานศึกษากับศิษย์ เช่น มีความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมกับศิษย์การลงโทษแบบผิดคุณธรรม 3. ปัญหาระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ร่วมงาน เช่น ทะเลาะเบาะแว้งกันในหน่วยงาน จึงตีชิงเด่น แบ่งพรรคแบ่งพวก อิจฉาริษยา มีการกลั่นแกล้งกันและมีพฤติกรรมผิดฉันทู้สาว และ 4. ปัญหาระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคคลทั่วไป เช่น การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกายผู้อื่น การมีหนี้สินการมีความสัมพันธ์กับคู่สมรสผู้อื่น เป็นต้น (ยนต์ ชุ่มจิต, 2550, หน้า 29)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ได้มีการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2556 -2559 ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ คือ 1. พิจารณากำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งการกำหนดจำนวนอัตราตำแหน่งและเกลี่ยอัตรากำลังให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารงานบุคคลตามระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ อ.ก.ค.ศ. กำหนด 2. พิจารณาให้ความเห็นชอบการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 3. ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการพิจารณา

ความดีความชอบของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษาในหน่วยงานการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา และข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา 4. พิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการเดินทางทาง วินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ตามที่กำหนดไว้ในพระบัญญัตินี้ 5. ส่งเสริมสนับสนุนการ พัฒนา และการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ การปกป้อง ค้ำครองระบบคุณธรรม การจัดสวัสดิการ การยกย่องเชิดชู เกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วย งานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา 6. กำกับดูแลติดตาม และประเมินผลการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาในเขต พื้นที่การศึกษา 7. จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานในเขตพื้นที่การ ศึกษา 8. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน หน่วยงานการศึกษา เพื่อเสนอต่อ อ.ก.ค.ศ. 9. พิจารณา ให้ความเห็นชอบเรื่องการบริหารงานบุคคลในเขตพื้นที่ การศึกษาที่ไม่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของผู้บริหารของ หน่วยงานการศึกษา 10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ ในพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายอื่นหรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. มอบ หมาย เมื่อมีการดำเนินการดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาที่ มีความหลากหลายในขนาดของสถานศึกษา ที่มีทั้งสถาน ศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่ พิเศษ และมีความแตกต่างกันในสภาพแวดล้อมของชุมชน อีกทั้งจำนวนครูและนักเรียน

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมี ความสนใจศึกษาระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถาน ศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ใน 5 ด้านคือ 1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง 2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและ 5. จรรยา บรรณต่อสังคม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

และการวางแผนพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ให้ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร สถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์ การการทำงาน วุฒิทางการศึกษา และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ครูที่มี เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน วุฒิ ทางการศึกษา และขนาดสถานศึกษาต่างกันมีระดับความ คิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปีการศึกษา 2558 มี จำนวนข้าราชการครู ทั้งหมด 5,580 คน กำหนดกลุ่ม ตัวอย่าง โดยการใช้ตารางของYamane (อ้างถึงใน สุรศักดิ์ อมรรตน์ศักดิ์, 2557, หน้า 102) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างเชิงโควตา (Quotasampling Technique) ตามสัดส่วนของของครู ในสถานศึกษาแต่ละขนาด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนก ประกอบด้วย 1. เพศ 2. อายุ 3. ประสบการณ์การทำงาน 4. วุฒิทางการศึกษา และ 5. ขนาดสถานศึกษา

2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ขอบเขตด้านเนื้อหา

จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน คือ 1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง 2. จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ 3. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ 4. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและ 5. จรรยาบรรณต่อสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นตอนดำเนินการ ดังนี้ 1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา 2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา 3. นำร่างแบบสอบถามตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ (สมจิตรา เรืองศรี และคนอื่นๆ, 2555, หน้า 263) เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) 4. นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Try-out) กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha) 5. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการเก็บ

รวบรวมข้อมูลภาคสนามต่อไป

เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1. นำหนังสือจากบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อผู้อำนวยการโรงเรียน ตามกลุ่มตัวอย่างที่เลือก 2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม พร้อมกับหนังสือขอความร่วมมือ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ตามกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ เพื่ออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล 3. ขอความร่วมมือครูตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครู โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ด้วยการทดสอบ ค่า t-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และถ้าพบว่า มีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' (Scheffe' Post Hoc Comparisons) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2540, หน้า 254)

ผลการวิจัย

1. ครูมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง รองลงมา คือ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพด้านจรรยาบรรณต่อสังคมด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง โดยผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่ดี แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เป็นที่น่านับถือมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพโดยผู้บริหารเผยแพร่

ประชาสัมพันธ์ผลงานของตนเองทั้งในและนอกองค์กรวิชาชีพอย่างต่อเนื่องมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ โดยผู้บริหารบริหารงานโดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 4. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ โดยผู้บริหารเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 5. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคมโดยผู้บริหารส่งเสริมความสามารถในดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของสังคม ชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดผลการวิจัยปรากฏดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

จรรยาบรรณวิชาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1 จรรยาบรรณต่อตนเอง	4.44	0.57	มาก
2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.37	0.67	มาก
3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	4.08	0.77	มาก
4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.24	0.77	มาก
5 จรรยาบรรณต่อสังคม	4.29	0.70	มาก
รวม	4.28	0.69	มาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษามีรายละเอียด ดังนี้ 1. เพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2. วุฒิการศึกษาต่างกันมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3. อายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 4. ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ 5. สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏดังตาราง 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน แสดงค่านัยสำคัญ (Sig.)

จรรยาบรรณวิชาชีพ	เพศ	วุฒิการศึกษา	อายุ	ประสบการณ์การทำงาน	ขนาดสถานศึกษา
1 จรรยาบรรณต่อตนเอง	.846	.271	.793	.308	.632
2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	.853	.332	.912	.955	.248
3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	.608	.370	.895	.515	.164
4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	.082	.913	.072	.604	.019*
5 จรรยาบรรณต่อสังคม	.146	.487	.392	.565	.047*

*ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการค้นพบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ได้กำหนดเป็นแบบแผนในการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิจนารถ ลำตวน (2552) พบว่า ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 รับรู้การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ โยษิตา เพชรกุลกิจ (2554) พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงจันทร์ ประเคนคะชา (2556) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหาดพยอมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเองผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารปฏิบัติตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

1.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารปฏิบัติตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

1.3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมไม่ปฏิบัติงานมุ่งประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องหรือเลือกปฏิบัติ

1.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือรับฟังความคิดเห็น มียุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อนำไปปฏิบัติงานเกิดผลต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง

1.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ผลการวิจัย พบว่า อยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารสามารถนำบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงทักษะการทำงานจนเป็นที่ยอมรับ

ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปร เพศ วุฒิ การศึกษา อายุ ประสบการณ์การทำงาน ไม่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดขนาดใหญ่ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบแตกต่างกันจากการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ยังคงคณะกรรมการสำนักงานการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 12) ส่งผลให้ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของโยชิคา เพชรกุลกิจ (2554) พบว่า จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู อำเภอบ้านบึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเทอดไท คงงาม (2553) ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอาคม สุขสม (2542) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีประสบการณ์ใน

การบริหารต่างกัน มีการปฏิบัติพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูโดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลทรรศน์ แซ่เฮง (2545) ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นที่มีเหตุผลของศิษย์และผู้รับบริการให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมวางแผนการปฏิบัติงานและเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมส่งเสริมให้มีการดำเนินงานเพื่อปกป้องสิทธิเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส
2. จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและพัฒนาคู่มือในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ใช้ระบบคุณธรรมในการพิจารณาผลงานของผู้ร่วมประกอบวิชาชีพจนทำให้ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
3. จรรยาบรรณต่อสังคมผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการวางแผนและดำเนินการเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มีความร่วมมือ สนับสนุนกิจกรรมของชุมชนเพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งทางตรงหรือทางอ้อมและช่วยเหลือในทางวิชาการหรือวิชาชีพแก่ชุมชนอย่างจริงจัง
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต2 สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และวางแผนการพัฒนาพฤติกรรมปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นที่พึงพอใจของตนเอง ผู้รับบริการ ครู ผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และสังคม เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษา

5. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการสรรหาผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประเทศ
2. ควรทำวิจัยเรื่อง รูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
3. ควรทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2548). *ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ 2548*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2548). *พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2548). *พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิตติศักดิ์ ม่อมพะเนาว์. (2554). *การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม.

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556. ค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2559, จาก <http://www.yasoc.ac.th>.

- ดวงจันทร์ ประเคนคะชา. (2556). *การประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอธาตุพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม.
- พินิจนารถ ลำตวน. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ไพรัตน์ คำก้อน. (2551). *คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายกุดโท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). *ความเป็นครู*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ล้วน สายยศ และอังคนา สายยศ. (2540). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมจิตรา เรืองศรี, สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ และบุญมี พันธุ์ไทย. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์. (2557). *ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES
UTTARADIT
RAJABHAT UNIVERSITY

ผลการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

THE EFFECTS OF USING GRAPHIC ORGANIZER TECHNIQUE ON READING COMPREHENSION ABILITY AND ATTITUDES TOWARDS ENGLISH LANGUAGE LEARNING OF MATTAYOMSUKSA 1 STUDENTS

พัทธนันท์กรณ์ สำรองพันธุ์*
Pattanankorn Samrongphan*

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาธิพย์ งามนิล
Assistant Professor Suthathip Ngamnin, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกที่มีความสามารถในการอ่านจับใจความร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มกับจำนวนที่คาดหวังร้อยละ 75 2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิก และ 3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. แผนการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาอังกฤษแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.30 – 0.70 ค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.35 – 0.59 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 และ 3. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.82

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

* Student in Master of Education (Curriculum and Instruction) , Nakhon Sawan Rajabhat University

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิก มีความสามารถในการอ่านจับใจความร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม มีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของนักเรียนทั้งหมด ส่วนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : เทคนิคผังกราฟิก, ความสามารถในการอ่านจับใจความ, เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to compare the number of Mattayomsuksa 1 students who achieved at 75% of all students with the students who achieved a criteria score of 70% being taught by using graphic organizer technique, 2) to compare the ability of reading comprehension of Mattayomsuksa 1 students before and after being taught by using graphic organizer technique, and 3) to compare the attitudes towards English language learning of Mattayomsuksa 1 students before and after being taught by using graphic organizer technique. The samples of this research were 40 Mattayomsuksa 1 students. The research instruments were 1) the lesson plan on reading comprehension ability using graphic organizer technique that approved by three specialists with good appropriation 2) the reading comprehension test, including 50 items with 4 multiple choices, along with the degree of difficulty between 0.30 – 0.70, the discrimination power between 0.35 – 0.59 and the reliability coefficient at 0.92 and 3) the attitude test towards English language learning with a 5 – level rating scale, 18 items with the reliability coefficient at 0.82

The results of this research were as follows: The Mattayomsuksa 1 students who were being taught reading by using graphic organizer technique achieved 70% criteria score of the reading comprehension posttest not less than 75% of all students. The ability of reading comprehension of Mattayomsuksa 1 students who were being taught reading by using graphic organizer technique was higher than before the experiment at the .05 level of significance and The attitudes towards English language learning of Mattayomsuksa 1 students who were being taught reading by using graphic organizer technique were higher than before the experiment at the .05 level of significance.

Keywords : Graphic Organizer Technique , Ability of Reading Comprehension, Attitude towards English Language Learning

บทนำ

ในสังคมปัจจุบัน ภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในเรื่องของการติดต่อสื่อสาร เพราะประชากรทั่วโลกนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย อีกทั้งในแวดวงทางการศึกษาการใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ล้วนแล้วแต่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนสำคัญทั้งสิ้น (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2540 : 1) อีกทั้งแหล่งวิทยาการที่ทันสมัยมักมาจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา เราจึงต้องเผชิญกับการอ่านตำราที่เป็นภาษาอังกฤษอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 1) ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนของทางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ต่างๆ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศลงในหลักสูตรเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้ครบทั้ง 4 ทักษะ อันได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนลงไว้ในหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 2 - 4) ทักษะการอ่านนับว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการอ่านเปรียบเสมือนกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ความกระจ่างในหลายๆ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือปัญหามานานาประการ ดังนั้นการปลูกฝังนิสัยให้ผู้เรียนรักการอ่านย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีแก่ตัวผู้เรียนต่อการแสวงหาความรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ถึงแม้ว่าภาษาเพื่อการสื่อสารจะเป็นอีกสาระหนึ่งที่มีความสำคัญ แต่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในสาระดังกล่าวก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะจากรายงานการประเมินคุณภาพระดับชาติวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

2558) ที่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังคงประสบปัญหาเรื่องผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ต่ำมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ร้อยละ 30.62 และคะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัดอยู่ที่ร้อยละ 30.01 ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญต่อสาระดังกล่าวที่ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อเป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น และเทคนิคการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนนำทักษะการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในกระบวนการเรียนรู้และสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้นั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีการต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน อ่านแล้วสามารถตีความได้ วิเคราะห์ได้ และสามารถนำความรู้จากสิ่งที่อ่านไปใช้ประโยชน์ได้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำขั้นตอนการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำข้อมูลต่างๆ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งวิธีการดังกล่าวประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนที่สำคัญคือ 1. ชี้นำเข้าสู่การอ่าน เป็นขั้นปูพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่อ่านให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องอ่านโดยการทำแบบฝึกหัดเพื่อเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท 2. ชีวระหว่างอ่าน เป็นขั้นที่ผู้อ่านทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ในขั้นนี้ผู้เรียนจะต้องจับประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่องโดยนำผังกราฟิกมาใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ จากในเนื้อเรื่อง และ 3. ขั้นหลังการอ่าน เป็นขั้นที่ผู้เรียนทุกคนร่วมกันสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการอ่านและยังรวมไปถึงโอกาสในการแสดงความคิดเห็นผ่านทางการคิด การเขียน และการพูด จากขั้นตอนดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผังกราฟิกนั้นเปรียบเสมือนแผนผังความคิดอันประกอบไปด้วยข้อมูลสำคัญที่เชื่อมโยงกันในรูปแบบต่างๆ และเมื่อผู้เรียนได้เห็นโครงสร้างของความรู้ในลักษณะของรูปภาพหรือแผนผัง ผู้เรียนจึงเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น (ทิศนา ขัมมณี, 2553 : 388) นอกจากนี้ จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอน

โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อีกทั้งนักเรียนยังมีเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อได้รับการสอนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกด้วยเช่นกัน และเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นถึงความสัมพันธ์ในโครงสร้างของเนื้อหา ผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิคผังกราฟิกมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควบคู่ไปกับทักษะการอ่านเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกที่มีความสามารถในการอ่านจับใจความร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มกับจำนวนที่คาดหวังร้อยละ 75
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิก
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิก

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกมีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มมีจำนวนร้อยละ 85 ซึ่งแตกต่างจากเกณฑ์ที่คาดหวังร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านเนื้อหาและระยะเวลา ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และขอบเขตด้านตัวแปร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาและระยะเวลา

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร สารสำคัญคือ การอ่านจับใจความจากเนื้อเรื่อง ตอบคำถาม ระบุใจความสำคัญ แสดงความคิดเห็นและลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน ส่วนเรื่องราวที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะเป็นบทอ่านที่มีความเหมาะสมกับระดับช่วงชั้นและวัยของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ บทสนทนา นิทาน และเรื่องสั้น

1.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 3 สัปดาห์ จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 เขต 2 สหวิทยาเขตทุ่งหินเทิน จำนวน 1,005 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 40 คน โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2560 ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยการจับสลากมา 1 ห้องเรียน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิก

3.2 ตัวแปรตามมี 2 ตัว ได้แก่

3.2.1 ความสามารถในการอ่านจับใจความ

3.2.2 เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One group, pretest-posttest design)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่

1. แผนการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิก จำนวน 6 แผน ที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด
2. แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาอังกฤษแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.30 – 0.70 ค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.35 – 0.59 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92
3. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยปฐมนิเทศและชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกในวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ซึ่งประเภทของผังกราฟิกที่ผู้วิจัยได้นำมาประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนคือ ผังกราฟิกประเภทผังความคิด ผังกราฟิกประเภทผังลำดับเหตุการณ์ และผังกราฟิกประเภทผังมโนทัศน์

2. นักเรียนทำแบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 50 ข้อ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 18 ข้อ ใน

วันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2560 จากนั้นผู้วิจัยนำคำตอบไปตรวจโดยให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูกและให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ ส่วนแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษนั้นให้คะแนนตามเกณฑ์ของลิเคิ์ทและเกณฑ์การให้คะแนนข้อความด้านบวกและด้านลบ เพื่อทำการบันทึกผลคะแนนของนักเรียนแต่ละคนไว้เป็นคะแนนก่อนเรียนสำหรับใช้เพื่อการเปรียบเทียบกับคะแนนหลังเรียน

3. ดำเนินการทดลองสอนโดยใช้แผนการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกจำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมงรวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง โดยใช้เวลาในชั่วโมงวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง ระหว่างวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2560 – วันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2560

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลองการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกแล้ว ครูทำการวัดความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2560 โดยใช้แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาอังกฤษและแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำกระดาษคำตอบไปตรวจเพื่อให้คะแนนแล้วบันทึกผลคะแนนของแต่ละคนไว้เป็นคะแนนหลังเรียน

5. นำคะแนนที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาอังกฤษและแบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติเพื่อการวิจัยดังนี้

1. เปรียบเทียบจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกที่มีความสามารถในการอ่านจับใจความผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มกับจำนวนที่คาดหวังร้อยละ 75 ด้วยการนำจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์มาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์คะแนนที่คาดหวังโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi – square test)

2. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกก่อนเรียนและหลังเรียน โดยนำคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ด้วย

สูตรทางสถิติทดสอบที (t-test for dependent samples) กรณีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระแก่กัน

3. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกก่อนเรียนและหลังเรียน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสูตรทางสถิติทดสอบที (t – test for dependent samples) กรณีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระแก่กัน

ผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกที่มีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มกับจำนวนที่คาดหวัง โดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) ผลการวิจัย แสดงดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนที่ได้รับ การสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกที่มีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม กับจำนวนที่คาดหวังร้อยละ 75

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	จำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์	X ²
จำนวนนักเรียนที่ได้จากการปฏิบัติ	40	34 (85%)	5 (15%)	4.28*
จำนวนนักเรียนตามสมมติฐาน	40	30 (75%)	10 (25%)	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\chi^2 = 3.841$)

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกมีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มมีจำนวนร้อยละ 85 ซึ่งแตกต่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบผังกราฟิกก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการทดสอบที (t – test for dependent samples) กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยแสดงดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิก

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย (X)	S.D.	t
ก่อนเรียน	40	50	25.97	4.80	20.77*
หลังเรียน	40	50	35.50	5.05	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 1.684$)

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 35.50 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.05 ผลการทดสอบค่า t ที่คำนวณได้ 20.77 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการทดสอบที (t – test for dependent samples) กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยแสดงดังในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิก

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย (X)	S.D.	t
ก่อนเรียน	40	2.96	0.68	13.49*
หลังเรียน	40	4.23	0.24	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 1.684$)

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกมีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.24 ผลการทดสอบค่า t ที่คำนวณได้ 13.49 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกมีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกมีความสามารถในการอ่านจับใจความผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม มีจำนวนร้อยละ 85 ซึ่งแตกต่างจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกมีความสามารถในการอ่านจับใจความร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม มีจำนวนร้อยละ 85 ซึ่งมีจำนวนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ของนักเรียนทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคนิคผังกราฟิกมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิมของตนที่มีอยู่ จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความจำระยะยาวและสามารถเรียกคืนข้อมูลที่มีอยู่มาใช้ได้โดยง่าย (Meyer, 1984 : 30 - 33) อีกทั้ง

การสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกยังมีกิจกรรมหลากหลายที่นักเรียนต้องฝึกใช้ภาษาในลักษณะของทักษะสัมพันธ์เพิ่มขึ้นนอกจากการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด หรือการเขียน และการที่ผู้เรียนมีโอกาสฝึกคิดตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่การอ่านจึงส่งผลให้ตนเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 126 - 127) ที่ได้กล่าวว่า เทคนิคผังกราฟิกจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย (Multiple Intelligence) เนื่องจากต้องใช้ทักษะทางปัญญาหลายๆด้าน โดยเฉพาะปัญญาด้านภาษา (Verbal Intelligence) การเลือกใช้คำ ประโยค หรือวลี เพื่อนำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ และเมื่อผู้เรียนได้คิด ได้เห็น ได้วาดภาพ ผู้เรียนจึงเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายตลอดจนการอ่านจับใจความได้ดีขึ้น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกมีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะเทคนิคผังกราฟิกช่วยให้ผู้เรียนเกิดความจำแบบถาวร และจากการที่ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการจัดกระทำข้อมูล การได้เห็น ได้วาดภาพ ตลอดจนการใช้ความคิดอย่างต่อเนื่องนั้นทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นานขึ้น (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544 : 126 - 127) ประกอบกับขั้นตอนการสอนอ่านที่สำคัญ 3 ขั้นตอน อันประกอบไปด้วย 1. ขั้นนำเข้าสู่การอ่าน เป็นขั้นสร้างความสนใจและปูพื้นฐานความรู้ในเรื่องที่อ่านให้เกิดแก่ผู้เรียน ในขั้นนี้ผู้สอนอาจใช้กิจกรรมนำเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะต้องอ่าน มีการสนทนาโต้ตอบกันระหว่างครูและนักเรียนในช่วงแรก จากนั้นผู้เรียนคาดเดาคำศัพท์ที่ปรากฏอยู่ในบทอ่านโดยการวงกลมล้อมรอบคำศัพท์ที่ตนไม่ทราบความหมายเพื่อเป็นแนวทางว่าผู้เรียนจะได้อ่านสารเกี่ยวกับเรื่องอะไร และเพื่อเป็นการเตรียมตัวล่วงหน้าเกี่ยวกับข้อมูลประกอบการอ่าน ผู้สอนจึงได้ใช้วิธีให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเพื่อเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท 2. ขั้นระหว่างอ่าน เป็นขั้นที่ผู้อ่านทำความเข้าใจ

เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง กิจกรรมระหว่างอ่านนี้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดและจับประเด็นสำคัญของเรื่อง ในขั้นนี้มีการนำเทคนิคผังกราฟิกมาใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลนักเรียนจะต้องอ่านอย่างละเอียดเพื่อพิจารณาหาคำตอบ จากนั้นจึงเขียนคำตอบลงบนผังกราฟิกที่ครูเตรียมไว้ให้ เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสร็จ ครูจะทำการตรวจสอบคำตอบว่าถูกต้องหรือไม่ และสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอผลงานของตนหน้าชั้นเรียน แต่ถ้าข้อมูลที่นำเสนอยังไม่ถูกต้อง ครูจะเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ จากนั้นนักเรียนแก้ไขผลงานของตนให้ถูกต้อง และ 3. ขั้นหลังการอ่าน ในขั้นตอนนี้ ผู้เรียนทุกคนร่วมกันสรุปสาระสำคัญที่ได้จากสิ่งที่อ่าน จากนั้นครูทำการตรวจสอบเพื่อวัดความสามารถทางด้านภาษาในลักษณะทักษะสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้นจากการอ่าน ไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด หรือการเขียน โดยที่นักเรียนจะได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออกถึงความสามารถจากการอ่านในทุกๆครั้งผ่านทางความคิด การเขียน และการพูด และจากกิจกรรมดังกล่าว ค้นพบว่า การนำเทคนิคผังกราฟิกมาใช้เพื่อประกอบการสอนอ่านนั้นสามารถช่วยให้ผู้เรียนสามารถจับประเด็นสำคัญจากสิ่งที่อ่านได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี จำแพงจันทร์ (2555) ที่พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของภาไล ตาสาโรจน์ (2553) ที่พบว่า ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 2 กลุ่ม ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้ผังกราฟิกและกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนตามคู่มือครูมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกมีคะแนนการอ่านสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนตามคู่มือครู

3. จากผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกมีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อน

เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้เรียนได้เห็นโครงสร้างของความรู้ในลักษณะของรูปภาพหรือแผนผัง ผู้เรียนจึงเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายขึ้นจดจำได้นานขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของจิรวรรณ ไตรโสรัจ (2549 : 99) ที่ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคผังกราฟิกไว้ว่า การนำผังกราฟิกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีรากฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) ของเดวิด ออซูเบล และหลักการทั่วไปที่ออซูเบลได้นำมาใช้คือ 1. การจัดเรียงเรียงข้อมูลข่าวสารที่ต้องการเรียนรู้ออกเป็นหมวดหมู่ 2. การเสนอกรอบหลักการกว้างๆ ก่อนที่จะให้เรียนรู้ในเรื่องใหม่ และ 3. แบ่งบทเรียนเป็นหัวข้อและบอกให้ทราบเกี่ยวกับหัวข้อที่สำคัญ ดังนั้นผู้เรียนจึงเกิดการเรียนรู้โดยที่ไม่ต้องท่องจำ อีกทั้งการฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ผังกราฟิกที่มีลักษณะเป็นทั้งภาพและข้อความดังที่ Kagan & Kagan (1998 : p.1) ได้กล่าวไว้ จึงเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างตื่นตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิตรา แจ่มพร้อม (2551) และปวีณสุตา ราชกรม (2554) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกมีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเพราะการสอนด้วยเทคนิคดังกล่าว นักเรียนทุกคนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง อีกทั้งการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนโดยการใช้คำ ประโยค ภาษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิก เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้จัดกระทำข้อมูลในลักษณะของภาพหรือแผนผังจากการอ่าน ซึ่งเป็นกระบวนการรับรู้และการถ่ายทอดความเข้าใจผ่านทางระบบการคิด การอ่านและการเขียนด้วยตัวผู้เรียนเอง ดังนั้นผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกประกอบร่วมกับทักษะการอ่านเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกันโดยที่ผู้เรียนจะต้องนำเสนอและจัดแสดงผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน

2. ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเทคนิคผังกราฟิกประกอบไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองทั้งในด้านเรียนในแต่ละรายวิชาและในชีวิตประจำวัน เช่น การจดบันทึกเพื่อทบทวนในรายวิชาต่างๆหรือการทำงานที่ก่อส่วนตัว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกที่มีผลต่อตัวแปรด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ ความพึงพอใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาโจทย์ เป็นต้น

2. ควรมีการทำวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการสอนอ่านประกอบเทคนิคผังกราฟิกกับวิธีการสอนอ่านด้วยวิธีอื่นเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ : เนชั่น มัลติมีเดียกรุ๊ป.
- _____. (2551). *คู่มือสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- _____. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : ชุมชนมสทรรณการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิรวรรณ ไตรโสรัจ. (2549). *การสร้างผังความรู้ในการจัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตนา แซมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : ด้านสุทธการพิมพ์.

- นภาไล ตาสาโรจน์. (2553). *การเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความคงทนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างวิธีสอนโดยใช้ผังกราฟิกกับวิธีสอนตามคู่มือครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปราณี จำแพงจันทร์. (2555). *การจัดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความคงทนในการเรียนรู้โดยใช้แผนผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปวีณสุดา ราชกรม. (2554). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคผังกราฟิกเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีการและเทคนิคการสอน 1*. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- วิจิตรา แจงพร้อม. (2551). *การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคแผนผังกราฟิกกับการสอนตามปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2558). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558*. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). *แนวคิดและเทคนิควิธีสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kagan, S, & Kagan, M. (1998). *Multiple Intelligences*. California : Kagan Cooperative Learning.
- Meyer, Bonnie J.F. (1984). *Organizational Aspects of Text : Effects on Reading Comprehension and Application for the classroom*. James flood (Ed.). Promoting Reading Comprehension. Newark: International Reading Association.

ผลการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

THE EFFECT OF EXPERIENCE BY FOCUSED THE FIVE SENSES ON CRITICAL THINKING ABILITY OF EARLY CHILDHOOD

พิมลพรรณ บำรุงจิตร์*
Pimonpan bamrungjit*

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร.บัณฑิตา อินสมบัติ
Bantita Insombut, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 กับคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธาวาราม สังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 25 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับเหมาะสมมากที่สุด และแบบสังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์มีจำนวน 9 กิจกรรม โดยครอบคลุมความสามารถทางการคิดวิเคราะห์จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การจำแนก การจัดหมวดหมู่ และการหาความสัมพันธ์ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 0.67-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบไค-สแควร์สถิติการทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกซ์

ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม มีจำนวนร้อยละ 92 ซึ่งมากกว่าจำนวนร้อยละ 80 ของนักเรียน

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

* Student in Master of Education (Curriculum and Instruction) , Nakhon Sawan Rajabhat University

ทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดประสบการณ์,ประสาทสัมผัสทั้ง5,การคิดวิเคราะห์,เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The aims of this research are 1. To compare the number of preschool children with the ability to analyze through the 75 percent of the full score with 80 percent of all students. 2. To compare the critical thinking ability of early childhood students who have been study focusing the five sense knowledge, between before and after learning.

The sample used in this study was the early childhood students between the ages 3-4 years old. The class was studying Preschool at Watsukotwararam School, Department of Education Nakornsawan local government during the second semester of academic year 2016. Twentyfive of which were selected by the cluster random sampling. The tools were used in research are; 1.The study plan focusing on the five senses experiences, which has the appropriate level at the highest .2.Behavioral observation and the critical thinking ability with 9 activities, which cover 3 dimensional of the critical thinking ability which are classification, grouping, and correlation. The IOC data was 0.67-1.00. Data were analyzed using Chi-square test and Wilcoxon-ranked test statistic.

The research findings were as follows The number of the early childhood students who have studied focusing the five senses experiences through the 75 percent of the total point were at 92 percent and it was more than 80 percent of all students and The early childhood students who have studied focusing the five sense experiences achieved higher critical thinking ability after study with a statistically significant level .05

Keywords : Experience ,The five senses,Critical thinking ability,Early childhood

บทนำ

เด็กคือทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าและมีความสำคัญ เนื่องจากจะเจริญเติบโตเป็นกำลังแรงงาน และสมองของชาติ เป็นช่วงที่มีการพัฒนาในทุกๆด้าน เพราะเป็นช่วงที่สมองมีการพัฒนาสูงสุดเด็กในวัยนี้ต้องการเรียนรู้โดยผ่านระบบประสาทสัมผัสทั้ง 5 ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดู การปลูกฝัง และสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัย

ในช่วงอายุนี้นี้จะมากกว่าการปลูกฝังสร้างเสริมในช่วงวัยอื่น (พิมพ์ร สมบูรณ์ยศเดช. 2556, น. 13) สังคมในปัจจุบัน ต้องเน้นการพัฒนาให้เด็กมีทักษะการคิดมากขึ้นเพราะ หากเด็กคิดเป็นหรือคิดอย่างมีระบบพวกเขาจะสามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาสร้างเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์หรือตัดสินใจในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้อย่างมีเหตุผล (ตะวัน เทวอักษร. 2556, น. 4) ซึ่งกระบวนการคิดเป็น

กระบวนการทางสติปัญญาอาศัยสิ่งเร้าและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการคิดคือการดำเนินการเรียนการสอนโดยผู้สอนใช้รูปแบบวิธีการ และเทคนิคการสอนต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดขยายต่อเนื่องจากความคิดเดิม(ทิสนา แคมมณี. 2547, น. 142) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งเน้นให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546, น. 31) ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคล และสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก มีทักษะหรือกระบวนการจึงต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546, น. 35)กระบวนการคิดมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ สามารถพัฒนาและฝึกฝน สภาครุคณิศาสตร์และวิทยาศาสตร์แห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกาได้แนะนำว่าจำเป็นอย่างไรที่จะต้องจัดให้นักเรียนได้พัฒนาความคิด โดยกำหนดให้มีการสอนคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน ประเทศไทยเห็นความสำคัญของการศึกษาเพื่อพัฒนาความคิด โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ 2551, น. 52-53) จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม(พ.ศ. 2554-2558) ของสมศ.ที่ได้ทำการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครสวรรค์ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2557 นั้น มีผลการประเมินด้านการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อยู่ในระดับคุณภาพต้องปรับปรุง(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2557, น. 20) จึงเป็นปัญหาที่ควรจะต้องพัฒนาปรับปรุงโดยเฉพาะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยซึ่งในงานวิจัยนี้การจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาท

สัมผัสทั้ง 5 ควรจัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำโดยการกระตุ้นผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 กิจกรรมประเภทนี้จะช่วยเพิ่มสติปัญญา เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและมั่นคงถาวร(นิติธร ปิลวาสน์,2559) ส่วนในการคิดวิเคราะห์จะช่วยให้เราารู้ข้อเท็จจริงรู้เหตุผลเบื้องหลังเข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ มีองค์ประกอบอะไรบ้าง ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง(สุวิทย์ มูลคำ 2547, น. 39) ซึ่งเมื่อนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์จะช่วยให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนดีขึ้น จากการศึกษากิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์พบว่าเด็กที่มีอายุระหว่าง 2-5 ปี อยู่ในขั้นการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้อย่างต่าง ๆ โดยการฝึกการมองและการสังเกต การสัมผัสด้วยมือ การใช้จุกนมกลิ้ง การสัมผัสด้วยหูให้ฟังเสียง และสัมผัสด้วยลิ้นให้ลิ้มรสหรือการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ดังกิจกรรมการพัฒนาการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของ(ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ 2551,น. 62-65) ที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการพัฒนาการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็ก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อกระตุ้นให้เกิดความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์และเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และศึกษาพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบจำนวนเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม กับจำนวนร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5

สมมุติฐานการวิจัย

1. จำนวนเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยออกเป็น 3 ด้านคือ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างและขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ชั้นปฐมวัยจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 สารที่ควรรู้ธรรมชาติรอบตัว โดยมีสาระย่อยคือ หน่วยผลไม้

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนเทศบาลสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนเทศบาลวัดสุทธาวาราม สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 25 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

วิธีดำเนินการวิจัย

รายละเอียดการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย มีรายละเอียดดังจะนำเสนอต่อไปนี้

1. แผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5

1.1 ลักษณะของแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นสำหรับเด็กชั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 หน่วยผลไม้มี 9 กิจกรรมดังนี้ สสำรวจผลไม้, ตัดต่อภาพผลไม้, สสำรวจต้นไม้ที่มีผลบริเวณรอบโรงเรียน, การเติบโตของไม้ผล, เคลื่อนไหวผลไม้, เกมปิดตาคำผลไม้, เกมจัดหมวดหมู่ผลไม้, เกมปิดตาชิม และขนาด น้ำหนัก มีขั้นตอนในการจัดประสบการณ์ 3 ขั้นตอนคือ ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้เป็นการเตรียมตัวนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้โดยใช้สิ่งเร้าหรือกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นและจูงใจผู้เรียนให้เกิดความสนใจ, ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาที่กำหนดไว้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเด็กได้ ลงมือปฏิบัติจริงเมื่อได้ใช้ชุดการสอนแล้วเด็กมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ดีขึ้น, ขั้นสรุปความรู้ เป็นขั้นที่ครูกับนักเรียนใช้ความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ร่วมกันสรุปองค์ความรู้ตามเนื้อหา สามารถปฏิบัติตามคำสั่ง และตอบปัญหาของครูผู้สอนได้ เมื่อนักเรียนตอบผิด ครูช่วยแก้ไขเพิ่มเติมความรู้

1.2 การสร้างแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ปฐมวัย

1.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากหลักสูตรปฐมวัย 2546 หนังสือเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ การวัดประเมินผล เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์และการคิดวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5

1.2.2 สร้างแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 สำหรับเด็กปฐมวัยโดยดำเนินการดังนี้ วิเคราะห์หลักสูตรเลือกเนื้อหาและกำหนดสาระการเรียนรู้ และวิธีการจัดประสบการณ์เพื่อสร้างแผนศึกษาระบบการเรียนรู้และออกแบบกิจกรรมในการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์, จัดทำตารางกำหนดเวลาในการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์, จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 สำหรับเด็กปฐมวัย

1.3 การหาคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.3.1 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในส่วนที่บกพร่องและนำมาแก้ไข

1.3.2 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นจำนวน 1 แผน 9 กิจกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลและผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ด้านจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผล พิจารณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขโดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งเป็นแบบประเมินความคิดเห็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาแผนการจัดประสบการณ์ของลิวัน และอังคณา สายยศ (2538, น. 79)

- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

1.4 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, น.162)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

1.5 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนเทศบาลวัดสุทธาวารามสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 25 คน เป็นเวลา 6 สัปดาห์

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์

2.1 ลักษณะของแบบสังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์โดยใช้การสังเกตการปฏิบัติจริงจำนวน 9 กิจกรรม ดังนี้ ชุดที่ 1 ความสามารถในการจำแนกมีจำนวน 3 กิจกรรม, ชุดที่ 2 ความสามารถในการจัดหมวดหมู่ มีจำนวน 3 กิจกรรม, ชุดที่ 3 ความสามารถในการหาความสัมพันธ์มีจำนวน 3 กิจกรรม ในการทดสอบภาคปฏิบัติโดยผู้ทดสอบให้เด็กปฏิบัติจริงโดยการสังเกตแล้วบันทึกการสังเกตการปฏิบัติจริง โดยใช้เกณฑ์ประเมินแบบ (Rubric Score)

2.2 การสร้างแบบสังเกตแบบพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์

2.2.1 ศึกษาโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ในส่วนของประสบการณ์สำคัญด้านสติปัญญา ได้แก่ การจำแนก การจัดหมวดหมู่ และการหาความสัมพันธ์

2.2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาแบบสังเกตพฤติกรรมจากหนังสือวัดและประเมินแนวใหม่เด็กปฐมวัย (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2553, น. 139 -194) เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา

จุดประสงค์ และศึกษารูปแบบของแบบสังเกตพฤติกรรม การคิดวิเคราะห์

2.2.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรม การคิดวิเคราะห์จำนวน 9 กิจกรรม โดยครอบคลุมความสามารถทางด้าน การคิดวิเคราะห์จำนวน 3 ด้านได้แก่ การจำแนก การจัดหมวดหมู่ และการหาความสัมพันธ์ โดยมีแบบสังเกตพฤติกรรมจำนวน 3 ชุด ชุดละ 3 กิจกรรม ดังนี้ ชุดที่ 1 ความสามารถในการจำแนก มีจำนวน 3 กิจกรรม, ชุดที่ 2 ความสามารถในการจัดหมวดหมู่ มีจำนวน 3 กิจกรรม, ชุดที่ 3 ความสามารถในการหาความสัมพันธ์ มีจำนวน 3 กิจกรรม

2.2.4 การหาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรม การคิดวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ และนำความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา และกิจกรรมเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.2.5 นำแบบสังเกตไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยพิจารณาความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) เป็นรายข้อระหว่างรายการพฤติกรรมกับเนื้อหา จุดประสงค์และพฤติกรรมโดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา และให้คะแนนดังนี้(บัญญัติ ชำนาญกิจ, และนวลศรี ชำนาญกิจ, 2550, น. 61) ให้คะแนนเท่ากับ +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์, ให้คะแนนเท่ากับ -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงจุดประสงค์ให้คะแนนเท่ากับ 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00

3. นำแบบสังเกตพฤติกรรม การคิดวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านไปทดลองใช้กับเด็กชั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนเทศบาลวัดวรรณานบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน นำมาตรวจคะแนนตามเกณฑ์แล้ววิเคราะห์ ค่าความเที่ยงโดยใช้เทคนิคการหาดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินแบบสังเกตพฤติกรรมที่ 1 ด้านการจำแนกได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 เป็นจำนวน 1 พฤติกรรมและ 1.00

เป็นจำนวน 2 พฤติกรรม,แบบสังเกตพฤติกรรมที่ 2 ด้านการจัดหมวดหมู่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 เป็นจำนวน 2 พฤติกรรมและ 1.00 เป็นจำนวน 1 พฤติกรรม,แบบสังเกตพฤติกรรมที่ 3 ด้านการหาความสัมพันธ์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 เป็นจำนวน 1 พฤติกรรมและ 1.00 เป็นจำนวน 2 พฤติกรรม รวมแบบสังเกตพฤติกรรม การคิดวิเคราะห์ที่ใช้ได้ทั้งสิ้นจำนวนทั้งหมด 9 พฤติกรรม

4. นำแบบสังเกตพฤติกรรม การคิดวิเคราะห์ที่คัดเลือกไว้จำนวน 9 พฤติกรรมไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างคือ เด็กนักเรียนชั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กห้อง 2 โรงเรียนเทศบาลวัดสุคตวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครสวรรค์ จำนวน 25 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนเทศบาล สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนเทศบาลวัดสุคตวราราม สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 25 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 2 ฉบับคือ

1. แผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5
2. แบบสังเกตพฤติกรรม การคิดวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยเชิงทดลองมีแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One group Pretest-Posttest Design) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สังเกตพฤติกรรมก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ สำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 9 ข้อ ก่อนที่จะทำการสอน แล้วเก็บข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสังเกตไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป
2. ดำเนินการทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างโดยแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัส ทั้ง 5 สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กิจกรรมละ 3 วัน วันละ 40 นาที ต่อเนื่อง 27 วัน
3. หลังจากที่ได้ทำการสอนเสร็จสิ้นทั้ง 9 กิจกรรมแล้วนำแบบสังเกตพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 9 กิจกรรม ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้สังเกตพฤติกรรมก่อนเรียนมาทำการสังเกตพฤติกรรมหลังเรียน
4. นำคะแนนที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คะแนนเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็มโดยใช้การทดสอบไค-แอสควร์ (Chi-square test)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียน ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบอันดับที่มีเครื่องหมายกำกับของวิลคอกชัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการเปรียบเทียบจำนวนเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็มกับจำนวนร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดพบว่าค่า X^2 ที่คำนวณได้ ต่ำกว่าค่าวิกฤตยอมรับ H_0 นั่นคือ จำนวนนักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 กับคะแนนเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม มีจำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 92 ซึ่งมากกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อ 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบจำนวนเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม กับจำนวนร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด(คะแนนเต็ม 36 คะแนน)

จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียน ที่ได้จากการปฏิบัติ f_{oi}	จำนวนนักเรียน ตามสมมติฐาน f_{ei}	$F_{oi} - F_{ei}$	$\sum \left(\frac{f_{oi} - f_{ei}}{f_{ei}} \right)^2$	X^2
นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	23(92%)	19(75%)	4	$\frac{(4)^2}{19} + \frac{(-4)^2}{6}$	3.51
นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์	2(8%)	6(25%)	-4		

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 $X^2 = 2.060$

การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย ($\bar{X}=33.20$) สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน ($\bar{X}=14.14$) เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยแบบสังเกตพฤติกรรม การคิดวิเคราะห์มาทดสอบอันดับวิลคอกชัน

พบว่า T คำนวณ (0) น้อยกว่า T ที่เปิดจากตาราง (90) จึงปฏิเสธสมมุติฐาน H_0 ยอมรับ H_1 สรุปได้ว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางแสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	T-	T+	$T = \text{MIN} (T_{+,T-})$
ก่อนจัดประสบการณ์	25	14.14	0	114	0
หลังจัดประสบการณ์	25	33.20			

การทดสอบนัยสำคัญ เปิดตารางวิลคอกชัน $T_{(25,05)}$ มีค่าเป็น 90

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม มีจำนวนร้อยละ 92 ซึ่งมากกว่าจำนวนร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำหรือให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยการกระตุ้นผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีและเป็นประตูสู่ความรู้และช่วยเสริมสร้างความสามารถทางการคิดให้กับเด็ก กิจกรรมประเภทนี้จะช่วยเพิ่มสติปัญญา เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและมั่นคงถาวร (นิติธร ปิลวาสน์, 2559) การคิดวิเคราะห์ช่วยให้เรา รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้นเข้าใจ

ความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่อนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้างทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่างๆได้อย่างถูกต้อง (สุริยห์ มูลคำ 2547, น. 39) ซึ่งเมื่อนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์จะช่วยให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนดีขึ้น

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นกิจกรรมที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ประสาทสัมผัสทางตาในการมองเห็น การเรียนรู้ประสาทสัมผัสทางร่างกายในการสัมผัส เรียนรู้ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทางหูในการฟัง ใช้ประสาทสัมผัสทางจมูกในการดมกลิ่น และการใช้ประสาทสัมผัสทางลิ้น

ในการชิมรส การเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นการสำรวจสิ่งต่างๆเพื่อเป็นพื้นฐาน ทางสติปัญญา (นิติธร ปิลวาสน์ 2559, ออนไลน์)การจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนต่อไปนี้นำเข้าสู่การเรียนรู้ เป็นการเตรียมตัวนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้โดยใช้สิ่งเร้าหรือกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นและจูงใจผู้เรียนให้เกิดความสนใจ, ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัส ทั้ง 5 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาที่กำหนดไว้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง หลังจากที่ได้จัดประสบการณ์แล้วเด็กมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ดีขึ้น, ขั้นสรุปความรู้ เป็นขั้นที่ครูกับนักเรียนใช้ความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ร่วมกันสรุปองค์ความรู้ตามเนื้อหาสามารถปฏิบัติตามคำสั่งและตอบปัญหาของครูผู้สอนได้เมื่อนักเรียนตอบผิดครูช่วยแก้ไขเพิ่มเติมความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฮูแมนและเวคเกอร์ (Hohmann and Weikart 1995, ออนไลน์) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ไว้ว่า การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสทั้ง 5 การที่ได้เด็กได้สำรวจและจัดกระทำกับวัตถุโดยตรงทำให้เด็กรู้จักวัตถุ หลังจากที่ได้ศึกษาค้นคว้ากับวัตถุแล้วเด็กจะนำมาวัตถุต่างๆมาเกี่ยวข้องกันและเด็กจะได้เรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ ผู้ใหญ่มีหน้าที่จัดให้เด็กค้นพบความสัมพันธ์เหล่านี้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมอนเตสซอรี (Montessori 2559, ออนไลน์) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ไว้ว่า กิจกรรมกระตุ้นประสาทสัมผัสเป็นกิจกรรมที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของมอนเตสซอรี เพราะเด็กจะได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 กิจกรรมประเภทนี้จะช่วยเพิ่มสติปัญญาทำให้เด็กควบคุมตนเองได้ดี และเตรียมความพร้อมสำหรับกิจกรรมที่ยากและซับซ้อนขึ้นเด็กจะเรียนรู้โดยการใช้ทั้งมือและความนึกคิด (hand & mind) ในการทำกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สมบัติ เจริญเกษ 2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องผลการจัดประสบการณ์แบบ

วิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 สามารถนำไปใช้กับเด็กได้ทุกวัย โดยครูควรเลือกจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย และวุฒิภาวะของเด็กในแต่ละช่วงวัย

2. ครูควรมีบทบาทในการกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ได้ดีด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ดังนั้นจึงควรใช้จัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 สำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์หน่วยอื่นๆในการวิจัยครั้งต่อไป เช่น หน่วยดอกไม้ สิ่งของเครื่องใช้ รูปทรงและเรขาคณิต วิทยาศาสตร์น่ารู้ ฯลฯ

2. จากการวิจัยพบว่าในการจัดประสบการณ์ ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำให้เด็กมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ดีขึ้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาผลการจัดประสบการณ์ที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่มีต่อความสามารถในการคิดด้านอื่นๆต่อไป เช่น การคิดสังเคราะห์ การคิดเชิงระบบ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ตะวัน เทวอักษร. (2556). *การพัฒนาทักษะการคิดฉบับที่ 13*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ทิตินา แชมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอนพิมพ์ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิติธร ปิลวาสน์. (2559). *การเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า*. สืบค้น 1 มิถุนายน 2559, จาก <http://taamkru.com/th/>
- บุญชม ศรีสะอาด.(2546). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บัญญัติ ชำนาญกิจและนวลศรี ชำนาญกิจ.(2551). *สถิติเพื่อการวิจัย*. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ.(2551). *การพัฒนาการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) .กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- พิมพ์ร สมบูรณ์ยศเดช.(2556). *สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมอย่างไร* (เอกสารประกอบการอบรม) กรุงเทพฯ : ศูนย์อนามัยที่ 5 กระทรวงสาธารณสุข
- มอนเตสซอรี. (2559). *กิจกรรมกระตุ้นประสาทสัมผัส*. สืบค้น 8 มิถุนายน 2559, จาก <http://home.schoolthailand.com>
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4) . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- สมบัติ เจริญเกษ.(2556). *ผลการจัดประสบการณ์แบบวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุวิทย์ มูลคำ.(2547). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2557). *เอกสารการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม*. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์.(2553). *การวัดและแนวใหม่เด็กปฐมวัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ
- Hohmann, M. and Weikart, D.P. (1995). *Education Young Children*. Retrieved June 1,1995,from www.cpn.go.th

ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

FACTORS AFFECTING JOB MOTIVATION OF TEACHERS UNDER CHONBURI
PROVINCIAL ADMINISTRATION ORGANIZATION

ภัทรพรธรรม รุ่งเรืองศิลาทิพย์*
Phathraphan rungruangsilathip*

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ
Assistant Professor Paradee anannawee, Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
อาจารย์ ดร.สถาพร พฤษติกุล
Sataporn pruettikul, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ศึกษาความสัมพันธ์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน และสร้างสมการพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำนวน 254 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครู การบริหารจัดการทรัพยากรและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .20-.90 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92, .90, .92 และ .89 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์แบบ Pearson (Pearson's product moment correlation) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

* Student in Master of Education (Educational Administration), Burapha University

ผลการวิจัยพบว่า

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครู และปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูและปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากร ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีความสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 84.20 โดยเขียนในรูปสมการคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$\hat{Y} = .235 + .586 (X_{11}) + .679 (X_{12}) + .473 (X_{21}) + .276 (X_{33}) + .108 (X_{32})$$

หรือในรูปสมการคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z} = .842 (Z_{11}) + .824 (Z_{12}) + .503 (Z_{21}) + .320 (Z_{33}) + .124 (Z_{32})$$

คำสำคัญ : แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

ABSTRACT

The purpose of this research were to study; 1. the level of the job motivation, 2. the relationship of job motivation, 3. factors affecting job motivation of teachers and 4. to create the equation that could be predicted the job motivation of teachers. The participants were 254 teachers in schools under Chonburi provincial administration organization, they were randomly selected by stratified random sampling. The instrument used for collecting data was five-rating scale questionnaire, which was divided into 4 parts; job motivation of teachers in schools, the transformational leadership, the environment in schools, and the resource management. The discrimination power of the questionnaire was between .20-.90 and the reliability was .92, .90, .92 and .89 respectively. The data were analyzed by a computer program; using mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation, multiple regression analysis and stepwise multiple regression analysis.

The research were revealed as follows:

1. Job motivation of teachers, the factors of the transformational leadership, the environment in schools and the resource management in schools under Chonburi provincial administration organization in overall and in each aspect were rated at a high level.

2. The factors of the transformational leadership, the environment in schools, the resource management which related to job motivation of teachers in schools under Chonburi provincial administration organization were correlated at high level with the .01 level of significance.

3. The transformational leadership, the environment in schools, the resource management affected the job motivation of teachers in schools under Chonburi provincial administration organization at the .05 level of significance.

4. The prediction equation of the factors affecting job motivation of teachers in schools under Chonburi provincial administration organization can predict the job motivation upto 84.20 percent. It can be composed with the following equation:

The leadership development guidelines of school administrators that affect the effectiveness of academic management, summarized as follows: Change Leadership, Behavior Leadership and Role Leadership

$$\hat{Y} = .235 + .586 (X_{11}) + .679 (X_1) + .473 (X_2) + .276 (X_{33}) + .108 (X_{32})$$

and the standardize equation below:

$$\hat{Z} = .842 (Z_{11}) + .824 (Z_1) + .503 (Z_2) + .320 (Z_{33}) + .124 (Z_{32})$$

Keywords : Job motivation, Effectiveness, Chonburi provincial administration organization

บทนำ

ในสถานศึกษา ผู้บริหารมีหน้าที่หลักในการบริหารสถานศึกษาและมีหน้าที่หลักที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ ดังนั้น ผู้บริหารจึงมีบทบาทในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งมีหน้าที่ทั้งกระตุ้นใจรักขาระเบียบวินัยของผู้ใต้บังคับบัญชา กระทำกิจกรรมซึ่งต้องสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มที่อยู่ภายในหรือภายนอกองค์การ (ตุลา มหภาพสุรานนท์, 2554, หน้า 53-54) ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของผู้นำทางการศึกษาที่มีบทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล คือ ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการมอบหมายงาน การกระตุ้นใจ การเจรจาต่อรอง การประเมินผลงานและการปฏิบัติงานของบุคคล (Knezevich, 1984, pp. 16-18)

การจูงใจเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการกระตุ้นชักจูงให้ผู้ตามลงมือปฏิบัติงานขององค์การอย่างเต็มศักยภาพเพื่อประสิทธิผลขององค์การ ตลอดจนการทำให้พฤติกรรมกรปฏิบัติดังกล่าวมีความคงทนถาวร การจูงใจเป็นประเด็นที่ผู้นำ ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ตลอดจนบุคลากรทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเอกชนให้ความสนใจเป็นอย่างมากและทวีความสำคัญยิ่งขึ้นต่อการดำเนินงานขององค์การในยุคแห่งโลกาภิวัตน์ที่กระแสเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็วและทั่วถึง การสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่บุคลากรจึงมีความสำคัญ เนื่องจากการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรนั้น สามารถส่งผลให้บุคลากรหรือคุณครูในโรงเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน มีความพึงพอใจและสามารถใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ โดยไม่คิดถึงแต่ประโยชน์ส่วนตน (สมุทพร ชำนาญ, 2559, หน้า 326)

โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีโรงเรียนที่อยู่ในสังกัด จำนวน 11 โรงเรียน ครู จำนวน 750 คน มีการจัดการเรียนการสอน โดยเปิดสอนตั้งแต่

ระดับเด็กก่อนวัยเรียนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดทั้ง 11 โรงเรียน ซึ่งพนักงานครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีสภาพปัญหาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ซึ่งครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ขาดแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจาก 1. โรงเรียนยังขาดปัจจัยทางด้านทรัพยากร การจัดหาทรัพยากรให้เพียงพอต่อการใช้งานของครูหรือนักเรียนยังไม่เพียงพอทั่วถึง ขาดอุปกรณ์การสอนและงบประมาณในการจัดการ และขาดการวางแผนและจัดการที่ดี ในการติดต่อสื่อสารในโรงเรียนยังไม่ดีพอ 2. ผู้บริหารยังขาดภาวะผู้นำในการบริหาร ไม่มีการชักจูงบุคลากรและครูให้กระทำสิ่งใหม่ ๆ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และ 3. สถานที่ปฏิบัติงานยังไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน บุคลากรหรือคุณครูในโรงเรียนขาดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และจำนวนครูเมื่อเทียบกับอัตราส่วนจำนวนนักเรียนแล้วมีไม่เพียงพอ เนื่องจากครูมีจำนวนน้อยกว่านักเรียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้ส่งผลให้การทำงานไม่เกิดประสิทธิภาพ และยังทำให้ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความเบื่อหน่ายและเหน็ดเหนื่อยกับงานที่ทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของครูทั้งสิ้น (สำนักการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี, 2558)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เพื่อนำผลการศึกษานี้ไปเป็นแนวทางให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจและบรรยากาศในการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการทรัพยากรของครู

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

3. เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จากปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูและปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

2. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูและปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากร ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

3. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูและปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากร สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูตามทฤษฎี ERG ของ Alderfer (1972) 3 ด้าน คือ 1. ความต้องการเพื่อการคงอยู่ 2. ความต้องการความสัมพันธ์ และ

3. ความต้องการความก้าวหน้า ซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู 3 ด้าน คือ

1. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยได้ศึกษาผู้วิจัยได้ศึกษาตามทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass and Avolio (1994, p. 2)

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้ศึกษาตามแนวคิดของ Astin and Lee (1972, p. 67) คือ

1. ด้านบรรยากาศในการทำงาน 2. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และ 3. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร

3. ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากร ผู้วิจัยได้ศึกษาตามแนวคิดของ Hoy and Miskel (1996, p. 289) และ Steers (1977, pp. 7-8) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดหาและการใช้ทรัพยากร 2. ด้านกระบวนการติดต่อสื่อสาร และ 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิดเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 32 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 38 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 26 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 46 ข้อ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2560 จำนวน 750 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2560 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 608-610) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารวมทั้งสิ้น จำนวน 254 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กำหนดขนาด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตจากฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เพื่อจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นำแบบสอบถาม จำนวน 254 ฉบับ ไปเก็บข้อมูล และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนแต่ละฉบับเพื่อนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ใ้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการ

ศึกษาวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์สถิติพื้นฐานโดยใช้การหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูและปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบ Pearson (Pearson's product moment correlation)
4. วิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูและปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple regression analysis)
5. สร้างสมการพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูจากปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูและปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise regression analysis)

ผลการวิจัย

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ ด้านความต้องการความก้าวหน้า ด้านความต้องการเพื่อการคงอยู่ และด้านความต้องการความสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านความต้องการเพื่อการคงอยู่ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจาก

มากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ได้รับการส่งเสริมให้ได้ออกกำลังกายและดูแลสุขภาพ มีอิสระในการปฏิบัติงาน และได้รับอนุญาตให้ลาหยุดงานเมื่อเจ็บป่วยและมีเหตุจำเป็น

1.2 ด้านความต้องการความสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ได้รับการชี้แจงนโยบายและการบริหารงานจากผู้บริหารอย่างชัดเจน ครูและบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข และได้รับความร่วมมือจากนักเรียนและผู้ปกครอง

1.3 ด้านความต้องการความก้าวหน้า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ได้ใช้ความรู้ ความสามารถในการทำงานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ที่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ได้ใช้ความรู้ ความสามารถในการทำงานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่มีความสำคัญมากขึ้น และสอนให้นักเรียนมีความรู้และมีความประพฤติที่ดี

2. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามอันดับ คือ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน ด้านการสร้างแรงดลใจ และด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ได้ในภาวะคับขัน และผู้บริหารสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ได้ในภาวะคับขัน ผู้บริหารสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ครูผู้สอน และผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ครูผู้สอนในด้านการทำงาน

2.2 ด้านการสร้างแรงดลใจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้บริหารให้กำลังใจแก่ครูผู้สอนในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้รู้

เข้าใจ เป้าหมายที่แท้จริงของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารให้กำลังใจแก่ครูผู้สอนในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้รู้ เข้าใจเป้าหมายที่แท้จริงของโรงเรียน และผู้บริหารประพฤติตนเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

2.3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้บริหารกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงานเพื่อให้ครูผู้สอนได้ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงานเพื่อให้ครูผู้สอนได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ผู้บริหารชี้แนะให้เห็นวิธีการในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารกระตุ้นให้ครูผู้สอนเห็นวิธีการในการแก้ไขปัญหา

2.4 ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้บริหารตัดสินใจ โดยให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและผู้บริหารเห็นคุณค่า ความรู้ ความสามารถ แนวความคิดขอ ครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารตัดสินใจโดยให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารเห็นคุณค่า ความรู้ ความสามารถ แนวความคิดของครูผู้สอน และผู้บริหารมีการพบปะ พูดคุยกับครูผู้สอนเป็นรายบุคคล

3. ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านบรรยากาศในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสัมพันธ์กับผู้บริหาร ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านบรรยากาศในการทำงาน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ ดังนี้

3.1 ด้านบรรยากาศในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและรายช้อยู่ในระดับน้อยที่สุดถึงมากที่สุด เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ห้องปฏิบัติงานแบ่งเป็นสัดส่วนเหมาะสม สถานที่ปฏิบัติงานมีความปลอดภัย และสถานที่ปฏิบัติงาน

ส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้สะดวก

3.2 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานโดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ยกเว้นกิจกรรมที่ท่านจัด มักได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี เพื่อนร่วมงานคอยช่วยเหลือทุกครั้งที่มีอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และเพื่อนร่วมงานคอยเป็นกำลังใจในการปฏิบัติงานให้เสมออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ เพื่อนร่วมงานคอยช่วยเหลือทุกครั้งที่มีอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อนร่วมงานคอยเป็นกำลังใจในการปฏิบัติงานให้เสมอและกิจกรรมที่ท่านจัดมักได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี

3.3 ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ให้ความเคารพผู้บริหาร ผู้บริหารให้การยอมรับในความสามารถของท่านและเมื่อปฏิบัติงานผิดพลาด ผู้บริหารจะให้โอกาสแก้ตัวใหม่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ เมื่อปฏิบัติงานผิดพลาด ผู้บริหารจะให้โอกาสแก้ตัวใหม่ ผู้บริหารให้การยอมรับในความสามารถของท่าน และให้ความเคารพผู้บริหาร

4. ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามอันดับ คือ ด้านกระบวนการติดต่อสื่อสาร ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการจัดหาและการใช้ทรัพยากร เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ ดังนี้

4.1 ด้านการจัดหาและการใช้ทรัพยากร โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรในโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนมีคุณภาพสามารถใช้งานได้ และมีหนังสือ คู่มือครู เอกสารตำราและระเบียบต่าง ๆ

4.2 ด้านกระบวนการติดต่อสื่อสาร โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ยกเว้น คณะครูและบุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับ

คะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ คณะครูและบุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว การติดต่อสื่อสารภายในสถานศึกษากระทำได้ง่ายและเป็นกันเอง และผู้บริหารติดตามข้อมูลข่าวสารจากผู้ปกครองและนักเรียน

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก คือ ผู้บริหารให้อิสระแก่ครูผู้สอนในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และผู้บริหารเปิดโอกาสให้คณะครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายอย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกัน

5. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับสูงมากและรายด้านอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ตัวแปรย่อยแต่ละปัจจัยที่ศึกษา สามารถร่วมกันพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ (X_{11}) ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (X_2) ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_{33}) และปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรด้านกระบวนการติดต่อสื่อสาร (X_{32}) ตามลำดับสามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี และมีสมการพยากรณ์

ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y} = .235 + .586 (X_{11}) + .679 (X_1) + .473 (X_2) + .276 (X_{33}) + .108 (X_{32})$$

หรือในรูปสมการคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z} = .842 (Z_{11}) + .824 (Z_1) + .503 (Z_2) + .320 (Z_{33}) + .124 (Z_{32})$$

โดยที่ Z หมายถึง คะแนนมาตรฐาน

อภิปรายผล

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านความต้องการความก้าวหน้า ด้านความต้องการเพื่อการคงอยู่ และด้านความต้องการความสัมพันธ์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภาวะผู้นำของผู้บริหาร สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการทรัพยากร มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานและยังส่งผล ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ัญญจรณ์ เฉลิมพงษ์ (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพดี มนตรีดิลก (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสามารถสรุปอภิปรายเป็นประเด็นสำคัญรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านความต้องการเพื่อการคงอยู่ พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีความ

ต้องการด้านการคงอยู่ เช่น สวัสดิการ เงินเดือน มีความสะดวกสบาย มีความมั่นคง และมีความรู้สึกที่ดีต่อองค์กรเพียงพอ นอกจากนี้ ยังมีความอิสระในการทำงานเนื่องจากผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูทุกคนได้ปฏิบัติงานได้อย่างอิสระตามความสามารถของบุคคล สอดคล้องกับ Alderfer (1972, pp. 507-532) กล่าวว่า ความต้องการเพื่อการคงอยู่ (Existence needs: E) ความคงอยู่หรือความสามารถที่จะดำรงชีพอยู่ได้ของมนุษย์ คือ การที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองสิ่งจำเป็นทั้งทางกายและจิตใจอย่างเพียงพอที่จะดำรงชีพอยู่ได้โดยไม่มีปัญหา อุปสรรค เช่น บุคคลต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรคและความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ที่พอเหมาะกับการดำรงชีพ ซึ่งเป็นความต้องการการตอบสนองด้วยปัจจัยทางวัตถุ จึงมีความคล้ายกับความต้องการระดับที่ 1 และ 2 ของ Maslow ที่ เป็นความต้องการทางร่างกายกับความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ซึ่งต้องการตอบสนองด้วยปัจจัยที่เป็นวัตถุ เช่นเดียวกัน ในการทำงานในองค์กร คือ ความต้องการเงินเดือน ค่าจ้างที่เพียงพอ มีความปลอดภัยในการทำงาน ทำงานภายใต้กฎ ระบบ ระเบียบที่มีคุณธรรมตลอดจนการจัดให้มีระบบประกันสังคม การจัดให้มีระบบสวัสดิการ ระบบบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริวรรณ สังข์ตระกูล (2554) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนอนุบาลวัดกลางดอนเมืองชลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านความต้องการดำรงอยู่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านความต้องการความสัมพันธ์ พบว่า โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกัน สามารถปฏิบัติงานกับเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี มีความสบายใจในการทำงานร่วมกัน และยังเป็นที่ยอมรับในการปฏิบัติงานจากผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของณัญจรณ์ เฉลิมพงษ์ (2553) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการ

ปฏิบัติงานกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องพิศ รัชชาธรรม (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครู สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครู สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความต้องการความก้าวหน้า พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายช้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ได้รับมอบหมายงานที่มีความสำคัญ มีความรับผิดชอบมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริวรรณ สังข์ตระกูล (2554) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนอนุบาลวัดกลางดอนเมืองชลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความต้องการการเจริญก้าวหน้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกันยา เทพกั้น (2553) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามอันดับ คือ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน ด้านการสร้างแรงจูงใจ และด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีภาวะผู้นำสูงและให้ความสำคัญ ให้คำชี้แนะ และคอยช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเป็นอย่างดี ดังที่ ไมตรี คงบุญกุล (2553, หน้า 31) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงว่าหมายถึง

ผู้ที่มีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงว่ามีความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบ เป็นผู้ที่ทำให้คำมั่นสัญญาอย่างเปิดเผย เป็นผู้ที่มีจิตใจเป็นกลาง มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาและบริหารเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์การอย่างสร้างสรรค์และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นผู้ริเริ่มวิสัยทัศน์ มีความเชื่อในการเรียนรู้ของนักเรียนว่าเป็นความสำคัญสูงสุดของสถานศึกษา สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเห็นคุณค่า และสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี สื่อสารเป็นและให้การรับฟังอย่างทั่วถึง ทำการเปลี่ยนแปลงโดยแสดงออกด้วยพฤติกรรมเชิงรุก กล้าตัดสินใจ กล้าเสี่ยง และสอดคล้องกับงานวิจัยของกอบศักดิ์ มูลชัย (2554) ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสามารถสรุปอภิปรายเป็นประเด็นสำคัญรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเป็นผู้นำทางแนวคิดใหม่ ๆ และนำแนวคิดใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เพื่อให้งานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ และผู้บริหารยังเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานให้แก่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งจะพบว่า ครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีความเคารพนับถือผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับประนอม แมนมาศวิหค (2553, หน้า 4) ได้กล่าวถึง การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ว่า คือ การที่ผู้นำมีวิสัยทัศน์และความสามารถถ่ายทอดให้ผู้ปฏิบัติประพฤติตนเป็นแบบอย่างหรือรูปแบบสำหรับผู้ปฏิบัติเป็นที่น่ายกย่อง เคารพนับถือ ศรัทธา ไว้วางใจ และทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ทำงานด้วย สอดคล้องกับ

งานวิจัยของแพรวพรรณ ประนมรัมย์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูเครือข่ายสนม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายสนม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการสร้างแรงจูงใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารกระตุ้น จูงใจให้ครูในโรงเรียนเกิดแรงบันดาลใจ กระตือรือร้น ตระหนัก เข้าใจ และเห็นคุณค่าของเป้าหมายของงาน ผู้บริหารยังทำให้ครูผู้สอนตระหนักถึงอนาคต โดยสร้างเจตคติที่ดีในการคิดในแง่บวก นอกจากนี้ผู้บริหารยังอุทิศตัวต่อส่วนรวมและสร้างความเชื่อมั่น ความเข้าใจ ให้กำลังใจแก่ครูผู้สอนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Bass and Avolio (1994, p. 2) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างแรงจูงใจ (Inspirational motivation: IM) เป็นพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกด้วยการสื่อสาร (Communication) เพื่อให้ผู้ตามทราบถึงความคาดหวังที่สูงของผู้นำที่มีต่อผู้ตามและองค์การด้วยการสร้างแรงจูงใจให้ยึดมั่นและร่วมสานฝันต่อวิสัยทัศน์ขององค์การ โดยการใช้สัญลักษณ์และการปลุกเร้าทางอารมณ์ให้กลุ่มทำงานร่วมกัน เพื่อไปสู่เป้าหมายแทนการทำเพื่อประโยชน์เฉพาะตน เช่น การใช้เพลงประจำสถาบัน การใช้สี การใช้ประวัติขององค์การ การใช้บุคคลที่บุคคลในองค์การให้การยอมรับ เป็นต้น ด้วยวิธีการที่กล่าว ผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพจึงถือได้ว่าเป็นผู้ส่งเสริมน้ำใจแห่งการทำงานเป็นทีม ผู้นำจะพยายามจูงใจผู้ตามให้ทำงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้มีความมุ่งมั่นในการพัฒนางานอยู่เสมอ โดยสร้างจิตสำนึกของผู้ตามให้เห็นว่าเป้าหมายและผลงานจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงจะทำให้องค์การเจริญก้าวหน้าประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกิจ สานุสสัย (2547) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยด้านการสร้างแรงจูงใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2.3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นครูผู้สอนให้เห็นวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา และส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าใจบทบาทและยอมรับในบทบาทของตนเอง นอกจากนี้ยังสร้างความมั่นใจและส่งเสริมคุณค่าของผลงาน ทำให้ครูผู้สอนเกิดความพยายามในการทำงานมากยิ่งขึ้นและแก้ปัญหาในการทำงานด้วยความเรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับกฤติยา พิกุลทอง (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู กลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิรินประภา สิงห์ชัย (2555) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอน เครือข่ายจัดการศึกษาที่ 10 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายจัดการศึกษาที่ 10 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

ถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูผู้สอนในโรงเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการปฏิบัติตนเป็นที่เลี้ยงมากกว่าการเป็นผู้สั่งการ และยังมี การติดต่อกับครูผู้สอนเป็นรายบุคคล เอาใจใส่ในความต้องการของครูผู้สอน มีการกระจายความรับผิดชอบและให้ควบคุมตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับขวัญชัย จะเกรง (2553, หน้า 29) ได้กล่าวถึง การคำนึงถึงความ เป็นปัจเจกบุคคล คือ พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงต่อผู้ ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยความสัมพันธ์สนใจ ดูแล เอาใจใส่ผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล อย่างใกล้ชิด ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาให้ ผู้ร่วมงานได้พัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้นตามความ ต้องการความสนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑารัตน์ โสภะบุญ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกระบบและการ ศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี พบว่า ภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการ ศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับแรกคือ เป็น ผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ เป็นผู้กระตุ้นใช้สติปัญญาและเป็นผู้มีบริวารมี ตามลำดับ

3. ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยเรียงอันดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสัมพันธ์ภาพกับผู้บริหาร ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านบรรยากาศในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูงและยังให้ความสำคัญกับครูผู้สอนเป็นอย่างดี ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในด้านการ ทำงานและคอยส่งเสริมช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี และใน ด้านบรรยากาศในการทำงาน จะพบว่า บรรยากาศจะ

ส่งผลต่อการทำงานของครูผู้สอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Brown and Moberg (1980, p. 3687) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในองค์กรมีอิทธิพลต่อสมาชิกในองค์กร เพราะช่วยวางรูปแบบความคาดหวังของสมาชิกในองค์กรต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์กร ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรและความพอใจที่จะอยู่ในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญจิรา ทองนำ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า ข้าราชการครูวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และสามารถสรุปอภิปรายเป็นประเด็นสำคัญรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านบรรยากาศในการทำงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและรายชื่ออยู่ในระดับน้อยที่สุดถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สภาพบรรยากาศในการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรียังไม่เหมาะสมมากพอต่อการทำงาน อาทิเช่น วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอต่อการใช้งานมากพอ ในด้านสถานที่ปฏิบัติงาน พบว่า มีความเหมาะสมต่อการทำงาน มีการแบ่งเป็นสัดส่วนชัดเจนดีแล้ว เนื่องจากบรรยากาศในการทำงานนั้นสามารถส่งผลต่อการทำงานได้ สอดคล้องกับ Stringer (2002) ได้กล่าวถึงบรรยากาศองค์การว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลที่ส่งผลต่อการทำงานและสถานที่ทำงานโดยตรง และยังมีผลเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจหรือความทุ่มเทพยายามในการทำงาน โดยส่วนหนึ่งมาจากความต้องการประสบความสำเร็จ รวมทั้งความต้องการที่จะมีร่างกายและแรงใจในการทำงาน ซึ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kaplan and O’dea (1953, pp. 351-354) ได้ทำการวิจัยว่ามีสาเหตุอะไรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จิตของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูโดยให้ เขียนรายงานเกี่ยวกับสภาพการทำงานที่ทำให้เกิดความไม่พอใจ ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น อาคาร

อาคารสถานที่ตลอดจนเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และอุปกรณ์ในการสอนไม่เหมาะสมหรือไม่เพียงพอ อาจทำให้เกิดความไม่พอใจและมีผลเสียต่อสุขภาพจิตของครูมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ Metfessel and Shea (1961, pp. 16-17) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาสาเหตุที่ครูอเมริกันในโรงเรียนรัฐบาลลาออกไปประกอบอาชีพอื่นในปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้ครูไม่พอใจในอาชีพของตน 50 ประการ แต่สาเหตุที่สำคัญที่สุดคือ สภาพการทำงานของครู นั่นคือ เครื่องอำนวยความสะดวก วัสดุใช้สอยสำหรับครู

3.2 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายชื่ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมีการพูดคุย ช่วยเหลือ สนับสนุนกันเป็นอย่างดี มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการแลกเปลี่ยนพูดคุย ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน นอกจากนี้เมื่อมีการทำงานร่วมกันมักจะประสบผลสำเร็จอยู่เสมอ สอดคล้องกับขวัญจิรา ทองนำ (2547, หน้า 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับเพื่อนร่วมงานที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน และการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ ไทยกิ่ง (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างข้าราชการกับเพื่อนร่วมงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3.3 ด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายชื่ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีภาวะผู้นำสูงและให้ความสำคัญกับตนเองแก่ครูผู้สอน ให้ความสำคัญกับครูผู้สอนในโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีสัมพันธภาพที่ดี มีความเป็นกันเอง พูดคุย

และคอยช่วยเหลืองานอย่างสมเหตุสมผล ส่งผลให้ครูในโรงเรียนรู้สึกสบายใจในการทำงานและทำให้มีผลงานที่ดีออกมา สอดคล้องกับ Astin and Lee (1972, p. 67) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร หมายถึง นโยบายและระเบียบการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารภายในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องบริหารไปในทางที่จะทำให้สถานศึกษาเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งมิตรภาพ เพื่อร่วมงานภายในสถาบันมีความอบอุ่น มีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ มีความสุขสบายใจ อยากรมาทำงาน มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น จะเห็นได้ว่า ระบบบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพจะต้องมีสภาพที่คล่องตัวมีอิสระในการดำเนินการทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารด้านงบประมาณและการบริหารด้านวิชาการ สอดคล้องกับขวัญจิรา ทองนำ (2547, หน้า 103) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูวิทยาลัยนาฏศิลปกรมศิลปากร พบว่า สัมพันธภาพระหว่างข้าราชการครูกับผู้บังคับบัญชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามอันดับ คือ ด้านกระบวนการติดต่อสื่อสาร ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการจัดหาและ การใช้ทรัพยากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สภาพองค์ประกอบต่าง ๆ ในการบริหารจัดการในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีความพร้อมและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ผู้บริหารเห็นความสำคัญในการจัดหาทรัพยากร ในด้านกระบวนการติดต่อสื่อสาร และให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้ครูเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับโรงเรียน ส่งผลให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับศิริภัสสร เต็งสูงเนิน (2555, หน้า 8) ได้กล่าวถึง ปัจจัยการบริหาร หมายถึง แนวทางการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหรือช่วยเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้เป็นไป

ในทิศทางที่ดีกว่าเดิม อันนำไปสู่จุดหมายปลายทางสูงสุดและจันทร์เพ็ญ โพร้ประสิทธิ์ (2558, หน้า 10) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยมุ่งความสำเร็จยึดหลักความประหยัด มีประสิทธิภาพและความสำเร็จเพื่อบรรลุเป้าหมายของส่วนรวมเป็นหลัก และสามารถสรุปอภิปรายเป็นประเด็นสำคัญรายด้าน ดังนี้

4.1 ด้านการจัดหาและการใช้ทรัพยากร พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มีการจัดหาและการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ผู้บริหารยังเล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดหาและการใช้ทรัพยากร สอดคล้องกับ Steers (1977, p. 136) ได้กล่าวถึง การจัดหาและการใช้ทรัพยากรไว้ว่า เมื่อได้มีการตัดสินใจแน่นอนแล้วว่าเป้าหมาย และทิศทางของการทำงานขององค์การจะเป็นไปในทิศทางใดแล้ว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ฝ่ายบริหารจะต้องจัดหาทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพที่สุด ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1. การประสานระบบและประสานงาน บทบาทที่สำคัญ คือ การบำรุงรักษาและประสานงานแบบย่อย ๆ ให้สามารถรวมกันเป็นหนึ่งเดียวอันเดียว โดยแต่ระบบย่อยจะต้องได้รับการจัดสรรทรัพยากรพอเพียงที่จะรักษาสภาพไว้ได้ 2. บทบาทของนโยบายจะให้แนวทางสำหรับการตัดสินใจในงานประจำ 3. ระบบควบคุมองค์การจะต้องมีวงจรของการป้อนข้อมูลย้อนกลับและวงจรของการควบคุมแฝงอยู่ในระบบด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของทองรัก ศรีแก้ว (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับองค์ประกอบที่ทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเอกชนจังหวัดราชบุรี พบว่า ด้านการจัดหาและการใช้ทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4.2 ด้านกระบวนการติดต่อสื่อสาร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้อ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู ผู้บริหาร บุคลากร

ทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ชลบุรี มีการพูดคุยติดต่อสื่อสารที่ติดต่อกัน มีการกระจาย ข่าวสารทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ทำให้เกิดความเข้าใจ ตรงกัน สอดคล้องกับธนิต เตือนแจ้งรัมย์ (2551, หน้า 8) ได้กล่าวถึง การติดต่อสื่อสาร หมายถึง สภาพที่โรงเรียนมี กระบวนการของการถ่ายทอดสาระเชื่อมโยงจากบุคคล หนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง โดยผ่านสื่อที่เป็นตัวกลางในการ ถ่ายทอดให้บุคลากรในโรงเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ ถูกต้องตรงกัน นำไปสู่การปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ของโรงเรียน และสอดคล้องกับภาวิณี เรืองศรี (2554) ได้ ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรสถาบันการพลศึกษา สังกัด เขตภาคกลาง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า ปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติด้าน การสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการ ทำงานอย่างเต็มที่ ผู้บริหารยังมีการกระจายอำนาจภายใน โรงเรียนอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ครูเกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกับโรงเรียน ทำให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับธนะศักดิ์ พรหมจันทร์ (2550, หน้า 55) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจมี ส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเพื่อการตัดสินใจจะได้ไม่ พลาดและยังทำให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความรู้สึกร่วม รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่มากขึ้น และสอดคล้องกับ ณัฐพงศ์ ไชยสิทธิ์ (2552, หน้า 10) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจของครู หมายถึง การที่ครูมีส่วนร่วมใน การให้ข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและเสนอ ทางเลือกในการปฏิบัติเพื่อประโยชน์ต่อผู้บริหารในการ เลือกลงปฏิบัติที่เห็นว่าดีที่สุดและบรรลุวัตถุประสงค์ตาม ขอบข่ายการบริหารโรงเรียน

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการ

ปฏิบัติงาน ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรมีความ สัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยอยู่ในระดับสูง มาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สภาพแวดล้อมในการ ปฏิบัติงาน การบริหารจัดการทรัพยากรล้วนมีความ สัมพันธ์ร่วมกันกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูใน โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จนทำให้ ครูเกิดแรงจูงใจในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ โสภะบุญ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ชลบุรี ในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ งานวิจัยของแพรวพรรณ ประณมรัมย์ (2557) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูเครือข่ายสนม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูเครือข่ายสนม 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

6. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปัจจัย สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ปัจจัยการบริหารจัดการ ทรัพยากรส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร โรงเรียนมี ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการเล็งเห็นความสำคัญของ สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานและพัฒนาปรับปรุงให้ ดี ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเห็นถึงความสำคัญของการบริหาร

จัดการทรัพยากร ทำให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู จึงส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพจน์ ฐิติวรการณกุล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารร่วมกันส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโดยรวม ด้านปัจจัยกระตุ้นมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .883 และโดยรวมด้านปัจจัยค่าจูงมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .862 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชวัญจิรา ทองนำ (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร พบว่า ตัวแปรอิสระที่ส่งผลทางบวกต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 7. ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ (X_{11}) ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (X_2) ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_{33}) และปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรด้านกระบวนการติดต่อสื่อสาร (X_{32}) ร่วมกันพยากรณ์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 84.20 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนได้คำนึงถึงการบริหารจัดการทรัพยากร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ เพราะเป็นตัวขับเคลื่อนให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานได้ ผู้บริหารจึงได้บริหารจัดการทรัพยากร สร้างบรรยากาศในการทำงานและ สิ่งจูงใจในการทำงานต่าง ๆ เพื่อให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำงานและ ทำให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของภาวิณี เรืองศรี (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สถาบันการพลศึกษา สังกัดเขตภาคกลาง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า ปัจจัยการบริหาร

ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สถาบันการพลศึกษา สังกัดเขตภาคกลาง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สามารถพยากรณ์ โดยภาพรวมได้ร้อยละ 74.60 พบว่า ปัจจัยลักษณะของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และปัจจัยลักษณะขององค์การ ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสถาบันการพลศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพารณณ์ ขานพล (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนด้านการบริหารแบบวางเฉย และแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายคน สามารถใช้เป็นตัวพยากรณ์แรงจูงใจโดยรวม โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 28.20

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี อันดับสุดท้าย คือ ด้านความต้องการความสัมพันธ์ ผู้บริหารโรงเรียนควรเสริมสร้างให้ครูเป็นที่ยอมรับและควรมีนโยบายเสริมสร้างความเชื่อมั่นและยอมรับในด้านการสอนให้แก่ผู้ปกครอง โดยส่งครูไปอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อันดับสุดท้าย คือ ด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ควรเสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ เพื่อให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่ครูผู้สอนให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น
3. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

อันดับสุดท้าย คือ ด้านบรรยากาศในการทำงาน ผู้บริหารควรเสริมสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครู โดยมีการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด เพื่อให้ปราศจากสัตว์หรือแมลงรบกวนในการปฏิบัติงาน

4. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการทรัพยากรของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี อันดับสุดท้าย คือ ด้านการจัดการและการใช้ทรัพยากร ผู้บริหารควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการใช้งานของครูมากยิ่งขึ้น วัสดุอุปกรณ์ควรมีความทันสมัยคงทนต่อการใช้งาน นอกจากนี้ยังควรมีการทำนุบำรุงซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ และอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอนมากยิ่งขึ้น

5. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดหาและรณรงค์การผลิตสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการใช้งานของครูและเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เช่น วัฒนธรรมองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ เป็นต้น

2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

3. ควรศึกษารูปแบบการสร้างสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

4. ควรศึกษารูปแบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพของครูในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี

เอกสารอ้างอิง

กฤติยา พิกุลทอง. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู กลุ่มบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

กอบศักดิ์ มูลมัย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

กันยา เทพกัน. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ขวัญจิรา ทองนำ. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู วิทยาลัยนาฏศิลป์กรมศิลปากร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จันทร์เพ็ญ โพธิ์ประสิทธิ์. (2558). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

จุฑารัตน์ โสภะบุญ. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ตุลา มหาสุธานนท์. (2554). *หลักการจัดการ*.

- ตุลา มหาพสุชานนท์. (2554). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพฯ: พีเอ็นเคแอนด์สกายพริ้นติ้งส์.
- ณัฐพงศ์ ไชยสิทธิ์. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูและผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน* สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ทองรัก ศรีแก้ว. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับองค์ประกอบที่ทำให้เกิดขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครู* โรงเรียนเอกชน จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ราชบุรี: สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ธนะศักดิ์ พรหมจันทร์. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของการจัดการ ศึกษาโรงเรียนเอกชน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาสิงห์บุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ธนิต เดือนแจ่มรัมย์. (2551). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อ ผลการดำเนินงานของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา.
- ณัฐจรงค์ เฉลิมพงษ์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างแรง จูงใจในการปฏิบัติงานกับการปฏิบัติตาม จรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษาของผู้บริหารและ ครูผู้สอนในโรงเรียน* สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประนอม แมนมาศวิหค. (2553). *ภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา โทมหาบัณฑิต). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- ผ่องพิศ รักษาธรรม. (2553). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของพนักงานครู* สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แพรวพรรณ ประนมรัมย์. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับแรงจูงใจในการ ทำงานของครูในเครือข่ายสนม 2* สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาวิณี เรืองศรี. (2554). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความ พึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สถาบันการ พณิชยศึกษา* สังกัดเขตภาคกลาง กระทรวงการท่อก ีเยวและกีฬา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ไมตรี คงนุกูล. (2553). *การศึกษาภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยน แปลงของผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติคินเคด กรุงเทพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยุพาภรณ์ ขานพล. (2551). *การศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับแรงจูงใจใน การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ยุพดี มนต์รีดิถก. (2557). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ ครู* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหา บัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- ศิริภัสสร เต็งสูงเนิน. (2555). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผล ต่อผลการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1-7. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครราชสีมา.

- ศิรินประภา สิงห์ชัย. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอนเครือข่ายจัดการศึกษาที่ 10 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภกิจ สานุสตี. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เลย: สถาบันราชภัฏเลย.
- สมุทร ชำนาญ. (2559). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา: ทฤษฎีและปฏิบัติ*. ระยอง: ปีอาร์การพิมพ์.
- สิริวรรณ สังข์ตระกูล. (2554). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนอนุบาลวัดกลางตอนเมืองชลบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. (2558). *โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี*. สืบค้น 12 มิถุนายน 2558, จาก <http://chonburi city.go.th/public/schools/data/index/menu /194>.
- สุพจน์ ฐิติวารณกุล. (2559). *คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Alderfer, C. P. (1972). *Existence: Relatedness and growth*. New York: Free Press.
- Aluko, M. A. (1999). A work motivation and perception of organization climate: A Nigerian study. *Dissertation Abstracts International*, 14(2), 245-251.
- Astin, A. W., & Lee, C. B. T. (1972). *The invisible colleges: A profile of small, private colleges of limited resources*. United State of America: McGraw Hill Book.
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Brown, W. B., & Moberg, D. J. (1980). *Organization theory and management: A macro approach*. New York: John Wiley and Sons.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1996). *Educational administration: Theory, research and practice*. New York: Random house.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Knezevich, S. J. (1984). *Administration of public education*. (4th ed.). New York: Harper Collins.
- Steers, R. M. (1977). *Organizational effectiveness: A behavioral view*. California: Good Year.
- Stringer, R. (2002). *Leadership and organization climate: The cloud chamber effect*. New Jersey: Prentice Hall.

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียน
การสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ กรณีศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

THE EFFICIENCY AND EFFECTIVENESS OF THE LEARNING
MEDIA. MEDIA LITERACY CASE STUDY
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

อาจารย์ ดร.รติ ธนารักษ์*

Radee Thanarak, Ph.D.*

อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันทร์เงิน**

Chaowarit Chancheen, Ph.D.**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนา หาประสิทธิภาพและการนำไปใช้ประโยชน์ของกระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาชุดสื่อมัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ 2. ประเมินคุณภาพชุดสื่อมัลติมีเดียเรื่องการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และ 3. ประเมินประสิทธิผลของชุดสื่อมัลติมีเดียเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ที่เข้าร่วมโครงการในภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 95 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และใช้สถิติเชิงพรรณนาในการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุป ได้ 3 ข้อ ตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพและการนำไปใช้ประโยชน์ของกระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาชุดสื่อมัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผลการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการอบรม พบว่า กระบวนการอบรมเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้เรื่องเท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.59 /87.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

* อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

* Lecturer of Faculty of Management Science (Communication Arts) , Uttaradit Rajabhat University

** อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ หลักสูตรเทคโนโลยีสื่อสารและการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

** Lecturer of Faculty of Education (Educational Technology and Communications), Uttaradit Rajabhat University

ไว้คือ 80/80 ผลการประเมินการนำไปใช้ประโยชน์ พบว่า นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการ มีความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ ภาพรวมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.24 โดยในประเด็น ประโยชน์ที่ได้รับและความสามารถในการนำไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.27 และ 4.08 ตามลำดับ ส่วนประเด็นความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาในด้านต่างๆ นักศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจ เรื่องทักษะการรู้เท่าทันสื่อ และ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการร้องเรียนหากได้รับผลกระทบจากโฆษณาเกินจริง อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 4.50

2. ผลการประเมินคุณภาพของชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา จำนวน 2 ชิ้นงาน โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกแบบและผลิตสื่อ มีผลการประเมินคุณภาพประเภทคลิปวิดีโอ เรื่อง “เลือกก่อนดู” ค่าเฉลี่ย 4.77 ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สื่อมัลติมีเดีย ประเภทอินโฟกราฟิก เรื่อง “รู้เท่าทันโฆษณาเกินจริง” มีผลการประเมินโดยรวม ค่าเฉลี่ย 4.66 ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของชุดสื่อมัลติมีเดียเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พบว่า นักศึกษามีความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ โดยมี ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5225 หมายถึงนักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 52.25

คำสำคัญ : การรู้เท่าทันสื่อ

ABSTRACT

This research aimed to 1. develop and investigate the efficiency of the implementation of the training process for developing learning media on media literacy for students of Uttaradit Rajabhat University, 2. evaluate the quality, and 3. examine the effectiveness of the multimedia learning material on media literacy for students from Uttaradit Rajabhat University. The samples of this study included 95 students from Uttaradit Rajabhat University during the first semester of the academic year of 2017. The statistical analyzed data were frequency, means, percentage, and standard deviation.

The Findings can be discussed according to the study's objectives as follows. It was found that the efficiency (E_1/E_2) of the implementation of the training process for developing learning media on media literacy for students from Uttaradit Rajabhat University was 86.59 /87.76 which was above the 80/80 criterion. The overall assessment of the implementation also revealed that the students who joined the training process understood and were capable of utilizing their knowledge at a high level (means=4.24). Aspects of benefits and knowledge utilization were in a high level (means=4.27 and 4.08, respectively). In addition, when asked about their knowledge and understanding on media literacy and how to complain about the effects from exaggerated advertisements, the results on the both topics were at a highest level (means=4.50).

The results of assessment of two pieces of learning media on media literacy for students of Uttaradit Rajabhat University by experts on media design and production showed that 1. the video clip entitled “Choose before Viewing” received means scores of 4.77 accounting to be in a highest level of appropriateness, while 2. the infographic multimedia material entitled “Literate for Exaggerated

Advertisements” received means scores of 4.66 which also was considered highest level of appropriateness; The results of the effectiveness of the learning media on media literacy for students of Uttaradit Rajabhat University revealed that the students had their knowledge on media literacy at the effective index at 0.5225, suggesting that they gained more knowledge for 0.5525 (accounting for 52.25%).

Keywords : media literacy

บทนำ

สื่อวิทยุ-โทรทัศน์ นับเป็นเครื่องมือที่ประชาชนต่อ ผู้บริโภคอย่างมาก แต่หากผู้บริโภคไม่สามารถวิเคราะห์ ความถูกต้องหรือความเหมาะสมของเนื้อหาจากสื่อวิทยุ- โทรทัศน์ได้ สื่อเหล่านี้ก็จะให้โทษอย่างมหันต์ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งหากไม่ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องแล้ว ก็อาจส่งผลกระทบต่อผลร้ายต่าง ๆ ตามมา เช่น การลอกเลียนแบบ มีพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ คำพูดไม่สุภาพ ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เป็นคำศัพท์ทาง วิชาการด้านการสื่อสารมวลชนที่เกิดขึ้นในประเทศ แคนาดาและใช้แพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งบาง ประเทศในยุโรปและญี่ปุ่นจะใช้คำเดียวกับประเทศอังกฤษ คือ Media Studies ส่วน Media Education จะใช้ใน อังกฤษและฝรั่งเศส ในขณะที่ Media Literacy จะใช้ใน สหรัฐอเมริกา (โครงการวิจัยมันส์เท่าทันสื่อ, 2552, หน้า 9) สำหรับการวิจัยในครั้งนี้จะใช้คำว่า Media Literacy ตาม ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือว่าเป็นคำศัพท์ที่มีการนำไป ใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อเป็น แนวคิดที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล เพราะได้ถูกระบุ ไว้ในยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสื่อสารมวลชนของ องค์การยูเนสโก (UNESCO) โดยอยู่ในกรอบแนวคิดของ “การส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกและการเสริมสร้าง สมรรถนะในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความความรู้ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน” โดยมีหลักการหนึ่งระบุว่า “การยกระดับความรู้ทันสื่อให้สูงขึ้น” ส่งผลให้ประเทศ สมาชิกนานาชาติของยูเนสโกได้ขานรับหลักการนี้และ

นำไปขับเคลื่อนประเทศของตน (พรทิพย์ เย็นจะบก, 2552, หน้า 9) นอกจากนี้ บุษผา เมฆศรีทองคำ และตฤ ลดา จามจรี (2554, หน้า 117-123) อธิบายว่า ในปี ค.ศ. 1982 องค์การยูเนสโก ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาการ รู้เท่าทันสื่อโดยกำหนดไว้ในปฏิญญา Grunwald (Grunwald Declaration) ว่า “เราต้องเตรียมเยาวชน สำหรับการอยู่ในโลกของอิทธิพลจากภาพ คำและเสียง” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการ ศึกษาการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน และในการประชุม ณ กรุงปารีสในปี ค.ศ. 2007 องค์การยูเนสโกได้มีการปรับปรุง เนื้อหาจากปฏิญญา Grunwald เป็น “The Paris Agenda” ซึ่งประกอบด้วย 12 ข้อเสนอสำหรับการศึกษา การรู้เท่าทันสื่อเพื่อส่งเสริมการนำไปใช้ในทางปฏิบัติ การ ศึกษาการรู้เท่าทันสื่อจึงถูกจัดวางให้อยู่ในกรอบแนวคิด ของการเรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกระดับวัยและครอบคลุมทุก สื่อ โดยให้ความสำคัญในการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนภายในองค์กรระหว่างประเทศให้มีความชัดเจนขึ้น ทุกประเทศต้องเพิ่มความตระหนักและผลักกันให้ผู้มี อำนาจในการตัดสินใจทางกฎหมาย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งหมดในระบบการศึกษารวมถึงนักเคลื่อนไหวในสังคม ทักษะพื้นฐานและระบบการประเมินควรได้รับการพัฒนา ไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาและวิธีการสอนที่เหมาะสม และ ควรจะบูรณาการเข้าไปในหลักสูตรฝึกอบรมครู ซึ่งในปี ค.ศ. 2008 ยูเนสโก ได้จัดพิมพ์ข้อเสนอสำหรับการฝึ กอบรมครูเกี่ยวกับการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อที่สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมได้ทั่วโลก

การรู้เท่าทันสื่อ จึงเป็นแนวคิดที่สำคัญอย่างยิ่งของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถรับรู้ เข้าใจ ประเมินและสร้างสรรค์เนื้อหาสื่อโดยไม่ถูกรอบงำจากสื่อ รู้จักใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตนเองและสังคม มีเป้าหมายสูงสุดคือ การสร้างการรับรู้สื่ออย่างมีวิจารณญาณ สามารถแยกแยะความเห็นออกจากความจริง สามารถตัดสินใจในสิ่งที่สื่อนำเสนอได้อย่างเที่ยงตรง เป็นผู้รับสื่อที่มีพลังอำนาจและกระตือรือร้นคือ ไม่ยอมรับอิทธิพลสื่อโดยดุษฎี และไม่ตัดสินว่าสื่อเป็นอันตราย แต่เป็นผู้รับสื่อและใช้สื่อที่มีจุดยืนทางสังคมเข้าใจตนเอง เข้าใจสังคม เข้าใจสิ่งที่สื่อนำเสนอ สามารถมีส่วนร่วมตอบโต้หรือแสดงความคิดเห็นต่อสื่อด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมได้ (โตมร อภิวันทนากร, 2552, หน้า 12)

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนผ่านการกำหนดด้วยบทกฎหมายในการปกป้องคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ ซึ่งเห็นได้จาก พรบ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 31 ได้กำหนดว่า “เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภคมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม มีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการของผู้ประกอบการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม มิให้ดำเนินการใดๆ ในประการที่น่าจะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค...” รวมถึงการทำสื่อเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ กสทช. เพื่อผู้บริโภคสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ <http://bcp.nbtc.go.th/knowledge/list/110> วารสารสำหรับผู้บริโภคสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ การจัดทำแฟนเพจในเว็บไซต์เฟซบุ๊ก <https://www.facebook.com/con.rights> เป็นต้น นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้สถาบัน

การศึกษาซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ทางสังคมในการจัดทำรายการ สื่อ เอกสารต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่ออีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้การรู้เท่าทันสื่อจะไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามลำพัง แต่จำเป็นต้องส่งเสริมโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในสถานศึกษาผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยสื่อการเรียนการสอนในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เรียนเพื่อเพิ่มมุมมองและรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้เรียน การเพิ่มการตระหนักรู้ในกระบวนการสื่อสารโดยต้องไม่มีการกำหนดความผิดถูก แต่เน้นความเข้าใจที่เพิ่มมากขึ้นของผู้เรียน ผู้สอนควรที่จะเลือกสรรคำถามที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเกิดการแลกเปลี่ยนได้ การสนทนาต้องเน้นการกระตุ้นและสร้างการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ฟังและผู้ตอบสนองต่อคนอื่น เพื่อการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ใหม่ ๆ (โครงการวิจัยมันส์เท่าทันสื่อ, 2552, หน้า 14) เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความความสนใจและความสามารถในการสื่อสารที่ต่างกัน บางคนถนัดการพูดและถ่ายทอดได้ดี บางคนชอบฟังอย่างเดียว ในขณะที่บางคนชอบเขียน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องใช้สื่อในการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นการฝึกการฟังและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การฝึกการนำเสนอผ่านการพูดหรือการเขียนเพื่อฝึกทักษะการแสดงบทบาทสมมติเพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจบทบาทตนเองในฐานะผู้บริโภค การฝึกผลิตสื่อโฆษณาเพื่อเข้าใจถึงกระบวนการผลิต เบื้องหลังผลของการโฆษณา หรือเพื่อการฝึกคิดวิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์งานโฆษณานอกจากกิจกรรมเหล่านี้แล้ว ผู้สอนอาจต้องมีการเลือกใช้สื่อที่เป็นเอกสาร ตำรา สื่อซีดี ภาพประกอบ เพื่อเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจถึงหลักการและวิธีการในการเรียนรู้อการเท่าทันสื่อร่วมด้วย ทั้งนี้หน้าที่และบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ความเข้าใจและการส่งเสริมกระบวนการสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อ นั้น มีใช้หน้าที่ของผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว แต่องค์กรทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรมุ่งส่งเสริมและกระตุ้นให้เยาวชนและคนในสังคมตระหนัก

ถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อเพื่อที่จะสามารถก้าวข้ามหลุมดำแห่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างปลอดภัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเสริมทักษะเรื่องเท่าทันสื่อให้กับนักศึกษา จึงมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อทั้งในรูปแบบรายวิชาเฉพาะและสอดแทรกเนื้อหาดังกล่าวไปในวิชาต่างๆ โดยในปี 2558 ได้ร่วมดำเนินการจัดทำหนังสือรู้เท่าทันสื่อ คู่มือการใช้หนังสือรู้เท่าทันสื่อ และซีดีรอมการรู้เท่าทันสื่อ กับมหาวิทยาลัยเครือข่ายอีก 13 แห่ง และนำไปใช้ในการเรียนการสอน

ในปี 2560 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ได้ร่วมดำเนินโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ “การส่งเสริมการนำเรื่องการรู้เท่าทันสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ ไปใช้ในระดับอุดมศึกษา” กับหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพื่อส่งเสริมอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ หรือสื่อสารมวลชนและครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ ให้มีความรู้ ความเข้าใจการรู้เท่าทันสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ สามารถนำเนื้อหาการรู้เท่าทันสื่อวิทยุ-โทรทัศน์ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขับเคลื่อนองค์ความรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อไปสู่บัณฑิต นักศึกษา ให้สามารถคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ เนื้อหาข่าวสารอย่างมีจริยธรรมจากแนวทางการดำเนินการ ดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการจัดทำโครงการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อกรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ โดยคณะผู้วิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ได้รับมอบหมายจาก กสทช. ให้ดำเนินการจัดทำโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลชุดสื่อมัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ รวมถึงศึกษาผลการใช้ชุดสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาสื่อการสอนและหลักสูตรการรู้

เท่าทันสื่อ อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนและประชาชน รวมทั้งการสร้างสังคมการเรียนรู้ให้เกิดพัฒนาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพและการนำไปใช้ประโยชน์ของกระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาชุดสื่อมัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์
2. เพื่อประเมินคุณภาพชุดสื่อมัลติมีเดียเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์
3. เพื่อประเมินประสิทธิผลและการนำไปใช้ประโยชน์ของชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-2 และนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ ชั้นปีที่ 2-3 ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการอบรมและร่วมประเมินประสิทธิผลของชุดสื่อมัลติมีเดียเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ จำนวน 95 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 3.1 ตัวแปรต้น คือ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสื่อ
  - 3.2 ตัวแปรตาม
    - 3.2.1 หลักสูตรอบรมเพื่อพัฒนาชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์

3.2.2 ผลของการใช้สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

4. ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมมีดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโภชนาการ อาหาร ยา และผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสุขภาพที่มีลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค

กิจกรรมที่ 2 เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและควรระวัง ในรายการโทรทัศน์/ภาพยนตร์ (S – L – V- R) หมายถึง กลุ่มเนื้อหาที่ปรากฏในสื่อที่มีความเสี่ยงอาจส่งผลกระทบต่อผู้ชมโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย S = Sex เนื้อหาทางด้านเพศที่ไม่เหมาะสม L = Language เนื้อหาที่มีภาษาที่ไม่เหมาะสม V = Violence เนื้อหาที่มีพฤติกรรมและความรุนแรง R = Representative เนื้อหาที่แสดงถึงการเหมารวม มีการดูถูก ดูหมิ่นเหยียดหยาม

กิจกรรมที่ 3 ขั้นตอนและกระบวนการในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย

5. ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการฝึกอบรมคือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 8 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. ขั้นตอนการพัฒนาและหาประสิทธิภาพและการนำไปใช้ประโยชน์ของกระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาชุดสื่อมัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกับนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ชั้น ปีที่ 2 คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 25 และ นักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ จำนวน 24 คน

2. ขั้นตอนการประเมินคุณภาพชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้เชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิเทศศาสตร์ การประชาสัมพันธ์ การออกแบบสื่อ และทางด้านสื่อการสอน จำนวน 3 คน มาเป็นผู้ประเมินสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ประสิทธิผลของชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ใช้นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 24 คน และ นักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และ นักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งประกอบด้วย

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เป็น นักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 25 คน และ นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 24 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ อบรมเพื่อพัฒนาชุดสื่อมัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เป็น นักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 24 คน และ นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมการประเมินประสิทธิผลของชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ กระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อให้ได้สื่อมัลติมีเดีย ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมตัวแปรที่ต้องการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้แก่

2.1 กระบวนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ

2.2 สื่อมัลติมีเดีย การจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อซึ่งเป็นผลงานของนักศึกษาที่จัดทำขึ้นหลังการฝึกอบรมและผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนการนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพ

3. ทดสอบประสิทธิภาพกระบวนการฝึกอบรมพัฒนาสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ โดยการทดสอบระหว่างเรียน (E_1) และทดสอบหลังเรียน (E_2) กับนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ จำนวน 25 คน และนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ จำนวน 24 คน โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ คือ

3.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโฆษณา อาหาร ยา และผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสุขภาพที่มีลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค

3.2 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและควรระวังในรายการโทรทัศน์/ภาพยนตร์ (S - L - V- R) และ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์

3.3 อบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) การผลิตสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้เรื่องเท่าทันสื่อ

โดยมีคำถามระหว่างเรียนและหลังเรียน เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อในประเด็นโฆษณาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและความระวังในรายการโทรทัศน์ และการผลิตสื่อ จำนวนหน่วยละ 10 ข้อ แบบเลือกตอบ และคำถามหลังเรียนเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ และการผลิตสื่อ จำนวนหน่วยละ 10 ข้อ และกำหนดค่าคะแนนคำตอบถูกต้อง = 1 คะแนน และตอบผิด = 0 คะแนน

4. ประเมินผลกรณำความรู้ที่ได้จากการอบรมและการผลิตสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การรู้เท่าทันสื่อไปใช้ประโยชน์ โดยใช้แบบสอบถามและใช้มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

5. ประเมินคุณภาพของชุดสื่อมัลติมีเดียโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยการใช้แบบประเมินคุณภาพสื่อที่ประเมินคุณภาพ 2 ด้าน คือ ด้านการออกแบบ และด้านเนื้อหา

ใช้แบบมาตราส่วน ประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541 หน้า 167) มีระดับการประเมิน ดังนี้

5 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
3 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลผลของความคิดเห็น พิจารณาจากค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best. 1981, p. 82) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

6. ทดสอบประสิทธิผล ของสื่อมัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน รวม 20 ข้อ 20 คะแนน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการหาประสิทธิผลของสื่อมัลติมีเดีย ประเภทคลิป์วิดีโอ ในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในรายการโทรทัศน์/ภาพยนตร์ (S-L-V-R) และความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ โดยมีคำถามก่อนเรียน และหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ แบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นการหาประสิทธิผลของสื่อมัลติมีเดีย ประเภท อินโฟกราฟิก ในประเด็นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโภชนา อาหาร ยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค โดยมีคำถามก่อนเรียน และหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ แบบเลือกตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกระบวนการอบรม และแบบทดสอบหาประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลดังนี้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย , ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพและการนำไปใช้ประโยชน์ของกระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาชุดสู่มัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ตอนที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพของชุดสู่มัลติมีเดีย เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของชุดสู่มัลติมีเดียเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ผลการวิจัยตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพและการนำไปใช้ประโยชน์ของกระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาชุดสู่มัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 ผลการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาชุดสู่มัลติมีเดียเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

จำนวน นักศึกษา	คะแนนเฉลี่ย			คะแนนเฉลี่ย ระหว่างเรียน (75คะแนน)	คะแนนเฉลี่ย หลังเรียน (25คะแนน)	ประสิทธิภาพ	
	หน่วยที่ 1 (25)	หน่วยที่ 2 (25)	หน่วยที่ 3 (25)			ร้อยละ (E ₁)	ร้อยละ (E ₂)
49	21.51	21.71	21.71	64.93	21.93	86.59	87.76

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดการกระบวนการฝึกอบรมพัฒนาชุดสู่มัลติมีเดียเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบระหว่างเรียน จำนวน 3 บท เท่ากับ 64.93 คิดเป็นค่าประสิทธิภาพ (E₁) 86.59 และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียน เท่ากับ 21.93 คิดเป็นค่าประสิทธิภาพ (E₂) 87.76 แสดงให้เห็นว่า กระบวนการอบรมเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อพัฒนาชุดสู่มัลติมีเดีย

เพื่อการเรียนรู้เรื่องเท่าทันสื่อ สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 86.59/87.76 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 จากการสังเกตและสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการฝึกอบรมพัฒนาชุดสื่อ มัลติมีเดียเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา พบว่าเนื้อหาไม่มากเกินไปและเวลาเพียงพอต่อการเรียน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา

การนำไปใช้ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.08	0.44	มาก
2. สามารถนำความรู้และประโยชน์ที่ได้รับไปปรับใช้ได้	4.27	0.57	มาก
3. ความรู้ที่ได้รับจากวิทยากร	4.03	0.93	มาก
4. ความรู้ที่ได้รับจากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ	4.22	0.44	มาก
5. ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องทักษะการรู้เท่าทันสื่อ	4.50	0.51	มากที่สุด
6. ความรู้ ความเข้าใจเรื่องโฆษณา อาหาร ยาและผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสุขภาพที่มีลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค	4.08	0.51	มาก
7. ความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและควรระวังในรายการโทรทัศน์/ภาพยนตร์ (S-L-V-R)	4.22	0.47	มาก
8. ความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์	4.30	0.37	มาก
9. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการร้องเรียนหากได้รับผลกระทบจากการรับชมเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่ไม่เหมาะสม	4.27	0.41	มาก
10. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการร้องเรียนหากได้รับผลกระทบจากโฆษณาเกินจริง	4.50	0.51	มากที่สุด
ผลการประเมินรวม	4.24		ระดับมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการ มีความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ ภาพรวมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.24 โดยสามารถนำความรู้เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อ และ การร้องเรียนหากได้รับผลกระทบจากโฆษณาเกินจริง ไปใช้ได้มากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.50 เท่ากัน

หลังจากที่ได้มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาชุดสื่อ มัลติมีเดียในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยกำหนดเวลาให้นักศึกษาผู้เข้าอบรมทำการผลิตสื่อเป็นเวลา 1 เดือน และนำผลงานสื่อมาแสดงในกิจกรรม “คนดี สื่อดี สังคมดี” และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพสื่อก่อนนำไปทดสอบประสิทธิผล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดกิจกรรมการประกวดการผลิตสื่อ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และรณรงค์การรู้เท่าทันสื่อ “คนดี สื่อดี สังคมดี” ในวันที่ 9 ธันวาคม 2560 ณ ห้องปฏิบัติการวิทยุโทรทัศน์ ชั้น 4 คณะวิทยาการจัดการ เพื่อนำเสนอผลงานการผลิตสื่อมัลติมีเดีย ประเภท คลิปวิดีโอ โปสเตอร์ และอินโฟกราฟิก มีผลงานคลิปวิดีโอ จำนวน 5 ชิ้นงาน โปสเตอร์ จำนวน 6 ชิ้นงาน และ อินโฟกราฟิก จำนวน

2 ชิ้นงาน

2. เชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิเทศศาสตร์ การประชาสัมพันธ์ การออกแบบ และทางด้านสื่อการสอน จำนวน 3 คน มาเป็นผู้ประเมินสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วย คลิปวิดีโอ จำนวน 5 ชิ้น และอินโฟกราฟิก จำนวน 2 ชิ้น

3. ผู้เชี่ยวชาญคัดเลือกผลงานสื่อมัลติมีเดีย ที่มีคะแนนประเมินสูงสุด 1 ชิ้นงาน คือ คลิปวิดีโอเรื่อง “เลือก

ก่อนดู” และ อินโฟกราฟิก 1 ชิ้น เรื่อง รู้เท่าทันโฆษณาเกินจริง เพื่อให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุง

จากขั้นตอนที่กล่าวมา ผลการประเมินสื่อมัลติมีเดียที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อ โดยผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการออกแบบและการกำกับ และ ด้านเนื้อหา รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 ผลการประเมินสื่อมัลติมีเดียประเภท คลิปวิดีโอ เรื่อง เลือกก่อนดู

การประเมิน	ผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3	ค่าเฉลี่ย
ด้านการออกแบบและการกำกับ				
1. มีรูปแบบที่แปลกใหม่และมีความคิดสร้างสรรค์	5	4	5	4.66
2. ความเหมาะสมของภาพประกอบและการแต่งกาย	5	4	5	4.66
3. มีทักษะและเทคนิคในการสร้างสื่อ	5	5	5	5
ด้านเนื้อหา				
4. เนื้อหามีความน่าสนใจ	4	4	5	4.33
5. ความถูกต้องของเนื้อหา	5	5	5	5
6. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	5	5	5	5
รวม				4.77

จากตารางที่ 3 พบว่า สื่อมัลติมีเดีย ประเภทคลิปวิดีโอ เรื่อง “เลือกก่อนดู” มีผลการประเมินโดยรวม ค่าเฉลี่ย 4.77 ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 5 มี 3 ด้าน คือ มีทักษะและเทคนิคในการสร้างสื่อ ความถูกต้องของเนื้อหา และความสมบูรณ์ของเนื้อหา ในขณะที่ ด้านความน่าสนใจของเนื้อหา ค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ 4.33 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4 ผลการประเมินสื่อมัลติมีเดียประเภทอินโฟกราฟิก เรื่อง รู้เท่าทันโฆษณาเกินจริง

การประเมิน	ผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3	ค่าเฉลี่ย
ด้านการออกแบบ				
1. มีรูปแบบที่แปลกใหม่และมีความคิดสร้างสรรค์	5	5	4	4.66

การประเมิน	ผลการประเมินผู้ เชี่ยวชาญท่านที่ 1	ผลการประเมินผู้ เชี่ยวชาญท่านที่ 2	ผลการประเมินผู้ เชี่ยวชาญท่านที่ 3	ค่าเฉลี่ย
2. ความเหมาะสมของภาพประกอบ	5	4	5	4.66
3. เทคนิคในการออกแบบข้อมูล	5	4	4	4.33
ด้านเนื้อหา				
4. ความน่าสนใจของเนื้อหา	4	4	5	4.33
5. ความถูกต้องของเนื้อหา	5	5	5	5
6. ความสมบูรณ์ของเนื้อหา	5	5	5	5
รวม				4.66

จากตารางที่ 4 พบว่า สื่อมัลติมีเดีย ประเภทอินโฟกราฟิก เรื่อง รู้เท่าทันโฆษณาเกินจริง มีผลการประเมินโดยรวมค่าเฉลี่ย 4.66 ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 5 มี 2 ด้าน คือ ความถูกต้องของเนื้อหาและความสมบูรณ์ของเนื้อหา

ผลการวิจัยตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ดังตารางที่ 5

ผู้วิจัยได้คัดเลือกชุดสื่อมัลติมีเดีย ที่ผ่านการประเมินคุณภาพและมีการแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญตามผลการวิจัยในตอนต้นที่ 2 มาจำนวน 2 ชิ้นงาน คือ 1.คลิปวิดีโอ เรื่อง เลือกก่อนดู ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ การรู้เท่าทันเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในรายการโทรทัศน์และการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ 2. สื่ออินโฟกราฟิก เรื่อง รู้เท่าทันโฆษณาเกินจริง ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ โฆษณาอาหาร ยา เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีลักษณะเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค

จากนั้นนำ ชุดสื่อมัลติมีเดีย มาทดสอบประสิทธิผลกับกลุ่มนักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 24 คน และนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คน ได้ผลการทดสอบประสิทธิผลของชุดสื่อมัลติมีเดีย ดังรายละเอียดตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของชุดสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์

	ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละของดัชนี ประสิทธิผล
ผลการวิเคราะห์	0.5225	52.25
การแปลผล	หลังการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.25	

จากตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษามีความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ โดยมี ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5225 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.5225 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 52.25

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในประเด็น ผลการประเมินประสิทธิภาพที่แสดงให้เห็นว่า กระบวนการอบรมเนื้อหาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้เรื่องเท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ $86.59/87.76$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $80/80$ แสดงให้เห็นว่า กระบวนการออกแบบการอบรมที่มีความหลากหลาย รวมถึงให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนาความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจริง ซึ่งประกอบด้วย การบรรยายให้ความรู้จากวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีทักษะการ

ถ่ายทอดที่ดี การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้วิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้เนื้อหา ก่อนและหลังเข้ารับการอบรมของนักศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรปภัสสรปริญญาญกุล (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ พบว่า หลังการทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และความสามารถในการปฏิบัติงาน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสรุปได้ว่าการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมาก ที่ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานของผู้เรียน การคิดแก้ปัญหา สร้างความกระตือรือร้นในการเรียน และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับ การศึกษาของจินตนา ต้นสุวรรณนนท์ (2551: บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่สรุปว่า นักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยการรู้เท่าทันสื่อสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการฝึก และรูปแบบที่ดีที่สุดในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษา คือ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการคิด ความรู้สึก/จิตใจและพฤติกรรม ร่วมกับการฝึกอบรมทำโครงการ และสอดคล้องกับ อุลิสซา ครุฑะเสน (2556 หน้า 276-285) ที่ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน พบว่า แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชนที่มีประสิทธิภาพ มี 4 แนวทาง ดังนี้ 1. แนวทางการฝึกคิดวิจารณ์ญาณ 2. แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันอิทธิพลของสื่อ 3. แนวทางการเรียนรู้จากกระบวนการผลิตสื่อ และ 4. แนวทางการรู้เท่าทันตนเอง

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าในการจัดกระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อ จึงควรมีการออกแบบให้ครบวงจร ตามหลักการของการเท่าทันสื่อ คือ การเข้าถึงสื่อ การวิเคราะห์สื่อ การประเมินสื่อและการผลิตสื่อ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เริ่มตั้งแต่ การออกแบบเนื้อหาที่เหมาะสม กำหนดกระบวนการและกิจกรรม รวมถึงพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ผู้สอนหรือผู้นำกระบวนการ ซึ่งจากผลการวิจัยควรเสริมความรู้และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าถึงสื่อได้มากขึ้น เพิ่มเนื้อหาหลักการเท่าทันสื่อ เช่น ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ กิจกรรมวิเคราะห์โดยใช้คำถาม 5 ข้อ หลักการอ่านและวิเคราะห์สื่อ เป็นต้น

2. สามารถนำชุดสื่อมัลติมีเดียที่ได้จากงานวิจัยไปใช้เป็นสื่อสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอนในวิชาอื่นๆ กับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยอาจเพิ่มเนื้อหาที่เกี่ยวกับทักษะการรู้เท่าทันสื่อ หลักการวิเคราะห์เนื้อหาในสื่อ หลักการวิเคราะห์ข่าวจริง ข่าวหลอก เป็นต้น

3. สามารถนำผลการพัฒนาชุดสื่อมัลติมีเดีย ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่อในประเด็นเนื้อหาอื่นๆต่อไป โดยควรมีการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและผลิตสื่อให้มีเนื้อหาตรงกับการเรียนรู้เรื่องเท่าทันสื่อของแต่ละช่วงวัย

4. สำนักงาน กสทช. ควรมีการส่งเสริมเกี่ยวกับเรื่องรู้เท่าทันสื่ออย่างต่อเนื่องทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรมเนื่องจาก การรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพพลเมืองในประเทศ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มระยะเวลาของโครงการ และระยะเวลาในการจัดอบรม รวมถึงระยะเวลาในการผลิตสื่อ เพื่อให้ นักศึกษาได้มีโอกาสได้รับความรู้จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านมากขึ้น มีโอกาสได้คิดวิเคราะห์เนื้อหาจนตกผลึกมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการผลิตสื่อการเรียนรู้ต่อไป

2. มีการวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพของ กระบวนการอบรมและประสิทธิผลของชุดสื่อมัลติมีเดีย ระหว่างกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษานิเทศศาสตร์และ นักศึกษาคณะครุศาสตร์เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยไปออกแบบ เนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับศาสตร์แต่ละด้านเพื่อ ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการผลิตสื่อที่เหมาะสม กับการเรียนรู้เท่าทันสื่อของกลุ่มเป้าหมายแต่ละช่วงวัย เพื่อให้สื่อที่ใช้มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ได้ ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

โครงการวัยมันส์เท่าทันสื่อ. (2552). *วัยมันส์ เท่าทันสื่อ*.

คู่มือจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้เท่าทันสื่อสำหรับ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ : ปิ่นโต พับลิชชิ่ง.

จินตนา ตันสุวรรณนนท์. (2551). ผลการฝึกอบรมเพื่อ พัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนดุสิต. *วารสารพฤติกรรมกรรมศาสตร์*, 14(1),21-32.

โตมร อภิวันทนากร. กลุ่มมานีมานะ. (2552). *คิดอ่าน ปฏิบัติการเท่าทันสื่อ คู่มือสำหรับจัดกระบวนการ และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนรู้ทันสื่อ*. กรุงเทพฯ : แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

_____. (2552). *คู่มือจัดกระบวนการและกิจกรรมเพื่อ พัฒนาเยาวชนรู้เท่าทันสื่อ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ปิ่นโต พับลิชชิ่ง.

บุปผา เมฆศรีทองคำ. (2555). มุมมองของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อการรู้เท่าทันสื่อโซเชียลมีเดีย. ใน *การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ประจำปี 2555*. (น.106-119). ปทุมธานี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

บุปผา เมฆศรีทองคำ และคุณลดา จามจุรี. (2554). การศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ: วิถีทางในการสร้างพลังการรู้เท่าทันสื่อ. การรู้เท่าทันสื่อ : การก้าวทันบนโลก ข่าวสาร. *วารสารนักบริหาร มหาวิทยาลัยกรุงเทพ*, 31(1),117-123.

พรทิพย์ เย็นจะบก. (2552). *ถอดรหัสลับความคิดเพื่อการรู้เท่าทันสื่อ คู่มือการเรียนรู้เท่าทันสื่อ*. กรุงเทพฯ : ออฟเซ็ท ครีเอชั่น จำกัด.

พรปภัตสร ปริญาญกุล. (2546). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (2556). *100 เรื่องน่ารู้ ผู้บริโภคสื่อวิทยุ-โทรทัศน์*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.

อนงค์นาฏ รัตนมีเวียงชัย. (2555). *โครงการวิจัยเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนชุมชนประชาธิปไตยวิทยาคาร*. สืบค้น 28 พฤษภาคม 2558,จาก dog.qa.tu.ac.th/documente/7.jc/jcปีการศึกษา%202555/องค์ประกอบที่%205/สมศ.8/สมศ.8-9%20รายงานโครงการวิจัย%20การรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา%20.pdf.

อุลธิษา ครุฑแสน. (2556). แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 3(6),276 - 285.

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES
UTTARADIT
RAJABHAT UNIVERSITY

การประเมินนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์

EVALUATION OF POLICY ON THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN PRIMARY SCHOOLS IN UTTARADIT PROVINCE

วุฒิชัย แก้วบุญมา*

Wuttichai Kaewboonma*

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า

Assistant Professor Ruangdet Wongla, Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน

Chaowarit ChanCheen, Ph.D.

อาจารย์ ดร.ภูวนาท มุลเขียน

Phuwanat Munkhian, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการนำนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียน
ชั้นประถมศึกษาของจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมวิธี และใช้ CIPPIEST Model เป็นรูปแบบการประเมิน
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือโรงเรียนชั้นประถมศึกษาของจังหวัดอุดรดิตถ์จำนวน 280 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบ
ด้วยโรงเรียนจำนวน 56 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์
แบบสอบถาม คู่มือการประชุมกลุ่มย่อย แบบการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการประเมินโดยใช้ CIPP_{EST} Model ผลการวิจัยในบทคัดย่อควรสรุปหรือตอบวัตถุประสงค์ที่ศึกษา โดยแบ่ง
เป็นย่อหน้าในแต่ละวัตถุประสงค์

สภาพบริบท (Context) ผู้บริหารและครูผู้สอนรับรู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์ แผนปฏิบัติการ และมีความ
ต้องการใช้สื่ออุปกรณ์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในระดับสูง

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

* Student in Doctor of Education (Research and Evaluation for Education Development), Uttaradit Rajabhat University

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีระบบการพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ จำนวนของสื่ออุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศเพียงพอกับความต้องการและทั่วถึงอยู่ในระบบมาก

ด้านกระบวนการ (Process) มีกระบวนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน มีระบบห้องสมุดอัตโนมัติ มีการจัดการอบรมสัมมนาให้บุคลากรให้สามารถพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการเรียนการสอน มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์สม่ำเสมอ และมีกระบวนการติดตามและประเมินอย่างต่อเนื่อง

ด้านผลผลิต (Product) โรงเรียนมีระบบกลไกในการอำนวยความสะดวกให้กับครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน รวมทั้งช่วยให้การบริหารจัดการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และมีข้อมูลสนับสนุน

ด้านผลกระทบ (Impact) โรงเรียนต้องจัดระบบกลไกในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ ส่วนบุคลากรต้องมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง แต่อย่างไรก็ตามก็มีผลให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป

ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) การเรียนการสอนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน บุคลากรมีแนวคิดที่พัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม

ด้านความยั่งยืน (Sustainability) โรงเรียนมีระบบและกลไกให้ทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โดยมีการสนับสนุน การติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ

ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) มีการเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างโรงเรียน ผู้บริหาร ครู โดยมีแนวปฏิบัติที่ดีที่เป็นแบบอย่างให้คนอื่นได้ศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนได้สัมผัสและเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศอีกด้วย

2. จากกรณีวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รูปแบบที่จะเป็นข้อเสนอแนะในการส่งเสริมที่จะน่านโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยรูปแบบมีปัจจัยที่สำคัญ 5 ปัจจัย หรือที่เรียกว่า HEART Model

คำสำคัญ : ประเมินนโยบาย, เทคโนโลยีสารสนเทศ, โมเดลจัดการความรู้

ABSTRACT

The purposes of this research is to Evaluate the policy of using information technology for primary schools in Uttaradit Province. Use the research method how to merge and use CIPPIESTModel are an evaluation form. The population used in the study the primary school in Uttaradit Province are 280 units. The sample consisted of school are 56 units. It comes from a stratified sampling. The instruments used in the research were interview, questionnaires, small group meeting guide, analysis of weaknesses and analysis the data were Frequency statistic, percent, average and content consistency analysis.

The results of the study were as followed:

1. Evaluation results using CIPP_{IEST} Model summarized as follows

Context were Administrators and teachers recognize and understand the purpose, action plan, and the need for media equipment through the high internet.

Input were human resources development Budget allocation Number of media information technology equipment enough with the demand and there are many in the system.

Process were the process of using information technology to support management and teaching and learning. automatic library system. Organized seminars for staff the development of information technology for teaching and learning. Communicate regularly and Continuous monitoring and evaluation process.

Product were the school has a mechanical system to facilitate teacher use of information technology in teaching. It also helps to manage the school effectively, conveniently, fast and have support.

Impact were the school must set up a mechanism for the implementation of state policies. Individuals must be eager to develop themselves. However, it has resulted in increased costs. And the way of life changed.

Effectiveness were the teaching has been developed to meet the standards. Personnel have self-concept. Can apply information technology properly.

Sustainability were school have systems and mechanisms all parties involved in the use of technology in teaching and learning. The support and follow up regularly.

Transportability were have a mutual learning, educational exchange and experience in information technology between schools, Manager and Teacher. There are good practices a model for others to study. it also helps students to experience and learn about information technology as well.

2. Based on data analysis : the researcher has formulated to be a recommendation to promote the use of information technology for educational management in schools. The form factor is important 5 factors. The so-called "HEART Model"

Keywords : Evaluation of Policy, Information Technology, Management Model

บทนำ

นโยบายการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560 มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาคนไทยเพื่ออนาคตของประเทศ ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานพัฒนาสู่ความแข็งแกร่งทางการศึกษา โดยจัดการระบบสนับสนุนให้เกิดความพร้อม และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานสากล อันเกิดจากข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ในการกำหนดทิศทางการพัฒนา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560:2) ซึ่งสอดคล้องกับกรอบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย ICT2020 กล่าวไว้ว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนและมีเสถียรภาพทั้งมิติสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยี เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาส พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ ความรู้และการบริการ

ของรัฐ (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2554: 9-12)

ดังนั้นในการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เร่งรัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นไปตามหมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตร สถานศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2545)

สำหรับ การยกระดับคุณภาพการศึกษา ดำเนินการเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ เพื่อก้าวไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์จะ เน้นการพัฒนาคนในการเดินทางสู่การ สร้างการพัฒนาให้สอดคล้องกับสังคมโลกที่เทคโนโลยี ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในสังคมโลก จำเป็นที่ต้องพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสามารถ มีทักษะ ความถนัด ความชำนาญให้พร้อมที่จะขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สู่มาตรฐานสากลในอนาคต (นโยบาย การศึกษา.ออนไลน์ : 2556) เพื่อก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่ง ถือเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ นักเรียนมีทักษะและความสามารถในการเรียนรู้ที่จะใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว คล่องแคล่วการใช้งานคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และการติดต่อสื่อสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ จึง จำเป็นที่จะต้องปฏิรูปการศึกษานำสู่การยกระดับคุณภาพ การศึกษาให้ได้มาตรฐาน

ปัจจุบันจากการนำนโยบายรัฐบาลสู่โรงเรียนประถมศึกษา ด้านการรับรู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย สู่แผนปฏิบัติการที่แตกต่างกัน ส่งผลกระทบบังทางตรง และทางอ้อม โดยส่งผลถึงประสิทธิผลต่อคุณภาพ การจัดการเรียนการสอน ทั้งแนวคิดของบุคลากร การจัดการ

ระบบกลไกให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม สนับสนุน นิเทศติดตาม บุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันและแนวปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่นนำไปประยุกต์ใช้ได้

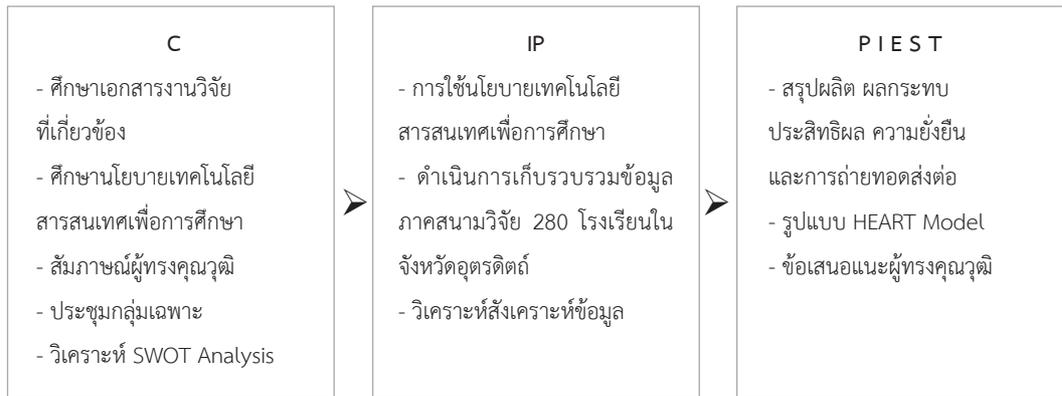
โรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตต์ รวมทั้งสิ้น 280 โรงเรียน ซึ่งพบว่า การบริหารจัดการยังไม่เป็นระบบ ยังมีปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ดังนั้นผู้วิจัยศึกษาวิจัย โดยใช้วิธีการ ประเมินนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยใช้รูปแบบแนวคิดการประเมินแบบ CIPP_{IEST} Model กลุ่มเป้าหมายคือ โรงเรียนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดอุดรดิตต์ พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาใช้ในระบบบริหาร และการเรียน การสอน ใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับคุณภาพ การศึกษาให้สูงขึ้นได้มาตรฐานสากล ยั่งยืน และมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 และเป็นคนไทยยุค Thailand 4.0 ที่ได้รับโอกาสการศึกษาที่มีคุณภาพ ทันเทคโนโลยี (กองบริหารงานวิจัยและ ประกันคุณภาพการศึกษา. 2560:9)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอุดรดิตต์ ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้
2. เพื่อศึกษาจุดเด่น จุดด้อย โอกาส อุปสรรค และ แนวทางการพัฒนา ปรับปรุงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อสร้างองค์ความรู้รูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและ ข้อเสนอแนะ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการวิจัย โดยการประมวลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่มเฉพาะมากำหนดกรอบแนวคิด ได้ดังนี้คือ

แผนผังที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินเชิงผสมวิธี (Mixed Method) โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์โดยรวมเพื่อประเมินนโยบายพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตต์จึงกำหนดการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทของเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียน

1. ศึกษาเอกสารแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแนวคิดทฤษฎีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินนโยบายแนวคิดรูปแบบการประเมิน CIPP^{EST} ของ Daniel L. Stufflebeam แนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ศึกษากรอบและทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของประเทศ (พ.ศ. 2555 - 2558)

นโยบายด้านการศึกษารัฐบาล (พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (ICT in Education) นโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อที่ 3 เร่งนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ สร้างมาตรฐานการเรียนการสอน และพัฒนาครู การพัฒนาเนื้อหาสาระเพื่อเป็นเครื่องมือให้เกิดระบบการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ประกาศกระทรวงศึกษา เรื่อง นโยบายและมาตรฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา นโยบายการบูรณาการด้าน ICT และการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2558 คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช) วันที่ 12 กันยายน 2557 แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้คัดเลือกมาเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ทั้งนี้ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้คือ

2.1 คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ ประสบการณ์ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัย ได้กำหนดไว้ขั้นตอนเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูล ข้อ 1.3

2.2 เสนอชื่อให้ประธานกรรมการที่ปรึกษาได้ พิจารณาคุณสมบัติ ที่เหมาะสมตามเกณฑ์คุณสมบัติที่ กำหนดไว้

2.3 ประเด็นการสัมภาษณ์ (Guide line)

2.3.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้าน บริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และ ด้านการถ่ายโยงความรู้

2.3.2 ปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา

2.3.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในการ ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

3. ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group)

ศึกษารูปแบบการดำเนินการประชุมกลุ่มเฉพาะ (focus group) วางแผนเตรียมการอุปกรณ์ที่ใช้ในสถานที่จัดประชุม หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุม พร้อมข้อมูลประเด็นการประชุม ดำเนินการประชุมตาม ขั้นตอนการประชุม ร่วมกันแสดงความคิดเห็น สภาพ บรรยากาศเป็นกันเอง โดยยึดแนวคำถามเป็นหลักและ พิจารณาความเหมาะสมและยืดหยุ่น พร้อม เปิดโอกาสให้ ผู้เข้าร่วมสนทนาสอบถาม อภิปรายสรุปข้อมูลที่ได้ เพื่อให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้สร้างข้อยอมรับร่วมกัน โดยนำข้อมูล มาวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และ อุปสรรค ด้วยวิธี SWOT Analysis

ผู้วิจัยลงพื้นที่สนามวิจัย โดยดำเนินการตามวิธีการ วิเคราะห์ SWOT Analysis คือ วางแผนเลือกดำเนินการ ลงพื้นที่เก็บข้อมูล ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้านปัจจัย ภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (weakness) ด้านปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาสจากภายนอก (opportunity) อุปสรรค (threat) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลวิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในโรงเรียนประถม ศึกษาโดยศึกษาข้อมูลตามตารางดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือแบบประเมิน

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือหรือแบบประเมินที่จะใช้ในการ ประเมิน โดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ

3.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทมาใช้ เป็นในการสร้างเครื่องมือหรือแบบประเมิน

3.2 กำหนดประเด็นปัญหาของการประเมิน

3.3 รูปแบบ/แนวคิดการประเมิน โดยใช้รูปแบบ แนวคิดการประเมินแบบ CIPP^{iest} (CIPPIest Evaluation) เป็นการปรับขยายรูปแบบการประเมินแบบ CIPP (CIPP Evaluation) โดยปรับขยายส่วนการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1. ประเมิน ผลกระทบ (impact Evaluation) 2. ประเมินประสิทธิผล (Effective Evaluation) 3. การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และ 4. การประเมิน ถ่ายทอดส่งต่อ (Transfer Evaluation)

3.4 สร้างแบบประเมินตามเงื่อนไขที่กำหนด โดยสร้างแบบสอบถามการประเมินตามกรอบการประเมิน งานวิจัย CIPPIEST ของ Daniel L. Stufflebeam โดย ดำเนินการดังนี้

3.4.1 เสนอหนังสือต่อประธานกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อนุมัติให้ความเห็นชอบผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจสอบความสอดคล้องของ

เครื่องมือ

3.4.2 ยื่นหนังสือต่อสำนักบัณฑิตเพื่อให้
ออกหนังสือเชิญให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ

3.4.3 ส่งหนังสือพร้อมรูปเล่มเค้าโครง
วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้
ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความสอดคล้อง

3.4.4 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบกลับมา
ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3.4.5 เสนอให้ประธานและคณะกรรมการ
ที่ปรึกษาได้พิจารณาอีกครั้ง

3.4.6 นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้
กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการประเมินนโยบายการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ประเมินด้วยกระบวนรูปแบบ CIPP^{IEST} Model โดย
การประเมินแต่ละขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการ
ประเมินความต้องการจำเป็น (Needs) ปัญหา (Problems)
สื่อ-อุปกรณ์เทคโนโลยี (Assets) และโอกาสต่างๆ
(Opportunities) เพื่อประเมินสภาพบริบทของโรงเรียน
ประถมศึกษา การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input
Evaluation) ผู้วิจัยจะนำการประเมิน 4 M เข้ามาช่วยใน
การประเมิน ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) สื่อวัสดุ
อุปกรณ์ (Material) การจัดการ (Management) การ
ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ผู้วิจัยจะ
ประเมินส่วนที่การนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติ เทคนิควิธี
การ ที่ดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ตามนโยบายการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนประกอบด้วย ด้าน
บริหารงาน การจัดการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์ และ
เครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ต การวัดประเมินผล ใน
โรงเรียนประถมศึกษา การประเมินผลผลิต (Product
Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่มุ่งเน้นการ
บรรลุผลสำเร็จนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย
ที่ตั้งไว้ ซึ่งการประเมินผลผลิตนั้นจะประกอบด้วย
องค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ดังนี้คือ

1. ผลกระทบ (Impact) ผลจากการปฏิบัติทั้งทาง
ตรงและทางอ้อมที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

2. ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ผลของการนำ
นโยบายไปใช้แล้วเป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงต่อการ
บริหารจัดการ การเรียนการสอน การวัดประเมินผล
ความก้าวหน้าของบุคลากร และงบประมาณ ของโรงเรียน
ประถมศึกษา

3. ความยั่งยืน (Sustainability) ผลที่มีความยั่งยืน
ของนโยบายก็จะส่งผลประโยชน์ต่อการดำเนินการตาม
นโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ดีสำหรับโรงเรียน
ประถมศึกษา

4. การถ่ายโอน (Transportability Evaluation)
ผลการดำเนินงานหรือกิจกรรมที่ปฏิบัติแล้วให้ผลดีและ
ประสบผลสำเร็จ สามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประสิทธิผล
กับสภาพการณ์อื่นได้

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการประเมินนโยบาย พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์สังเคราะห์ ข้อมูล
สารสนเทศสรุปผลของการประเมินนโยบาย ดังนี้คือ

1. ผลการประเมินบริบท (Context Evaluation)
เป็นผลการประเมินที่ได้หรือค้นพบจากการสัมภาษณ์
ผู้ทรงคุณวุฒิ (Interview) และการประชุมกลุ่มเฉพาะ
(Focus group) ซึ่งจะได้ผลสรุปของปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
การนำนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับ
โรงเรียนประถมศึกษา

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
บุคลากรหรือคน (Man) เงิน (Money) สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยี
(Material) และการจัดการ (Management)

3. ผลการประเมินกระบวนการ (Process
Evaluation) การประเมินผลด้านการดำเนินงานตาม
นโยบายสู่การปฏิบัติทั้งด้านบริหารจัดการงานโรงเรียน

4. ผลการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)
เป็นผลสรุปที่ได้จากการดำเนินตามนโยบายตั้งแต่เริ่มต้น
จนหลังการดำเนินงานไปแล้ว ซึ่งจะเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้น
ได้แก่ ผลกระทบ (Impact Evaluation): ผลกระทบ

ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation): ประโยชน์ที่เกิดขึ้นหลังจากได้มีปฏิบัติตามนโยบายไปแล้วประสบผลสำเร็จ ผลความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) เป็นแนวทางที่จะนำมาสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปแบบที่ส่งผลให้นโยบายยังคงอยู่ สรุปการถ่ายโอน (Transportability Evaluation) ผลสรุปกิจกรรมที่ปฏิบัติแล้วให้ผลดีขึ้นในสภาพบริบทที่เหมือนกันและแตกต่างกันได้

ขั้นตอนที่ 6 ให้ผู้เชี่ยวชาญวิพากษ์และยืนยันผลการประเมิน

นำข้อค้นพบหรือผลการประเมินที่ได้ทั้งหมดให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องวิพากษ์เพื่อยืนยันผลการประเมินปรับปรุงและเพิ่มเติมข้อมูลเพื่อเติมเต็มความสมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 7 สร้างรูปแบบการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

สร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นรูปแบบ(Model) การจัดการความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยการสำรวจความรู้ทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง รวบรวมพัฒนาความรู้ สังเคราะห์และออกแบบโมเดล (Model) การจัดการองค์ความรู้สู่โรงเรียนประถมศึกษา การจัดการถ่ายทอดและส่งต่อ จากนั้นนำไปใช้ให้เกิดผลการเรียนรู้กับผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์

ขั้นตอนที่ 8 ข้อเสนอแนะองค์ความรู้พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

ผู้วิจัยได้สรุปเป็นข้อเสนอแนะองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นรูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่ดีในการพัฒนาการศึกษาไทยให้มีความยั่งยืนต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะสรุปผลการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. ผลการประเมินสภาพบริบทของโรงเรียนประถมศึกษา (Context Evaluation : C)

ด้านบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อทางไกลผ่านระบบดาวเทียม อยู่ระดับ ปานกลาง สถานที่ตั้งและภูมิประเทศ โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางจะอยู่ห่างไกลจากหน่วยงานให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ระดับมากที่สุด บุคลากรพื้นฐานความรู้การใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับมากที่สุด อยู่ในในกลุ่มที่มีอายุราชการ 1-35 ปี ใช้ระบบเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตระบบสายแลน (Lan) อยู่ในระดับมากที่สุด และระบบไร้สาย (WiFi) ระดับ ปานกลาง ได้รับบริการจากโครงการ Moe-Net อยู่ในระดับมากที่สุด ระบบอินเทอร์เน็ตครบทุกโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และปัญหาด้านการรับรู้นโยบายมาปฏิบัติยังไม่ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการพัฒนาบุคลากรจะขาดความรู้ความเข้าใจดูแลบำรุงรักษาระบบเครือข่ายในโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเฉพาะกลุ่มเครือข่ายอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input : I)

บุคลากร (Man) ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน งานธุรการชั้นเรียน อบรมสัมมนา อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านงบประมาณ (Money) จัดสรรนโยบายด้านงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้างโดยฝ่ายการเงินและพัสดุโรงเรียน อยู่ในระดัมน้อย ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์ (Material) เป็นฮาร์ดแวร์โปรแกรมต่างๆ และฮาร์ดแวร์ อยู่ในระดับปานกลาง การจัดการ (Management) ด้านการบริหารงานสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน ด้านติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ด้านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process :P) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ใช้เป็นเครื่องมือจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปฏิบัติงานผ่านระบบออนไลน์งานธุรการโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด การพัฒนาบุคลากรได้เข้ารับการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย ด้านใช้สื่อ-อุปกรณ์โดยใช้เป็นเครื่องมือผลิตสื่อมัลติมีเดีย อยู่ในระดับน้อย ด้านการดูแลระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย ชุมชนเข้าร่วมประชุมรับฟังนโยบายและร่วมวางแผนร่วมระดมทรัพยากรอยู่ในระดับน้อย และจัดการกระบวนการวัดผลประเมินผลให้เป็นระบบนิเทศติดตามตรวจสอบอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับน้อย

4. สรุปด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ (Product : P)

กิจกรรมการเรียนการสอน มีผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น อยู่ในระดับมาก และผลประเมินระดับชาติ NT และ O-Net ที่เพิ่มสูงขึ้น อยู่ในระดับมาก คุณภาพการศึกษาได้มาตรฐานสภาพบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ มีนวัตกรรมหลากหลาย และผลงานความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีความก้าวหน้าด้านผลงานทางวิชาการ เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงาน อยู่ระดับปานกลาง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้เร็วยิ่งขึ้น มีทักษะศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารครูผู้สอน มีแนวทางการบริหารจัดการนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศที่ดีเลิศเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงาน อยู่ในระดับมาก และการจัดเก็บข้อมูลที่ดี พัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ มีวิจยารณญาณเลือกใช้สื่อเป็นเครื่องมือจัดการเรียนการสอนได้รับความก้าวหน้าทางผลงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

4.1 สรุปด้านผลกระทบ (Impact : I)

ผลกระทบทางตรง จัดดำเนินการพัฒนาความรู้บุคลากร ได้รับรู้นโยบายอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ครูผู้สอนเข้ารับการพัฒนาดตนเองอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด มีการเตรียมการรองรับนโยบาย การจัดการผู้รับผิดชอบชัดเจน มาตรการดูแลรักษาและ

แนวทางการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก และชุมชนระดมทรัพยากรด้านงบประมาณสนับสนุนและรับโอกาสเข้าร่วมวางแผน อยู่ในระดับมาก งบประมาณสนับสนุนสู่การปฏิบัตินโยบายได้น้อยสร้างภาระค่าใช้จ่ายให้กับโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

ผลกระทบทางอ้อม วิถีชีวิตด้านการใช้เวลา กับเทคโนโลยี เปลี่ยนแปลงไป ส่วนใหญ่อยู่กับสื่อบันเทิง สนใจเรียนน้อยลง ผลการเรียนตกต่ำ อยู่ในระดับมากที่สุด บุคลากรมีทัศนคติไม่ดีต่อสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก ชุมชนมีทัศนคติเชิงลบ ต่อครูผู้สอนที่สละเวลาดูแลเอาใจใส่นักเรียนน้อยลง อยู่ในระดับน้อย และกำลังใจในการทำงานในองค์กรไม่มี อยู่ในระดับน้อย

4.2 ด้านประสิทธิผล (Effective)

การยกระดับคุณภาพการศึกษา ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละระดับชั้นก็เพิ่มขึ้นจากเดิม อยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลระดับชาติผลคะแนนเฉลี่ย NT และ O-Net คุณภาพคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา SAR ดีขึ้นกว่าเดิมทุกระดับชั้น อยู่ในระดับมาก และบุคลากรมีทักษะการใช้สื่อได้ดีมากขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง สัญญาณอินเทอร์เน็ตเสถียรขึ้นอยู่ในระดับน้อย งานธุรการลดค่าใช้จ่ายงานมีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ชุมชนเข้าใจเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อยู่ในระดับมาก

4.3 สรุปด้านความยั่งยืน (Sustainability)

พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานอย่างทั่วถึง อยู่ในระดับมากที่สุด ใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง อยู่ในระดับปานกลาง ศึกษาหลักการและแนวทางการปฏิบัติของนโยบายให้ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือกันวางแผนพัฒนาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กำหนดนโยบายให้ตรงกับความต้องการจำเป็นความขาดแคลน อยู่ในระดับมาก พัฒนาให้ความรู้แก่บุคลากรทั้งแกนนำและผู้ปฏิบัติสามารถเผยแพร่ แนะนำผู้อื่นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยู่ในระดับมาก ให้ความสำคัญกับการศึกษาเทคนิควิธีการใช้และการแก้ไขเบื้องต้น อยู่ในระดับน้อย

มีมาตรการ การติดตามประเมินอย่างต่อเนื่องประเมินตามสภาพจริงเป็นระบบ อยู่ในระดับน้อย แผนปฏิบัติการสอดคล้องกับแนวนโยบายของภาครัฐ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาสนองต่อนโยบาย อยู่ในระดั้มากที่สุด

4.4 ด้านการถ่ายทอดและส่งต่อ

(Transportability)

กิจกรรมที่เกิดจากนโยบายที่ประสบผลสำเร็จ ด้านรูปแบบ วิธีการ การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศนำไปใช้กับสภาพบริบทและถ่ายทอดส่งต่อโรงเรียนอื่น ๆ อยู่ในระดั้มาก ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนระบบจัดการรายงานผลการเรียน ปพ.1 เทคนิควิธีการเลือกใช้สื่อ โครงสร้างระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซอฟต์แวร์ โปรแกรมต่าง ๆ มาตรการระวังป้องกันการใช้งานที่ดี อยู่ในระดั้มาก แนวทางการประยุกต์ใช้สื่ออุปกรณ์การใช้สื่ออุปกรณ์ทั้งฮาร์ดแวร์ Best Practice ของผู้บริหารและครูผู้สอน บริหารจัดการห้องสมุดอัตโนมัติ อยู่ในระดั้มาก ระบบบัญชีการเงิน ข้อมูลสารสนเทศและการจัดเก็บข้อมูลที่ปลอดภัย อยู่ในระดั้มาก

สรุปผล การศึกษา จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis)

ด้านจุดแข็ง (Strength)

ด้านนโยบาย มีแผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาด้านเทคโนโลยีของรัฐบาล ผลการประเมินอยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมาจะเป็นโครงสร้างการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบ และปัจจัยที่ด้านอายุ วุฒิการศึกษา ดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อการจัดการศึกษา จุดแข็งคือ 1. ด้านการบริหารจัดการทุกโรงเรียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน 2. ด้านบุคลากร มีความสามารถ มีวิสัยทัศน์และให้โอกาสทุกฝ่ายมีส่วนร่วมพัฒนา 3. ได้รับจัดสรรสื่ออุปกรณ์เทคโนโลยี มีคุณภาพและทันสมัย ทั้งที่เป็นฮาร์ดแวร์ และ ฮาร์ดแวร์ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตครบทุกโรงเรียน

ด้านจุดอ่อน (Weakness)

ด้านบุคลากรยังไม่พร้อมที่จะใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน และความกลัว ไม่กล้าใช้ เนื่องจากไม่ได้รับการพัฒนาอบรม ไม่ได้ใช้สื่ออย่างจริงจัง และการพัฒนาครูไม่ทั่วถึง งบประมาณมีจำกัด และขาดครูที่มีความรู้ดูแลบริหารจัดการระบบเครือข่ายและ นโยบายรัฐบาลไม่ยั่งยืน เปลี่ยนแปลงตามการเมือง ระบบงานดาวเทียมมีสัญญาณต่ำ สภาพพื้นที่ที่ตั้งแตกต่างกัน การนิเทศติดตามไม่สม่ำเสมอ สื่อ-อุปกรณ์ไม่เพียงพอไม่หลากหลาย และขาดคุณภาพ ยากต่อการใช้งาน

โอกาส (Opportunity)

ได้รับจัดสรรสื่อ-อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและทันสมัย แหล่งเรียนรู้ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ใช้ติดต่อสื่อสาร -ส่งงานทางอีเมล หรือทางสื่อสังคมออนไลน์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งไฟล์ภาพ วิดีโอเสียง และติดต่อสนทนาทั้งได้อย่างรวดเร็วไม่มีขีดจำกัด ได้รับการติดตั้งระบบดาวเทียมจากโรงเรียนไกลกังวล ด้านการจัดการงานทั้ง 4 ฝ่ายงานของโรงเรียนผ่านระบบออนไลน์ บุคลากรมุ่งพัฒนาตนเองโดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

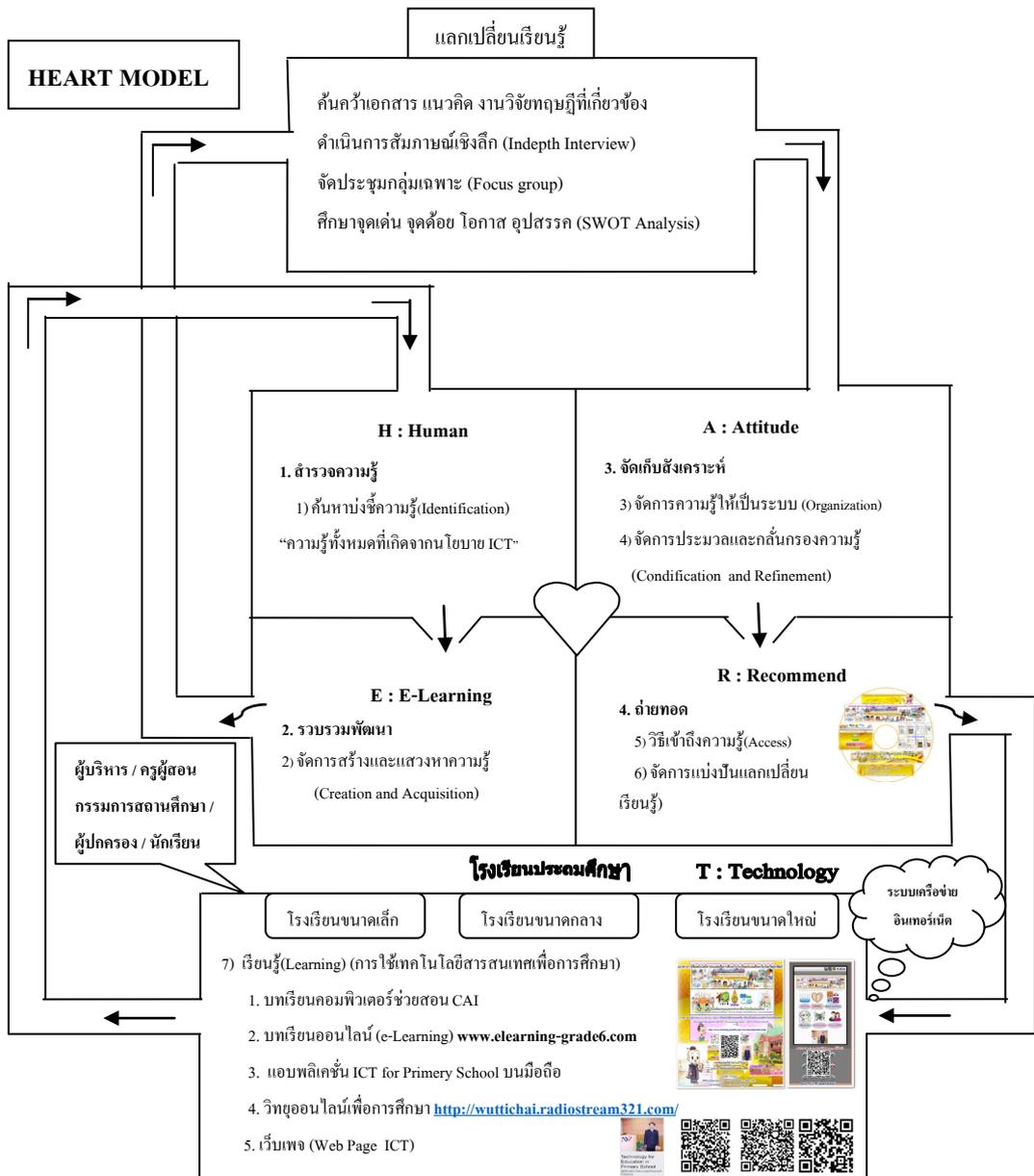
อุปสรรค (Threat)

นโยบายจะพบกับอุปสรรคจากเกมออนไลน์ ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน เป็นอุปสรรค มากที่สุด และคุณภาพของสื่ออุปกรณ์ไม่ค่อยคงคนถาวร ขั้นตอนการใช้ที่ยุ่งยากหลายขั้นตอน ต้องใช้ร่วมกับอุปกรณ์อื่น อินเทอร์เน็ตมีความเร็วของสัญญาณต่ำ ขาดบุคลากรหรือครูผู้มีความรู้ความสามารถดูแลและแก้ไขปัญหาเบื้องต้น มีทัศนคติไม่ยอมรับการนำสื่อมาใช้จัดการศึกษา

รูปแบบ (Model) พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group) และ SWOT Analysis ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

เพื่อให้ได้องค์ความรู้จากการดำเนินการตามนโยบาย :KM) สำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัด เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ได้ อุดรดิตต์และโรงเรียนอื่นๆ โดยมีแผนผังโมเดล (HEART จัดการสร้างองค์ความรู้(Knowledge Management MODEL) ดังนี้คือ

H = Human , E = Elearning , A = Attitude , R = Recommend , T = Technology

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิรับรองรูปแบบ (HEART Model) ว่ามีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา และเสนอความคิดเห็นเสนอแนะ คือ เป็นโมเดลที่บรรยายภาพได้ชัดเจน มีรูปแบบการใช้เผยแพร่องค์ความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ดี ผ่านระบบอีเลิร์นนิง (e-Learning) และแอปพลิเคชัน (application) ซึ่งเป็นการพัฒนาต่อยอดที่ดี มีรูปแบบการจัดการองค์ความรู้ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบนำไปเผยแพร่ในโรงเรียนประถมศึกษาให้ทั่วถึงเพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า แนวทางปฏิบัติงานและเพิ่มเติมแอปพลิเคชันที่เชื่อมโยงไปยังระบบประชุมผ่านวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางการทำวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรพัฒนารูปแบบสู่ความสำเร็จการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0
2. ควรพัฒนารูปแบบการขยายผลการใช้นโยบายสารสนเทศเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียน
3. ควรจัดการองค์ความรู้ที่มีรูปแบบ Face to Face แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านวิดีโอคอนเฟอเรนซ์
4. ควรจัดการองค์ความรู้นโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *นโยบายปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2560*. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
_____. (2560). *Thailand 4.0 โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน*. กรุงเทพฯ : กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา.

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). *กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554-2563 ของประเทศไทย ICT2020*. กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

_____. (2557). *ร่างแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ฉบับที่ 3) ของประเทศไทย พ.ศ. 2557-2563*. กรุงเทพฯ : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Megan Sponcil and Priscilla Gitimu. (2013). Use of social media by college students : Relationship to communication and self-concept. *AABRI Journals of Technology Research*, 1-13.

Jillian R. Yarbrough. (2017). Social media in the online classroom. *AABI Journals of Technology Research*, 1-9.

การพัฒนาการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎี พิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเป็นฐาน ต่อมิตรภาพระหว่าง เพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นในภาคเหนือตอนล่าง

THE DEVELOPMENT OF ASSIMILATE INTEGRATIVE GROUP COUNSELING
BASED ON RATIONAL EMOTIVE BEHAVIOR THEORY TO ADOLESCENT
STUDENTS' FRIENDSHIP IN LOWER NORTHERN PART OF THAILAND

สุพิน ใจแก้ว*

Supin Jaikaew *

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญภา กลุณภาค

Assistant Professor Pennapha Koolnaphadol, Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ ดร.ประชา อินัง

Pracha Inang, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น 2. เพื่อศึกษาผลการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเป็นฐานต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น ประชากร จำนวน 42,399 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนวัยรุ่นในภาคเหนือตอนล่าง แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 นักเรียนวัยรุ่น จำนวน 960 คน ใช้ในศึกษาองค์ประกอบของมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกจากนักเรียนวัยรุ่นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อนน้อยไปหามาก จำนวน 20 คน และสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ ผู้วิจัยดำเนินการปรึกษากลุ่มจำนวน 12 ครั้งๆละ 90 นาที เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ติดต่อกัน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1. แบบวัดมิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 2. การปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการมีค่าดัชนี

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

* Student in Doctor of Philosophy (Counseling Psychology), Burapha University

ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8-1.0 3. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การยอมรับ การช่วยเหลือ การสื่อสาร ความสนิทสนม และความไว้วางใจมีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. มิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการและเมื่อสิ้นสุดการติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. มิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการและเมื่อสิ้นสุดการติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ, มิตรภาพระหว่างเพื่อน, วัยรุ่น, ภาคเหนือตอนล่าง

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the factors of students' friendship and 2) to study an integrative group counselling program based on rational emotive behaviour therapy to students' friendship, the number of population of sample students was 42,399. The samples were adolescent students from the lower North which divided into two groups. First group was 960 students that use for study students' friendship. The second group consisted of 20 students selected from the students who had average friendship scores from low to high and randomized to experimental group and control group of 10 students. The experimental group has joined counseling program for 12 times per 90 minutes for 6 consecutive weeks. The control group did not participate in the program. The instruments were 1) the students' friendship test developed by the researcher with alpha coefficient reliability at 0.85 2) an integrated group counseling with a consistency index at 0.8-1.0 and 3) Semi-structure Interview Test with alpha coefficient reliability at 0.89.

The summary of research results were as follows:

1. The confirmatory factor analysis showed a model of students' friendship consists of 5 factors: acceptance, help, communications, closeness and trust. These factors were suitable to the empirical data of high loading significantly at .05 levels.

2. The students' friendship of the experimental group in post-test and follow up was significantly higher than pre-test at .05 levels.

3. The students' friendship of the experimental group in post-test and follow up was significantly higher than the control group at the .05 level.

Keywords : Integrative Group Counseling, Friendship; Adolescent, In Lower Northern Part Of Thailand

บทนำ

มิตรภาพ (Friendship) เป็นคุณลักษณะพิเศษขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นความสมัครใจและเกิดจากการมีประสบการณ์ร่วมกันของความสัมพันธ์ทั้งสองฝ่าย มิตรภาพมีบทบาทสำคัญกับชีวิตประจำวันของบุคคล ความสำคัญของมิตรภาพนั้นถูกนำมาทำให้เห็นเด่นชัด Lei MeeThien (2012) กล่าวว่ามิตรภาพมีความสำคัญต่อชีวิตของวัยรุ่นที่กำลังเติบโต วัยรุ่นส่วนใหญ่คาดหวังให้เพื่อนของตนตอบสนองความต้องการในเรื่องของการช่วยให้ตนเองบรรลุเป้าหมายในด้านของอารมณ์และสังคมซึ่งกันและกันรวมถึงคาดหวังว่าเพื่อนจะให้ความสนิทสนม ความใกล้ชิดและความรักแก่ตน มิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ดีสามารถปกป้องวัยรุ่นไม่ให้ตกเป็นเหยื่อและถูกแก๊งจากเพื่อนวัยเดียวกัน และภาพรวมมิตรภาพระหว่างเพื่อนส่งผลเชิงบวกเพิ่มมากขึ้นในเรื่องคุณค่าในตนเอง ความหวัง การปกป้องให้ไม่ตกเป็นเหยื่อล้วนเป็นสิ่งที่ได้รับการคาดหวัง เพื่อรักษามิตรภาพให้ยั่งยืนอย่างไรก็ตามคุณภาพของการปฏิสัมพันธ์เพื่อรักษามิตรภาพให้ยั่งยืนที่ส่งผลบวกต่อวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งที่การศึกษาให้ความใส่ใจซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมิตรภาพและลักษณะของมิตรภาพ สุวรี ศิวะแพทย์ (2549, น.417) กล่าวว่าหลักพื้นฐานของมิตรภาพ คือ ความใกล้ชิดกันทางกายภาพ ความคล้ายคลึงทางทัศนคติ และความน่าดึงดูดใจ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวัยรุ่นมักจะมีความใกล้ชิดผูกพันลึกซึ้งกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าสัมพันธ์ภาพอื่นใดทั้งหมด (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553, น.360)

มิตรภาพระหว่างเพื่อน เกิดจากสัมพันธ์ภาพของบุคคลทำให้เกิดความสัมพันธ์และเอื้อเฟื้อแก่กัน โดยสัมพันธ์ภาพเกิดจากการได้พบเจอ พูดคุยกัน และการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ว. วชิรเมธี (2552, น.205) กล่าวว่ามิตรภาพที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อน มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า เมตตา เป็นความมีเอื้อเฟื้อ ความปรารถนาดีที่บุคคลอื่น ไม่จำเป็นต้องเป็นพี่น้องท้องเดียวกัน หรือเพศเดียวกัน ซึ่งผู้ที่มีมิตรภาพต่อกันจะมองอีกฝ่ายว่ามีความสำคัญสอดคล้องกับ เล็มมี (Lemme 2002, p.209) กล่าวว่า

มิตรภาพระหว่างเพื่อนมีความเกี่ยวข้องกับความสมัครใจ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทั้งสองฝ่ายระหว่างกัน ลักษณะมิตรภาพระหว่างเพื่อนโดยภาพรวมสามารถแบ่งออกได้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม เป็นต้น โดยส่งผลให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดี มีความเข้าใจ ให้กำลังใจ กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่ออยู่ด้วยกันแล้วจะรู้มีความสุข และอบอุ่นในมิตรภาพ

วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจที่เด่นชัด การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อาจทำให้เกิดความแปรปรวนของอารมณ์และพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่เหมาะสม ขณะเดียวกันวัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่กึ่งกลางระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ ย่อมมีความสับสนในบางครั้ง อีกทั้งพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและก้าวกระโดด โดยเฉพาะวัยรุ่นแรกเริ่มต้องพบกับความยากลำบากในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านฮอร์โมนที่มีผลต่อพัฒนาการร่างกาย ความคิด อารมณ์ ซึ่งส่งผลให้เป็นช่วงวัยที่เต็มไปด้วยความสับสนในตนเองและมีความหุนหันพลันแล่น โดยยากที่จะควบคุมมากกว่าช่วงวัยรุ่นตอนกลางและวัยรุ่นตอนปลายเพราะไม่มีประสบการณ์ในการรับมือมาก่อน (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553, น.329) มิตรภาพระหว่างเพื่อนของวัยรุ่นถือเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมาก เนื่องจากวัยรุ่นให้ความสำคัญกับเพื่อนเป็นอย่างมากส่งผลให้อาจเกิดความหว่าเหว่ ดังผลงานวิจัยของ ลลนา ปิยะอารีธรรม (2552, น.56) พบว่า ความว่าเหว่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงให้เห็นว่า หากสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนไม่ดี นักเรียนวัยรุ่นจะมีความว่าเหว่มาก และหากนักเรียนมีสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนดีก็จะมีความว่าเหวน้อย ส่งผลทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เมื่อได้รับความรักและการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow, 1970, p.170) ในขั้นที่ 3 ต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belong-ingness and Love needs) เป็นขั้นที่บุคคล

รู้จักการให้ความรักต่อผู้อื่นและรู้จักที่จะรับความรักจากผู้อื่น ตรงกันข้ามถ้าบุคคลใดไม่ได้รับความรักตามความต้องการ บุคคลก็จะรู้สึกท้อชีวิตไม่มีคุณค่า ไม่มีความมั่นใจในตนเอง และมองโลกในแง่ร้าย ส่งผลต่อภาวะสุขภาพจิตของวัยรุ่นได้ ซึ่งเกิดอิทธิพลของบุคคลและสังคมรอบข้าง จึงมีผลต่อความคิดและความรู้สึกเป็นอย่างมาก วัยรุ่นตอนต้นจึงเป็นช่วงวัยที่สำคัญในการดำเนินชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้และถือว่ามีความเปราะบางมากขึ้นย่อมส่งผลให้ต่อบุคลิกภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ของตนเองภายในอนาคตได้ (กรมสุขภาพจิต, 2555)

จากความเป็นมาแสดงให้เห็นว่า เพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำตัวให้เพื่อนยอมรับนับถือ วัยรุ่นจะมีความเข้าใจดีว่าเพื่อนมีความรู้สึกต่อตนอย่างไร ถ้าวัยรุ่นได้รับความนิยมนจากเพื่อนฝูงมากเพียงใดย่อมทำให้เขามีลักษณะเป็นมิตร น่าคบ กล้าแสดงออก วางตัวในการเข้าสังคม และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากเพียงนั้น ซึ่งลักษณะต่างๆ ของบุคลิกภาพดังกล่าวนี้ย่อมจะช่วยให้วัยรุ่นได้รับความนิยมนยกย่องของเพื่อน ตรงกันข้ามถ้าวัยรุ่นไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน มักจะสร้างเจตคติต่อตนเองในแง่ไม่ดีขึ้นมา โดยเฉพาะจะมีความรู้สึกแค้นเคียดและบางครั้งก็หวาดหวั่นใจ วัยรุ่นพยายามที่จะยอมรับและคล้อยตามความคิดเห็นการกระทำทุกอย่างของเพื่อน เพื่อเป็นที่รักใคร่และยกย่องของกลุ่ม ทั้งที่บางครั้งอาจรู้สึกไม่เต็มใจก็ตาม และบางครั้งจะพยายามแสดงตัวโอ้อวดเพื่อให้เพื่อนประทับใจในความสามารถของตน (อุไร สุมาธิธรรม, 2545, น.119) ซึ่งการคบเพื่อนและกลุ่มเพื่อนเป็นพัฒนาการทางสังคมที่สำคัญของวัยรุ่นอันเป็นพื้นฐานของการเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ต่อไปในอนาคต การเข้ากลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นเป็นภาวะปกติโดยทั่วไป ทั้งนี้ก็เพราะกลุ่มเพื่อนไม่เพียงแต่จะเป็นแหล่งของความอบอุ่นทางอารมณ์เท่านั้น แต่ยังสอนให้รู้วิธีที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ เช่นรู้จักกับฟังและอดกลั้นต่อทัศนคติของคนอื่น เป็นต้น ขณะเดียวกันวัยรุ่นก็มีโอกาสแสดงความสามารถหรือความคิดเห็นให้คนอื่นยอมรับเพื่อความเชื่อมั่นในตนเองได้อีกด้วย โดยที่วัยรุ่นจะให้ความ

ความสำคัญต่อเพื่อนมากขึ้น จากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นนภาคเหนือตอนล่างเป็นกรณีศึกษาในการการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงนำการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการมาประยุกต์ใช้ โดยบูรณาการแนวคิดทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษา มีความยืดหยุ่นต่อสภาพปัญหาตามบริบทผู้รับบริการ ครอบคลุมทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมในตัวบุคคล เหมาะสมกับช่วงวัยรุ่นที่ให้ความสำคัญกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ได้มีพื้นที่ระบายสิ่งที่สับสนภายในจิตใจที่ไม่สามารถพูดกับครอบครัวได้ และได้ศึกษาองค์ประกอบของมิตรภาพระหว่างเพื่อนที่เหมาะสมกับบริบทของวัยรุ่นในประเทศไทย ประกอบได้ด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การยอมรับ (Acceptance) การช่วยเหลือ (Help) การสื่อสาร (Communication) ความสนิทสนม (Closeness) ความไว้วางใจ (Trust) การพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนที่มีประสิทธิภาพมีแนวคิดหลากหลายวิธี ซึ่งผู้วิจัยสนใจการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนที่มีประสิทธิภาพแนวคิดหนึ่ง คือการให้การปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค (Assimilative Integrative) โดยใช้แนวคิดทฤษฎีหลัก คือทฤษฎีการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ พฤติกรรม เป็นแกนหลัก (Core Theory) เพราะพิจารณาจากสาเหตุของปัญหาในด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เพื่อมุ่งส่งเสริมการยอมรับตนเองและผู้อื่นอย่างไม่มีเงื่อนไขเปลี่ยนแปลงด้านกระบวนการคิดความเชื่อที่สมเหตุสมผล เปลี่ยนแปลงอารมณ์และพฤติกรรมที่ทำหน้าที่บกพร่องไปสู่อารมณ์และพฤติกรรมที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับแนวคิดคอเรย์ (Corey, 2008, pp.382-389) ใช้ทฤษฎีร่วมกับเทคนิคการปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีแบบวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ โดยเป็นการให้ความสำคัญการสร้างสัมพันธ์ภาพแบบใกล้ชิดจริงจังกับผู้อื่นและสามารถรับผิดชอบตนเองเต็มความสามารถ เทคนิคการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎียึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในการพึ่งพาตนเอง กล้าตัดสินใจเลือกและ

รับผิดชอบทางเลือกของตนเอง เทคนิคการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเกสตัลท์ เพื่อมุ่งให้บุคคลพิจารณาตนเองถึงการดำรงอยู่ การสร้างประสบการณ์ของตนเองด้วยการจัดการกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เทคนิคการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง เพื่อส่งเสริมให้บุคคลตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของตนเอง เข้าใจโลกของตนเอง และสามารถเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองในปัจจุบันได้ตามความเป็นจริง และเทคนิคการปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิธีการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของตนเอง ในการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น เป็นลักษณะงานวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research Design) ทั้งนี้ผู้วิจัยเชื่อว่า ผลการพัฒนาการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเป็นฐาน ต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นจะพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงขึ้น หลังได้เข้าร่วมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการและสามารถเป็นต้นแบบในการสร้างและพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น
2. เพื่อศึกษาผลการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเป็นฐาน ต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น

สมมติฐานการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น

1. โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มเชิง

บูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเป็นฐาน ต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น

1. มิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการและเมื่อสิ้นสุดการติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลอง
2. มิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการและเมื่อสิ้นสุดการติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยประกอบไปด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น ประกอบด้วย 5 ด้าน การยอมรับ การช่วยเหลือ การสื่อสาร ความสนิทสนม และความไว้วางใจ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเป็นฐาน ต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น

ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนา

1. ตัวแปรต้น (Experimental variable) ได้แก่

1.1 วิธีการ

1.1.1 การได้รับการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

1.1.2 การไม่ได้รับการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

1.2 ระยะเวลาในการทดลอง

1.2.1 ก่อนการทดลอง

1.2.2 หลังการทดลอง

1.2.3 ติดตามผลการทดลอง

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ มิตรภาพระหว่างเพื่อน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น

1. ผู้วิจัยนำแบบวัดมิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ประเมินกับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1-3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก พิชณุโลก กำแพงเพชร สุโขทัย และอุดรดิตต์ จำนวน 960 คน

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมิตรภาพระหว่างเพื่อนไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามิตรภาพระหว่างเพื่อนไปใช้ในขั้นตอนการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเป็นฐาน ต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 12 ครั้ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนทดลอง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนวัยรุ่นที่มีคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อนต่ำสุดมาจากการเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย จำนวนทั้งสิ้น 20 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 10 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองในการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อน จำนวน 10 คน ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย กลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน และคะแนนครั้งนี้เป็นคะแนนในระยะก่อนการทดลอง (Pre-test)

2. ระยะหลังการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการให้การศึกษาปรึกษากลุ่มตามโปรแกรมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที ระยะเวลา 6 สัปดาห์

ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดมิตรภาพฉบับเดิม เพื่อเป็นการวัดหลังการทดลอง (Post-test) จากนั้นนำผลการวัดมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการทำแบบวัดก่อนการทดลองด้วยวิธีทางสถิติ และเมื่อสิ้นสุดการทดลองการใช้โปรแกรมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคทั้ง 12 ครั้ง ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มทดลอง สัมภาษณ์ความคิดเห็น/ ความรู้สึกของกลุ่มทดลองที่มีต่อการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3. ระยะติดตามผล

ภายหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ ได้นัดหมายกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดมิตรภาพระหว่างเพื่อนฉบับเดิมอีกครั้ง เพื่อเป็นการติดตามผล โดยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการตอบแบบวัดก่อนการทดลองหลังการทดลอง และระยะติดตามผลด้วยวิธีการทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ใน 9 จังหวัดของภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ อุทัยธานี นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร ตาก พิชณุโลก กำแพงเพชร สุโขทัย และอุดรดิตต์ จำนวน 42,399 คน ปีพ.ศ.2560 ข้อมูล ณ 29 พ.ค. 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ในพื้นที่ 5 จังหวัด จำนวน 960 คน ได้จากการใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคเพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น

ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง

ศึกษาธิการ จำนวน 5 จังหวัด ในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ตาก พิษณุโลก กำแพงเพชร สุโขทัย และอุตรดิตถ์ จำนวน 960 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการมีมิตรภาพระหว่างเพื่อน ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่ายโดยผู้วิจัยนำรายชื่อจังหวัดในภาคเหนือตอนล่างที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ ตาก พิษณุโลก กำแพงเพชร สุโขทัย และอุตรดิตถ์ โดยผู้วิจัยได้เลือกจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เนื่องจากผู้วิจัยสามารถที่จะบริหารจัดการในด้านการจัดกระทำ ป้องกันปัจจัยแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้นรวมถึงการให้การปรึกษาต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว

2. ผู้วิจัยนำคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 ในจังหวัดอุตรดิตถ์ มาจัดเรียงจากคะแนนน้อยไปหามาก โดยเลือกคะแนนเฉลี่ยมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น (อยู่ในระดับปานกลางลงมา) และสอบถามความสมัครใจโดยพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบ่งเป็น นักเรียนที่ได้รับการปรึกษากลุ่มทดลองจำนวน 10 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุม 10 คน

เครื่องมือวิจัย

1. แบบวัดมิตรภาพระหว่างเพื่อน

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดมิตรภาพระหว่างเพื่อนตามกรอบแนวคิด ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ การยอมรับ การช่วยเหลือ การสื่อสาร ความสนิทสนม และความไว้วางใจ จำนวน 46 ข้อ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.85

2. โปรแกรมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาโปรแกรมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมเป็นฐาน ต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นในภาคเหนือตอนล่าง

ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน การปรึกษากลุ่ม จำนวน 12 ครั้ง ใช้เวลา 90 นาที ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 3. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มทดลองสัมภาษณ์ความคิดเห็น/ความรู้สึกของกลุ่มทดลองที่มีต่อการเข้าร่วมการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการเป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นในภาคเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัยพัฒนาแบบวัดมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น และทำการสังเคราะห์องค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นได้ องค์ประกอบ 5 ด้าน นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และตรวจความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ได้แบบวัดแสดงระดับความคิดเห็น 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ เพื่อใช้ในการศึกษาองค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นจำนวน 960 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค เพื่อพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น

ผู้วิจัยพัฒนาการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ พฤติกรรมเป็นฐาน ต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น จากแนวคิดทฤษฎีการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้รูปแบบการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการ จำนวน 12 ครั้ง ระยะเวลา 90 นาที เพื่อใช้ในการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น โดยมีการวัดผลค่าเฉลี่ยคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อนของ

นักเรียนวัยรุ่น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะหลังการติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์องค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 (Confirmatory Factor Analysis)
2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะทั่วไป และค่าสถิติพื้นฐาน
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำ (One-Way ANOVA Repeated Measurement) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีการวัดซ้ำแบบสองทาง (Two-Way ANOVA Repeated Measurement)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 แบบจำลองปรับแก้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีผลภายหลังแบบจากแบบจำลองปรับแก้ (Adjust Model) มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โดยมีค่าไค-สแควร์ (Chi-square: X^2) เท่ากับ 2589.71 ค่าชั้นแห่งความอิสระ (df) เท่ากับ 950 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ .000 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative X^2) เท่ากับ 2.72 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย (RMSEA) เท่ากับ .042 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่าเท่ากับ .92 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (AGFI) เท่ากับ .91 ค่าดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (RMR) เท่ากับ .041 ค่าดัชนีความเหมาะสมสอดคล้องเปรียบเทียบ CFI = .98 และ ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤต CN = 433.00 แสดงว่าการประมาณค่าพารามิเตอร์ขององค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นมีความน่าเชื่อถือ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การยอมรับ การช่วยเหลือ การสื่อสาร ความสนิทสนม และความไว้วางใจ

2. ผลการศึกษาระดับมิตรภาพระหว่างเพื่อน
3. ผลการการปรึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของมิตรภาพระหว่างเพื่อน (n = 960)

มิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น (friend)	M	S.D.	แปลผล
1. การยอมรับ (acceptance)	3.43	0.32	ปานกลาง
2. การช่วยเหลือ (help)	3.79	0.65	มาก
3. การสื่อสาร (communications)	3.46	0.40	ปานกลาง
4. ความสนิทสนม (closeness)	3.91	0.65	มาก
5. ความไว้วางใจ (trust)	3.99	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย	3.70	0.53	มาก

ตารางที่ 1 ผลการศึกษามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น โดยแยกเป็นรายด้าน เปรียบเทียบโดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า องค์ประกอบในทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 โดยองค์ประกอบด้านด้านความไว้วางใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 รองลงมาคือด้านความสนิทสนมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ด้านการช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และด้านการยอมรับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของ มิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังทดลอง และติดตามผล

ตัวแปร	ระยะเวลา	M	S.D.	แปลผล
มิตรภาพระหว่างเพื่อน ของนักเรียนวัยรุ่น	ก่อนการทดลอง	3.27	0.15	ปานกลาง
	หลังการทดลอง	4.60	0.20	มากที่สุด
	ติดตามผล	4.55	0.15	มากที่สุด

*p <.05

จากตารางที่ 2 พบว่ามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นของกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลอง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 หลังการทดลอง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ติดตามผลอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นระหว่างวิธีการทดลอง และระยะเวลาของการทดลอง

Source of variation	SS	df	MS	F	P
Between subject	14.334	19			
Group (G)	13.143	1	13.143	198.61*	.000
SS w/in group	1.191	18	0.066		
Within Subjects	11.774	40			
Interval	4.703	2		508.847	.000
IxG	6.905	2			
IxSS w/in Group	0.166	36	3.453	747.196*	.000
Total	26.108	59			

*p <.05

จากตารางที่ 3 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า วิธีการทดลองกับระยะเวลาการทดลองส่งผลร่วมกันต่อคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น นอกจากนี้ยังพบว่า วิธีการทดลองที่แตกต่างกัน และระยะเวลาการทดลองที่แตกต่างกัน มีผลต่อคะแนนเฉลี่ยมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยยะก่อนการทดลอง ระยยะหลังการทดลอง และระยยะติดตามผล

	Source of variation	SS	df	MS	F
ระยยะก่อนทดลอง	Between Groups	0.003	1	0.003	0.120
	Error	1.357	54	0.025	
ระยยะหลังทดลอง	Between Groups	10.305	1	10.305	412.200*
	Error	1.352	54	0.025	
ระยยะติดตามผล	Between Groups	9.741	1	21690.09	1166.308*
	Error	1.357	54	0.025	

ปรับค่า df เป็น 23, $F_{.05}(1,23) = 4.28$ ด้วยวิธีของ Welch-satterwaite (Howell, 2007, p.459)

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า ในระยยะก่อนการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีค่าคะแนนเฉลี่ยมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นไม่แตกต่างกัน ($F=0.120$) ในระยยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($F=412.200$) ในระยยะติดตามผล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยมิตรภาพของนักเรียนวัยรุ่นระหว่างเพื่อนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($F= 1166.308$)

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อน การวิเคราะห์แบบจำลององค์ประกอบมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นที่ปรับแก้ (Adjust model) แสดงให้เห็นว่ามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการยอมรับ ด้านการช่วยเหลือ ด้านการสื่อสาร ด้านความสนิทสนม ด้านความไว้วางใจ สอดคล้องกับ Lei MeeThien (2012) กล่าวว่า มิตรภาพมีความสำคัญต่อชีวิตของวัยรุ่นที่กำลังเติบโต วัยรุ่นคาดหวังให้เพื่อนของตนสนองความต้องการในการช่วยให้บรรลุเป้าหมายด้านอารมณ์ทางสังคมซึ่งกันและกันรวมถึงคาดหวังว่าเพื่อนจะให้ความสนิทสนม ความใกล้ชิดและความรักแก่ตน นอกจากนี้มิตรภาพยังสามารถปกป้องวัยรุ่นไม่ให้ตกเป็นเหยื่อและถูกแก๊งจากเพื่อนวัยเดียวกัน สอดคล้องกับ Brown & Larson (2009, pp.74-103) กล่าวว่า ในภาพรวมมิตรภาพระหว่างเพื่อน

เชิงบวกเพิ่มมากขึ้นในเรื่องคุณค่าในตนเอง ความหวัง การปกป้องให้ไม่ตกเป็นเหยื่อล้วนเป็นสิ่งที่ได้รับการคาดหวังเพื่อรักษามิตรภาพและคุณภาพของการปฏิสัมพันธ์เพื่อรักษามิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ส่งผลบวกต่อวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งที่การศึกษาให้ความใส่ใจซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมิตรภาพให้ยั่งยืนยาวนาน ความสำคัญมิตรภาพระหว่างเพื่อนในช่วงวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตที่ดีในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง และมีผลต่ออารมณ์เชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม ความสุขและความพึงพอใจในชีวิตของช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย ส่งผลต่อศีลธรรมในวัยชรา มีระดับความสัมพันธ์กับปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากกว่าในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น สรุปได้ว่ามิตรภาพในช่วงวัยรุ่นไม่เพียงแต่จะส่งผลดีต่อช่วงวัยรุ่นเท่านั้นแต่ยังส่งผลกระทบทางบวกต่อเนื่องไปยังช่วงวัยอื่นๆ อีกด้วย

2. ผลการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิค โดยมีทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเป็นฐานต่อมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่น

กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นสูง หลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะมีกระบวนการศึกษาเน้นการสร้างสัมพันธภาพอย่างต่อเนื่องเกิดความไว้วางใจต่อผู้ให้การศึกษาเกิดการแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกันส่งผลต่อความงอกงามในจิตใจที่เพิ่มขึ้น การมีจำนวนครั้งและระยะเวลาที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของคอเรย์ (Corey, 2012, p.99) ส่งผลให้นักเรียนวัยรุ่นสามารถเข้าร่วมการปรึกษาได้ครบทุกครั้งด้านการมีระยะห่างของเวลาช่วยให้นักเรียนวัยรุ่นมีเวลาฝึกฝนตนเองในชีวิตจริง อีกทั้งการใช้กระบวนการกลุ่มในพัฒนาการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เหมาะสมเกิดบรรยากาศการดูแล ยอมรับเข้าใจและสนับสนุนให้นักเรียนวัยรุ่นได้ฝึกฝนความสามารถในการอยู่ร่วมกับเพื่อน การได้ฝึกฝนในกลุ่มและนอกกลุ่มช่วยให้นักเรียนวัยรุ่นมีความรู้สึกปลอดภัยเพราะผู้ฝึกได้รับกำลังใจ สนับสนุนจากเพื่อนสมาชิกกลุ่มพร้อมคำแนะนำจากผู้ให้ปรึกษากระบวนการกลุ่มถือเป็นสถานที่ให้วัยรุ่นได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างตนกับเพื่อนสอดคล้องกับแนวคิดของคอเรย์ (Corey, 2012, p.30) มีการติดตามผลต่อเนื่อง ผลค่าคะแนนเฉลี่ยมิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นในระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างเห็นได้ชัด

กลุ่มทดลองระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะกระบวนการศึกษากลุ่มนั้นถือเป็นกระบวนการที่ใช้ในการป้องกันหรือบรรเทาปัญหาในกลุ่มคนที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของคอเรย์ (Corey, 2012, p.27) ความกล้าเปิดเผยตนเองของนักเรียนวัยรุ่นนำสู่ความงอกงามและเติบโตของจิตใจตนเอง เกิดสัมพันธภาพที่มีความแน่นแฟ้นราบรื่น สอดคล้องกับแนวคิดของ (เอมอร์ กฤษณะรังสรรค์, 2559)

การที่สภาพการณ์ภายในห้องทดลองเปิดโอกาสให้นักเรียนวัยรุ่นเป็นทั้งผู้ปฏิบัติการด้วยตัวเองและปฏิบัติร่วมกันและมีจัดการแทรกแซง (Intervention) อยู่ในรูปแบบการคิดวิเคราะห์ การได้สำรวจตนเอง การเห็นแบบอย่างและการฝึกปฏิบัติ ส่งเสริมให้นักเรียนวัยรุ่นได้เห็นความสามารถของตนเองและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการอยู่ร่วมกับเพื่อนและผู้อื่นได้อย่างราบรื่น

กลุ่มทดลองระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยคะแนนมิตรภาพระหว่างเพื่อนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะระบบการเฝ้าติดตามพฤติกรรมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีความสำคัญ ช่วยส่งเสริมให้มิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นมีความทนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำผลการวิจัยไปใช้

1. แบบวัดมิตรภาพระหว่างเพื่อน มีความเหมาะสมกับนักเรียนวัยรุ่น สามารถนำไปปรับใช้ในกลุ่มตัวอย่างอื่น โดยควรคำนึงถึงภาษาถ้อยคำให้เหมาะสมตามพัฒนาการช่วงวัย

2. โปรแกรมการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นที่มีความคล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่าง

3. การนำการศึกษากลุ่มเชิงบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคไปใช้ควรศึกษามีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาการปรึกษา ก่อนปรับใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์มิตรภาพระหว่างเพื่อนร่วมกับคุณลักษณะทางจิตวิทยาอื่น ๆ เช่น เซาว์ปัญญา เซาว์อารมณ์ ศิลธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาการปรึกษาให้เหมาะสมและหลากหลายมากขึ้น

2. ควรมีการพัฒนามิตรภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนวัยรุ่นกับกลุ่มประชากรภูมิภาคอื่นๆ ได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข . (2555). *รายงานการสำรวจสถานการณ์ระดับสติปัญญาเด็กนักเรียนไทย 2554*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์.
- ลลนา ปิยะอารีธรรม. (2552). *การศึกษาความก้าวหน้และสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ว. จิตรเมธี. (2552). *มหัศจรรย์แห่งรัก*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : เทน้ำเต้า
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2553). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย: วัยรุ่น-วัยสูงอายุ (เล่ม2)*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวีร์ ศิวะแพทย์ (2549). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เอมอร กฤษณะรังสรรค์. (2559). *ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น*. สืบค้น 9 กันยายน 2560, จาก <http://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/Skill.htm>
- อุไร สุมาริธรรม. (2545). *จิตวิทยาการแนะแนวเด็กวัยรุ่น*. นครศรีธรรมราช : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- Brown,B.B., & Larson,J. (2009). *Peer relationships in adolescence*. In R. M. Lerner & L. Steinberg (Eds.). (3rd ed.). New York: Wiley
- Corey Gerald. (2012). *Theory and Practice of Group Counseling*. (8th ed.). Brooks/Cole, Cengage Learning.
- Corey, Gerald. (2008). *Theory and Practice of Group Counseling*. (7th ed). CA: Thomson Brooks.
- Howell, D.C. (2007). *Statistical Methods for Psychology*. (6th ed.). CA: Thomson Wadsworth.
- Lemme, B. H. (2002). *Development in Adulthood*. (3rd ed). United States of America: A Pearson Education Company.
- Maslow, Abraham H. (1970). *Motivation and personality*. New York: Harper & Row.170

ความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรม ในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

NEEDS IN SELF-DEVELOPMENT OF HOTEL STAFF IN KOH SAMUI DISTRICT, SURAT THANI PROVINCE

อรรถพงษ์ ลิมป้าญจนวัฒน์*

Attapong Limkanjanawat*

วัชรีย์ พิษผล**

Watchari Puechphol**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรมในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกจากโควต้าพนักงานธุรกิจโรงแรม 384 คน วิเคราะห์ด้วยการใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันในการสรุปผลการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานในด้านสมรรถนะหลัก โดยเรียงตามลำดับความต้องการมากที่สุด ประกอบด้วย ความมีจิตสำนึกในการให้บริการ การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การปรับตัว และความใฝ่รู้ตามลำดับ ส่วนด้านสมรรถนะในหน้าที่ ประกอบด้วย คุณลักษณะส่วนบุคคลในหน้าที่ ความรู้ในหน้าที่ และทักษะในหน้าที่ ตามลำดับ ขณะเดียวกัน ผลการวิจัยได้ให้ข้อสรุปว่า แรงจูงใจในการทำงานและความพึงพอใจในการทำงานเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรม โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และปัจจัยจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความต้องการในการพัฒนาตนเองในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ดังนั้น ข้อเสนอแนะของการวิจัยในครั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองของพนักงานในธุรกิจโรงแรมและธุรกิจบริการอื่นขึ้นอยู่กับพฤติกรรมและแรงจูงใจที่พนักงานมีต่องานและเห็นความสำคัญในความสามารถของตนเอง

คำสำคัญ : ความต้องการ, การพัฒนาตนเอง, พนักงานโรงแรม

* อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

* Lecturer of Faculty of Management Science (Management) , Suratthani Rajabhat University

** อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ธุรกิจอาหาร) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

** Lecturer of Faculty of Management Science (Food Business), Suratthani Rajabhat University

ABSTRACT

The objective of this study was to study the needs of hotel business employees' self-development in Koh Samui district, Surat Thani province, 384 Hotel business were obtained through using the Convenience Sampling of quota as well as the sampling size. Percentage, mean, standard deviation and Pearson's Correlation Coefficient were employed to analyze the data. As a result of this study discovered that the needs of hotel business employees' self-development in the core competence aspect, in order of the priority on the most to the least, consisted of service mind, English for communication, adaptation and learning, respectively. At the same time, The functional competence aspect has also been important as comprising of job individual characteristics, job knowledge, and job skill, respectively. Similarly, another results ascertained that the motivation and satisfaction on their working factors have exactly impacted and directly been the positive relationship to the hotel business employees' self-development in the statistical level of significance at 0.01. Therefore, this research has certainly recommended the factors can be leading to the hotel business employees' self-development and applying to other service enterprises in the present and the future depending on the employees' behavior and motivation to their jobs and understanding into their competency.

Keywords : Need, Self-development, Hotel staff

บทนำ

ธุรกิจบริการในปัจจุบันมีการแข่งขันค่อนข้างสูงและทวีความรุนแรงขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยวที่จำเป็นต้องพัฒนาองค์ความรู้ทักษะ และเสริมประสบการณ์ให้กับพนักงานในองค์กรธุรกิจของตน (Fraj et al., 2015; Navarro & Martinez, 2011) ด้วยเหตุนี้การจัดคนเข้าทำงานจึงมีความสำคัญอย่างมากเพื่อที่จะวางตัวบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล (Put the right man on the right job) ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่ดีต่อไป (Candice & Jennie, 2013) นอกจากนี้ การเพิ่มสมรรถนะของบุคลากรสามารถเกิดจากความต้องการขององค์กรธุรกิจและตัวบุคคลเองเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายสูงสุดที่ได้กำหนดไว้ แต่ความสามารถในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ตรงจุด ประสงค์ และมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมาจากความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคคลซึ่งอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล

และปัจจัยที่มาจากแรงจูงใจในขั้นพื้นฐาน (Kong et al., 2012; Shyan et al., 2011; Davidson & Wang, 2011) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธุรกิจบริการที่ต้องอาศัยมนุษย์เป็นตัวขับเคลื่อนและดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Kim et al., 2015; Tseng, 2009) ธุรกิจโรงแรม หรือที่พักในปัจจุบันจำเป็นต้องพัฒนาการให้บริการให้เกิดประสิทธิผลและสามารถแข่งขันได้ ดังนั้น เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้ตรงจุด ประสงค์ ความต้องการของบุคลากรที่ขาดหายไป (Hu et al., 2009; Kong & Cheung, 2009). การวิจัยนี้จึงจำเป็นต้องค้นหาว่าปัจจัยใดที่มีความสำคัญในการกำหนดความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานในธุรกิจโรงแรม โดยเฉพาะงานวิจัยนี้มีขอบเขตในการศึกษาในธุรกิจโรงแรม อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรมในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานในธุรกิจโรงแรมในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจในการทำงานกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรมในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรมในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี” เป็นการศึกษาจากข้อมูลต่างๆ ประกอบด้วย

ด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ ประชากรคือ ลูกจ้างที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่มีจำนวนพนักงานตั้งแต่ 50 คนขึ้นไปของโรงแรมในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรไม่ทราบจำนวนประชากรได้จำนวน 384 คน และกำหนดขนาดตัวอย่างตามโควตาจาก 7 ตำบลที่มีโรงแรมตั้งอยู่มากที่สุดซึ่งเป็นโรงแรมที่มีจำนวนพนักงานตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป (สำนักงานประกันสังคม, 2558) โดยจัดสัดส่วนเพื่อหาค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ 7 ตำบล ที่ถูกเลือกแบบเจาะจงและกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ชื่อตำบล	จำนวนโรงแรม (แห่ง)	คิดเป็นร้อยละ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ่อผุด	69	66.35	255
2	มะเร็ต	17	16.35	63
3	แม่น้ำ	8	7.69	29
4	อ่าทอง	4	3.85	15
5	ตลิ่งงาม	3	2.88	11
6	หน้าเมือง	2	1.92	7
7	ลิปะน้อย	1	0.96	4
รวมทั้งสิ้น		104	100	384

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ โดยแบ่งเป็น 4 ตอน จำนวน 90 ข้อ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจูงใจในการทำงาน และความต้องการในการพัฒนาตนเอง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านปัจจัยจูงใจในการทำงานเท่ากับ 0.941 และด้านความต้องการในการพัฒนาตนเองเท่ากับ 0.930

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 384 คน ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ตามสัดส่วนโควตาที่กำหนดไว้แล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล โดยแจกแจงค่าความถี่และหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจ 2 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจในการทำงาน และด้านความพึงพอใจในการทำงาน และความเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานในธุรกิจโรงแรม โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานในธุรกิจโรงแรม กับความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานในธุรกิจโรงแรมในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการหาค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 35 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี สมรสแล้ว ภูมิลำเนาไม่ได้อยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี แผนกงานที่รับผิดชอบคืองานแม่บ้าน โดยมีอายุการทำงาน 4 – 6 ปี และมีอัตราเงินเดือน 9,001 – 15,000 บาท

2. ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรม ด้านสมรรถนะหลัก พบว่า ในภาพรวม มีความต้องการในระดับมาก และรายด้านคือ ความมีจิตสำนึกในการให้บริการมีความต้องการในระดับมากที่สุด ส่วนการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การ

ปรับตัว และความใฝ่รู้ เรียงมีความต้องการในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรม ด้านสมรรถนะในหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมมีความต้องการในระดับมากที่สุด และรายด้านคือ คุณลักษณะส่วนบุคคลในหน้าที่ มีความต้องการในระดับมากที่สุด ส่วน ความรู้ในหน้าที่ และทักษะในหน้าที่ มีความต้องการในระดับมาก ดังตารางที่ 2

3. ผลการศึกษาปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม ด้านแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม พบว่า แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรมในภาพรวม และรายด้านมีแรงจูงใจในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ความมุ่งมั่นพยายาม การชอบงานที่ทำหายความสามารถ ความเชื่อมั่นในความสามารถของตน การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และการใช้สิ่งล่อใจที่เป็นความรู้สึกภายใน และผลการวิเคราะห์ปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม ด้านความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม พบว่า ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรมในภาพรวม และรายด้านมีความพึงพอใจในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ลักษณะงาน การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน และผู้ที่มาขอรับบริการ การบังคับบัญชา และโอกาสก้าวหน้า ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรม ด้านสมรรถนะหลัก และด้านสมรรถนะในหน้าที่ ในภาพรวม

สมรรถนะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
สมรรถนะหลัก			
1. ความใฝ่รู้	4.00	0.43	มาก
2. การปรับตัว	4.02	0.51	มาก
3. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.06	0.73	มาก
4. ความมีจิตสำนึกในการให้บริการ	4.24	0.54	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.08	0.47	มาก

สมรรถนะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
สมรรถนะในหน้าที่			
1. ความรู้ในหน้าที่	4.12	0.53	มาก
2. ทักษะในหน้าที่	4.08	0.65	มาก
3. คุณลักษณะส่วนบุคคลในหน้าที่	4.46	0.54	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	0.50	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับแรงจูงใจ และความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม ในภาพรวม

ปัจจัยจูงใจในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับแรงจูงใจ
แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม			
1. การชอบงานที่ทำทําความสามารถ	3.97	0.43	มาก
2. ความเชื่อมั่นในความสามารถของตน	3.93	0.42	มาก
3. ความมุ่งมั่นพยายาม	4.05	0.45	มาก
4. การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร	3.92	0.44	มาก
5. การใช้สิ่งล่อใจที่เป็นความรู้สึกรักภายใน	3.85	0.56	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.94	0.39	มาก
ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม			
1. ลักษณะงาน	3.89	0.51	มาก
2. โอกาสก้าวหน้า	3.83	0.45	มาก
3. การบังคับบัญชา	3.86	0.47	มาก
4. การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน และผู้ที่มีมาขอรับบริการ	3.88	0.55	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.87	0.43	มาก

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานในธุรกิจโรงแรม กับความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานในธุรกิจโรงแรม ในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานในธุรกิจโรงแรม ด้านแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานในธุรกิจโรงแรมส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางในทุกหัวข้อ ยกเว้นหัวข้อความมีจิตสำนึกในการให้บริการ และหัวข้อคุณลักษณะส่วนบุคคลในหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ส่วนความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรมทุกด้านส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางในทุกหัวข้อ

ยกเว้นหัวข้อการปรับตัวมีความสัมพันธ์ในระดับสูง และหัวข้อคุณลักษณะส่วนบุคคลในหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 4

5. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานในธุรกิจโรงแรมในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า พนักงานควรมีการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษ การอบรมเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดี การพัฒนาเกี่ยวกับวิธีการให้บริการที่ดีให้มากขึ้น โดยตัวของพนักงานเองก็ควรเฝ้าหาความรู้ด้วยตนเองจากการสอบถาม คั่นคว้า อบรม จากผู้ที่มีประสบการณ์ เพื่อ

สามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาตนเองและผู้อื่นได้ อีกทั้งผู้บริหารในองค์กรก็ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสามัคคีในองค์กร และสร้างความเข้าใจในหน้าที่การปฏิบัติงานแต่ละแผนกให้มากขึ้น และสิ่งสำคัญอีกประการก็คือ การปรับอัตราเงินเดือนอย่างเหมาะสมกับความสามารถของพนักงาน ซึ่งส่งผลต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของพนักงานในองค์กร ซึ่งรวมถึงการได้รับสวัสดิการมากกว่าที่เป็นอยู่ เช่น มีการตรวจสุขภาพให้กับพนักงาน และสิ่งที่จะทำให้ผู้บริหารสามารถพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการของพนักงานก็คือการที่ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาจากพนักงานให้มากขึ้นเพื่อใช้เป็น

สรุปผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเอง พบว่าพนักงานมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง ด้านสมรรถนะหลักภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสร้างควมมีจิตสำนึกในการให้บริการ การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ส่วนการพัฒนาในด้านสมรรถนะในหน้าที่ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การพัฒนาด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลในหน้าที่ ความรู้ในหน้าที่ ส่วนความคิดเห็นที่เป็นความต้องการของพนักงาน พบว่า พนักงานมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านภาษาอังกฤษ การ

อังกฤษ การอบรมเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดี วิธีการให้บริการที่ดี ความเข้าใจในหน้าที่การปฏิบัติงาน และสิ่งสำคัญอีกประการก็คือการปรับอัตราเงินเดือนอย่างเหมาะสมกับความสามารถของพนักงาน ซึ่งส่งผลต่อการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของพนักงานในองค์กร

2. ผลการศึกษาปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม ด้านแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม พบว่า แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรมในภาพรวม และรายด้านมีแรงจูงใจในระดับมาก ได้แก่ ความมุ่งมั่นพยายาม การชอบงานที่ท้าทายความสามารถ ส่วนด้านความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม พบว่า ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรมในภาพรวม และรายด้านมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ลักษณะงาน การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานในธุรกิจโรงแรม กับความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานในธุรกิจโรงแรม ในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัยจูงใจในการทำงาน ด้านแรงจูงใจในการทำงานส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางในทุกหัวข้อ ส่วนความพึงพอใจในการทำงาน ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางในทุกหัวข้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานในธุรกิจโรงแรม กับความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานในธุรกิจโรงแรมในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านสมรรถนะหลัก และสมรรถนะในหน้าที่ในภาพรวม

ปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงาน ในธุรกิจโรงแรม	ความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรม						
	สมรรถนะหลัก				สมรรถนะในหน้าที่		
	1. ความใฝ่รู้	2. การปรับตัว	3. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4. ความมีจิตสำนึกในการให้บริการ	1. ความรู้ในหน้าที่	2. ทักษะในหน้าที่	3. คุณลักษณะส่วนบุคคลในหน้าที่
แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานในธุรกิจโรงแรม							
1. การชอบงานที่ทำทําความสามารถ	0.589**	0.603**	0.534**	0.492**	0.527**	0.504**	0.463**
2. ความเชื่อมั่นในความสามารถของตน	0.549**	0.594**	0.536**	0.504**	0.507**	0.538**	0.392**
3. มุ่งมั่นพยายาม	0.676**	0.580**	0.551**	0.531**	0.603**	0.595**	0.541**
4. การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร	0.617**	0.580**	0.551**	0.531**	0.603**	0.537**	0.489**
5. การใช้สิ่งล่อใจที่เป็นความรู้สึกภายใน	0.567**	0.578**	0.530**	0.507**	0.512**	0.592**	0.328**
ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม							
1. ด้านลักษณะงาน	0.669**	0.734**	0.641**	0.522**	0.569**	0.656**	0.383**
2. ด้านโอกาสก้าวหน้า	0.611**	0.624**	0.594**	0.625**	0.624**	0.626**	0.469**
3. ด้านการบังคับบัญชา	0.643**	0.674**	0.603**	0.615**	0.617**	0.652**	0.496**
4. การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและผู้ที่มาขอรับบริการ	0.667**	0.737**	0.655**	0.551**	0.579**	0.626**	0.427**

**p<0.01

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรม ด้านสมรรถนะหลักพบว่า มีความต้องการในการพัฒนา โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ความมีจิตสำนึกในการให้บริการมีความต้องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การปรับตัว และความใฝ่รู้ ส่วนด้านสมรรถนะในหน้าที่พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาโดยเรียงจากมากไปน้อย คือ คุณลักษณะส่วนบุคคลในหน้าที่ ความรู้ในหน้าที่ และทักษะในหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริรัตน์ มีเดช. (2549) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ

สภาพทั่วไปของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า สภาพทั่วไปของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาและการอบรมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ผลการเปรียบเทียบสภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้าน การศึกษาและการอบรม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พบว่า ไม่ได้รับการพัฒนาด้านการศึกษาต่อ แต่ได้รับการฝึกอบรม

เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งพนักงานส่วนใหญ่มีความต้องการในการศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ พนักงานส่วนใหญ่มีความต้องการการฝึกอบรมค่อนข้างมาก โดยต้องการการฝึกอบรมด้านบุคคลมากที่สุด และผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเรื่องที่ต้องการฝึกอบรม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ พัชรินทร์ กิรติวินิจกุลและคณะ. (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรธุรกิจโรงแรม พบว่า บุคลากรของโรงแรมมีความต้องการในการพัฒนาด้านการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ การบริการที่ดี การติดต่อสื่อสารที่ดี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร และผลการศึกษาของ สไบทิพย์ มงคลนิมิตร์. (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการบริการของโรงแรมโอเรียนเต็ล กรุงเทพฯ พบว่า นโยบายการและปฏิบัติงานของโรงแรมในการตอบสนองความต้องการของผู้ที่ใช้บริการ โรงแรมเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน มีทัศนคติที่ดี และสามารถเข้ากับวัฒนธรรมขององค์กรได้ โดยให้โอกาสกับบุคลากรภายในรับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนตำแหน่งก่อนเพื่อสร้างความพึงพอใจ รวมทั้งขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และกระบวนการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการบริการ เน้นการอบรมที่ต้องการพัฒนาทั้งความรู้ทักษะ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานโดยการฝึกอบรมการส่งไปศึกษาต่อ การพัฒนา การสอนงาน การหมุนเวียนงาน ทำให้บุคคลมีขีดความสามารถอย่างแท้จริงโดยกำหนดให้บุคลากรทุกคนต้องได้รับการฝึกอบรม โดยเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงานกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัฐชธรณ์ กาญจนศิลานนท์. (2554) พบว่าคุณภาพในการให้บริการจำเป็นต้องมีการพัฒนาและฝึกอบรมบุคลากรอย่างจริงจัง เพื่อสร้างบริการที่มีคุณภาพให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม ด้านแรงจูงใจในการทำงานของ

พนักงานธุรกิจโรงแรม พบว่า แรงจูงใจในการทำงานอยู่ระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ความมุ่งมั่นพยายาม การชอบงานที่ทำทลายความสามารถ ความเชื่อมั่นในความสามารถของตน การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และการใช้สิ่งล่อใจที่เป็นความรู้สึกภายใน และโรงแรม ด้านความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรม พบว่า ความพึงพอใจในการทำงานอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ลักษณะงาน การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน และผู้ที่มาขอรับบริการ การบังคับบัญชา และโอกาสก้าวหน้าซึ่งสอดคล้องกับ ศิริทิพย์ ทิพย์ธรรมคุณ. (2554) ที่พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแรงจูงใจ ความพึงพอใจในการทำงาน และการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก การใช้สิ่งล่อใจที่เป็นความรู้สึกภายใน การแสวงหาข้อมูลป้อนกลับ ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ความพึงพอใจในการทำงาน การได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานและผู้มาขอรับบริการ โอกาสก้าวหน้า ลักษณะงาน การบังคับบัญชา ส่งผลและสามารถพยากรณ์การพัฒนาตนเองได้ 68.4% โดยกลุ่มตัวอย่างเสนอว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในตัวของพวกเขาเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้งานวิจัยของ นนทัชพรอมโรสง. (2552); ประภาพร ศิริโชคประภา. (2558) พบว่า แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในระดับสูง ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาตนเองด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะในหน้าที่โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ และอายุการทำงาน ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา แผนกงานที่รับผิดชอบ และอัตราเงินเดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรินทร์ กิรติวินิจกุลและคณะ. (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรธุรกิจโรงแรมในมหาวิทยาลัย

ต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาแตกต่างกัน เช่นเดียวกับ วิวัฒน์ แสงเพชร และสุทธินันท์ พรหมสุวรรณ. (2559) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจในการทำงาน และสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานธุรกิจโรงแรมระดับ 5 ดาว พบว่าบุคลากรที่สถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันต่อความผูกพันองค์กรส่วนอายุงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วน วรณวิสา แยมเกตุ. (2558) กล่าวว่า เพศที่ต่างกัน มีการพัฒนาตนเองในการทำงานที่ไม่ต่างกัน ส่วนตำแหน่งงาน รายได้เฉลี่ย ที่ต่างกันมีการพัฒนาตนเองในการทำงานที่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานในธุรกิจโรงแรม กับความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานในธุรกิจโรงแรม ในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานในธุรกิจโรงแรม ด้านแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานในธุรกิจโรงแรม และความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธุรกิจโรงแรมทุกด้าน มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการพัฒนาตนเองของพนักงานธุรกิจโรงแรมด้านสมรรถนะหลัก ได้แก่ ความใฝ่รู้ การปรับตัว การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ความมีจิตสำนึกในการให้บริการ และด้านสมรรถนะในหน้าที่ ได้แก่ ความรู้ในหน้าที่ ทักษะในหน้าที่ คุณลักษณะส่วนบุคคลในหน้าที่ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสไปทีย์ มงคลนิมิตร. (2554) ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการบริการของโรงแรมโอเรียนเต็ล กรุงเทพฯ พบว่า นโยบายการและปฏิบัติงานของโรงแรมในการตอบสนองความต้องการของผู้ที่ใช้บริการ โรงแรมเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน มีทัศนคติที่ดี และสามารถเข้ากับวัฒนธรรมขององค์กรได้ โดยให้ออกสภากับบุคลากรภายในรับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนตำแหน่งก่อน เพื่อสร้างความพึงพอใจ รวมทั้งขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และกระบวนการการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการ

บริการ เน้นการอบรมที่ต้องการพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานโดยการฝึกอบรม การส่งไปศึกษาต่อ การพัฒนา การสอนงาน การหมุนเวียนงาน ทำให้บุคคลมีขีดความสามารถอย่างแท้จริงโดยกำหนดให้บุคลากรทุกคนต้องได้รับการฝึกอบรม โดยเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงาน นอกจากนี้ ผลการวิจัยของ ประภา สังข์พันธ์. (2554) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมงาน และการอบรม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของพนักงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ

1. ฝ่ายทรัพยากรบุคคล ควรทำการสำรวจหาความต้องการในการฝึกอบรมของพนักงานเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการอบรมให้ตรงกับความต้องการของหน่วยงาน
2. ควรจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรมเป็นรายปี และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยทำการชี้แจงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่องค์กรต้องการให้กับพนักงานทราบ เพื่อให้เกิดการเตรียมพร้อม และสะสางงานให้เสร็จสิ้นก็ที่จะมีการอบรม
3. ควรมีการประเมินผล และตรวจติดตามการทำงานของพนักงานว่ามีการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นหรือไม่ หลังจากการอบรม เช่น ทุกๆ 3 เดือน
4. สรุปความต้องการในการพัฒนาบุคลากรขององค์กรเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนา และฝึกอบรมบุคลากรให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ และความต้องการที่แท้จริงขององค์กร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานที่เกิดจากแผนการพัฒนาบุคลากรในธุรกิจโรงแรม ซึ่งการวิจัยจะทำให้ทราบว่าแผนการพัฒนาบุคลากรขององค์กรนั้นมีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการของ

พนักงาน หรือไม่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแผนการ พัฒนาบุคลากร

2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของการพัฒนา พนักงานในธุรกิจโรงแรมที่มีต่อกระบวนการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร ซึ่งการวิจัยจะทำให้ทราบว่า กระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร สามารถตอบสนองความต้องการในการพัฒนาได้หรือไม่ และควรต้องปรับปรุงแก้ไขในแนวทางใดเพื่อให้พนักงานได้ รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

3. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา พนักงานของธุรกิจโรงแรม ซึ่งการวิจัยจะทำให้ทราบว่า ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา และจะขจัดหรือ หลีกเลี่ยงได้อย่างไร ส่งผลให้การวางแผนการพัฒนา พนักงานมีความรัดกุมมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ฉัฐชสรณ์ กาญจนศิลาพันธ์. (2554). *ความจำเป็นของการ พัฒนาบุคลากรในธุรกิจโรงแรม*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- นนท์ช พรอมไธสง. (2552). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของ พนักงานโรงแรม แกรนด์ไฮแอท เอราวัณ กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- ประภา สังฆพันธ์. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของ(ตรวจสอบ ภายใต กรณีสึกษา บมจ. ธนาคารกรุงไทย*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประภาพร ศิริโชคประภา. (2558). *แรงจูงใจในการปฏิบัติ งานของบุคลากรโรงแรมสามพรานริเวอร์ไซด์*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยสยาม.
- พัชรินทร์ กิรติวินิจกุลและคณะ. (2554). *ความต้องการ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรธุรกิจโรงแรมใน มหาวิทยาลัยราชภัฏ เขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

วรรณวิสา แยมเกตุ. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา ตนเองในการทำงานของพนักงานธนาคารสายลูกค้า บุคคลของธนาคารเอกชนแห่งหนึ่ง*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

วิวัฒน์ แสงเพชร และสุทธินันท์ พรหมสุวรรณ. (2559). *ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจในการทำงาน และ สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของ พนักงานธุรกิจโรงแรมระดับ 5 ดาว*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ศิริทิพย์ ทิพย์ธรรมคุณ. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ พัฒนาตนเองของพนักงานโรงแรมห้าดาวจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช.

ศิริรัตน์ มีเดช. (2549). *ความต้องการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของอำเภอ เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี สุราษฎร์ธานี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

สไบทิพย์ มงคลนิมิตร. (2554). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการบริการของโรงแรมแมนดารินโอเรียนเต็ล กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานประกันสังคม. (2558). *รายชื่อสถานประกอบ การที่มีจำนวนผู้ประกันตนตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป*. สุราษฎร์ธานี.สำนักงานประกันสังคมจังหวัด สุราษฎร์ธานี.

Candice, H., Jennie, S. (2013). Obesity and hotel staffing: Are hotels guilty of 'lookism'. *Hospitality & Society : Intellect*, 3, 111-127.

Davidson, M., C., G., Wang, Y. (2011). Sustainable Labor Practices? Hotel Human Resource Managers Views on Turnover and Skill Shortages. *Journal of Human Resource in Hospitality & Tourism : Taylor & Francis Online*, 10(3), 235-253.

- Fraj, E., Matute, J., Melero, I. (2015). Environmental strategies and organizational competitiveness in the hotel industry: The role of learning and innovation as determinants of environmental success. *Tourism Management : Science Direct*, 46, 30-42
- Hu, M., L., M., Horng, J., S., Sun, Y., S., C. (2009). Hospitality teams: Knowledge sharing and service innovation performance. *Tourism Management : Science Direct*, 30(1), 41-50.
- Kim, W., G., Lim, H., Brymer, R., A. (2015). The effectiveness of managing social media on hotel performance. *International Journal of Hospitality Management : Science Direct*, 44,165-171.
- Kong, H., Cheung, C. (2009). Hotel development in China: a review of the English language literature. *International Journal of Contemporary Hospitality Management : Emerald insight*, 21(3), 341-355.
- Kong, H., Cheung, C., Song, H. (2012). From hotel career management to employees' career satisfaction: The mediating effect of career competency. *International Journal of Hospitality Management : Science Direct*, 31(1),76-85.
- Navarro, J., G., C., Martinez, A., M. (2011). Improving competitiveness through city marketing in Spanish hotels. *The Service Industries Journal : Taylor & Francis Online*, 31(9), 1489-1503.
- Shyan, H., J., Hsuan, H., Hsing, L., C., Lin, L., Yen, T., C. (2011). Competency analysis of top managers in the Taiwanese hotel industry. *International Journal of Hospitality Management : Science Direct*, 30(4),1044-1054.
- Tseng, M., L. (2009). Using the extension of DEMATEL to integrate hotel service quality perceptions into a cause-effect model in uncertainty. *Expert Systems with Applications : Science Direct*, 30(5),9015-9023.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนในการเตรียมต้นฉบับ

เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ เป็นวารสารที่พิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research articles) บทความวิชาการ หรือบทความปริทัศน์ (Review articles) บทความวิจารณ์หนังสือ (Book review) และบทความวิจัยแบบสั้น (Communication letter) ในสาขาวิชาต่างๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีกำหนดออกปีละ 2 ฉบับคือ มกราคม-มิถุนายน และกรกฎาคม-ธันวาคม ผู้เขียนบทความทุกท่านสามารถส่งเรื่องมาลงตีพิมพ์ได้โดย ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิก หรือสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ผลงานที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน พร้อมทั้งได้รับการพิจารณาจากผู้ประเมินอิสระ (Peer review) จากภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขานั้นๆ และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ บทความอาจถูกตัดแปลงแก้ไขคำ สำนวน และรูปแบบการนำเสนอตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร ผู้เขียนบทความสามารถค้นรายละเอียดต่างๆ ของการเตรียมต้นฉบับได้จากเว็บไซต์ <http://graduate.uru.ac.th/Journaluru/>

วิธีการเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษก็ได้ องค์ประกอบต่างๆ ของบทความ วิจัยหรือบทความวิชาการให้จัดทำตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับนี้ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์ และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น เช่น ศัพท์ทางวิชาการที่ไม่มีคำแปลหรือคำที่ใช้แล้วทำให้เข้าใจง่ายขึ้น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนปนภาษาไทยให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะ สำหรับต้นฉบับภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาเป็นเบื้องต้นก่อน

2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word ขนาดของต้นฉบับใช้กระดาษขนาด A4 (8.5 X 11 นิ้ว) ตั้งค่าน้ำกระดาษสำหรับการพิมพ์ ห่างจากขอบกระดาษทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว หรือ 2.5 เซนติเมตร (จัดเป็นสองคอลัมน์) ยกเว้นหน้า “บทคัดย่อ” “abstract” และ “เอกสารอ้างอิง” ที่ต้องพิมพ์คอลัมน์เดียวกระจายเต็มบรรทัด การลำดับหัวข้อของ เนื้อเรื่อง หัวข้อหลักหรือหัวข้อใหญ่ พิมพ์ขีดซ้าย เป็นหัวข้อลอย ไม่มีภาษาอังกฤษหรือข้อความใดๆ ต่อท้ายเป็นหัวข้อที่ไม่มีตัวเลขกำกับข้อ หากมีหัวข้อรอง หัวข้อย่อย และหัวข้อย่อยๆ ให้ใช้เลขระบบบทศนิยมกำกับหัวข้อ ดังกล่าวเช่น หัวข้อรอง หมายเลข 1. หัวข้อย่อย หมายเลข 1.1 หัวข้อย่อยๆ หมายเลข 1.1.1 เป็นต้น

3. **รูปแบบตัวอักษร** ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ขนาดเดียวกัน ดังนี้ ชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวพิมพ์หนา ชื่อผู้เขียนและหัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวพิมพ์หนา หัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวพิมพ์หนา เนื้อความทุกส่วนใช้ตัวอักษรขนาด 15 pt. ตัวพิมพ์ปกติ เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และที่อยู่ของผู้เขียนบทความใช้ตัวอักษรขนาด 12 pt. ตัวพิมพ์ปกติ

4. **จำนวนหน้า** ความยาวของบทความ ไม่ควรเกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. **ตารางและภาพ** ให้จัดแทรกไว้ในเนื้อเรื่อง โดยเลือกเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เรียงลำดับให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

5.1 ตาราง เมื่อวางรูปตารางข้อมูลเรียบร้อยแล้วต้อง “กำกับ” ไว้ที่ด้านบนของตารางด้วยข้อความที่เป็น “ตารางที่...และชื่อตาราง หรือคำอธิบายสั้น” ส่วน “ที่มา” ของตาราง (ถ้ามี) ให้อยู่ด้านล่างของตาราง “ที่มา” ของตารางใช้รูปแบบเดียวกับการอ้างอิงทุกประการ คือ (ชื่อ-สกุล, ปี, เลขหน้า) หากเป็นตารางที่สร้างขึ้นเองอาจไม่ระบุ “ที่มา” ก็ได้

5.2 ภาพ เป็นภาพที่ใช้ประกอบเนื้อหา ซึ่งได้แก่ ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพกราฟิก ภาพดิจิทัล แผนภูมิ แผนผัง ผังมโนทัศน์ แผนที่ ลายแทง ฯลฯ อาจจัดทำเป็นภาพขาวดำหรือภาพสีก็ได้ เมื่อจัดภาพเสร็จแล้วต้อง “กำกับ” ไว้ที่ได้ภาพด้วยข้อความที่เป็น “ภาพที่...และชื่อภาพหรือคำอธิบายภาพสั้นๆ” และบรรทัดที่ถัดลงมาคือ “ที่มา..” ของภาพ “ที่มา” ของภาพใช้รูปแบบเดียวกับ “ที่มา” ของตารางทุกประการ

ประเภทของบทความ

หัวข้อหลัก	บทความวิจัย	บทความทบทวนวิชาการ (review articles)
ลักษณะของบทความ	เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แล้วซึ่งผู้เขียนได้ดำเนินการด้วยตนเอง	เป็นบทความที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานแปล และผลงานจากการประสมของผู้เขียนหรือได้รับการถ่ายทอดจากผู้อื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้องค์ความรู้ การเสนอความคิดเห็นที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ทางวิชาการของสาขาต่างๆ
ชื่อเรื่อง (title)	ควรสั้นกระชับรัดกุม ไม่ยาวจนเกินไป ให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยภาษาอังกฤษในบรรทัดถัดไป	ให้เป็นภาษาไทยก่อน และบรรทัดถัดลงมาเป็นภาษาอังกฤษโดยภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวแรก ยกเว้น article และ preposition ใช้ตัวพิมพ์เล็ก ส่วนชื่อวิทยาศาสตร์ (scientific name) ให้พิมพ์ด้วยตัวเอนไม่ต้องขีดเส้นใต้ กรณีระบุชื่อภาษาไทยหรือชื่อสามัญของสิ่งมีชีวิต (เป็นภาษาอังกฤษ) ให้ใส่ชื่อวิทยาศาสตร์ด้วย
ชื่อผู้เขียน (authors)	ให้ระบุชื่อเต็มและนามสกุลเต็ม ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษให้ใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุล ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนให้ใส่เครื่องหมายดอกจัน (*) พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ และชื่อหน่วยงานของผู้วิจัย ที่ส่วนกลางของหน้าแรกพร้อม E-mail address กรณีเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีให้ระบุระดับการศึกษา หลักสูตรที่สังกัด สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา ให้ครบถ้วน	ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุลเต็มทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุล ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนให้ใส่เครื่องหมายดอกจัน (*) พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ และชื่อหน่วยงานของผู้วิจัยที่ส่วนกลางของหน้าแรกพร้อม E-mail address กรณีเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีให้ระบุระดับการศึกษา หลักสูตรที่สังกัด สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา ให้ครบถ้วน
คำสำคัญ (keyword)	ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องของบทความวิจัย เป็นตัวแทนอภิปรายการวิจัย ประเด็นที่วิจัย ผลการวิจัย การวิเคราะห์ข้อค้นพบ หรือสถานที่ที่ทำการวิจัย คำสำคัญนี้ให้เขียนทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้ใส่ไว้ท้ายบทความอย่างละไม่เกิน 5 คำ	ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องซึ่งเป็นตัวแทนอภิปรายการวิจัย การศึกษาสาขา การวิเคราะห์ข้อค้นพบและสถานที่ คำสำคัญให้เขียนทั้งคำสำคัญภาษาไทย และภาษาอังกฤษแต่ละชุดไม่เกิน 5 คำ

หัวข้อหลัก	บทความวิจัย	บทความทางวิชาการ (review articles)
บทนำ (introduction)	อธิบายถึงที่มา ความสำคัญของปัญหา และเหตุผลที่นำไปสู่การศึกษาวิจัยให้ข้อมูลทางวิชาการที่มีการตรวจสอบเอกสาร (literature review) โดยระบุถึงแหล่งที่มาข้อมูล (อ้างอิง) และจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวัตถุประสงค์ของกาวิจัย	กล่าวถึงความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจก่อนเข้าสู่เนื้อหา
เนื้อความ (content)	ควรนำผลการศึกษารวบรวมให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด และควรเป็นเนื้อหาหรือองค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและน่าสนใจ	ควรนำเสนอพัฒนาการของเรื่องได้อย่างน่าสนใจ และเนื้อเรื่องมีเนื้อหาใหม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน
วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการวิจัย (materials and methods)	อธิบายกระบวนการดำเนินการวิจัยโดยกรายละเอียดวิธีสุด วิธีการศึกษา สิ่งที่น่าสนใจ จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายแบบแผนการวิจัย การเลือกตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	-
ผลการวิจัย (results)	รายงานผลการวิจัยให้ได้ใจความชัดเจน ตรงประเด็น โดยยึดแนวทางตามวัตถุประสงค์เป็นหลัก ควรอธิบายผลการวิจัยด้วยคำบรรยายเป็นหลัก แต่ถ้ามีตัวเลขหรือตัวแปรมากควรนำเสนอเป็นภาพและตาราง แทรกในเนื้อหา พร้อมอธิบายผลการวิจัยให้ได้สาระครบถ้วนอย่างสั้นๆ	-
การอภิปรายผลและสรุป (discussion and conclusion)	ชี้แจงผลการวิจัยว่าตรงกับวัตถุประสงค์/สมมติฐานของการวิจัย สอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลการวิจัยของผู้อื่นที่มีอยู่ก่อนหรือไม่อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำมาผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือทิ้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับกาวิจัยต่อไป	เป็นการย่อเฉพาะข้อมูลจากเนื้อความที่สั้น ได้เนื้อหาสาระของเนื้อหาครบถ้วน

การอ้างอิง (citation) การอ้างอิงเพื่อระบุแหล่งที่มาของข้อมูล โดยที่ข้อมูลนั้นๆ อาจเป็นเนื้อความเนื้อหาตัวเลข หรือเป็นภาพในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีวิธีการอ้างอิงเป็นแบบเดียวกันทั้งหมด ทั้งการอ้างอิงที่มาจากเนื้อความและการอ้างอิงที่มาจากภาพหรือตาราง คือตามกฎ APA (American Psychology Association format) ตัวอย่างดังต่อไปนี้

การเขียนเอกสารอ้างอิงและการอ้างอิง ใช้ระบบ APA มีหลักเกณฑ์ดังนี้

รูปแบบและตัวอย่างการอ้างอิงจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ

หนังสือ

1. ผู้แต่ง 1 คน

ผู้แต่ง 1. \\\(ปีพิมพ์).\\ชื่อเรื่อง.\\(พิมพ์ครั้งที่).\\สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

จุมพล สายสุนทร.\\(2552).\\กฎหมายระหว่างประเทศ.\\(พิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม).\\
\\\\\\\\\\\\\\\\กรุงเทพฯ:วิญญูชน.
Harris,M.B.\\(1995).\\Basic statistics for behavioral science research.\\
\\\\\\\\\\\\\\\\Boston:Allyn and Bacon.

2. ผู้แต่งมากกว่า 1 คนแต่ไม่เกิน 6 คน

ให้ลงชื่อผู้แต่งทุกคนตามลำดับที่ปรากฏในเอกสาร โดยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างรายชื่อ และใช้คำว่า “และ” หรือ “&” เชื่อมระหว่างผู้แต่งคนสุดท้าย

ยกเว้นผู้แต่งที่เป็นคนไทย ก่อนถึงคนสุดท้ายเชื่อมด้วยคำว่า “และ” โดยไม่ต้องมีเครื่องหมายจุลภาค (,) คั่น

ผู้แต่ง 1,ผู้แต่ง 2,ผู้แต่ง 3,ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5 และผู้แต่ง 6.\\(ปีพิมพ์).\\ชื่อเรื่อง.\\(พิมพ์ครั้งที่).
\\\\\\\\\\\\\\\\สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง 1,ผู้แต่ง 2,ผู้แต่ง 3,ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5, & ผู้แต่ง 6.\\(ปีพิมพ์).\\ชื่อเรื่อง.\\

มนชยา เจียงประดิษฐ์,ปีทมาวดี นันทนาเนตร,สิโรตน์ จันทงาม,หัตตดาว แนบเนียน,\\
\\\\\\\\\\\\\\\\กิตติยากร อิศรางกูร ณ อยุธยาและวีรวรรณ ศักดาจิระเจริญ.\\(2550).\\
\\\\\\\\\\\\\\\\เอกสารคำสอนวิชา หลักสถิติ ST 201.\\กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจ
\\\\\\\\\\\\\\\\บัณฑิตย.

Hansmann, U.,Merk, L.,Nicklous, M. S.,&Stober, T.\\(2003).\\Pervasive
\\\\\\\\\\\\\\\\computing.\\(2nd ed.).\\Berlin:Springer-Verlag.

3. ผู้แต่งมากกว่า 6 คน

ให้ลงชื่อผู้แต่งทั้ง 6 คนตามลำดับที่ปรากฏในเอกสาร โดยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างรายชื่อ และตามด้วยคำว่า “และคณะ” หรือ “และคนอื่นๆ” หรือ “et al.”

เฉพาะบรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ ให้คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างชื่อผู้แต่งคนที่ 6 และคำว่า et al.

ผู้แต่ง 1, ผู้แต่ง 2, ผู้แต่ง 3, ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5, ผู้แต่ง 6 และคนอื่นๆ. \ (ปีพิมพ์). \ ชื่อเรื่อง. \ (พิมพ์ครั้งที่).

\\\\\\\\\\\\\\\\สถานที่พิมพ์: \ สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง 1, ผู้แต่ง 2, ผู้แต่ง 3, ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5, ผู้แต่ง 6, et al. \ (ปีพิมพ์). \ ชื่อเรื่อง. \ (พิมพ์ครั้งที่).

\\\\\\\\\\\\\\\\สถานที่พิมพ์: \ สำนักพิมพ์.

ปิยวรรณ แสงสว่าง, วิสุทธิ ตรีเงิน, สุวนิตย์ จีระวงษ์, เสรีพร หลอดเงิน, ธีัญญา พรหมศร, \
\\\\\\\\\\\\\\\\ศึกษา อุ่นเจริญและคนอื่นๆ. \ (2547). \ เอกสารคำสอนวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพ
\\\\\\\\\\\\\\\\ชีวิต SC 101. \ (พิมพ์ครั้งที่ 3). \ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
Luffman, J. M., Bull, C. V., Liano, A. D., McLeod, P.K., Nash, E. O., Schell, G. E., \
\\\\\\\\\\\\\\\\et al. \ (2004). \ Information technology resources management. \ \\
\\\\\\\\\\\\\\\\(2nd ed.). \ Upper Saddle River, NJ: John & Sons Press.

วิทยานิพนธ์และปริญญาานิพนธ์

1. พิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้แต่ง. \ (ปีพิมพ์). \ ชื่อเรื่อง \ (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation หรือวิทยานิพนธ์

\\\\\\\\\\\\\\\\ปริญญาโทหรือ master's thesis). \ สถานที่พิมพ์: \ สำนักพิมพ์.

ก้องเกียรติ บุรณศรี. \ (2553). \ ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร
\\\\\\\\\\\\\\\\สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและผลการดำเนินงานของสถานประกอบการอุตสาหกรรม
\\\\\\\\\\\\\\\\การผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่ในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
\\\\\\\\\\\\\\\\(ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). \ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
Nick, D. W. \ (2005). \ The relationship between IT-business alignment and
\\\\\\\\\\\\\\\\organizational culture: An exploratory study (Doctoral dissertation). \ \\
\\\\\\\\\\\\\\\\Memphis, TN: University of Memphis.

2. ไม่ได้ตีพิมพ์

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์หรือ Unpublished doctoral
\\dissertation หรือวิทยานิพนธ์ปริญญาหมาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์ หรือ Unpublished master's
\\thesis).\ ชื่อสถาบัน,สถานที่พิมพ์.

ศรัศิณ ววิฒน์เสรี.(2546).\การศึกษาแนวโนมของหลักรัฐตรนิเทศศาสตรในทศวรรษหน้า
\\ใน ทัศนะของนักวิชาและนักวิชาชีพนิเทศศาสตร (วิทยานิพนธ์ปริญญาหมาบัณฑิต
\\ไม่ได้รับการตีพิมพ์).\มหาวิทยาลัยสยาม,กรุงเทพฯ.

Peema, W. D.(2005).\A study of relationship between strategic alignment
\\plan on information technology investment returns and corporate
\\performance (Unpublished doctoral dissertation).\University of New
\\Eastern, New Jersey.

3. ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณฑิตจากเว็บ

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง.\(ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation,
สถาบัน, สถานที่).\สืบค้นจาก หรือ Retrieved from <http://www. xxxxxxxx>.

มานพ จันทรเทศ.(2544).\การนำเสนอรูปแบบการพัฒนานโยบายของสถาบันราชภัฏ.
\\(ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ).\
\\สืบค้นจาก <http://tdc.thailis.or.th>

Oshi, D.(2009).\Rural women and the financing of health care in Nigeria.
\\(Doctoral dissertation, Institute of Social Studies). \Retrieved from
\\<http://libopac.ait.ac.th/>

วารสารและนิตยสาร

1. บทความวารสารที่มีปีที่และฉบับที่

ชื่อผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อบทความ.\ชื่อวารสาร, \เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), \เลขหน้า.

ปิยะวิทย์ ทิพรส.\(2553).\การจัดการป้องกันและลดสารให้กลิ่นโคลน Geosmin
\\\\\\\\ในผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำ.\วารสารสุทธิปริทัศน์, \24(72), \103-119.

Siriwongworawat, S.\(2003).\Use of ICT in Thai libraries: An overview.\Program:
\\\\\\\\Electronic Library and Information Systems,\37(1),\38-43.

2. บทความวารสารที่ไม่มีปีที่ แต่ออกต่อเนื่องทั้งปี รวมจดหมายข่าว

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อบทความ.\ชื่อวารสาร, \ เลขของฉบับที่, \เลขหน้า.

อรณรงค์ เสนะวงศ์.\(2554, เมษายน).\บ้านพักบนเกาะกูดของครอบครัววัฒนา.\เพื่อน
\\\\\\\\เดินทาง,\376,\164-169.

Griffith, C.\(2001, June).\The changing skyline.\Business Traveller,\6-9.

3. บทความที่ไม่มีผู้แต่ง

ชื่อบทความ.\(ปีพิมพ์).\ชื่อวารสาร, \เลขปีที่(เลขฉบับที่), \เลขหน้า.

การขับเคลื่อนเพื่อความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม.\(2554, มีนาคม-เมษายน).\พลาสติก,\45-52.

IEEE CCNC 2011 highlights latest advances in anytime, anywhere consumer
\\\\\\\\communication.\(2011, March).\IEEE Communications Magazine,\49(3),\
\\\\\\\\14-15.

หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์, วัน เดือน).\ชื่อบทความ.\ชื่อหนังสือพิมพ์,\n. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า.
(ถ้าเลขหน้าไม่ต่อเนื่องให้ลงทุกหน้าโดยมีเครื่องหมายจุลภาคคั่น เช่น น. 8, น. 10, น. A2. หรือ pp. 21, A3, A5, A8.)

พนิดา สงวนเสรีวานิช.\(2554,\24 เมษายน).\พระปลัดสุชาติ สุวัฒน์โก
\\\\\\\\\ปกากะาะณูนักพัฒนา.\มติชน,\n.17-18.
รังสรรค์ ศรีวรศาสตร์.\(2554, 28-29 เมษายน).\มารู้จัก DRG.\สยามรัฐ,\n.16.
Boonnoon, J.\(2011, April 28).\Manufurers flood Thai market.\The Nation,\
\\\\\\\\\p.11.
Wanchroen, S.\(2011, April 30).\Earthquake-proof buildings still a leap of
\\\\\\\\\faith.\Bangkok Post,\p.11.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อบทความ.\สืบค้น วัน เดือน ปี,\จาก\http://www.xxxxxxxxx

สุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย.\(2554).\จัดระเบียบสำนักงานทนายความ.\สืบค้น 21 มิถุนายน
\\\\\\\\\2554,\จาก http://www.lawyerscouncil.or.th/2011/index.
CNN Wire Staff.\(2011).\How U.S. forces killed Osama bin Laden.\
\\\\\\\\\ Retrieved May 3, 2011,\from http://www.cnn/2011/WORLD/index.html

พจนานุกรม

1. อ้างอิงสิ่งเล่ม

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง.\(พิมพ์ครั้งที่).\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง.\(บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.).\ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง.\(พิมพ์ครั้งที่).\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์.

ชื่อเรื่อง.\(ปีพิมพ์).\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.\(2546).\กรุงเทพฯ:\นานมีบุ๊คส์.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.\(2548).\กรุงเทพฯ:\โครงการสารานุกรมไทยสำหรับ

\\\\\\\\\\\\เยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

Encyclopedia of software engineering.\(1994).\New York, NY:\John Wiley

\\\\\\\\\\\\& Sons. Weik, M. H.\(1983).\Communications standard dictionary.

\\\\\\\\\\\\New York, NY:\Van Nostrand Reinhold.

2. อ้างอิงเฉพาะบทหรือเรื่องในเล่ม

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อบทหรือเรื่อง.\ในชื่อบรรณาธิการ(บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.),\ชื่อหนังสือ (น. หรือ p.

\\\\\\\\\\\\หรือ pp. เลขหน้า).\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์.

กิตติ ทองลงยา.\(2524).\นก.\ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์

\\\\\\\\\\\\ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 3) (น. 68-113).\กรุงเทพฯ:\

\\\\\\\\\\\\โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.

Movable-head disk unit.\(1988).\n L. Darcy, & L. Boston (Eds.), Webster's

\\\\\\\\\\\\New World Dictionary of computer terms (p. 245) (3rd ed.).\New York,

\\\\\\\\\\\\NY: \Simon & Schuster.

URU

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

อาคารภูมิราชภัฏ ชั้น 6

เลขที่ 27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง

จังหวัดอุตรดิตถ์

โทรศัพท์ 055-416601 ต่อ 1648-1649

Website : <https://www.tci-thaijo.org/index.php/GRAURU>